

Acabar

ESCRITS DARRERS

JOSEP M. CARBÓ TEIGEIRO

Josep M. Carbó

Acabar

Llibre amb els escrits posteriors al
febrer del 2022

Aquest llibre és una recopilació dels tuïts de “Twitter/X”, els tuts¹ del meu compte de Mastodon i dels escrits al Blog “Vol234”.

També inclou textos que no has estat penjats a les xarxes.

Escrits entre el febrer del 2022 i el gener del 2026.

Girona, gener de 2026

¹ Un tut (o *toot* en anglès) és un missatge curt de text, imatges o vídeo publicat a la xarxa social [Mastodon](#), equivalent a un "tuit" a Twitter/X, amb un límit de 500 caràcters.

INDEX

INTRODUCCIÓ	13
1. SOCIETAT (A).....	17
1.1. ECONOMIA (A1).....	17
LA PERVERSIÓ CAPITALISTA ^(A11)	17
LES INSTITUCIONS ECONÒMIQUES SÓN INJUSTES ^(A12)	18
EL CAPITALISME TROBA LA FORÇA EN LA FEBLESA MORAL HUMANA ^(A13)	19
EL NECESSARI CANVI EN ELS VALORS ECONÒMICS ^(A14)	22
NECESSITAT DE NOVES ACTITUDS PERSONALS ^(A15)	25
CANVIS RADICALS NECESSARIS ^(A17)	25
1.2. POLÍTICA ^(A2)	27
NATURESA SOCIAL HUMANA ^(A21)	27
INJUSTÍCIA, DISCRIMINACIÓ, MANIPULACIÓ ^(A22)	45
PRINCIPIS DE CONVIVÈNCIA: LLIBERTAT I IGUALTAT ^(A23)	55
EL PODER I L'AUTORITAT ^(A24)	56
LA LLUITA PEL CANVI SOCIAL ^(A25)	62
LA DEMOCRÀCIA I L'ORGANITZACIÓ POLÍTICA ^(A26)	104
1.3. EDUCACIÓ.....	108
APRENENTATGE ^(3.1)	108
QUI POT SER MESTRE ^(3.4)	108
CRÍTICA DEL SISTEMA EDUCATIU ^(3.6)	108
ALTERNATIVES AL SISTEMA EDUCATIU ^(3.7)	108
1.4. RELIGIÓ (A4)	108
RELIGIO I ESPIRITUALITAT ^(A41)	108
CRÍTICA A LA RELIGIÓ ^(A43)	109
QUI ÉS DÉU? L'HOME CREA A DÉU ^(A44)	109
CREENCES I FE. LA RELIGIÓ COM A RENÚNCIA A LA RACIONALITAT ^(A45)	109

SUBMISSIÓ I CONFORMISME RELIGIOS ^(A46)	110
SOBREPASSAR LA RELIGIÓ ^(A47)	110
1.5. COMUNICACIÓ I LLENGUATGE ^(A5)	110
COMUNICACIÓ ^(A51)	110
INCOMUNICACIÓ HUMANA ^(A52)	111
EL LLENGUATGE ÉS CREACIÓ ^(A53)	111
LLENGUATGE COM A APARENÇA DE COMUNICACIÓ ^(A54)	111
EL PODER DEL LLENGUATGE ^(A55)	111
2. SABER ^(B)	113
2.1. CONEIXEMENT ^(B1)	113
ASPECTES GENERALS SOBRE EL CONEIXEMENT I LA VERITAT ^(B11)	113
PROBLEMES I LIMITACIONS DEL CONEIXEMENT ^(B12)	114
NATURESA DEL CONEIXEMENT ^(B13)	115
LA RECERCA DEL CONEIXEMENT ^(B14)	117
2.2. VERITAT ^(B2)	117
VERITATS I VERITAT ^(B21)	117
LES CREENCES ^{B22}	120
LA FILOSOFIA ^(B23)	121
CIÈNCIA ^(B24)	123
L'EXPERIÈNCIA ^(B25)	126
2.3. DIMENSIÓ EMOCIONAL/SOCIAL ^(B3)	127
DIMENSIÓ EMOCIONAL ^(B31)	127
DIMENSIÓ SOCIAL ^(B32)	129
2.4. RAÓ I LÒGICA ^(B4)	137
LA LÒGICA, LA RAÓ I EL PENSAMENT ^(B41)	137
LES IDEES ^(B42)	142
USOS CORRECTES I INCORRECTES DE LA RAÓ ^(B43)	142
RAÓ I EMOCIONS ^(B44)	146
LIMITS I LIMITACIONS DE LA RAÓ ^(B45)	149
3. PERSONA ^(C)	150
3.1. LA GESTIÓ DE LA PERSONALITAT ^(C1)	150
SENTIT DE LA VIDA ^(C11)	150
GESTIÓ DE LA VIDA QUOTIDIANA ^(C12)	158

ELS APRENENTATGES DE LA VIDA ^(C13)	172
IDENTITAT, L'EGO ^(C14)	186
LA LLIBERTAT ^(C15)	187
AUTOCONEIXEMENT ^(C16)	190
LA CURA I LA TERÀPIA ^(C17)	193
3.2. ÈTICA I MORAL ^(C2)	194
GENERALITATS ^(C21)	194
NATURALES A ÈTICA HUMANA ^(C22)	195
EL BÉ I EL MAL ^(C23)	196
VALORS ^(C24)	199
PRINCIPIS I NORMES MORALES ^(C25)	200
VIRTUTS I DEFECTES ^(C26)	202
EL DEURE I LES OBLIGACIONS ^(C27)	207
RELATIVISME ÈTIC ^(C28)	207
UNA BONA VIDA ^(C29)	208
3.3. LA VELLESA I LA MORT ^(C3)	210
LA VELLESA ^(C31)	210
L'ANHEL D'IMMORTALITAT: ^(C32)	210
PREPARACIÓ A LA MORT ^(C33)	210
LA MORT ^(C34)	211
VIDA MÉS ENLLÀ DE LA MORT: ^(C35)	211
4. CONSCIÈNCIA ^(D)	212
4.1. LA REALITAT ÉS UN INVENT ^(D1)	212
LA REALITAT ÉS UNA INTERPRETACIÓ ^(D11)	212
LA REALITAT ÉS UNA CREACIÓ ^(D12)	215
4.2. ELS ESTATS DE CONSCIÈNCIA ^(D2)	218
ESTAT DE CONSCIÈNCIA ORDINARI ^(D21)	218
LA CONSCIÈNCIA TESTIMONI PERSONAL ^(D22)	220
LA CONSCIÈNCIA TESTIMONI NO PERSONAL ^(D23)	226
4.3. NIVELLS D'EVOLUCIÓ ^(D3)	229
UNA INTRODUCCIÓ ^(D31)	229
EL DESPERTAR: EL CREIXEMENT, EL SALT EVOLUTIU ^(D32)	234
INDICACIONS PER A CRÉIXER I DESPERTAR ^(D33)	235
NIVELLS D'EVOLUCIÓ TRANSPERSONALS ^(D34)	242

INTRODUCCIÓ

Al novembre del 2011 vaig començar a usar el que llavors era Twitter. Em vaig acostumar a “piular” una cosa cada dia i el costum em va agradar. Ho he estat fent quasi diàriament fins a l’agost del 2025. En total he fet 3642 intervencions, 2900 a Twitter —ara X— i la resta a Mastodon.

Algunes de les entrades a aquestes xarxes anaven acompanyades de comentaris que feia al meu blog “Vol 234”.

L’any 2022 vaig decidir agrupar totes aquestes entrades i comentaris en diferents apartats tot agrupant temàticament el seu contingut. D’aquí en va sortir el que jo anomeno l’“obra completa” que consta de 4 volums:

Els temes socials com ara l’economia, la política, la religió, l’educació o el llenguatge van quedar incorporats al primer volum que du de nom “La conspiració de la ignorància”. El segon volum titulat “Tot és veritat” va del saber, del coneixement i de la veritat. Aquí parlo del coneixement emocional/social, racional , filosòfic, físic...

El tercer volum, centrat en la persona i amb el títol de “La persona que creus ser”, tracta de la personalitat, de l’ètica i de la vellesa i la mort. El quart i últim volum —“Ser”— tracta de metafísica i de transcendència. Parlo dels estats de consciència i dels nivells d’evolució.

Amb aquesta compilació no vaig perdre el costum de seguir fent una reflexió diària, ara a Mastodon, i poc a poc vaig anar observant com es repetien els temes i les tesis. Em vaig sentir un xic monòton, reiteratiu, poc estimulant i, per tant, menys motivat. A vegades em veia tant

INTRODUCCIÓ

exhibicionista i fútil com el comensal que penja la foto del plat que està a punt de dinar i vaig començar a pensar en deixar-ho.

Al mateix temps es produïa a la meua vida una focalització dels meus interessos en el tema del que anomeno “comunitats de bonvivència”. Cada cop més parlava de la necessitat que tenim de forjar noves formes socials d’encarar els reptes locals, culturals i mundials.

Parlant amb la gent, veia com un conformisme enganxós, una mena de submissió a un estat de coses que cada cop es percebia com a inevitable s’anava apoderant del nostre esperit.

Era com si amb la nostra actitud confirméssim que “no hi ha alternativa” com deia la Thatcher i com si algú o alguna cosa ens inoculés el virus de la passivitat, l’obediència, el servilisme i l’acatament a l’estatus quo.

Em costava acceptar aquest fer i analitzava per què ens havíem conformat. La resposta que em vaig donar va ser que hi havia una trampa en pensar que els problemes globals són responsabilitat de les persones i que les solucions als grans problemes no ens vindran dels qui els han creat.

Els problemes globals no són responsabilitat de les persones sinó de les estructures i institucions que fonamenten el sistema polític i econòmic que tenim. Les solucions hauran de venir de petites comunitats conscients treballant en la direcció contrària de la que treballa el sistema.

Aquest és el plantejament bàsic que justifica i fonamenta les comunitats de bonvivència. Vaig escriure un llibre sobre aquestes

INTRODUCCIÓ

comunitats (ja.cat/llibrecb1) i amb això em va semblar que es tancava un cercle d'aportacions teòriques.

No tinc res més a dir. Ara, la resta haurà de ser acció.

Abans de tancar la boca i posar el caputxó a la ploma, però vaig sentir la necessitat de completar l'edició de tots els tuits, tuts i altres pensaments que he anat escrivint al llarg d'aquests últims anys.

En aquest llibre hi ha aquesta recopilació última. Suposo que és la part més madura o més elaborada del meu pensament. Hi ha en aquest volum tots els apartats de tots els altres volums i es pot veure, atenent a la llargada de cada apartat, com ha anat minvant o augmentant el meu interès en determinats temes.

Tinc la sensació de no tenir ja res més a dir i agraeixo a tothom qui m'ha volgut llegir o escoltar la seva estimulante atenció.

INTRODUCCIÓ

1. SOCIETAT (A)²

1.1. ECONOMIA (A1)

LA PERVERSIÓ CAPITALISTA (A11)

Depuradores, deixalleries, serveis de neteja... per a les deixalles materials d'una societat que produeix molt i presons, serveis socials, organitzacions caritatives... per a les deixalles humanes d'una societat que cuida poc.

Ni l'incest, ni la mort, ni els magatzems de vells... el gran tabú actual és la propietat privada.

L'economia té a veure amb els diners, la comunicació amb el llenguatge i la vida amb la salut però sovint els diners, el llenguatge i la salut no tenen res a veure, o fins i tot van en contra, de l'economia, la comunicació i la vida.

El verdader preu d'una cosa és aquell que algú paga. El verdader poder d'una política és aquell que un poble accepta.

En una societat consagrada a buscar el propi guany no podem esperar que els nostres representants busquin el bé de tots.

A la nostra societat les nostres propietats materials defineixen com sobrevivim i què som. Sense elles ni sobrevivim ni som ningú.

El poder democràtic i el mercat diuen que ens ofereixen el que volem però no diuen que també ens imposen el que volem.

La societat que valora principalment el diner com a font de riquesa, poder, acumulació i especulació és una societat maleïda; com ho seria una que usés el llenguatge principalment per vanagloriar-se, manipular, mentir i

² Els números que figuren a continuació dels títols corresponen a la classificació temàtica de l'obra completa.

SOCIETAT (A)

enganyar.

Estem en un món en què els mitjans s'han convertit en fins i el que és el principal problema humà, els fins, s'ha oblidat.

Afirmar que la desigualtat econòmica i l'acumulació de riquesa en mans de pocs és el resultat neutral de les lleis de mercat és com dir que els soldats moren a la guerra de mort natural.

I si el que desitges no és realment el que vols sinó el que et fan desitjar?

Privacitat, interessos privats, propietat privada... tot al servei de l'individualisme. També de l'individualisme de grup que és la família.

Molts, que tenen poc, treballant molt per donar molt als pocs que ja tenen molt i treballen poc. Aquesta és la llei econòmica de la nostra societat.

El feixisme promet la solidesa perduda en l'individualisme capitalista.

Viuen en guetos, es neguen a integrar-se, odien els que no són com ells, rebutgen tots els models d'integració i ni tan sols valoren ni parlen la llengua comuna. Són el gran perill de la societat, la classe alta, els rics.

El consumisme és la cultura de les emocions, la imaginació i la insatisfacció.

LES INSTITUCIONS ECONÒMIQUES SÓN PERPETUADORES DE LA INJUSTÍCIA ^(A12)

A cada nova tirada dels daus un exèrcit d'experts pontificava, justificava i discutia sobre perquè no l'havien encertat i profetitzant què passaria a la següent tirada en base a interessades explicacions. Així funciona la teoria econòmica.

La globalització és un neologisme per blanquejar el dret de conquesta.

Totes les distòpies actuals són els dissolvents de la nostra rebel·lia. Sempre es veu com els canvis innovadors acaben empitjorant la situació. Penseu en 1984, Rebel·lió a la granja, El món feliç... La lliçó és: no provis coses noves que encara acabaren pitjor... I per tant, cal preservar el sistema tal com el tenim, canviant cosetes però no les essencials.

EL CAPITALISME TROBA LA FORÇA EN LA FEBLESA MORAL HUMANA (A13)

Hi ha d'haver una massa de perdedors per obtenir una elit de guanyadors. Aquesta és la llei del nostre sistema.

Destruir és més rendible econòmicament que construir. Per això el capitalisme, que vol el guany per damunt de tot, du a la destrucció continuada de tot

La majoria de guerres es fan per guanyar diners. Actualment, Estats Units genera guerres per a controlar el poder que té sobre el mercat global i necessita renovar constantment el seu arsenal per a donar guanys a les empreses armamentistes.

Això ho deixa molt clar Noam Chomsky al seu darrer llibre on és entrevistat per Vijay*. Posa els pèls de punta el que s'hi diu tot i saber-ho ja... És increïble com es pot sostenir aquesta injustícia i aquesta farsa mundial. Estats Units és un estat mafiós i actua com un "Padrino" sense cap mirament i amb un cinisme, sang freda i crueltat que no podem ni imaginar.

La reflexió sobre això m'ha portat a pensar que el negoci de les armes és un negoci senzill. Fabriques, vens, guanyes, destrueixes i tornes a fabricar, vendre i guanyar diners. I així fins que ningú no ho aturi.

Per tal que això funcioni cal que no sigui qüestionat i això s'aconsegueix fent creure que els temes estratègics i de defensa són problemes tècnics que només els experts poden saber i que la gent no hem d'opinar ni oposar-nos-hi perquè som mals patriotes i a més, posem el país en situació d'indefensió. I qui es resisteix a tantes mentides juntes?

Imaginem per contra que els diners destinats a l'exèrcit anessin a acció social. Aquí la gent té opinió i sap el que és un bon hospital, una bona escola o un tracte discriminatori. La gent tindria opinió i voldria el poder sobre aquestes coses, amenaçant la democràcia tal com la tenim ara. Qui

SOCIETAT (A)

s'atrevirà, en canvi, a opinar sobre els míssils hipersònics Zircon que Rússia està desenvolupant? Deixem-ho als militars i no ho qüestionem que ells saben què és millor per a nosaltres.

El resum és que la indústria de la destrucció és senzilla i no admet ingerència de la gent mentre que la de la construcció és complexa i tothom hi pot participar.

Ampliem-ho a altres camps: el luxe genera molts guanys i concentració de poder i diners, però la frugalitat i la moderació reparteix els guanys i redueix l'explotació mediambiental. Allò que ens convé no és productiu!

La prostitució organitzada i el tràfic de drogues, que destrueix les persones, produeix grans beneficis i genera molt de dolor però les polítiques d'atenció als entorns desfavorits i de rehabilitació, que construeixen personalitats autònomes, són deficitàries econòmicament.

La publicitat que ens enganya i ens incita al consum tot destruint la nostra llibertat activa la maquinària d'arreglar diners en poques mans però l'educació pública, que podria construir el sentit crític i l'atenció a les nostres necessitats de forma moderada, és una activitat que genera més despeses que guanys.

L'agricultura industrial que destrueix el medi ambient i els ecosistemes humans és productiva mentre que la pagesia que respecta els cicles naturals i les comunitats agràries l'han fet improductiva.

La dictadura dels experts i els tirans és productiva i la democràcia i la participació, improductiva perquè genera molta despesa i no hi ha guany monetari.

El pensament únic és productiu mentre que el pensament crític és deficitari a escala econòmica.

Destruir genera guanys i construir despeses. En un món on el que més ens importa són els guanys econòmics, què té d'estrany que tothom estigui compulsivament orientat a destruir?

* CHOMSKY, N. i PRASHAD, V.: La retirada. Ed.: Capitan Swing, Madrid, 22.

SOCIETAT (A)

Militar en l'individualisme i ser part d'una societat de massa són les dues cares del mateix pecat: oblidar-se dels teus germans

Les persones tenim una dimensió individual i una de col·lectiva. La forma com harmonitzem aquestes dues dimensions determina la qualitat de vida que tenim com a individus i com a societat.

Podríem dir que vivim formant part en diferents cercles socials concèntrics o inclusivament (a l'estil de les nines russes) que ofereixen menor vincle o relació afectiva a mesura que es van ampliant. En la nostra cultura, un individu, amb sort, sol pertànyer a una família nuclear i extensa que, juntament amb els amics més propers, constitueix el primer cercle de confiança. Aquest primer cercle ofereix protecció, ajuda, consell, estima...

El segon cercle seria el de la comunitat que està constituït per les persones conegudes i identificades que solen ser aquelles amb les que coincidim al lloc de residència o treball. Diuen els experts que no sol superar els 200 membres, ja que normalment no podem sostenir una memòria i un vincle mínim amb més d'aquest nombre de persones.

El tercer cercle és el de l'estat nació, que compartim amb tots els qui se'ns ha adjudicat aquesta ciutadania. Sol ser una comunitat molt àmplia que no permet la coneixença personal i que, per tant, ofereix molt poc suport afectiu, però que a canvi aporta seguretat jurídica, física i econòmica.

El quart cercle és de la humanitat sencera. Cap relació però màxima expressió de valor personal: la dignitat humana.

Crec que estem malalts de segon cercle. Atrapats en l'individualisme ferotge del neoliberalisme, ens aferrem a la família i amics per al que és bàsic i deixem la resta per a l'estat o tercer cercle. Això ens ha portat a greus situacions de solitud perquè els vincles amb la comunitat, amb el segon cercle dels més propers, dels nostres germans en sentit bíblic, s'ha perdut.

Estem molt tancats en petits nuclis de relació i molt despersonalitzats en la relació amb les institucions polítiques i econòmiques. Al llarg de la història, el factor desencadenant del progrés humà ha sigut la comunitat mitjana, el segon cercle, el poble, el barri, la tribu... A poc a poc les estructures de l'estat han anat desmantellant els serveis que aquestes comunitats oferien amb l'argument de la professionalització o la garantia social, però a la llarga, veiem que hem acabat en una societat desarticulada, parcel·lada en els serveis, burocràtica, desconfiada i mancada de vida afectiva.

SOCIETAT (A)

Reivindico doncs les comunitats de mida humana, d'un centenar d'individus com a màxim que despertin els sentiments de germanor i confiança que ara tenim tan oblidats. Comunitats escollides com a model de vida, compromeses en la cura mútua, generoses i atrevides per a trencar els motlles de la rigidesa oficial a l'hora de satisfer necessitats i procurar estímuls de vida plena.

Hi ha dos motors que poden afavorir l'aparició d'aquestes noves comunitats: l'evidència que l'actual organització social no és justa ni apunta a una millora continuada i el fet que les persones, davant el buit existencial cada cop més evident, podran trobar el sentit de la seva vida en el fet de compartir l'únic anhel que tota persona sana vol per damunt de tot encara que no ho sàpiga: créixer i desplegar les seves capacitats en un ambient de saviesa i amor.

Proposo que ens allunyem tant com puguem de les grans organitzacions productives, dels estats, de les corporacions, dels espais ideològics que cultiven els mitjans de comunicació pagats pels poderosos i sostinguts pels governs comprats. Allunyar-se'n vol dir deixar de ser-ne clients, deixar d'escoltar-los, de donar-los un lloc al nostre pensament, desobeir-los quan pensem que ho hem de fer i plantejar-nos-ho quan els obeam, ignorar-los si ens és possible, criticar-los quan s'escaigui, deixar de donar-los la nostra energia, en definitiva.

I proposo també que dediquem l'energia que ens quedarà disponible, que serà molta perquè ens tenen ben distrets i ocupats, per pensar i comprometre'ns en les nostres xarxes de proximitat, aportant qualitat, temps, diners, idees, presència... als nostres cercles propers. Enfortir el primer cercle i sobretot, insuflar vida i energia al segon cercle: la comunitat. Aquí cal ser creatius per a formar noves formes de comunitat. Creatius i insistents. A voltes sabem profundament el que volem, però no sabem que ho volem i ens perdem buscant succedanis d'allò que ens és vitalment necessari: una comunitat de mida humana que ens doni lloc i sentit més enllà del petit cercle de la família i els amics.

EL NECESSARI CANVI EN ELS VALORS ECONÒMICS

(A14)

Confondre "viure bé" amb "viure amb béns" és l'origen de la major part de

SOCIETAT (A)

problemes que tenim tant a nivell individual com col·lectiu.

Només val el diner que dones.

Una empresa ha de guanyar diners però el seu objectiu ha de ser la satisfacció de necessitats i la realització humana. Els diners són com l'aire: imprescindible per viure però no vivim per respirar.

El dia que aconseguim que la nostra seguretat i capacitat depengui de la comunitat i no dels diners, tindrem el mateix compromís i prioritat per la comunitat que el que ara tenim per la feina i els diners.

Per què tant d'esforç tecnològic i ideològic en la producció eficaç i tan poc en la distribució justa?

El patrimoni i el matrimoni formen un bon matrimoni per al patrimoni. És a dir: vincular la riquesa a la família i a l'herència és una forma d'afavorir l'acumulació de riquesa.

Els ministeris d'Economia haurien de ser una secció dels ministeris de Justícia.

La propietat privada se sustenta per una llista de drets; la comunal, per una llista de responsabilitats.

Sembla que l'única igualtat a la qual aspirem és a la de ser consumidors.

L'Apocalipsi no és una extinció; és una revelació!

El famós llibre de l'Apocalipsi, el darrer del Nou Testament i, per tant, de la Bíblia sencera, rep també el nom de Llibre de les Revelacions. Aquest llibre farcit d'imatges dramàtiques, catastrofistes i esfereïdores conté múltiples símbols associats al mal com l'aparició dels famosos quatre genets (la pesta, la mort, la fam i la guerra), la batalla de la fi del món (l'Harmagedon) o l'aparició del signe de la bèstia "666" preludi del tempestuós cataclisme que abaixa el teló de la història.

SOCIETAT (A)

Però no! Malgrat que aquesta és la part més coneguda, l'Apocalipsi té una segona part molt més lluminosa i triomfant. Aquesta és la revelació! A la fi dels temps, apareix Crist i amb ell arriben un nou cel i una nova terra i es revela la naturalesa de la Ciutat Eterna de Déu que serà la darrera realitat.

Així doncs, tot acaba bé. El que passa és que abans del final hi ha molt de patiment i un gran dolor i desconsol degut sobretot a la ignorància.

Les apocalipsis passen en totes les entitats evolutives, siguin biològiques, socials o històriques, que travessen diferents fases en les quals les posteriors dissolen i superen les anteriors.

És una apocalipsi per al pinyol d'oliva veure la seva dissolució abans no es transformi en una planta, la naturalesa fràgil i vulnerable de la qual contrasta tan vivament amb la duresa i consistència del pinyol. El mateix li deu passar a l'eruga que contempla amb estupor la transformació del seu cos compacte i arrapat a la matèria en un articulats i feble insecte llençat al món de l'aire. I què dir d'un fetus expulsat del seu confortable cau per a aparèixer a un món nou lluminós i desconegut!

És fàcil imaginar el pànic del pinyol dissolent-se, de l'eruga en la seva metamorfosi o del fetus naixent. És comprensible la resistència, fins i tot semblaria lògic que neguessin la realitat en un intent de defugir-la o que un cop assumida com a inevitable intentessin recuperar les posicions perdudes buscant perdurar en allò que coneixien repetint l'únic que saben fer. Tot és preferible a la incertesa d'un futur desconegut.

Amb tot, sabem que no és això el que toca ni són aquestes actituds conservadores les que cal sostenir. Aquests esforços només portarien més patiment i la mort definitiva tancant la porta a la transformació. Davant un canvi inevitable només podem llençar-nos confiadament a la vida.

I el que passa en l'àmbit biològic passa també en l'àmbit social. No tinc cap dubte que hem entrat en col·lapse irreversible com a civilització i que ens cal entrar en una nova era. Fem cas a l'Apocalipsi, que és un llibre profètic, i enfoquem-nos a un cel nou i una terra nova.

Un cel nou vol dir, per a mi, una nova idea del que és desitjable i una terra nova és una concreció d'aquesta nova idea. Ens cal un esforç radical i col·lectiu de transformació que passa, al meu entendre, per tres fases:

Primer de tot assumir la realitat, entendre i acceptar que vivim en un ordre social mort que es manté per la inèrcia de la història. En segon lloc, mirar de no resistir-se i afavorir el canvi empenyent cap a l'olivera, la papallona i el nadó. Deixem de voler salvar el que tenim perquè no val la pena

SOCIETAT (A)

de ser salvat. Deixem de pensar que hem de revertir les condicions per a tornar al sistema que teníem quan dèiem que anàvem bé.

I aquí comença la tercera fase, la creativa, la transformadora. No es tracta de reciclar sinó de canviar el model productiu. No es tracta de fer tecnologies que equilibrin o compensin la degradació sinó de deixar de provocar aquesta degradació que després haurà de ser compensada o corregida. No es tracta de legislar diferent sinó d'entendre que la legislació no és l'eina que necessitem. No es tracta tampoc de ser més democràtics sinó d'anar més enllà de la democràcia. No es tracta d'ajudar els pobres sinó de repensar la propietat.

Cal superar la ciència amb la saviesa, la felicitat amb el sentit, els serveis socials amb la cura mútua, l'educació institucional amb l'autoconeixement, el matrimoni i la parella amb l'amor, la política amb la justícia, els estats amb comunitats de valor, el poder amb servei, les bones intencions amb la Justícia, la docilitat amb l'esperit crític...

Un cel nou i una terra nova no es fan amb els materials d'enderroc del cel i la terra vella sinó amb idees i accions tan diferents de les que hem pesat i hem fet fins ara com la llum ho és de la foscor o una olivera frondosa, d'un pinyol.

NECESSITAT DE NOVES ACTITUDS PERSONALS (A15)

—Papa, si només guanya un, per què corren els altres?

—Perquè si guanyessin tots no correria ningú.

—Doncs, aleshores, podrien anar tots caminant i xerrant com a amics...

CANVIS RADICALS NECESSARIS (A17)

Una activitat, sigui lúdica, econòmica, esportiva o cultural, en la que per guanyar jo has de perdre tu, és moralment perversa. I la seva acceptació entusiasta i acrítica, un indicador del baix nivell evolutiu en què estem i de la poca vitalitat ètica que tenim.

Hem de saber que qualsevol altre món al que vulguem o puguem aspirar és aquest mateix món nostre, vist d'una altra manera.

SOCIETAT (A)

Hobbes volia un estat fort per sobreviure, però Spinoza sabia que calia un estat fèrtil per viure amb plenitud.

Tant Hobbes com Spinoza foren pensadors importants del segle XVII que van posar les bases de la que seria la concepció moderna de l'estat.

La principal aportació que van fer va ser la de desvincular el poder del governant de la voluntat divina. La teoria del contracte social que, resumint ve a dir que ens convé a tots delegar l'ús de violència en mans d'un govern a canvi de seguretat, implica que els governants tenen poder perquè nosaltres, (no pas Déu) els hi hem donat. Això, tot i semblar irrellevant, és una idea revolucionària.

Hobbes i Spinoza, però, diferien en una cosa essencial: Hobbes defensava la monarquia absoluta, el poder del rei per damunt de tot i l'obediència resignada dels súbdits fins i tot quan el monarca és injust o dèspota. Creia que un mal govern sempre és preferible a un "no govern" o anarquia.

Spinoza, per contra, defensava la democràcia i la república. Creia que els ciutadans només han d'obeir el govern quan aquest és just i útil. Si no serveix per al que s'ha creat, no pot exigir ni mereix respecte i obediència.

Dues mirades ben diferents. Coneixent la història personal dels dos filòsofs entendríem el perquè de les seves opinions. Hobbes va viure en unes circumstàncies històriques dramàtiques, penoses i injustes que li van fer agafar pànic a l'anarquia i a les forces desfermades de l'egoisme i la brutalitat humana que ell creia que estaven en l'essència mateixa de la humanitat. Per això no sorprèn que mirés d'assegurar el govern a qualsevol preu. El seu Leviatan, una mena de monstre que simbolitza el poder de l'estat és terrible, terrorífic, però garanteix que l'home reprimeixi els seus instints animals i això ja era molt per a ell.

Spinoza que va viure en un moment de màxim floriment de la cultura dels Països Baixos (tot i no estar exempt de conflictes ideològics) creia que els humans, i de fet tota cosa existent, té una força interna que anomenava *connatus*, que lluita per preservar-se i per desplegar al màxim les seves potencialitats. Així doncs, la feina de l'home no és sobreviure sinó desplegar-se en totes les seves capacitats.

L'estat ha de servir per a això, per a ajudar els individus a ser el màxim que puguin arribar a ser. Si no serveix per a això, no és útil i, per tant, no té raó de ser. Cal negar-li l'autoritat i l'obediència.

SOCIETAT (A)

I penso ara en l'estat actual i em pregunto: per a què serveix? Ens protegeix? Ens controla? Ens domina? Ens potencia? Ens serveix? Moltes preguntes que cadascú ha de fer seves per tal de definir la seva opció política.

Segurament hi ha qui argumenta que els estats moderns ens protegeixen amb la seguretat social, la policia, la llei, la medicina, etc. Podem pensar que tots aquests poders estan al servei de la supervivència dels individus, però costa més pensar que estiguin al servei del seu creixement o desplegament.

De fet, els estats són ara mateix els principals responsables de la inseguretat en l'àmbit internacional amb les seves polítiques de guerra i de depredació del medi ambient. També són les principals responsables de la limitació de drets com l'habitatge, la dignitat, la informació lliure, la justícia independent, la llibertat personal d'opinió i expressió i altres retallades a la capacitat de desplegar les nostres capacitats.

Si els estats han de ser terra fèrtil, com pensava Spinoza, crec que estan fracassant. Tenen èxit mantenint un statu quo fonamentat en un classisme, racisme, masclisme i individualisme dominants. Amb els seus mitjans de comunicació ens fan veure que vivim en un món pervers i perillós ple de riscos que només els polítics o les classes dirigents poden controlar i contenir.

A uns governs com aquests no els devem la nostra obediència i submissió. La desobediència és un dret legítim ara mateix que s'ha de complementar amb propostes creatives i radicals de gestió de la cosa comuna, des de la comunitat més petita fins a la més àmplia.

1.2.POLÍTICA (A2)

NATURALESA SOCIAL HUMANA (A21)

SOLITUD (A211)

Coreografies sincronitzades, desfilades militars, crits unànimes en manifestacions, onades als estadis, ovacions a l'autoritat... em provoquen un pànic irracional que vinculo al risc de pèrdua de la individualitat i, per tant, de la llibertat.

SOCIETAT (A)

Ens unim per pertànyer, no importa al voltant de què.

CONDICIONANTS DE LA SOCIABILITAT HUMANA (A212)

El polític que et decep és de bona fe; el policia que et desnona està avergonyit; el soldat que et dispara és com tu; el fiscal que t'acusa creu en la justícia... Quan això passa veus que el mal no és al cor de les persones sinó a la pasta de què estan fetes les institucions.

Els humans sempre ens unim per la creença en un poder superior. Aquest poder superior pot ser extern i opressor com sovint ho ha sigut una església o un estat o pot ser intern i alliberador com quan una grup descobreix el poder del sentit, la intel·ligència i l'acció col·lectiva.

Els números del 0 al 9 tenen un valor absolut i un de relatiu quan formen part d'altres números i operacions. Els humans tenim també un valor absolut, la dignitat, quan som un fi en nosaltres mateixos, i un de relatiu, la vàlua, quan som un mitjà junt amb altres per a alguna cosa.

Vivim en una societat amb emocions infantils, sociabilitat adolescent i racionalitat adulta acrítica. O dit d'una altra manera, emocions prehistòriques, institucions medievals i tecnologia moderna deïficada.

La característica de l'adult en una massa, sigui organitzada o no, liderada o no, és un retorn a estadis regressius: desinhibició dels afectes, debilitament de l'activitat intel·lectual, incapacitat de moderació.

Els regals no existeixen; només els intercanvis.

Els grans temes desperten poca atenció i les qüestions nímies, grans apassionaments.

Una societat centrada en l'autogratificació és fàcil de controlar i manipular.

La combinació d'Internet, xarxes socials i algorismes ens aïllen i ens paralitzen; no ens connecten ni ens dinamitzen.

SOCIETAT (A)

Estem més units amb aquells amb qui compartim d'on venim que no pas on anem. I no em sembla pas una bona notícia.

El benefici que obtenim inventant i identificant clarament un enemic és l'origen de molts dels perjudicis que patim.

El cervell és un òrgan cultural.

La fi del liberalisme l'ha provocat el liberalisme, com la fi del comunisme, els comunistes o la fi de l'independentisme, els independentistes.

No és complicat entendre per què algú vol liderar. El vertader enigma és saber per què les persones estem tan disposades a ser les seguidores.

Som ingovernables però no pas com uns rebels indòmits sinó com una nau desarborada.

El jo és un nosaltres i el nosaltres és un jo

Aquesta evidència s'oblida sovint i crec que actualment domina un corrent de pensament que tendeix a menystenir aquesta obvietat.

Que el jo és un nosaltres vol dir que la nostra estructura de personalitat és essencialment social i està constituïda per la comunitat que ens forma (en el sentit literal), educa i condiona. Parlem com els nostres, pensem com els nostres, sentim, desitgem, imaginem, temem, sofrim i morim com els nostres. Ho aprenem tot de la comunitat perquè cap individu no és capaç de farcir un món humà.

Amb tot, aquesta dimensió social que implica una íntima imbricació de "jo" amb els altres components del col·lectiu és simplificada i reduïda al mínim possible per tal d'emfatitzar un ego cada cop més gran, individual i també més feble. Sols, aïllats, separats, som febles i quedem en mans d'estructures de poder que ens prometen el que no tenen: la satisfacció de les nostres necessitats.

L'individualisme és avui la ideologia dominant. Però és una ideologia antinatural. No podem assolir la plenitud com a persones des d'un "jo" escassament vinculat als altres. Som plenament nosaltres mateixos quan ens

SOCIETAT (A)

sentim i vivim com un "nosaltres" més que com un jo. La vida pren sentit quan es posa al servei d'alguna cosa més gran que nosaltres mateixos. Pretendre el desenvolupament, el creixement o el benestar integral des de l'aïllament, l'autocomplaença, la fugida del món o la reclusió a la cova dels pocs és una missió absurda perquè som més que un jo, som un nosaltres.

I també el nosaltres és un jo. També la col·lectivitat té una unitat dins la seva pluralitat. També el grup, la comunitat pensa, sent, desitja i fa com un individu. O almenys a això ha de tendir. Definir aquesta personalitat grupal, aquesta identitat col·lectiva, és una tasca que molt sovint succeeix de forma inconscient, però que només reïx quan es fa de forma conscient.

Cal que els grups siguin protagonistes i no simples comparses de les seves dinàmiques. Cal que els col·lectius identifiquin els seus objectius, els seus supòsits de pertinença i la raó de pertinença dels seus membres. Una comunitat sense consciència és un agregat amorf fàcilment manipulable com el ramat de xais que el gos dirigeix amb un parell de lladrucs.

La profunditat del vincle que uneix els membres d'una comunitat i el compromís dels qui hi pertanyen determina la personalitat i el geni del grup.

Un grup que s'uneix per jugar a cartes el dimarts té menys força que el que lluita per una causa social. Un col·lectiu que practica esport per a enfortir el cos i no contempla la resta de dimensions humanes pot ser molt eficaç i productiu en el seu propòsit, però difícilment donarà aprenentatge integral si no permet i fomenta el treball de les dimensions emocionals, intel·lectuals o espirituals. Evidentment que no és el seu propòsit ni hi ha cap necessitat que ho faci, només dic que les que ho fan tenen més capacitat per a afavorir el creixement humà, com una personalitat oberta a totes les seves formes d'expressió és potencialment més humana que una de tancada i limitada a un sol àmbit específic.

Pel que fa al compromís, és evident que un col·lectiu de persones implicades té més força que un format per simples curiosos o membres passius. La determinació dels membres a l'hora d'optar per la pertinença, l'adhesió als objectius del grup, l'actitud col·laborativa i de servei, la cessió dels recursos individuals (temps, béns, veu, idees i presència) a la causa comuna... són indicadors de la fortalesa d'aquest "jo" que som nosaltres.

I si no hem escollit les nostres normes socials sinó que són elles les que ens han escollit a nosaltres?

Hi ha debat sobre si els humans som capaços de dirigir o controlar la nostra pròpia evolució. Les mirades més materialistes, tecnològiques i racionalistes descriuen l'evolució com una mena d'artefacte fruit de la planificació i la voluntat humana. Per contra, el pensament més tradicional, més religiós i més conservador considera que la humanitat és un simple material arrossegat pel riu de la història que, inert, amb prou feines sobreviu surant i adaptant-se a la dinàmica de l'aigua.

És difícil trobar arguments definitius en aquest aspecte perquè, com tantes vegades passa, hi ha una pila de consideracions que ofereixen una gamma de grisos quasi infinita entre les postures radicals.

Podríem considerar evident que les normes socials que ara tenim són fruit del passat i no només pel seu origen sinó també per tot el procés de selecció que han patit en el transcurs del temps. Són les normes supervivents a tots els canvis, revolucions i transformacions que hem viscut. D'alguna manera podríem dir que, com en l'evolució biològica, sobreviuen les normes socials que millor s'adapten al medi.

Per altra banda, cal considerar també l'acció intencional humana. No som uns simples observadors del que ens passa. Els humans, amb el dret positiu, ens atorguem lleis, normes i usos quan ens convé. I ho fem contra el corrent de la tradició i contra el costum. I això és així perquè tal com passa amb la tecnologia, la ciència, l'art o filosofia, innovem, investiguem i implementem pautes socials que considerem millors.

Així, doncs, tenim les normes que volem o acceptem les que la història ens imposa? Potser les dues coses. Per això sempre podem discernir darrere qualsevol institució humana les dues forces socials sempre en tensió: el progressisme i el conservadorisme.

Els progressistes advoquen pel canvi i els conservadors per la immobilitat. Els progressistes són especialment beneficiosos quan la societat s'estanca i degrada mentre que els conservadors resulten determinants quan s'assoleixen nous estats de benestar i convé sostenir-los i arrelar-los.

En cada moment històric, doncs, necessitem una de les dues forces. Resulta fins a cert punt incongruent ser sempre partidari del canvi o de la conservació.

SOCIETAT (A)

Potser la nostra realitat es podria descriure, com ho faig al títol de l'escrit, com el producte d'un procés de selecció que les normes socials han fet amb nosaltres. Ens han escollit perquè hem sigut capaços de respectar-les. Amb tot, cal tenir molt present que aquest respecte inclou també la capacitat nostra per proposar i implementar normes sorgides de les nostres conveniències i voluntat.

També es podria explicar la nostra societat com un artifici totalment dissenyat pels humans que hem usat, entre altres materials, la conservació i la tradició del que ens ha convingut.

La vida social és un mercat de satisfaccions i sempre aspirem a comprar el millor, al millor preu

En un mercat la gent intercanvia coses considerant sempre el valor material d'allò que intercanvia i el valor del profit que en treu. S'entén que si no hi ha profit, no hi ha intercanvi.

El valor material és subjectiu perquè el que prima és el valor del profit. Si m'agrada molt una poma i la intercanvio per una moto (o el seu valor en diners) és perquè tinc els meus motius i em convé. Altrament no faria aquest "negoci". A voltes ens sorprèn que la gent intercanviï coses que nosaltres considerem mals negocis, però els qui ho fan no ho veuen pas així.

A la balança del profit hi hem de posar tot allò que hi guanyem i sovint hi ha elements subtils i efímers com un desig momentani, el prestigi, la tranquil·litat de consciència, les ganes d'aparentar, el costum, el consol emocional, la creença irreflexiva i tants d'altres que podeu imaginar.

Comprar-se una jaqueta de marca o fer un sopar a un restaurant molt car pot resultar incompreensible per a alguns, però ben segur que qui fa aquesta despesa la troba raonable. És la passió que tinc pel Barça, per exemple, el que fa que pugui gastar una fortuna per una entrada a un partit que dura 90 minuts. Aquesta intensitat emocional és també quantificable i de fet, és la principal motivació de molts dels "negocis" que fem.

La vida social és un mercat també i tota relació o intercanvi verbal, gestual, emocional, sexual, intel·lectual, lúdic, etc. està sotmès a la llei del mercat. Sempre hi sortim guanyant perquè si no, no faríem el "negoci" o sigui l'intercanvi.

SOCIETAT (A)

Només així es pot entendre per què fem el que fem. Cada acte social dels humans es pot interpretar com una transacció beneficosa perquè alguna cosa en nosaltres interpreta (instintivament la major part de vegades i reflexivament, molt poques) que allò que fem ens convé perquè constitueix el millor guany en aquella situació o la mínima pèrdua, que pel cas és el mateix.

O sigui que si veiem dues persones discutint, és perquè ambdues hi guanyen alguna cosa. Més fàcil és veure-ho quan dos enamorats es besen o quan els joves juguen a futbol, o quan la mare consola un nen que s'ha fet mal.

Costa més de veure en casos en què sembla que tots o algú hi perd, però si afinem la ullera, veurem que també en aquests casos els protagonistes "creuen" que hi guanyen. No hi fa res que després se'n peneixin i pensen que han obrat malament perquè el fet és que en el moment de fer-ho han fet o els ha sortit el millor que saben o el menys perjudicial.

Diuen que quan Sòcrates va ser escarnit per una acció ridícula que havia fet va respondre que en el moment de fer-la no li semblava gens ridícula tot i que ara veia que sí que ho era.

Així que la gent que abuseja dels altres, la que fa guerres, la que és corrupta o manipulador ho fa perquè hi guanya alguna cosa? És evident que sí. O almenys així ho creuen en el moment de fer-ho. Sovint, després de fer-ho es constata que el negoci no era tan bo com semblava, com quan compres un cotxe caríssim per caprici i descobreixes que no és tan bo com pensaves. Això porta no poc dolor psicològic.

Però, per altra banda, la que gent que és abusada i no es rebel·la, la que respon a la guerra amb més guerra, la que amaga o rep la corrupció sense denunciar-la, també hi guanya amb aquesta actitud? Doncs sí. Sempre. La llei és universal.

Si un abusat es rebel·la, és perquè creu que hi sortirà guanyant. "Home! —li podeu dir— No veus que et donarà una pallissa si t'hi enfrontes?" I ell us respondria si ho sabés. "Ja ho sé, però és millor per a mi rebre una pallissa que no pas seguir sostenint aquest afront a la meua dignitat".

I evidentment la reacció a l'abús podria ser també la inhibició i l'acceptació submissa. Si pregunteu, rebreu el mateix patró de resposta amb

SOCIETAT (A)

un altre contingut: "És millor per a mi aguantar i no dir res que no pas rebre una pallissa."

Així doncs, per cruel o fantàstic que pugui semblar, crec que tothom fa sempre el millor que sap amb la informació que té. I d'això va: d'informació! Si parlem, compartim, estudiem, aprenem i esdevenim més savis, tenim noves informacions que ens fan valorar el que volem amb altres paràmetres.

Seguirem amb la mateixa fórmula de buscar el màxim bé o el mínim mal, però ara, almenys serem més hàbils consumidors de satisfaccions en el mercat de la vida social.

No atribueixis a la conspiració el que pot ser explicat per la naturalesa social humana

És fàcil i senzill atribuir els fenòmens geopolítics a conspiracions d'elits poderoses interessades a produir injustícia en benefici propi.

Les conspiracions existeixen i la història n'està farcida. Les conxorxes entre diferents persones que es posen d'acord per cometre accions delictives és un fet innegable. Ara bé, que tota cosa dolenta que passa al món sigui resultat d'aquestes maniobres ocultes i intel·ligents ja és, per a mi, més dubtós.

Tinc la convicció que la complexitat humana no permet una manipulació tan rigorosa i mecànica com se'ns diu sovint. Cert que hi ha causes que provoquen fenòmens socials que beneficien a alguns i això fa pensar en la intencionalitat i la maquinació d'unes minories que controlen fins al més petit detall el flux dels esdeveniments històrics.

No tinc cap dubte que les farmacèutiques s'han aprofitat de la COVID, que els estats també ho han fet per a assajar formes de control. Tampoc dubto que la guerra beneficia la indústria armamentista i que els mitjans de comunicació segueixen directrius polítiques per a desviar o centrar l'atenció de la població en el que els interessa.

Amb tot, crec que hi ha una exageració en el poder de les minories pel que fa al control i manipulació de la població en general. El llibre d'Hugo Mercier "No hemos sido engañados"*, explica força bé com s'ha distorsionat i interpretat de la manera més convenient per a les teories conspiratives el relat dels fenòmens col·lectius amb rellevància social.

SOCIETAT (A)

Mostra com molts exemples de manipulació no són més que la utilització interessada de prejudicis socials. Per exemple, el nazisme que s'interpreta com a una manipulació d'una minoria que va aconseguir posar tota una societat contra els jueus, no era més que una excusa per a permetre i donar via lliure a un racisme i prejudici antijueu molt anterior a Hitler.

Els fets socials simplement passen perquè la naturalesa humana és d'una determinada manera i les persones actuen en funció de les seves necessitats i moments evolutius. Si pots enriquir-te en un mercat lliure aprofitant la menysvaloració d'una classe social i una circumstància històrica i ho fas tot generant un àmbit de poder que es perpetua, segurament no és perquè des del no-res vas pensar a fer-ho sinó perquè vas anar trobant les circumstàncies, persones i moments per a assolir aquest poder.

I ho vas fer com ho faria qualsevol altre. I cada dia, a cada moment, anem fent el que pensem que és millor i és cert que anem acumulant poder, influència, que som avariciosos, que tendim a associar-nos amb altres privilegiats per a perpetuar el nostre poder, però tot això no respon a un pla preconcebut sinó a una cadena de causes i efectes amb múltiples factors.

A vegades penso que seria bo que les conspiracions fossin possibles perquè voldria dir que tenim la història humana sota control i això ens podria donar alguna possibilitat de salvació. Lamentablement, no crec que tinguem cap control sobre la dinàmica caòtica dels fluxos psíquics que les persones i les societats anem desenvolupant.

Doncs si això fos així, per què tanta gent té interès en la teoria de la conspiració? Doncs perquè dona una impressió de control, de coneixement, de que som intel·ligents i veiem el que els altres no veuen, que a nosaltres no ens enganyen i permet dividir el món en bons i dolents. Nosaltres, naturalment som els bons.

Us convido a pensar que allò que pots ser atribuït a la naturalesa humana no sigui catalogat com a conspiració. Com deia Guillem d'Occam, entre dues explicacions escull sempre la més senzilla i certament la conspiració no sol ser-ho mai.

* MERCIER, HUGO: "No hemos sido engañados" Shacleton Books

COSTUM, TRADICIÓ, CONFORMISME (A213)

A una societat tan hedonista i rendida al benestar immediat com la nostra no li importarà si la controlen, l'exploten, l'esclavitzen o l'exterminen

SOCIETAT (A)

sempre que ho facin amb anestèsia i plaers a l'abast.

Aquesta obsessió que la por ens ha inculcat de designar culpables concrets per a cada desgràcia col·lectiva és inútil. L'única culpa de tot la tenim els qui no treballem sistemàticament per a millorar-nos i millorar el nostre entorn.

Mandra, decepció, desconfiança i cansament són disfresses que la por és posa sovint per a dignificar el seu aspecte.

Cal recordar als defensors de la tradició, l'essencialisme, la continuïtat i la conservació que no hi ha res tan tradicional, essencial i conservat en l'espècie humana com la crítica i el qüestionament de les nostres vides individuals i col·lectives.

Hi ha un temor reverencial vinculat a l'amor i l'admiració i un temor servil vinculat al poder i la submissió.

Temo que els estudis d'humanitats aporten mercenaris creadors d'idees fàcils, tòxiques i plaents per a mantenir el poder dels qui els paguen.

L'estat del benestar ha generat una societat més segura però més dòcil.

Podem imaginar la fi del món però no una altra manera d'organitzar-nos socialment.

La ideologia dominant ara és: "conforma't i no canviïs res".

La tendència conservadora porta a tancar-se als canvis fins i tot quan aquests són imprescindibles. La tendència progressista porta a obrir-se als canvis fins i tot a aquells que és essencial evitar.

Ara ja se'ns pot donar tota la llibertat perquè hem après a no fer-la servir.

Abans la ironia era un crit de rebel·lia, però ara és l'expressió de la rendició dòcil, corrupta i impotent.

SOCIETAT (A)

***Ens obliguen a veure, preferir i desitjar el que volen mentre ens fan creure
que ens deixen escollir.***

***Possiblement, la sexualització de les dones sigui una trampa dels homes
per a mantenir-les subjugades mentre creuen ser alliberades.***

***La impotència de la ciutadania no és només una martingala dels
poderosos sinó la conseqüència lògica de la societat neoliberal.***

***La tradició és la guardiana dels valors que ens identifiquen, no pas la
carcellera de les formes que conservem sense saber per què.***

***En una generació hem passat de preferir la píndola vermella a preferir la
blava.***

Estem programats per a no veure la nostra programació.

***L'exposició pública i continuada d'injustícies cada cop més flagrants
i impunes és un bon sistema per adormir la nostra justa indignació i
anul·lar la nostra reacció***

Jo no dic que tot el que passa al món és fruit d'una voluntat coordinada i intel·ligent d'una minoria o d'una elit que ens té controlats i fa el que vol amb nosaltres. No ho crec perquè no crec que sigui possible aquest nivell de control en temes humans... encara!

Crec més aviat que les coses passen de manera quasi mecànica seguint els automatismes de la biologia i la psicologia en funció dels nivells d'evolució que tenim i de les circumstàncies que anem trobant.

El que sí dic és que quan aquest garbuix de circumstàncies multifactorials donen com a resultat beneficis materials i personals per a la minoria dominant, aquesta té la voluntat i la inclinació a mantenir-les i consolidar-les amb tots els mitjans al seu abast.

Aquest esforç per mantenir allò que els convé esdevé al seu temps una nova circumstància que sol derivar en noves situacions d'injustícia que els beneficien. És una mena de roda maligna que acumula privilegis i beneficis per a pocs a costa de molts. El capitalisme té molt a veure amb això, però no

SOCIETAT (A)

només és cosa seva. És el nivell d'evolució general el que provoca tanta ignorància i que afavoreix tant egoisme i tant estancament en els nivells baixos d'evolució.

Una de les coses que passen i que són afavorides per les minories que en surten beneficiades és que quan una cosa dolenta abunda molt perd el seu caràcter d'excepcional. És greu que algú relisqui a la coberta d'un vaixell i es trenqui una cama. Segurament aquest fet atraurà l'atenció del passatge present. Ara bé, si el vaixell és el *Titànic* i estem en el moment culminant de l'enfonsament, que algú relisqui i es trenqui una cama resulta totalment irrellevant.

Per tant, una manera de treure gravetat a un fet és fer-lo freqüent. Un mort per assassinat un cap de setmana en una ciutat és notícia, però 50 morts en plena guerra és una niciesia.

Observo que en el panorama polític del nostre país hi ha la tendència, que començo a pensar que no és casual, de publicitar amb tots els detalls les injustícies legals i institucionals però no tant per a denunciar-les com per a normalitzar-les. Múltiples polítics declarats culpables són al carrer i múltiples innocents són acusats... i no passa res!

Violacions queden impunes i susceptibilitats ferides són contestades amb repressió i violència legal. Sous exagerats i escandalosos de personatges que no poden ni explicar què fan són públicament anunciats i, en canvi, els poderosos pressionen per evitar una pujada del salari mínim. Estafes milionàries són contades per televisió amb tots els detalls amb la descripció dels autors i dels damnificats, però no tenen cap conseqüència. Al mateix temps hi ha persecució i presó per a venedors ambulants sense llicència.

Empreses amb guanys mil milionaris exhibeixen la seva opulència financera mentre escanyen i desnonen els que no poden pagar un rebut. Polítics anuncien una cosa amb tota la fatxenderia i diuen la contrària l'endemà amb la mateixa superba suficiència. Tot impune.

Nosaltres, com a espectadors, no podem sostenir tanta indignació. Se'ns esgoten els comentaris que de tant repetir-los perden força i la persistent repetició d'injustícies públiques i publicades, que no cal amagar i que més aviat semblen buscar la publicitat, ens van fent abaixar el cap amb resignació, impotència i una incapacitat de resposta que ens acosta a l'escenari perfecte de l'opressor.

Per això dic que no crec que en sàpiguen tant com per a fer-ho de manera planificada, però sí que crec que quan observen els fenòmens de la

SOCIETAT (A)

nostra submissió i desactivació davant la seva impúdica o obscena exhibició de poder, s'esmercen en seguir aplicant la recepta —ara sí amb intenció— d'ofegar-nos en un mar d'injustícia.

Així, quan tornis a sentir que un polític ens ha tornat a robar, un policia ens apallissa, un ric ens treu la casa, un jutge s'inventa un càstig, un exèrcit una guerra o un economista un nou sacrifici en benefici d'un nou guany per a una multinacional, ja no ens queda energia de sorpresa, ni força d'indignació, ni ganes de cridar, ni esma per pensar què hem de fer.

Amb tot, enterrada sota aquesta capa d'opressió i mentida hi ha les llavors de noves formes de resistència. No seran ni podran ser les habituals. No seran nous partits polítics, ni sindicats, ni institucions jeràrquiques, ni organitzacions legals..., seran formes humils de cooperació de base on es cuidarà amb amor la justa indignació al costat de la saviesa crítica i creativa i de l'acció decidida i radical.

Ens agrada la novetat però preferim la tradició perquè la conservació és més forta que la transformació

Perquè la conservació no ha de fer res, però la transformació ho ha de fer tot. La conservació en té prou amb usar l'energia mínima per a mantenir-ho tot igual i, en canvi, la transformació ha d'usar l'energia màxima per a sortir del patró o paradigma i trobar noves formes reeixides.

Canvi i estabilitat balancegen la vida. Massa canvi dissol, però massa conservació esclerotitza. La dosi justa de cada element en cada circumstància és la fórmula d'èxit. La natura ho fa per assaig i error, per supervivència del que millor gestiona aquest equilibri precari.

La conservació és poderosa, rígida i mata per paràlisi mentre que el canvi és feble, fluid i mata per dissolució. La vida s'aferma per conservació, però es desplega pel canvi.

Els opressors són tan ineptes com els oprimits, però mentre uns mantenen i conserven una situació els altres han de revertir-la. I estar quiet sempre és més senzill que mutar per la senzilla raó que no fer res no gasta energia tot i que pot ser fatal.

Canvi i estabilitat estan en totes les coses. Res no és mai immutable ni totalment canviant. És precisament aquesta proporció de cada element en cada cosa i circumstància la que dona una valoració diferent del que succeeix.

SOCIETAT (A)

En la dimensió humana la conservació té la tendència a domesticar i subjugar el canvi. Com deia Lampedusa sovint cal canviar-ho tot perquè tot segueixi igual i això ens surt molt bé.

Canviem el vot als partits, però mantenim i no qüestionem el sistema de votacions. Canviem les lleis, però no ens plantejem la submissió. Canviem els sistemes educatius, però no l'adoctrinament que en tots ells es dona. Canviem les formes de matrimoni, això no obstant, ni pensem en relacions no exclusives. Canviem els esports, tanmateix, mantenim la competició. Canviem els oficis, però defensem sempre la propietat privada. Canvien les tecnologies i mai el seu control per part dels poderosos. Canviem les fronteres, però no les esborrem...

I així és com el pes enorme de la tradició i la conservació que en alguns moments ha consolidat progressos en altres ens impedeix reaccionar i ofega.

A mi em sembla que ara mateix el pes de tot el que sempre ha sigut, de la tradició, del costum, de la moral... ens manté amb el cap sota l'aigua quan caldria sortir rabent a respirar aire pur. La nostra paràlisi ara és dolça i amable. Quets i perplexes ens veiem enduts pel corrent conservador de la història cap a llocs on sempre hem pensat que no havíem d'anar.

La comoditat, la por, el desencís i l'engany ens porten a la passivitat amb la mateixa força amb què la gravetat escanya un penjat.

Potser és el moment de canviar les preferències, d'entendre que la vida —també la de les cultures i civilitzacions— té moments de metamorfosi i transformacions que, si no es fan, maten i aleshores l'única cosa que queda per conservar és la quietud i el silenci dels morts.

Hi ha moltes idees que només quan deixem de necessitar-les podem veure com són d'absurdes

Pensem que tenim les idees que tenim perquè reflecteixen la realitat, però en realitat són invents per sostenir el món en què creiem.

Si això és així, força idees importants que mantenim i defensem tenen només la funció de presentar-nos un món còmode que justifica coses que fem o que defensem.

Pensem per exemple en les creences sobre l'amor o sobre l'amistat. Creure que només podem mantenir una relació íntima amb una persona és

SOCIETAT (A)

una idea útil només en certes circumstàncies. Si volem criar fills, tenir un compromís de fidelitat amb una persona que ens ajudi és molt útil. Si ens sentim insegurs, tenir algú que ens recolza en tot moment i ens valora, és molt útil. Ara bé, si per exemple no vols criar o no necessites un reforç i una seguretat garantida, la parella exclusiva esdevé una idea força estranya.

De fet, tota idea o creença desconnectada d'una realitat pot aparèixer com a absurda. Que la unitat d'Espanya és superior al dret a decidir dels catalans és només una idea útil per als qui se n'aprofiten. Si Catalunya no fos necessària per a Espanya, no tindria sentit defensar la seva submissió.

Que per viure has de treballar i que la vida ens l'hem de guanyar, és una altra de les idees vinculades a necessitats. El sistema econòmic necessita gent que s'esforci molt en feines desagradables per tal que la riquesa pugui seguir fluint cap als de sempre. Si fos possible un repartiment dels recursos i de la riquesa generada de manera que tothom en tingués prou per viure (tal com sembla que tècnicament seria possible actualment), la idea de treballar forçosament en coses que no t'agraden tota una vida, seria absurda.

La idea de família és útil, però no necessàriament l'única manera que tenim de fer comunitat. La idea de la religió és útil com deia Hume per a confortar el patiment i l'angoixa existencial humana, però si assolíssim una mirada filosòfica serena i no la necessitéssim, esdevindria absurda.

La idea que els que manen són elegits pel poble en democràcia és útil però falsa. Si visquéssim en comunitats petites on no fos necessari dependre de poders exercits per bandes de desconeguts àvids i foscos veuríem que la política, tal com la tenim ara, és tan absurda i ridícula com un mal acudit.

I això passa també amb les idees de llibertat o de bé i mal. La llibertat és una necessitat del nostre ego que vol ser protagonista d'alguna cosa. Si poguéssim transcendir la nostra identificació de la persona que creiem ser a la consciència que som, veuríem l'absurd de considerar que actuem amb llibertat pel sol fet de desconèixer les causes que motiven les nostres accions, sentiments i pensaments.

El mateix passa amb les idees de bé i mal, que només existeixen per la seva utilitat. Ningú no pot definir-los de manera absoluta perquè és un concepte relatiu, sempre al servei d'una ideologia i d'uns interessos. Un cop vist que el bé meu és el mal teu i que tots els contendents creuen fer el bé mentre es maten entre ells, es constata que aquestes idees només tenen un valor instrumental de justificació de les nostres accions.

SOCIETAT (A)

Necessitats com estem d'idees que ens expliquin i demostrin que el que fem té sentit, som capaços d'abraçar qualsevol idea i defensar-la amb totes les nostres forces, ni que sigui forçant els nostres arguments, apel·lant a intuïcions transcendents o coneixements esotèrics, esdevenint immunes a la crítica de la lògica, del sentit comú i sovint també, al ridícul.

Hi ha una zona àmplia de conformisme, molt còmoda, però estèril, entre els que tenim suficient per anar fent

Conec diverses teories que expliquen per què la gent està tan aturada davant tantes coses com estan passant. No és només el panorama mundial o nacional sinó sovint també el familiar i personal els que trontollen i amenacen futurs poc lluminosos.

Tenim les teories polítiques sobre l'enfonsament de les esquerres, o econòmiques que apunten als abusos capitalistes ultraliberals, o sociològiques que remarquen el control social que cada cop més ens uniformitza i sotmet. Tenim explicacions psicologistes que donen la culpa a la gent que és mandrosa i egoista o també les teories de les conspiracions més exagerades que diuen, com em comentava un amic fa pocs dies, que els avions ens ruixen amb una substància que afecta la part del cervell que controla la rebel·lia i la dissidència.

Sigui quina sigui la causa o explicació, no tinc cap dubte que alguna cosa està passant en l'àmbit social que ens paralitza i que fa que, en aquests moments en què necessitaríem una extraordinària energia de canvi i de reacció, ens envaeixi una passivitat i un conformisme que ens fa a tots submisos i servils.

Els moviments socials, fins i tot els més reivindicatius, estan de prop o de lluny vigilats i controlats per les institucions. Hi ha poca imaginació per pensar altres maneres de viure i de relacionar-se. Estem tornant als models antics i tradicionals justament ara que necessitem més que mai obrir-nos a nous horitzons.

Som incapaços d'imaginar noves maneres de governar-nos que no siguin la delegació de poder i noves maneres de repartir la riquesa que no sigui el capitalisme pur.

Hi ha un camp especialment fecund i potent a l'hora d'imaginar noves solucions als nostres problemes. És el camp de la comunitat intencional

SOCIETAT (A)

o unió de persones vinculades per anhels compartit. A partir d'aquesta simple idea hi ha una infinitat d'experiments, propostes, idees, iniciatives o assajos socials que es poden desplegar.

El problema és que tan bon punt es plantegen, la nostra ment les escup perquè ens han ensinistrat per a tenir fàtic a tot el que no és el que s'ha fet sempre. I si ens atrevim a fer propostes, sovint ens trobem repetint els mateixos esquemes i errors que a les organitzacions tradicionals.

És massa confortable tenir el mínim per anar passant els dies i tancar els ulls al que estem provocant a escala planetària i social. És massa temptador fer crítica de saló i seguir com sempre. És massa fàcil parlar i no fer res, massa tranquil·litzador anar dient que si no fos per això o per allò altra ens comprometríem o ens implicaríem en alguna alternativa productiva.

Amb tot, el canvi i la generació de noves formes de vida no és una opció sinó una sortida única. Si no fem el pas d'avançar decidits, morirem atrapats pels monstres que hem creat.

En el millor dels casos hem ensenyat als nostres fills la rebel·lia domesticada que ens van ensenyar a nosaltres

Sovint sento a la gent gran de la meva generació queixar-se de la joventut. Diuen que no tenen cultura de l'esforç, que són superficials, que no tenen ideals i que només pensen a consumir i relacionar-se de manera frívola.

Segur que és una generalització i tots estarem d'acord que hi ha joves molt trempats, conscients i treballadors. Potser la majoria.

Amb tot, la sensació que les noves generacions no estan encarant amb prou contundència el problema del món injust i desequilibrat que tenim, crec que també és compartida.

Els joves, però, són els "nostres" joves, els que hem educat nosaltres. El seu món és el que nosaltres els hi hem deixat. Els seus hàbits i aspiracions, els que els hi hem inculcat. Potser no ho hem fet prou bé.

Els de la generació del 68, els que encara somniem amb grans ideals i que hem inundat el món amb la creença que el sistema econòmic i polític que tenim és bo perquè pot ser reformat amb la democràcia, estem ara en disposició de ser crítics amb el que hem cregut, fet i pensat.

Nosaltres vam ser rebels domesticats, sotmesos al sistema. Fèiem vaga però sempre demanant permís. Criticàvem però sempre acatàvem.

SOCIETAT (A)

Matisàvem, però mai no trencàvem. Assajàvem però sota el paraigua de la seguretat i de l'estat del benestar. Som pensionistes i cobrem més que la majoria de joves. Ara acumulem capital amb les segones residències i inversions que vam fer. Ocupem els llocs de poder i fem de tap per a les noves generacions. Alimentem un sistema injust i no fem res per canviar-lo. Vivim confortablement en la queixa o el conformisme.

Aquesta és una part del balanç que podem presentar davant la història. Segurament hi ha coses positives, però no amaguen el dany que hem fet per acció i per omissió.

I sempre diem que ho fem pel bé dels nostres fills, de la democràcia, de les noves generacions, del món del futur, però l'únic que fem és repetir i reforçar el sistema que ens ha dut al col·lapse imminent.

També la generació dels nostres avis es van esforçar tota la vida per treballar i lluitar pels seus fills i el que van deixar van ser dues guerres mundials, un sistema explotador d'economia individualista i un desastre ecològic irreparable. No dubto de les seves bones intencions però tampoc del seu fracàs. Ens van educar per repetir el mateix model que ells i només hem fet que agreujar el panorama.

I nosaltres estem educant els nostres fills perquè segueixin fent el mateix. Potser també amb bona voluntat els animem i empenyem a què es venguin la vida per treballar en una feina que no cal que els agradi amb tal que rebin diners i puguin esbargir-se i oblidar la seva prostitució laboral.

Els animem a comprar coses, pisos, consum superflu, que acceptin el mercat que els explota. I quan dic que els animem vull dir que no els critiquem sinó que els beneïm amb la nostra acceptació. Acceptem i comprenem el seu individualisme perquè "tothom ho fa i així és el món". Els diem que han d'anar a votar, que ha costat molt d'esforç donar el poder absolut als que ens oprimeixin i que és un deure triar els nostres amos. Els empenyem a fer famílies i relacions de parella clàssiques i caduques per a seguir un model que nosaltres veiem molt millorable. Els inculquem la religió de l'ordre i la seguretat i la submissió a la policia i als jutges. Que no es posin en embolics... Els elogiem quan estudien carreres en universitats selectives i valorem que es col·loquin a la casta social que creiem que els pertany. Els enlairem a l'altar de la bondat si participen o funden ONG que són la institucionalització de la manca i el silenciador de la injustícia.

Tot això ho fem des de la bona voluntat i l'amor, com ho van fer els nostres pares amb nosaltres. Però veient el resultat, potser seria hora

SOCIETAT (A)

d'entendre que repetir una fórmula fracassada moltes vegades no ens durà a l'èxit. Encendre i apagar l'interruptor moltes vegades no farà que la bombeta fosa s'encengui.

Per això ens cal un nou rumb que, evidentment, no vindrà del mateix sistema. L'Agenda 2030 és el paradigma d'això que explico. Els mateixos que ens han dut on som tenen un pla per a sortir-ne! Però sabem que el seu pla és, abans de tot, que se'n surtin ells i les seves corporacions o estats/empreses. No tenen més eines ni idees que les que ens han dut aquí. Ni les volen tenir.

La resposta ha de venir de fora, de baix, de dins.

Hem de ser nosaltres amb una mirada neta i lliure del pes cultural incrustat que hem d'imaginar i practicar formes noves d'organització social. Des de baix, a partir dels que tenim més a prop. Menys globalització i més veïnatge! Des de dins, és a dir des del desig més autèntic de ser autònoms i lliures per a pensar. Potser després, quan ja puguem pensar sense clixés, albirarem alguna resposta diferent. La necessitem...

INJUSTÍCIA, DISCRIMINACIÓ, MANIPULACIÓ (A22)

La reverència envers els superiors, siguin homes o déus, per tal de sostenir el sistema social és l'essència de la religió. Actualment aquesta feina la fan les institucions de poder.

A còpia d'oferir a la gent el que la gent volia van aconseguir que la gent volgués el que ells oferien.

No puc creure que la policia espanyola forci i torturi detinguts perquè s'autoinculpin. Per condemnar-los n'hi ha prou amb que un policia o un polític ho digui a un jutge.

Si aconsegueixen que creguem qualsevol absurd sense qüestionar-nos-el ens faran cometre qualsevol atrocitat sense penedir-nos-en.

Que rebis i miris aquest vídeo pel mòbil, és sarcasme o oportunitat?

<https://bit.ly/3w7Ern6>

L'edifici del poder està fet amb els totxos dels polítics i amb els plànols dels

SOCIETAT (A)

rics. Per això un polític no pot canviar la societat ni a un ric li cal ser elegit per ser amo d'aquest edifici.

Tinc por dels qui controlen i gestionen les nostres pors.

Per què la felicitat i no la justícia, la prudència o la saviesa és el valor més apreciat a la nostra societat? Doncs perquè és el que permet millors negocis i formes de control i submissió més eficaces.

Concentrar només l'energia en nosaltres mateixos, en la pau interior, en l'acceptació del que hi ha, en l'ara,... és una forma de desactivar l'energia col·lectiva, les iniciatives socials, la cooperació compromesa en petits grups... que no em sembla gens ingènua ni casual ara.

El naufragi d'una nau s'evidencia per l'augment vertiginós i irreversible de la diferència d'alçada entre proa i popa. També la nostra civilització evidencia el seu col·lapse amb l'augment vertiginós de la diferència entre rendes, poder i benestar dels diferents grups socials.

L'abundància que generem ens permet admirar la grandesa de la ment humana i la injustícia amb què la distribuïm, la seva misèria.

En el colonialisme una minoria va explotar la majoria del món en benefici propi i ara una classe dominant explota la majoria també en benefici propi. El colonialisme fou la conquesta de l'espai geogràfic i el neocapitalisme actual és la conquesta de l'espai ideològic i polític.

La forma definitiva de fer callar la queixa i la revolta social és la violència institucional i la guerra. Tothom s'encongeix i amaga, justifica el poderós, esdevé submís i està content de no perdre massa, en lloc de guanyar el que buscava.

La generalització de la possibilitat de difondre mentides interessades és un progrés encara que els antics monopolistes diguin que és un caos.

La societat necessita les associacions benèfiques quasi tant com les associacions benèfiques necessiten aquest tipus de societat.

SOCIETAT (A)

La política és un concurs de popularitat. No votaré en el concurs de popularitat entre demagogs carismàtics.

Quan els cotxes ens substitueixin per conduir-los estaran a punt per substituir-nos per decidir on hem d'anar.

No m'indignen tant les injustícies il·legals com les legals.

La violència és el recurs favorit dels estúpids. Per això és l'única força a la que no podem enfrontar-nos amb intel·ligència.

Els mitjans de comunicació ja han descobert que no poden controlar què pensem però sí sobre què pensem. Per això marquen l'agenda de temes i notícies sobre les que hem de pensar i ens distreuen i allunyen del que hauriem d'estar pensant.

La crisi està en crisi: s'ha convertit en normalitat.

La història demostra que governar en nom de déu o del poble comporta el dret a no fer cap cas de déu o del poble.

És millor inventar-se un culpable inexistent que ignorar un culpable existent.

"El problema no és acabar amb la fam al món sinó què en fem de tanta gent ben nodrida", pensa el polític.

Pagaré el mecànic per arreglar-me la roda sempre que no hagi sigut ell qui me l'ha punxat. Votaré els polítics per millorar el país sempre que no hagin sigut ells qui l'han empitjorat.

Hi ha gent a qui la manera com està organitzat el món els va molt bé. Tenen motius per infondre'ns inseguretat, escampar la por al canvi i convèncer-nos de que qualsevol alternativa serà pitjor que el que tenim.

Quan el poder, a través dels seus mitjans de comunicació i control, vol que mirem alguna cosa, instintivament miro cap a un altre lloc buscant el que

SOCIETAT (A)

no volen que veiem.

Mercuri, Venus, La Guerra, Mart, Júpiter, Saturn...

Si anestesiem el dolor moral amb distracció audiovisual, farmacologia o sobreocupació correm el risc de perdre la brúixola social i el sentit de la justícia.

Tu i jo no som iguals però som el mateix.

En el mercat o espai d'intercanvi dels béns socials (cura, idees, relacions, companyia...) aporta segons la teva capacitat i disposa segons la teva necessitat.

Hi ha unes elits mundials que ocupen el poder per mantenir els seus privilegis tot oprimint els més febles i tu, que llegeixes això, i jo, que ho escric, en formem part

Imagino unes reflexions de gent desperta de qualsevol barri de qualsevol poble, de qualsevol país pobre. Podria ser alguna cosa així:

"La gent del primer món viu a costa nostra. Ens exploten i abusen de nosaltres. Ens han imposat el seu sistema econòmic depredador, ens han oprimint políticament amb el colonialisme i ens tenen sotmesos amb el deute perpetu, amb la dependència tecnològica i la dominació cultural.

Són tots ells uns egoistes, uns insensibles, uns insolidaris que no volen veure la realitat i només miren pel seu benestar. Acaparen béns de consum innecessari mentre a nosaltres ens falta el que és més bàsic.

Han implantat la destrucció ambiental i diuen que per a aturar-la nosaltres ens hem de privar del progrés.

Molts d'ells són ignorants i ni pensen en nosaltres, però molts són cultes i intel·lectualment desperts. Saben tot el que passa i fins i tot ho expliquen detalladament als mitjans de comunicació i a les universitats, però no fan res per a arreglar-ho.

Fan llibres, discursos i seminaris per parlar-ne, però procuren que tot segueixi igual. Per a tancar la seva minsa vergonya promouen petites accions simbòliques que els distreuen i els fan sentir heroics: envien menjar,

SOCIETAT (A)

fan safaris d'ajuda, vaixells de rescat, curses solidàries, promocions comercials que prometen percentatges ridículs, ONG per a deixar anar gotes d'aigua al desert després de mil tràmits burocràtics... Tan trempats que són i no veuen que tot el seu esforç és una pantomima. O sí que ho veuen i els renta la consciència...

Obeeixen la màquina que genera tanta injustícia que és la dels seus estats. Són submisos amb les seves normes, obedients a les seves lleis, respectuosos amb la seva cultura i mai no posen en risc l'estabilitat del sistema perquè, en definitiva, és el que els permet dormir al seu llit després de mirar la tele i poder encendre l'aire condicionat...

Són uns hipòcrites. Molt hi guanyaríem si aquests ciutadans del primer món, que saben el que estan fent i permetent, reconeguessin clarament que són col·laboradors necessaris. Almenys s'encararien amb la veritat. Per contra, no volen veure que el seu estil de vida ens condemna. No volen renunciar a res per a ajudar-nos. Potser negociaran alguna mena de decreixement quan sigui insuportable i vegin que l'amenaça demogràfica va de debò.

No sé com poden sostenir tanta injustícia sense veure que amb el seu egoisme anem tots al naufragi. Semblen llestos per segons què i, en canvi, són tanoques morals.

Una gran part dels seus intel·lectuals donen eines a la gent per a fugir de la crueltat de tan manifesta ignomínia. El truc consisteix a acusar els altres del que ells fan com si apuntant a altres ells quedessin excusats.

Diuen que tot el mal no ve d'ells, que són només víctimes, com si la seva passivitat i indiferència fos obligatòria o inevitable. Diuen que la culpa és d'una elit de pocs privilegiats que acaparen tot el que poden sense consideració als altres. Uns rics perversos, maquiavèl·lics que només miren per ells i que ho tenen tot calculat i manipulat per a explotar la resta. És a dir, justament el que fan tots ells! Creuen que designant uns culpables queden lliures de culpa.

Quin cinisme tan gran acusar els altres del que ells fan. La culpa sempre és dels altres. Segur que si pregunto a aquests rics tan rics, em diran que la culpa tampoc no és seva i el seu dit assenyalarà qualsevol altra cosa per tal de no haver de mirar el que fan, com els ciutadans del primer món no poden mirar el que fan, o millor dit, el que no fan.

Nosaltres no podem escapar de la nostra misèria material perquè ells no poden escapar de la seva misèria moral."

Hem perdut tres llibertats: la d'anar on volem, la de desobeir i la de crear noves formes de relació

Acabo de llegir el llibre de David Graeber i David Wengrow titulat "*El amanecer de todo: una nueva historia de la humanidad*" i he de dir que m'ha agradat molt i que el trobo molt recomanable. És una mirada crítica a la visió clàssica que els historiadors han imposat del relat de l'aparició de l'estat i de la moderna organització social.

Desmunten amb arguments sòlids la creença clàssica que la història humana és una línia coherent i única d'evolució que passa diferents estadis o eres i que té uns patrons comuns com ara un paleolític caçador-recol·lector, un neolític agrícola i l'aparició dels imperis a conseqüència de la complexitat social de les primeres grans ciutats que articulaven formes de poder precursors dels nostres estats actuals.

Hi ha tantes coses per comentar d'aquest llibre i tants suggeriments de reflexió que donen pistes de per què som on som i cap on podem anar que no sabia quin escollir per presentar aquí.

He escollit la idea de la pèrdua de les tres llibertat, que és una idea dels autors del llibre, perquè és un bon exemple del que planteja a tota l'obra: que anem assumint socialment coses i idees com si fossin òbvies, lògiques i fruit d'una maduració evolutiva de l'espècie de manera que les fan inqüestionables. I que no ens adonem que són només una de les múltiples construccions possibles, donat que al llarg de la història, com documenta el llibre, moltes societats, durant molts segles, han viscut amb altres formes que havien considerat millors. El fet que ens hagin arribat a nosaltres unes determinades estructures socials no implica que siguin les millors sinó que són les que s'han acabat imposant, i que ambdós fets, és a dir que s'acabin imposant les millors propostes, no és en cap cas una evidència ni una correlació lògica.

En una de les línies d'anàlisi els autors parlen de com en moltes societats antigues de tot el món hi havia tres llibertats àmpliament acceptades i inqüestionables: que la gent podia anar on volgués, que la gent no obeeïa les ordres que volien i que tothom podia articular la forma de convivència i de relació social a la seva manera, tant pel que fa als petits nuclis de convivència com a la gran xarxa social.

Segurament us sorprendrà i us mostrareu incrèduls, però us recomano llegir el llibre i crec que quedareu convençuts. En moltes èpoques

SOCIETAT (A)

de la nostra història (l'estudi es centra en els 10.000 anys abans de Crist) quan apareixien formes de control o autoritat que imposaven normes, la gent podia obeir o no. De fet, s'explica el costum trobat en moltes tradicions de riure's dels mandataris, de ridiculitzar-los, de desobeir-los sempre que els convenia. Els bufons i els carnavals tenen reminiscències d'aquesta llibertat perduda de desobeir.

I en darrer terme om podia marxar del lloc on hi havia normes que no li agradaven i trobava moltes comunitats que l'acollien. Això també es va anar perdent.

El llibre mostra un flux històric de corrents socials molt diversos que a mesura que avancem en els segles van unificant-se, no sempre de manera homogenia, i van confluint en formes més rígides i totalitàries.

I avui estem en un moment de màxima pèrdua de llibertat precisament quan més en posem la paraula llibertat a la boca, quan més pensem que hem assolit autonomia i capacitat de fer-nos una vida pròpia. Avui com mai, no hi ha un lloc on anar que no requereixi el permís d'algú per anar-hi. Avui com mai hi ha acceptació unànime del poder de les lleis i les elits que les creen i conserven en benefici propi amb un aparell repressiu i violent que impedeix del tot l'exercici de la desobediència impune.

I sobretot, avui com mai, s'ha perdut la capacitat d'imaginar noves formes de relació atrapats com estem en les estructures de família, de municipis, d'estats i de jerarquia dominadora.

Possiblement us passarà com a mi que em semblava normal limitar la llibertat de la gent d'anar on vulguin, de desobeir quan cregui que ho ha de fer i de relacionar-se amb els altres de la forma que decideixi, però us asseguro que si llegiu el llibre ja no ho tindreu tan clar. No tan perquè siguem capaços d'imaginar com podria ser un món actual amb aquestes llibertats (el llibre no fa cap proposta perquè és un llibre d'història) com perquè s'endevina el drama que hi ha darrere aquestes pèrdues. El nostre món n'és conseqüència i molts pensem que hi ha versions millors.

Un cop ens han convençut que no hi ha alternativa al sistema econòmic ens volen convèncer que tampoc n'hi ha al sistema polític

Amb la caiguda del mur de Berlín i les mesures neoliberals que propugnaren Thatcher i Reagan, el model capitalista va quedar com l'única alternativa possible.

Fou la mateixa Thatcher qui va dir que "no hi ha alternativa al capitalisme" i que "la societat no existeix; només els individus i les seves famílies".

Aquesta doctrina no gens ingènua ni espontània va obrir la porta a un període de depredació dels béns col·lectius mitjançant la privatització dels serveis públics a les famílies econòmiques dominants i amigues dels polítics. Fou un espoli que encara estem pagant.

Ara ja tenim assumit que no hi ha alternativa al capitalisme, que la societat no existeix; només els individus lluitant en una selva on es juga amb les cartes marcades.

Hi ha encara la fantasia que la política regula la vida social i, per tant, també l'economia. Això, però no és veritat i crec que a hores d'ara ja ho sabem tots. L'economia mana sobre la política i la política és només la corretja de transmissió del poder dels de sempre.

No tenim cap accés al control econòmic i tampoc al control polític. Que no tenim accés al control és evident quan veiem que els principals actors econòmics no són elegits. Però, i els polítics? Aquests sí que ho són, no?

Doncs jo crec que tampoc! Tenim un sistema polític fet a mida per a perpetuar la situació actual. La constitució, la llei electoral, la legislació estatal... ho deixa tot lligat i ben lligat.

Els partits són imprescindibles, el bipartidisme, l'unionisme, el teatre parlamentari, els polítics submisos amb els seus partits, la participació ciutadana limitada a votar cada 4 anys, la impossibilitat de revocar governs i constitucions per iniciativa popular, la inviolabilitat generalitzada, la justícia prostituïda, el poder emparat en la força bruta i la manipulació mediàtica... Aquest és el panorama que tenim i crec que ho sabem una majoria... però... no hi ha alternativa!

Impossible pensar en l'autogestió de comunitats petites, la democràcia deliberativa, les convencions populars, les llistes obertes, els referèndums freqüents, l'autonomia local... res d'això no és ni pensable ara

SOCIETAT (A)

mateix. Només la democràcia parlamentària de partits controlats per elits econòmiques és possible. No hi ha alternativa.

I nosaltres ens ho creiem i juguem al seu joc. Ajupim el cap, lamentem i obeïm. Esmercem l'energia social no pas en el canvi sinó en la perpetuació del que hi ha amb la vana esperança que el sistema permet transmutar-se, que permetrà el seu suïcidi.

Així estem doncs ara. Aquell "no hi ha alternativa" i "no existeix la societat, només els individus i les famílies" amb què la Thatcher va enterrar tota oposició al capitalisme, ara és "no hi ha alternativa als partits polítics" i "la comunitat no existeix, només la massa i l'individu" que proclamen tots els defensors de la democràcia representativa per enterrar qualsevol possibilitat de canvi polític.

Tinc la sospita que ens fan mirar lluny per tal que no qüestionem des d'on mirem

Ahir vaig ser a una sessió d'un club de lectura al que em van convidar on es comentava un llibre molt punyent sobre el conflicte de Palestina. Hi havia una trentena de persones i el debat va ser molt interessant amb un seguit de reflexions i consideracions de diversa sensibilitat i nivell crític però totes profitoses.

A mesura que passava la sessió m'anava sentint malament fins a tenir ganes de marxar i no sabia per què. A poc a poc em vaig anar sentint còmplice d'un acte sense sentit per a mi. Els assistents eren tots d'un alt nivell intel·lectual, cultes, educats, crítics, sensibles i tots estaven d'acord en tot: la no-violència és el camí, cal veure les dues cares del conflicte, la culpa la tenen les elits econòmiques, el conflicte ve de lluny, és difícil d'arreglar...

Jo em pregunto: què hi fèiem tots allà durant dues hores afinant alguns matisos d'alguns aspectes exhibint la nostra erudició i agudeses davant un públic ja convençut? No tinc la resposta, però algunes de les opcions són que ens vam alleugerir entre tots, ens vam fer companyia, vam sentir-nos que estàvem fent alguna cosa...

I aquest és l'aspecte més incòmode per a mi. Tota aquesta energia gastada en sensibilització sense cap proposta i sobretot, sense cap crítica a la forma com vivim nosaltres. Bé, una crítica general, sí, i unes certes

SOCIETAT (A)

consideracions a la desigualtat que ens van autoculpabilitzar momentàniament.

Em va semblar com si fóssim una colla de gent asseguda còmodament damunt un piló d'altra gent aixafant-los amb el pes de la nostra comoditat mentre anàvem comentant quanta injustícia hi havia en aquella situació però sense qüestionar-nos ni per un moment la nostra conformitat adaptativa.

I no parlo de la inacció de no fer res del tipus manifestacions, mobilitzacions, donacions econòmiques, ONG i altres succedanis de la transformació social.

Tinc la sensació que estem centrats en els temes del món, en les coses llunyanes (Ucraïna, Orient Mitjà, Àfrica, canvi climàtic...) per tal de no veure el que hem de canviar aquí. Ens apuntem a ser activistes per canviar el món llunyà per tal de no haver de canviar el món d'aquí. Mentre estem mirant lluny no veiem el fang que tenim sota les sabates.

I és que si el dolor o la injustícia llunyana són dures, molt pitjor és imaginar que nosaltres deixem d'estar tan bé com estem. Toquem coses de lluny per no haver de tocar coses de prop. I aquest «lluny» i «a prop» no és tant en la distància en l'espai com la distància en la profunditat. Toquem coses superficials sense anar al profund. Ens plantejem el repartiment de la riquesa però no la propietat privada. Critiquem els polítics però no el sistema de partits. Estem contra la manipulació dels mitjans, però seguim volent sortir allà per criticar-los. Volem la igualtat de gènere però sense tocar l'estructura familiar...

I el que hem de canviar nosaltres és justament el més omnipresent, el més evident: les estructures de poder i domini que hem assumit i que no som capaços ni d'identificar.

Em refereixo, repeteixo, a la propietat privada, a l'aliança sagrada entre matrimoni i patrimoni, a l'adoctrinament escolar, a l'individualisme i «parellisme» dominant, a la cosificació de la salut, a la submissió als mitjans de comunicació, a la docilitat amb què acceptem que algú ens digui què podem i què no podem fer, que hàgim de demanar permís per ser desobedients, a la tirania dels partits polítics, a l'arbitrarietat de jutges al servei dels rics, a la normalitat amb què acceptem que els policies i els militars tinguin armes que puguin fer servir quan vulguin.

Aquestes són les coses que fonamenten el món que tenim i mentre no toquem aquests fonaments no canviarà res.

SOCIETAT (A)

Però cal que algú ho faci. Almenys algú ha de començar encara que fracassi. Hem de començar a canviar-nos nosaltres compartint els nostres diners i propietats, hem d'establir relacions lliures i autèntiques, hem de pensar críticament i conjuntament, hem de cuidar-nos físicament, no només de paraula, hem de decidir què volem fer sense mirar si ens ho deixaran fer, hem de parlar-nos clarament, hem d'expressar el que sentim uns per als altres, hem d'aprendre a demanar-nos el que necessitem.

Ja sé que això sembla un llistat de coses impossibles i fins i tot no desitjables, però almenys n'hauríem de parlar. I això no ho podem fer en un món com el que tenim. Això només ho podem fer, crec, en un laboratori o espai d'assaig social que permeti la gosadia i el fracàs amb garanties de respecte. Això ho podria fer una comunitat. Una comunitat que es plantegi profundament les arrels de la paràlisi i la injustícia que tots veiem.

No se m'acut res més interessant, apassionant i amb sentit per fer a la vida ara mateix.

Si no sabem com fer-ho, almenys podríem parlar-ne. Potser serà tan inútil com la reunió de l'altre dia, però aquest cop hauríem substituït la ignorància de no veure què passa per la incompetència de no saber com afrontar-ho.

PRINCIPIS DE CONVIVÈNCIA: LLIBERTAT I IGUALTAT

(A23)

Tot el sistema està molt interessat en què creguem que som lliures escollint els nostres desitjos, consums i governants i sobretot en què no qüestionem aquesta creença. Però és hora de fer-ho.

És més difícil saber què és just que saber què és saludable. I això és així perquè tenim més clara la idea d'un individu complet que la d'una comunitat completa.

Llibertat, igualtat i fraternitat. Si la igualtat no inclou la llibertat, no és igualtat i si la fraternitat no inclou llibertat i igualtat, tampoc no és fraternitat. No és una llista, és una evolució.

EL PODER I L'AUTORITAT (A24)

En una organització de poder (polític, econòmic, social...) tothom vol ascendir i en una de cooperació i servei tothom vol ser on és.

És impossible fer un castell de 3 de 10 amb folre i manilla amb una estructura horitzontal sense ningú per damunt de ningú però tampoc és pot fer amb l'anxaneta estirant des de dalt.

Tenim tanta fe en el poder de l'estat com els antics la tenien en déu. Sempre entitats superiors, amb un poder que no podem qüestionar, a les que cal obeir i que necessiten representants que ens dominen en benefici propi. Treure poder als grans sistemes i assumir-lo des de petites comunitats és el repte que, crec, necessiten afrontar.

Una cosa és deixar de tenir poder perquè el cedeixes i una altra perquè veus i admets que mai no l'has tingut.

Per mantenir el poder cal saber controlar la dosi exacta d'estrès que infligiràs als teus dominats.

Quan sentim que no tenim poder, inconscientment ens vinculen a la font de poder més assequible: gènere, classe, capacitat, un líder, la majoria...

El poder no genera vents i marees però els aprofita per extreure la seva energia en benefici propi.

Interessats i interessants (afectats i experts) són imprescindibles en els processos de presa de decisions.

A internet estem enxarxats com els peixos a la xarxa del pescador

Hi ha dues maneres d'enxarxar-se: com a cooperador o com a víctima. Una xarxa cooperativa és aquella en la que diverses persones o organitzacions cooperen i s'ajuden en la consecució d'un objectiu comú. L'enxarxament com a víctima consisteix a quedar atrapat i limitat en una situació determinada.

SOCIETAT (A)

Estar enxarxat com a víctima no requereix ser conscient d'aquesta situació. De fet, moltes vegades estem atrapats en situacions limitants que no percebem perquè ens enganyen o perquè les considerem normals.

En el cas d'internet, creiem pertànyer a una xarxa cooperativa i aquesta és, en efecte, una de les seves potencialitats. Amb tot, molt més important que la força cooperativa és la força limitant i controladora d'aquesta xarxa.

A través d'internet i en general els mitjans de comunicació se'ns imposen creences que controlen la nostra manera de percebre el món i d'aquesta manera ens fan presoners de determinats interessos.

Una de les principals idees que ens inoculen a través d'aquests mitjans és la de què no és veritat que estiguem controlats sinó que som ben lliures i elegim el que volem en una societat oberta i democràtica.

Costa molt oposar-se a aquest control mental per diversos motius. El principal és que els humans tenim un cervell que sintonitza energèticament amb els altres i crea una xarxa biològica o *brainet** que ens inclina poderosament a la conformitat de grup.

Els fenòmens de massa, les onades col·lectives que es produeixen en festivitats o situacions bèl·liques, els moviments reivindicatius, revolucionaris o de mobilització popular són relativament senzills de provocar i molt eficaços quan del que es tracta és d'anul·lar la voluntat individual.

I precisament un segon factor que afavoreix aquests fenòmens és el fet que hi ha exèrcits sencers de neuròlegs, psicòlegs socials, sociòlegs, antropòlegs, filòsofs, periodistes, literats, artistes... que agrupats en empreses estatals o de grans corporacions (els anomenats *think-tanks*) es dediquen a programar les situacions que afavoreixen els interessos dels qui els paguen.

És relativament senzill generar una protesta, distreure la gent davant una injustícia, enganyar tot el món amb una mentida evident, presentar com a negre el que és blanc, infondre por, justificar qualsevol crueltat... El cervell humà és crèdul i està molt indefens davant el bombardeig constant dels mitjans de comunicació.

Un altre dels grans problemes que tenim és que no creiem que això ens passi a nosaltres. Ho veiem clarament en els altres, però nosaltres som més llestos i no caiem en aquestes grolleres trames. També aquesta creença ens la imposen. Tothom creu estar en la veritat i ser més llest que els altres.

SOCIETAT (A)

Com en tantes altres coses, jo crec que la solució per a sortir d'aquesta xarxa on estem atrapats és constituir grups o xarxes de cooperació petites i vinculades per valors. El pensament del grup, quan treballa amb esperit crític, permet una certa autonomia i entre tots podem protegir-nos de la força d'aquesta brainet social que tot ho domina.

I també cal limitar l'ús i la confiança en les grans empreses que controlen internet. Cal ser molt crítics, apostar per alternatives petites i independents, alimentar el sa escepticisme, escoltar i estar obert a les explicacions no dominants que el sistema sol titllar de conspiranoïques, acientífiques, infantils o malintencionades. Certament que hi ha molt d'això a la xarxa, però el fet que hi hagi falsedat en la versió alternativa no implica que hi hagi més veritat en la versió oficial.

És temps de risc, d'aventura, de deixar seguretats, de jugar-se-la. Val més perdre's buscant la llum que viure en la foscor.

* Aquest tema l'explica molt bé Nicoletis en el seu magnífic llibre "El verdadero creador de todo", Vaig dedicada una entrada específica a aquest tema que m'apassiona: "Un camp de futbol ple de gent cridant ajuda a entendre la gènesi de les grans desgràcies col·lectives de la humanitat." <https://bit.ly/3Jhvc7J>

L'obediència a un poder sense autoritat no és virtut sinó covardia i connivència

El poder te'l cedeixen des de dalt i l'autoritat te la donen des de baix.

Avui estem manats per massa persones amb poder i poca autoritat. No té autoritat per a mi un policia que m'agredeix, ni un jutge que m'acusa del que li convé, ni un polític que fa el que vol amb el meu vot sense retre comptes, ni un mitjà de comunicació que em menteix, ni una empresa que m'enganya... però tots ells tenen poder sobre mi.

Què puc fer doncs? Com podem protegir-nos de tants dèspotes públics i privats que abusen del poder i que cada cop troben més formes d'impunitat fins al punt que no cal ni que dissimulin?

Hi ha dues respostes òbvies i una que no ho és tant. Les dues òbvies ho són perquè són les majoritàries entre la gent: La primera és apel·lar als mecanismes socials i democràtics per a reparar o arreglar aquesta situació i la segona és tirar pel dret i sobreviure en aquesta selva d'arbitrarietat.

SOCIETAT (A)

Dir que podem corregir les desviacions i abusos del poder per mitjans pacífics i democràtics demana molta fe i un cert punt d'ingenuïtat. Reconec que l'he tingut, però se m'està passant. No crec que el sistema tingui cap intenció de corregir-se perquè observo que els seus esforços són de consolidació i no d'autocrítica.

El sistema està pensat per a reproduir-se i tota dinàmica social tendeix a la conservació del que afavoreix a les classes privilegiades. Per això es consolida i augmenta la riquesa de pocs mentre es dissol la confiança i la seguretat de molts. Per això les famílies polítiques sempre són les mateixes, per això els conservadors sempre conserven el poder. Jugar a creure en la possibilitat de millora és fer el joc als que manen. Escepticisme i anarquisme cada cop s'albiren com a horitzons més prometedors per a mi.

El segon camí per a esquivar un poder sense autoritat és l'escapisme individual que practiquem cada cop més i que en països de poca tradició democràtica com el nostre han practicat des de sempre. ¿Per què pagar l'IVA si amb aquests impostos paguem els capricis dels rics, les armes dels policies que ens pegaran, les desastroses inversions dels poderosos, els sopars i luxes dels polítics...? Entenc que no es vulgui col·laborar en aquesta injustícia. De fet, em sembla el més honest.

M'explica un amic que l'altre dia a la reunió de veïns un d'ell comenta amb tota naturalitat com a colat a l'asseguradora uns electrodomèstics nous fent veure que els havia fet malbé un llamp. Tots ho van trobar ben enginyós. Un altre repartia fotocòpies comentant burleta que les pagava l'ajuntament on treballava i tothom va aplaudir... Robem tovalloles dels hotels perquè ja s'ho cobren, ens saltem el pagament del metro perquè no donen bon servei, etc.

No és la normalitat d'aquests fets el que m'indigna sinó la constatació que tenen raó. Les institucions i empreses abusen de nosaltres cobrant-nos tot el que poden sense consideracions ètiques sinó només de mercat. Doncs el mercat respon estafant tant com pot a les empreses i institucions. Això és el que passa quan el poder no té autoritat. Tothom el tem però ningú no el respecte.

Quan algú té autoritat la gent el respecte, però l'autoritat te l'has de guanyar i això implica una honestetat bàsica fonamentada en el desig sincer de buscar el bé del que és comú i en una obertura a la crítica, al diàleg i a la cooperació responsable.

SOCIETAT (A)

I aquesta és la tercera via que jo proposo: practicar l'autoritat en els àmbits petits, en les comunitats cooperatives. Hem de posar la mirada i la consciència en aquesta relació d'autoritat que es dona entre els amics, familiars, en un equip, en un grup, en una comunitat de vida, en una empresa...

Només quan coneguem de manera conscient i vivenciada l'autoritat dels qui ens envolten sabrem reconèixer-la en els nostres polítics i càrrecs públics. Mentre confonem poder i autoritat, no tenim res a fer. Obeir al poder sense criticar-lo és tan pervers com exercir-lo sense autoritat.

És clar que noves organitzacions demanen nous lideratges, però les xarxes no necessiten líders sinó energia orientada, activa i distribuïda

En el paradigma de l'organització fins a finals del segle XX ha sigut indiscutible la necessitat d'un lideratge personal per a moure l'acció col·lectiva. Una genealogia imaginada del poder del líder em remet al mascle dominant d'una horda de prehomínids. Aquest poder absolut d'un líder o cap devia ser una solució adequada per a afavorir dos anhels que permetien la supervivència: per una banda, la lluita dels mascles per a assolir la preeminència dels seus gens en la cursa evolutiva (tret general de la sexualitat biològica) i, per una altra, la necessitat de protecció i organització que tota col·lectivitat demana.

Freud afirma a «Psicologia de les masses» que «... tan aviat com uns éssers vius es reuneixen en un cert nombre, ja es tracti d'un ramat d'animals o d'una multitud humana, es posen instintivament sota l'autoritat d'un cap. La massa és un ramat obedient que mai no podrà viure sense un senyor. Té tanta set d'obeir que se subordina instintivament a qualsevol que es designi el seu senyor.»*

Aquesta opinió, no massa favorable a l'autonomia de l'home en grup, descriu un fet bàsic que és la necessitat de guia. Al llarg de la història, l'animal humà ha seguit, com en tantes coses, el model animal i sempre han sigut individus forts els qui s'han atorgat el poder absolut.

Els trets característics d'aquests líders són, entre altres, la força, el carisma, un tipus d'intel·ligència social, la gosadia i el do d'oportunitat o circumstància històrica favorable. Sempre, també, dues característiques

SOCIETAT (A)

dominants: mascles i forts en allò que era determinant a l'època. Això vol dir que la força bruta devia ser determinant quan la supervivència depenia de la conservació del cos i la manipulació o la intel·ligència emocional en èpoques en què era la comunitat la que calia preservar com unitat de supervivència.

La història ens ha donat moltes lliçons sobre les conseqüències d'aquests lideratges masculins personals absoluts. Evidentment, és una fórmula d'èxit perquè si no no s'hauria ensenyorit de la política tant temps. La tenim encara ara com a model predominant de l'organització social.

És evident que han aparegut formes amables i aparentment més democràtiques de liderar com ara el lideratge de grup, el colideratge, el lideratge transformacional, situacional, etc. Sempre, però es manté l'estructura jeràrquica que assigna a uns individus la direcció i a altres l'execució que sovint comporta la submissió i l'obediència. Així ha funcionat en les estructures econòmiques i polítiques i així hem arribat on som ara. No tinc una bona opinió d'on som ara i per això crec que és el moment de donar força a noves formes de gestionar les organitzacions.

Segurament el que ens cal és pensar en vincles no jeràrquics pel que fa a la direcció del grup. El grup s'ha d'autodirigir i si no és capaç de fer-ho no és viable. Potser una organització o un negoci tal com els tenim ara no es pugui autodirigir, però les noves xarxes que necessitem per a satisfer les nostres necessitats bàsiques col·lectivament sí que han de poder o no mereixen existir.

Ens cal un salt de paradigma: de la piràmide a la xarxa, un pas que ja s'ha fet en altres àmbits com a internet, a la investigació o a la família parcialment.

Una xarxa és una estructura d'elements connectats per la mateixa necessitat que s'intercanvien la informació per a construir de manera col·lectiva respostes a aquesta necessitat.

Hi ha uns elements capitals en aquesta anàlisi de la xarxa: la qualitat de la comunicació, la naturalesa de la necessitat que comparteixen i el tipus de cooperació que estableixen.

Tots tres són temes gruixuts que demanen una anàlisi més profunda, però el que és evident és que només si...

- els elements del sistema s'activen i projecten la seva energia per la xarxa,
- ho fan amb la intenció enfocada en l'objectiu comú i

SOCIETAT (A)

- distribueixen aquesta energia, informació i intenció per tota l'estructura (evitant acumulacions i desigualtats en nòduls que monopolitzen),

la transformació que busquem serà possible.

LA LLUITA PEL CANVI SOCIAL (A25)

Fa més feina un cop de destrat a l'arrel que mil branques tallades. Per això les solucions bones són les radicals.

Compromet-te en una petita comunitat local i integral i t'ajudaràs a tu i a tots.

Hi ha un registre d'addictes al joc que han signat voluntàriament que els impedeixin per la força entrar als casinos. Els polítics haurien de fer el mateix als òrgans de representació si no assoleixen les seves promeses en una data fixada. L'addicció al poder és com la ludopatia.

En qualsevol organització el tema dels fins s'ha de parlar al principi.

Només una societat immadura i poruga busca, espera i desitja líders carismàtics que li diguin què ha de fer, als qui puguin entregar la seva irracional adhesió emocional i als qui puguin penjar quan tot fracassi.

A mi em fan ràbia els opressors però més ràbia em fan els oprimits conformes en ser-ho.

Quan estem de genolls veiem els nostres enemics com a gegants.

En aspectes essencials del nostre sistema, l'important és no participar.

És ben diferent preguntar-se com es fa una paella que preguntar-se com es fa un àpat amb el menjar que tenim disponible. Les utopies és fan amb el menjar que tenim i no pas seguint una recepta.

L'energia que tenim les persones individualment per actuar en el món són el temps, els béns, la veu, les idees i la presència. I aquesta energia no

SOCIETAT (A)

l'hem d'estalviar ni reduir sinó activar i aplicar a la consecució dels grans objectius de la nostra vida.

Ordre injust permanent o desordre temporal reparador. No hi ha més alternatives.

Tenen més força expressiva quatre paraules escollides i unides amb una bona sintaxi que milions de lletres o paraules amuntegades. Cal optar pel poder de l'organització petita i conscient de qualitat més que per la força quantitativa i voluble de la massa.

Si l'acció política i social et sembla inútil o desanimadora per massa general i controlada per les institucions, activa't en petites comunitats locals obertes, creatives, compromeses amb les persones i l'entorn, que acompanyin, preservin i multipliquin la teva energia de servei.

I si no en coneixes cap, crea'n una. O busca dos o tres com tu i creeu-la junts. O aneu a veure els qui ho han fet o ho estan provant i copieu, adapteu, o afegiu-vos a la seva. Qualsevol cosa menys seguir plorant, esllanguir-se i veure els dies passar. Tots us ho agraïrem.

En la crisi la gent no vol qüestionament; vol seguretat, lideratge i homogeneïtat. Per això la dissidència i la resistència és tan feble quan més se la necessita. El desacord fa que la ment s'alliberi de la por.

Anhelo el dia que la gent que vulgui conèixer noves formes de viure no hagi de viatjar més de cent quilòmetres. Voldrà dir que la diversitat, la creativitat i l'autonomia s'haurà instal·lat amb normalitat a les nostres comunitats.

Cap pagès no esperaria veure millorar la fruita sense una millora de la planta. Nosaltres, però, esperem veure una millora de la humanitat degradant el planeta del que som fruit.

Així com les societats primitives van sobreviure fent comunitat per protegir-se dels depredadors i la fam, ara hem de retornar a la comunitat per protegir-nos de les classes dirigents (depredadors) i de l'individualisme

SOCIETAT (A)

(manca d'aliment emocional).

Hi ha un parell de forces que estiren en sentit contrari: cap el passat amb les emocions i la conservació o cap el futur amb les idees i el canvi. I ara mateix està guanyant la primera per diferència.

Si actuem com un organisme, ens organitzem i si ho fem com una màquina, maquinem.

La majoria de cèl·lules de l'eruga creien que sempre serien erugues. Davant el col·lapse de la metamorfosi creien que els experts ho arreglarien i seguirien sent erugues. Només algunes es preparaven per ser papallones tot assajant ales i antenes.

La serp que acaba de mudar i mira la seva pell morta amb enyorança i es proposa fermament recuperar-la amb virtut, tot intentant encaixar de nou en ella, no podrà sobreviure. Cal acceptar que una civilització decadent mor per deixar pas a una de nova.

L'accés i abundància d'aigua depèn sobretot de la seva distribució. El mateix passa amb l'amor, la cura i el servei.

Hi ha tres àmbits d'acció transformadora: el personal, el comunitari i el social. El més permeable al canvi és el comunitari mentre que els altres tendeixen a la rigidesa. Sense acció de grup ni els individus ni les societats se senten motivades a créixer i desenvolupar-se.

Una neurona que treballa en la seva millora però no treballa per enxarxar-se en una cadena nerviosa és tan inútil com una cadena nerviosa que treballa en la seva millora però no treballa per enxarxar-se en un cervell. Persona, comunitat, societat: la unitat inclusiva necessària.

Les noves comunitats de mida humana que ens ajudaran a transitar del model fallit actual al nou model al servei de la justícia es fonamentaran en tres valors: autonomia, llibertat i cooperació.

Quan ens centrem en tenir models d'esclavitud menys durs i reforcem el

SOCIETAT (A)

que tenim amb l'argument que n'hi ha de molt pitjors, estem oblidant el deure de superar l'esclavitud.

L'esperit de superació i de millora d'un esclau no passa per ser més eficaç i obedient sinó per ser lliure, encara que així sigui menys eficaç i més desobedient.

L'art i la tècnica, els dos grans contrapesos que fan avançar els individus i la societat.

Crec que les noves organitzacions hem de descobrir la "caordenació", una sàvia barreja de caos i ordre.

Crec que hem de deixar de posar l'energia en el sistema dominant i posar-la en petites comunitats integrals autogestionades. És l'única sortida que ara mateix veig i que em motiva.

Una comunitat de desenvolupament no et dona solucions, però genera l'ambient perquè les trobis.

Fins a quin punt el discurs de la cultura de la pau, del diàleg, de la tolerància i del respecte a la diversitat és una estratègia de control social i de perpetuació de l'estat de coses que privilegia la classe dominant?

El decreixement material que necessitem només s'aconseguirà amb l'increment relacional i comunitari.

L'aigua, el sol, la terra... Això totes les plantes ho necessiten però no de la mateixa manera. Els jardiniers vetllem pel que és comú i cada planta per l'ús que en fa. Aquest és el meu model de comunitat.

Contra l'escola i a favor de l'educació. Contra les lleis i a favor de la justícia. Contra els partits i a favor de la política. Contra l'especulació i a favor de l'economia. Contra la religió i a favor de l'espiritualitat. Contra la policia i a favor de la força pública. Contra els hospitals i a favor de la salut. Contra el matrimoni i a favor de la família.

SOCIETAT (A)

Si no saps què fer davant un problema o una situació de vida, parla'n en un grup de confiança fins que ja ho hakis dit tot i comencis a escoltar.

Aprofitem la força i l'acceptació que tenen els grups petits per a la conservació i fem-la servir per al creixement.

Treballar per la societat sense treballar-nos nosaltres mateixos és absurd. I millorar-nos nosaltres mateixos sense considerar que estem en una societat és una aberració que només la ignorància explica.

L'estabilitat del canvi dona canvi, però el canvi de l'estabilitat no dona estabilitat.

Tirar un vot a l'urna és l'equivalent a tirar una palada de carbó a la caldera d'una locomotora que ens porta directa a l'abisme.

No és el mateix connectar que integrar. El 4 connecta el 3 amb el 5, però és el 6 el que els integra. Les xarxes ens poden connectar però són les comunitats les que ens integren.

Mai no tindrem una societat de persones cultes i bones com mai no tindrem una societat de persones adultes sense nens i adolescents. Al màxim que poden aspirar és a una societat on cadascú transiti sense traves cap al següent estadi de creixement amb l'ajuda de la comunitat.

Com a societat hem de fer una altra cosa, en un altre lloc, d'una altra manera. Proposo equilibrar les polaritats en innovació, àmbit d'acció i protagonisme: - Innovació social en lloc de tecnològica - espais reduïts comunitaris en lloc de globalització - de baix a dalt en lloc de de dalt a baix.

Necessitem serveis d'utilitat pública independents del govern i gestionats directament per la ciutadania. Hi ha models però no hi ha voluntat dels polítics.

Voler canviar el món no és ingenu; el que és ingenu és pensar que el món canviarà sol o que els qui viuen i s'aprofiten de com està, faran alguna

SOCIETAT (A)

cosa per canviar-lo a favor de tots.

*La vida urbana està marcada per la mobilitat i la regulació. Ens calen
espais de quietud i llibertat.*

*Si no ens organitzem en comunitats vives i fecundes, acabarem indefensos
davant el poder tecnològic que va substituint la llibertat per
entreteniment i autocontrol.*

*Cal interrompre la fascinació submisa pel laberint on estem atrapats i
provocar la seva ruïna.*

*Grans canvis en aspectes exteriors de moltes persones venen de petits
canvis en aspectes interiors de poques persones.*

*En la natura tot floriment individual beneficia al col·lectiu. El mateix passa
en la comunitat humana.*

*Què fa que el pont s'aguanti? La solidesa de les pedres o la forma com
estan posades? Una societat s'aguanta no només per la vàlua dels seus
components sinó també per la forma com es relacionen.*

*Els canvis socials profunds van de l'exterior a l'interior i de la ignorància al
coneixement.*

**El cervell, la forma més eficaç de gestionar un organisme complex,
no té una neurona líder**

Tinc la convicció que la complexitat i gravetat dels reptes que tenim a escala col·lectiva demanen més imaginació i coratge dels que estem desplegant.

Desorientats, espantats, perduts i voluntàriament ignorants, ens refugiem en la passivitat i en la repetició de models caducs i superats. És sorprenent la insistència en allò que sabem que no funciona. Podem dir que no sabem fer una altra cosa, però en l'àmbit tecnològic no fem servir aquesta excusa. Quan volem una solució tècnica, inventem, investiguem, invertim,

SOCIETAT (A)

explorem, assagem... i no parem fins a aconseguir-la o acostar-nos-hi. Socialment, el mecanisme és el contrari. Quan no ens funciona una cosa la repetim amb insistència i si no funciona mirem versions més antigues i ens refugiem en lamentacions.

En l'àmbit de la gestió de la societat, els models econòmics, polítics, religiosos, familiars, educatius, mèdics, legals... estan totalment superats. En gran part són rèmores d'èpoques passades que van ajudar a consolidar la classe dominant del seu temps i que són els avantpassats directes de la que tenim ara.

Una de les estructures més conservadores i paralizadores de progrés humà és la jerarquia de poder que infecta totes les nostres institucions, des del govern de l'estat fins a la comunitat de veïns.

Les jerarquies de poder són mecanismes que enrigideixen les funcions, mecanitzen les relacions, distribueixen l'autoritat i tot amb l'únic criteri d'eficàcia mesurat quantitativament (quasi sempre en diners). És un model heretat de la societat industrial útil per a objectius materials i per a disciplinar la població. Ara, però estem en un altre moment i aquest sistema ja no ens és útil. O no ens és útil als qui tenim altres criteris a l'hora d'avaluar el progrés com ara l'evolució personal i social integrals o el desplegament de l'autonomia de pensament.

Crec que el nou model que necessitem ara és un model orgànic més que no pas mecànic; fluid més que rígid; distribuït més que centralitzat; orientat al creixement més que al domini. I quin model tenim d'això? Socialment, cap! Fins ara només hem tingut líders personals que ens han dirigit pel nostre bé i tots sabem com ha anat la història. Amb tot, encara hi ha molta gent que creu que sense líders no podem avançar. Per això el canvi climàtic, la independència de Catalunya, la superació de la pobresa i qualsevol altra causa col·lectiva que anhelem està aturada a l'espera d'un salvador que ens dirà què hem de fer. Mentrestant podem quedar-nos a casa a lamentar quant triga a arribar.

Pensem això perquè no tenim models alternatius i ens convé pensar fora dels marcs establerts. A mi se m'acut que el cervell és un bon model de la nova capacitat que necessitem d'organitzar-nos. És un tema que no podré acabar de desenvolupar aquí, però que ben segur ampliaré en una altra entrada.

De moment només voldria assenyalar que si la naturalesa ha creat un òrgan de gestió distribuïda, en xarxa, sense jerarquies de poder i sense

SOCIETAT (A)

lideratges, per a dirigir l'organisme humà, potser cal considerar aquesta forma de gestió.

El cervell està format per 13,5 milions de neurones que estan connectades entre elles (hi ha entre elles 100 bilions d'espais sinàptics que són ports de comunicació) i la seva força no depèn de les altes capacitats d'algunes d'elles sinó de la connectivitat entre totes elles i de la plasticitat i versatilitat a l'hora d'executar funcions cerebrals.

Intentant una aproximació a un assaig sobre "lideratge cerebral" que seria un lideratge distribuït, no compartit*, diria que les noves organitzacions han de ser liderades per idees clares i fortes que siguin enteses i acceptades per tots els membres. Idees tan clares i fortes com tenen les neurones de què la seva funció és treballar per a la supervivència de l'organisme. Tots els membres d'aquestes organitzacions han de tenir l'evidència que són necessàries i de què el bé de l'organisme requereix a vegades reformular el bé propi.

Els factors nous que necessitem en aquestes noves organitzacions són la hipercomunicació oberta, la flexibilitat a l'hora de considerar les informacions rebudes, el coneixement de les potencialitats pròpies i de les millors xarxes on s'han d'inserir, la creació continuada de noves xarxes en funció de les noves necessitats i la formació d'àrees d'especialització difuses de la mateixa manera que el cervell té zones amb funcions específiques encara que no sempre són les mateixes neurones les que operen en les mateixes funcions.

En fi, fins aquí arribo en aquesta primera aproximació. Considero que aquest enfocament innovador pot espantar o desanimar perquè cal experimentar-lo i elaborar-lo a partir de res, caminant sobre el buit. Hi ha moltes coses que es posaran en qüestió a mesura que avancem en aquest camí: la comunicació autèntica, l'ego, el sentit, l'autoestima, el risc, la comunió... Una autèntica aventura humana.

* El lideratge distribuït difereix del compartit en el fet que el compartit continua essent una modalitat de lideratge personal i jeràrquic però exercit per diversos líders en lloc d'un sol.

SOCIETAT (A)

Si la força conservadora i autoprotectora d'un fetus no es transforma en obertura al canvi quan s'acosta el part, tot l'embaràs fracassa. Ens acostem al part com a societat

Hi ha una energia en els éssers vius que conserva, sosté, aguanta, resisteix. És absolutament necessària perquè les condicions ambientals poden amenaçar la supervivència i aquesta defensa aferrissada està justificada.

Amb tot, hi ha altres moments en què el cal és obrir-se, deixar-se anar, canviar, arriscar i inventar. Això passa quan un procés s'acosta a una fase superior d'evolució. Un nen ha d'arriscar-se per passar de gatejar a caminar, de balbucejar a xerrar. Una empresa ha de canviar quan creix, ha d'inventar noves formes de gestió quan s'automatitza. Un estat ha de transformar-se quan apareix la globalització, ha de forçar el canvi en les institucions i mecanismes de govern i ciutadania quan la injustícia s'instal·la en el seu cos social i la desigualtat creix en el seu si.

En una escala més àmplia encara, el món sencer demana canvis radicals quan el seu ecosistema col·lapsa, quan un sistema econòmic i polític essencialment injust s'escampa com un càncer imparable, quan la gent assisteix estorada i impassible al desastre inevitable.

Acostumats com estem a resistir i conservar creiem que hem de persistir en allò que hem fet fins ara: més control, més ciència, més digitalització, més massificació, centralització, lideratges i manipulació emocional i mediàtica de la gent, distracció, sentimentalisme barat, comoditats... Relat de funcionament normal que cal conservar quan tot està ja substituït.

Potser és l'hora de veure que estem en un canvi essencial que potser ha arribat l'hora del part i tot allò que fèiem per a conservar-nos a l'úter matern ja no ens ajuda sinó que obstaculitza tot allò que ara hem de fer que és molt, difícil i nou.

Hem de replantejar-nos l'economia, la propietat, la família, el sentit de la vida, els estats... Hem de passar de la dependència a l'autonomia. Aquest és el pas que ens cal ara. El problema és que això fa por. Tenim tendència a conservar, continuar com sempre, ens falta imaginació per a buscar nous camins, falta energia per a inventar, paciència per a provar, mitjans per a assajar.

SOCIETAT (A)

Totes les institucions han de ser superades perquè els nous reptes són inabordables amb els mitjans que tenim ara. De la mateixa manera que el replegament del fetus deixa de tenir sentit quan s'acosta el part.

A tall d'exemple penso en la família, però la mateixa anàlisi hauríem de fer amb totes les institucions. La família és un sistema essencialment conservador de cohesió social i creixement. Ha tingut un èxit aclaparador al llarg de la història perquè ha fet que la humanitat sencera s'enxarxi per vincles de sang. Essent un bon model, necessitem noves xarxes, noves estructures de convivència i vincle per a abordar els nous reptes.

Necessitem institucions de cooperació que siguin voluntàries i no forçoses com la família que ens ha tocat i no triem. Això aportaria un plus de voluntat, compromís i consciència. Caldria que la gent s'agrupés i comprometés entre ella per valors compartits i per opcions personals.

Tots els humans tenim la possibilitat i necessitat d'aquest vincle social, però no l'assagem perquè ja tenim la família, el municipi, l'estat... però aquestes són organitzacions de conservació, no de canvi. Ja sé que direu que la família no es pot substituir i no crec que calgui en absolut. El vincle familiar és fonamental, però no cal que sigui exclusiu.

El que sí que cal ara mateix és buscar noves formes de transformació social des de baix que trobin noves maneres de gestionar les necessitats bàsiques i que ofereixin i exigeixin canvis radicals en l'àmbit social, polític i econòmic. Sé que és difícil i complicat, però crec que és urgent fressar aquest camí perquè el que ens ve, que crec que no serà dolent sinó una gran oportunitat, no ens pot trobar tan mal guarnits de nous recursos; no ens pot atrapar arrapats al fons de la matriu amb les 36 setmanes complertes i la llum esperant-nos al final del túnel.

És clar que noves organitzacions demanen nous lideratges, però les xarxes no necessiten líders sinó energia orientada, activa i distribuïda

En el paradigma de l'organització fins a finals del segle XX ha sigut indiscutible la necessitat d'un lideratge personal per a moure l'acció col·lectiva. Una genealogia imaginada del poder del líder em remet al mascle dominant d'una horda de prehomínids. Aquest poder absolut d'un líder o cap devia ser una solució adequada per a afavorir dos anhels que permetien la

SOCIETAT (A)

supervivència: per una banda, la lluita dels mascles per a assolir la preeminència dels seus gens en la cursa evolutiva (tret general de la sexualitat biològica) i, per una altra, la necessitat de protecció i organització que tota col·lectivitat demana.

Freud afirma a «Psicologia de les masses» que «... tan aviat com uns éssers vius es reuneixen en un cert nombre, ja es tracti d'un ramat d'animals o d'una multitud humana, es posen instintivament sota l'autoritat d'un cap. La massa és un ramat obedient que mai no podrà viure sense un senyor. Té tanta set d'oïre que se subordina instintivament a qualsevol que es designi el seu senyor.»

Aquesta opinió, no massa favorable a l'autonomia de l'home en grup, descriu un fet bàsic que és la necessitat de guia. Al llarg de la història, l'animal humà ha seguit, com en tantes coses, el model animal i sempre han sigut individus forts els qui s'han atorgat el poder absolut.

Els trets característics d'aquests líders són, entre altres, la força, el carisma, un tipus d'intel·ligència social, la gosadia i el do d'oportunitat o circumstància històrica favorable. Sempre, també, dues característiques dominants: mascles i forts en allò que era determinant a l'època. Això vol dir que la força bruta devia ser determinant quan la supervivència depenia de la conservació del cos i la manipulació o la intel·ligència emocional en èpoques en què era la comunitat la que calia preservar com unitat de supervivència.

La història ens ha donat moltes lliçons sobre les conseqüències d'aquests lideratges masculins personals absoluts. Evidentment, és una fórmula d'èxit perquè, si no, no s'hauria ensenyorit de la política tant temps. La tenim encara ara com a model predominant de l'organització social.

És evident que han aparegut formes amables i aparentment més democràtiques de liderar com ara el lideratge de grup, el colideratge, el lideratge transformacional, situacional, etc. Sempre, però es manté l'estructura jeràrquica que assigna a uns individus la direcció i a altres l'execució que sovint comporta la submissió i l'obediència. Així ha funcionat en les estructures econòmiques i polítiques i així hem arribat on som ara. No tinc una bona opinió d'on som ara i per això crec que és el moment de donar força a noves formes de gestionar les organitzacions.

Segurament el que ens cal és pensar en vincles no jeràrquics pel que fa a la direcció del grup. El grup s'ha d'autodirigir i si no és capaç de fer-ho no és viable. Potser una organització o un negoci tal com els tenim ara no es pugui autodirigir, però les noves xarxes que necessitem per a satisfer les

SOCIETAT (A)

nostres necessitats bàsiques col·lectivament sí que han de poder o no mereixen existir.

Ens cal un salt de paradigma: de la piràmide a la xarxa, un pas que ja s'ha fet en altres àmbits com a internet, a la investigació o a la família parcialment.

Una xarxa és una estructura d'elements connectats per la mateixa necessitat que s'intercanvien la informació per a construir de manera col·lectiva respostes a aquesta necessitat.

Hi ha uns elements capitals en aquesta anàlisi de la xarxa: la qualitat de la comunicació, la naturalesa de la necessitat que comparteixen i el tipus de cooperació que estableixen.

Tots tres són temes gruixuts que demanen una anàlisi més profunda, però el que és evident és que només si...

- els elements del sistema s'activen i projecten la seva energia per la xarxa,

- ho fan amb la intenció enfocada en l'objectiu comú i

- distribueixen aquesta energia, informació i intenció per tota l'estructura (evitant acumulacions i desigualtats en nòduls que monopolitzen),

la transformació que busquem serà possible.

Si ells tenen el macro, nosaltres hem de tenir el micro

El nostre sistema social ens arracona cada cop més a l'àmbit particular i privat i deixa les grans qüestions en mans de les grans corporacions i els estats. Tot el que és essencial depèn ja d'aquests monstres que gestionen i controlen tot el que necessitem per viure.

La sanitat, la comunicació, l'energia, la seguretat, la propietat, la mobilitat, el consum, els drets... tot és fora ja de les nostres mans. Tot depèn d'ells, de les classes dirigents, i del que ells vulguin fer. I bàsicament volen fer dues coses: perpetuar i augmentar aquest poder.

No sé com ha passat, però ha passat així. A poc a poc hem anat renunciant, venent-nos, deixant-nos enganyar i convèncer per a passar tot el poder i la riquesa a les seves mans. Ells ens diran que ho hem acceptat per les lleis de la política, del mercat o del darwinisme social, però el fet és que tot el que és important ja no depèn de nosaltres.

SOCIETAT (A)

Una de les coses que més ens hem deixat perdre és la comunitat propera, l'esfera de valors afectius i de la confiança, la cura i la proximitat amorosa amb els nostres veïns i coneguts. Afeblida la família extensa, generalitzat i despersonalitzat l'habitatge, homogeneïtzat el pensament, adotzenats en el consum d'oci audiovisual, culturalment espoliats per les grans fàbriques de pensament al servei del capital, ens hem quedat orfes de referents afectius, de models d'amor en llibertat, de compromís comunitari, d'amistat profunda, de vincles en valors.

La devastació s'ha produït per una agressiva i en aparença pacífica invasió del nostre territori de valors on l'hedonisme, l'individualisme i el materialisme han arrelat com una mala herba adormidora.

Les eines per a aquesta conquesta han sigut massives, de gran abast, quantitativament importants: grans empreses, ingents quantitats de diners, legislacions nacionals i internacionals, visions globalitzadores només en el que els beneficia. Ells són els amos del macro, de la gran estructura, de la superestructura del sistema, que deia Marx.

En aquest terreny macro no tenim res a fer ni eines per competir i per això hem d'apropiar-nos del territori micro. Hem de fer petites aliances. Múltiples i profundes petites aliances. Són difícils de detectar i de destruir.

Els poden adormir-nos i enganyar-nos amb els seus mitjans de comunicació, però nosaltres podem despertar-nos uns als altres en les petites comunitats. Ells ens poden afeblir amb la temptació d'una seguretat submissa i nosaltres podem enfortir-nos amb el descobriment del goig d'una inseguretat rebel. Ells poden atacar-nos amb armes de destrucció massiva i nosaltres ens podem protegir amb defenses de construcció íntima. Contra el seu poder de la quantitat, el nostre de la qualitat. Contra la publicitat generalitzada, la crítica particularitzada. Contra la salut industrial, la cura personal. Contra les macrociutats, les minicomunitats. Contra les grans cadenes de producció i venda, el consum responsable i la prioritat ètica per la proximitat i l'ecologia. Contra la massificació educativa, la personalització del procés de creixement. Contra els grans relats de la felicitat beatífica i servil, la cerca de la Veritat per dura que sigui. Contra els diners com a valor, el servei com a valor. Contra els grans viatges organitzats i massius, les petites descobertes personals rellevants. Contra les manifestacions massives el compromís compartit i conscient de pocs. Davant l'oci mercantilitzat, la festivitat de trobar-nos i abraçar-nos. Contra macro, micro.

SOCIETAT (A)

Deixem que els grans dinosaures amb el seu poder brutal i cec es matin entre ells o s'extingeixin per la degradació que provoquen en el medi i nosaltres, mentrestant, anem formant petites comunitats, discretes, atrevides, vives... on pugui sobreviure el que ens fa humans: l'anhel de saber, d'estimar i de practicar l'art de viure.

Hi ha persones que s'ignoren, però que, juntes, estan salvant el món

Hi ha un poema que m'agrada molt de Jorge Luis Borges, titulat "Los justos" que acaba amb el vers que ha inspirat el títol d'aquest escrit. Diu: "Estas personas, que se ignoran, están salvando el mundo".

De quines persones parla? Llegiu el poema:

Un hombre que cultiva su jardín, como quería Voltaire.

El que agradece que en la tierra haya música.

El que descubre con placer una etimología.

Dos empleados que en un café del Sur juegan un silencioso ajedrez.

El ceramista que premedita un color y una forma.

Un tipógrafo que compone bien esta página, que tal vez no le agrada.

Una mujer y un hombre que leen los tercetos finales de cierto canto.

El que acaricia a un animal dormido.

El que justifica o quiere justificar un mal que le han hecho.

El que agradece que en la tierra haya Stevenson.

El que prefiere que los otros tengan razón.

Esas personas, que se ignoran, están salvando el mundo.

Aquestes tretze persones fan coses diferents, però tenen una cosa en comú. Parlem primer de les coses que fan i després del que tenen en comú.

Fan bàsicament bellesa, paciència i humilitat. Són generadors d'estètica, pagesos del temps i descobridors d'ètica. M'explico.

Generadors d'estètica en el que és quotidià com els que agraeixen l'existència de Stevenson o de la música o mediten amb plaer el color, la poesia o una tipografia.

Conreadors de temps com els pagesos del seu propi hort, els jugadors d'escacs o els qui es donen temps per a amanyagar un gos.

SOCIETAT (A)

Descobridors de nous valors com l'autocrítica del que prefereix que els altres tinguin raó perquè així pot qüestionar-se el seu món i avançar o el que busca la raó per la qual li han fet mal. D'aquesta manera pot aprendre. Si només reacciona i nega la raó que tenen els altres per ferir-lo, mai no podrà millorar.

Aquestes i moltes altres coses fem els humans. Cadascú des del seu lloc, des de la seva època, cultura, circumstància, nivell d'evolució o caràcter. No es coneixen. Però entre tots estan salvant el món! Per què? Què tenen en comú?

El títol del poema ja ho diu: "Els justos". I aquí "just" no es refereix a la justícia sinó a la mesura adequada, "en el punt precís", que diu el diccionari. I això és el que tenen en comú; que tots fan el que fan de la manera precisa que cal fer-ho.

I quin és el punt just? La meua impressió és que el punt just des d'on cal fer totes les coses és aquell que té el màxim de consciència que puguem assolir en cada moment. De fet, no podem fer quasi res més excels que estar ben presents i conscients del que fem, sentim iensem.

Per això, quan som justos, treballem conjuntament farcint el món de consciència. L'evolució es nodreix d'aquesta energia justa i el món se salva.

Estructura rígida articulada i funcionament flexible autogestionat, l'estratègia biològica que les organitzacions necessiten ara

Els organismes biològics complexos han assolit quotes òptimes d'evolució amb una equilibrada combinació de flexibilitat i rigidesa.

Un ésser viu es podria conceptualitzar com un conjunt de sistemes i cada sistema té la seva pròpia organització. L'organització requereix uns òrgans que executen unes funcions. Els òrgans s'articulen de la forma més eficaç constituint una estructura mentre que les funcions que realitzen aquests òrgans es defineix com a funcionament del sistema.

Tota aquesta taxonomia lèxica és només per explicar que podem considerar dos eixos vertebradors en un sistema complex: l'estructura i el funcionament. El primer és més aviat estàtic i tendeix de forma natural a la rigidesa mentre que el segon és més dinàmic i fluid.

Queda clar que unes estructures assentades i sòlides com l'esquelet d'un mamífer per exemple o la bona disposició i fiabilitat del sistema digestiu

SOCIETAT (A)

permet la fluïdesa i adaptació dels moviments i dels diferents règims alimentaris, respectivament.

Passem ara al món social i de les organitzacions. Cada època té els seus patrons o clixés organitzatius en funció del nivell d'evolució. Seria llarg ara resumir l'evolució que han patit les organitzacions des de les centrades en la jerarquia a les autogestionades, passant per les basades en el resultat. El que ara voldria fer és reivindicar un canvi que necessitem: un nou model organitzatiu adaptat als reptes actuals.

I aquest model és el biològic que he explicat al principi: estructura clara i estable amb funcionament flexible i obert. Costa perquè sembla que aquesta barreja és incompatible.

Les estructures rígides tenen tendència a controlar les funcions i els funcionaments àgils i oberts tendeixen a menystenir l'estructura.

Ara per ara sembla que si les organitzacions tenen òrgans clarament definits, s'espera d'ells que emanin directrius jeràrquiques i si es proclama un funcionament autònom i flexible sembla que tota estructura fa nosa.

Un excés d'estructura porta a la mort per esclerosi i un excés de flexibilitat mata per dissolució.

No és senzill trobar el punt adequat perquè no estem acostumats a usar amb flexibilitat eines rígides ni sotmetre a disciplina la creativitat o la improvisació.

Segurament necessitem la pràctica experimental d'assentar els marcs i fomentar després la dinàmica que conté. Claredat i rigor en el reglament d'un joc i creativitat i geni en l'execució de les jugades. Sintaxi formal exquisida i inspiració poètica en l'expressió. Màxima exigència en el respecte per la dignitat i mínima exigència en el control de les accions. Fidelitat absoluta als principis i interpretació absolutament oberta de les pràctiques.

Així en una reunió, assemblea o qualsevol acte d'una organització, convé que hi hagi molt clarament definida l'estructura per tal que després pugui desenvolupar-se la creativitat, el canvi, la innovació.

SOCIETAT (A)

Hi ha una escala o dimensió on es plantegen els problemes i una altra, que és sempre la mateixa, on es resolen

Els problemes humans tenen el seu ecosistema. Si són d'àmbit individual solen aparèixer en petites xarxes o nuclis de convivència i relació. Si són socials, dependrà del seu abast i poden anar des de la comunitat de veïns fins a la convivència nacional. Hi ha, per últim, els d'escala mundial com ara els ecològics, els dels drets humans o els de la desigualtat econòmica o la manca de respecte per determinades ideologies, religions, ètnies, etc.

Cada problema té un lloc on es planteja i també un lloc on cal afrontar-lo. Normalment, s'apel·la a les instàncies superiors per a resoldre un problema d'un àmbit menor. Així els conflictes entre individus recorren a les institucions i els de les comunitats, als estats o estaments internacionals.

Els problemes d'abast mundial, però, no tenen instància superior. Les institucions d'abast mundial són espais de regulació i negociació dels poders nacionals i no tenen possibilitat de gestionar problemes globals perquè moltes de les solucions que necessitem van contra els interessos d'aquests països o corporacions que els formen.

Vista així la cosa, no és d'estranyar la desconfiança i el pessimisme de la població davant els grans reptes que tenim. Som cada cop més conscients de les amenaces que afrontem i de la nostra pròpia incompetència per a abordar-les. Les polítiques mundials, els avenços tecnològics descontrolats, els poders de les corporacions dels mil·lionaris, les múltiples vides i transformacions sempre injustes del model econòmic dominant... tot això ens presenta un horitzó d'incertesa i desconcert.

Què puc fer jo? Què podem fer nosaltres davant aquest panorama? A primera vista sembla que la resposta és "res". Jo, però, no ho crec pas. Crec que podem fer l'única cosa que hem de fer com humans: ajuntar-nos en grups d'escala humana per a abordar la nostra vida integralment.

Aquesta no és només la solució per als grans problemes sinó per a tota mena de problemes. I quan dic solució no vull dir només resolució sinó també gestió del conflicte ja sigui reformulant-lo, dissolent-lo, superant-lo, transcendent-lo o fracassant tot trobant noves formes de tornar-hi.

Aquesta és la forma humana d'assumir la vida: compromís individual amb la pròpia existència tot afrontant dèficits i afavorint creixements i també, compromís col·lectiu amb una comunitat propera.

SOCIETAT (A)

Aquesta comunitat propera ha de ser de persones diverses, unides per vincles d'afecte i d'interessos compartits, oberts a la crítica i pensades com un organisme canviant, dinàmic i en continu procés d'autocreació.

Els materials necessaris són pocs però valuosos: el nostre temps i la nostra intenció. Faltaria només un punt de visió, convicció i confiança i ja tindríem en marxa un procés engrescador que atorga sentit a la vida individual i a les relacions que volem i necessitem.

Tots els problemes tenen la mateixa solució: ajuntar-nos!

Comprometem-nos a comprometre'ns

Un compromís és una obligació. Quan assumim un compromís ens obliguem a complir-lo. La paraula "compromís" deriva de "co" que vol dir "total" i "promesa" que és l'expressió de la voluntat de donar o de fer alguna cosa per a algú.

Hi ha molts tipus de compromisos i moltes circumstàncies al voltant d'aquesta idea. Encara que sigui feixuc, aquí potser convé fer una precisió tècnica un xic sofisticada.

Sense entrar massa en detall, us diré que existeix un acte de parla que es diu il·locutiu i que bàsicament consisteix en el fet que qui parla provoca un efecte directe en el seu entorn. És a dir que quan es fa una il·locució alguna cosa real canvia. Això no passa amb els altres actes de parla. Per exemple si jo dic que em dic Josep M. res no canvia realment al meu entorn. Si dic que plou, si dic que tinc mal de panxa, si dic que Moscou és la capital d'Ucraïna... res no canvia.

Direu que els oients canvien el seu estat d'ànim, nivell informatiu o predisposició a fer o no fer i és veritat, però tot això només altera la seva ment, no pas la realitat.

Un acte il·locutiu com ara les paraules d'un jutge dient "et condemno a 20 anys de presó" canvien la realitat. Ja no pots sortir per la porta i anar a casa. Les paraules del capellà dient "us declaro marit i muller" canvien la vida dels nuvis que ja deixen de ser-ho en aquell moment i adquireixen un nou estatus, nous drets i deures.

Bé, aquesta disquisició lingüística té a veure amb el compromís pel fet que les frases amb el verb "comprometre's" són de caràcter il·locutiu i, per tant, canvien la realitat. No són simplement declaracions d'intencions o

SOCIETAT (A)

enunciats de futurs possibles, previstos o desitjats sinó que són actes ja en ells mateixos, en el mateix moment que es pronuncien i la persona que ho fa queda lligada amb el que anuncia amb la mateixa força amb què hi queda quan la realitat canvia.

Un altre exemple per clarificar-ho. Si jo dic "et regalo el meu rellotge", en el mateix moment la realitat ha canviat. Jo he perdut drets i tu has assolit capacitat d'ús. Pots donar-li un cop de martell allà mateix, cosa que si haguessis fet moments abans de la donació hauria estat una agressió.

Quan jo dic "em comprometo a fer-ho", he canviat realment perquè, igual com he perdut drets sobre el rellotge que t'acabo de regalar, he perdut drets sobre el temps i l'energia que t'he regalat quan t'he dit que em comprometia a fer el que t'he dit que faria.

No respectar el teu compromís és tan greu com voler recuperar allò que has regalat. Potser es pot fer, però la coherència i l'honestedat, la teva imatge social i el concepte que tindràs de tu mateix quedarà malparat.

Potser si assumiu aquesta visió del compromís pensareu que és massa transcendent o sublim, massa exigent i que si comprometre's implica una obligació de tanta força més val no fer-ho. I potser per això la gent no es compromet i defuig el compromís.

Em sembla molt bé que la gent no es comprometi si no entén o no assumeix el que implica el compromís. No és cap obligació comprometre's, però a mi em sembla que és una bona pràctica.

Això sí, els compromisos que fem han de ser molt meditats, conscients, responsables i sobretot ben definits.

Per "ben definits" hi entenc que quedi molt clar com sabràs que has complert allò a què t'has compromès.

Si dius "em comprometo a venir a les reunions", procura tenir clar per a tu mateix què és "anar a les reunions", és a dir, quin pacte de puntualitat, regularitat, participació, servei o actitud assoleixes amb tu mateix i sobretot, quin ordre jeràrquic assignes a aquest compromís.

Dins les teves necessitats, gustos, circumstàncies i altres compromisos que tens, a quin lloc situes aquest compromís "d'assistir a la reunió"? Més amunt o més avall de dormir la migdiada, de respondre a una urgència sanitària, o d'anar al gimnàs?

Treballar personalment els nostres compromisos crec que és una tasca molt important pel creixement personal. Ens ajuda a perfilar el nostre caràcter social, a polir la nostra personalitat, a esmolar la nostra capacitat de

SOCIETAT (A)

cooperació. Ens ajuda a ser més coherents, més fiables, més eficaços i més protagonistes de la nostra vida.

No és tan important en què i com et compromets com en quin grau assumeixes els teus compromisos, els realitzes i els supervises. Per això et recomano i et convido a comprometre't a comprometre't en el que consideris que val la pena.

Hem de fer el que s'ha fet sempre però com no s'ha fet mai

Estic convençut que la tasca que dona sentit als humans i que omple totes les nostres necessitats és el treball de desplegar totes les nostres capacitats.

Això inclou un treball sistemàtic i constant de la nostra condició física, emocional, social, intel·lectual i espiritual. Aquest anhel (o connatus, que en deia Spinoza) de millora i desplegament de les capacitats està inscrit en el nostre ADN vital perquè és comú a tot allò que té vida.

Aquesta tasca de fer-nos i refer-nos constantment, de forjar-nos la nostra pròpia existència amb sentit i plenitud implica treballar per cobrir les necessitats mínimes i també desplegar i expandir les capacitats màximes.

Els éssers vius no humans això ho fan per defecte i automàticament, però nosaltres ho hem de fer amb intenció, voluntat, intel·ligència i sentit. I donat que som essencialment socials, això només ho podem fer en grup i comunitat.

De fet, tota la història de la humanitat és la història del grup pugnant per sobreviure i desenvolupant-se, progressant tant en la dimensió individual com col·lectiva. Les cultures institucionalitzen formes exitoses d'organització i així el grup conforma els individus per tal que els individus conformin la societat. Es tanca el bucle.

Les formes més exitoses han sigut la família i les institucions administratives de l'estat com ara els pobles, ciutats, comarques, etc.

La família i l'estat (amb el suport de les altres institucions socials com ara la religió, educació, salut...) són dues formes eficaços per a la conservació però nefastes per a la innovació.

I quan el que ens cal és canvi i no conservació, com jo crec que ara passa, necessitem noves formes d'organització social.

SOCIETAT (A)

Defenso la creació de Noves Organitzacions Socials Integrals (NOSI) per a unir les persones al voltant de l'única necessitat bàsica essencial que tots tenim: el desplegament de totes les nostres capacitats.

Aquesta finalitat no és cap invent ni cap novetat. De sempre s'ha sabut que el primer objectiu és assolir la supervivència, però que un cop assolida, la vida humana demana creixement i desplegament de noves fites.

Donat que la dinàmica social impulsada per la família i l'estat s'ha centrat tant en la supervivència, ha arribat a oblidar o ignorar el deure i l'anhel de creixement. Per això ara, que molta gent ja té la supervivència assegurada, tenim tants problemes de salut mental per manca de sentit i propòsit vital. Per això ara la indústria de l'entreteniment és tan necessària: ens hem de distreure, viatjar, comprar, passar-ho bé, provar coses noves... en un succedani de què seria una vida plena tot afrontant els reptes de creixement que ens pertoquen.

Però no sabem quins reptes són aquests perquè no ens els hem plantejat ni ens han ensenyat a detectar-los. Submisos i dòcils als dictats socials anem vivint segons les directrius del mercat i el poder sense descobrir mai la nostra autèntica naturalesa evolutiva.

Aquesta tasca només es pot fer en grup, en una comunitat de persones que tinguin clar aquest objectiu i estiguin disposats a treballar-lo des d'on són, com són, amb les seves limitacions i poders, amb les seves circumstàncies i necessitats. Només és important tenir clar què hem de fer. La resta ve sol... Quan comencem a caminar, ja hem arribat!

Per això defenso aquestes NOSIs que no serien invents. Totes les cultures han generat en algun moment grups o comunitats per apuntar a la plenitud i no només a la supervivència o distracció. Pensem en les comunitats religioses, o filosòfiques d'altres temps, o les comunitats de base, o les comunes anarquistes, o les utopies realistes de tanta gent a tants llocs i de les que tan poc sabem.

Per això dic que la idea d'una NOSI no és nova, és la idea sàvia de sempre (gent assumint el seu deure humà col·lectivament) però el que sí que ha de ser nou és la manera com fer-la. No podem repetir els errors del passat ni imitar el que en altres llocs i moments ha funcionat. Necessitem...

NOVES maneres que hem d'inventar. No podem copiar ni reproduir el que sempre s'ha fet. Dues cullerades de creativitat i imaginació, doncs.

ORGANITZACIONS en sentit etimològic, és a dir organismes vius, dinàmics i flexibles, allunyats de la rigidesa administrativa, legal, jeràrquica,

SOCIETAT (A)

institucional i normativitzada que tenen la majoria de les nostres organitzacions.

SOCIALS en el seu desplegament. És a dir, totalment integrades en la realitat social sense marginar-se, sense sectarisme, sense rentar-se les mans davant els reptes que tenim a escala nacional i mundial.

INTEGRALS pel que fa a l'abordatge dels objectius: tot el que és humà ens és d'interès, totes les nostres dimensions (física, emocional, social, intel·lectual i espiritual) han de ser treballades i examinades per tal que reïxin en la seva màxima capacitat en funció del moment i circumstància...

i també comunitats INTEGRADORES pel que fa a la capacitat d'acollir tothom independentment de la seva posició vital, ideològica, econòmica, identitària o biològica.

El repte és fer una comunitat que apunti al sentit últim del que és humà, fer-ho col·lectivament, inserits al món i amb les noves formes que ho facin possible, perquè el que és evident és que amb les formes socials que tenim ara, aquest objectiu està lluny de ser assolit i ni tan sols plantejat.

Compartir el que tenim per arribar a ser el que podem ser

Crec que el sentit de la vida és o passa pel desplegament de totes les capacitats per tal de satisfer les nostres necessitats. A l'entrada «Quan et dic "cuida't!" no vull pas dir "conserva't!" sinó "desplega't!"» explicava "què és el que crec que hem de fer" i en aquest escrit d'avui em proposo explicar "com crec que ho podem fer".

Per dir-ho ràpid, crec que la forma d'assolir l'objectiu del desplegament humà és compartint.

Compartir és posar en comú i, per tant, implica un grup o col·lectiu. Aquí vull considerar quines coses podem compartir i com ho podem fer.

Crec que les 5 coses que tenim i que podem oferir als altres són temps, béns, veu, idees i presència.

El temps és un bé molt preuat i absolutament necessari per a qualsevol altre acte de compartir. Escollim amb qui compartir el temps en funció del valor que donem a les persones o activitats.

Els "béns" simbolitzen les coses materials que tenim, com ara diners, objectes, instruments i tot allò que fem o tenim en la dimensió física. També,

SOCIETAT (A)

per tant, el contacte físic i allò que genera el nostre cos: abraçades, ajudes, mirades, etc.

La "veu" és la paraula, l'opinió, el símbol de les aportacions que fem per comunicar-nos, transmetre'ns els estats emocionals, els pactes socials, els afectes, les relacions...

"Les idees" són els pensaments, les propostes, els plans, la planificació, les crítiques, les imaginacions, etc.

La presència és, per una banda, la concreció espacial del nostre cos i per una altra l'estat de consciència que l'acompanya. Tenim presència quan ens "presentem" a un lloc i el nostre cos ocupa un espai en un cercle o al volt d'una taula o en una activitat. En aquest sentit, la presència és el complement necessari del temps perquè som éssers espaciotemporals i sempre estem en un punt cruïlla d'espai-temps.

Però no és només la corporeïtat la que determina la presència. L'estat de consciència dona una qualitat específica a la presència física. També aquesta consciència oberta i contemplativa es pot compartir.

Ara que ja he presentat els elements que poden ser compartits, s'ha de pensar en com fer-ho per compartir-los.

D'entrada, la condició necessària és l'existència de la comunitat o el grup que accepta l'objectiu principal i el mètode per a treballar-ho.

La meua proposta és que l'objectiu, el què, que en aquest cas és el desplegament de les nostres capacitats, ha de ser el motor suficient per a moure algun d'aquests elements que tenim per compartir. Ho faran de manera espontània i natural en funció de la necessitat que sentim d'assolir l'objectiu.

Amb això vull dir que cal confiar en la fluïdesa de les propostes, iniciatives i maneres de dur-les a terme. Un cop ens hem posat d'acord en el "què" i sabem qui som, només cal esperar, com quan un pagès planta un enciam i l'ha regat per primer cop. L'espera confiada és l'única cosa que pot fer. Si les condicions són bones l'enciam sortirà i si no, no. No depèn ja de nosaltres.

Així doncs, poden passar coses.

Potser algú vol compartir el temps i una idea i ho diu als altres. Potser conflueixen en un lloc i fan alguna cosa i potser no.

Potser algú comparteix una necessitat que té i algú altre comparteix un recurs de què disposa per a satisfer-la.

SOCIETAT (A)

Potser algú vol compartir les seves opinions i la seva presència i convoca una caminada. Potser troba gent i potser no. Potser gent a qui no interessa la proposta avisa a coneguts seus a qui sí que pot interessar i els afegeix a la iniciativa.

Potser algú que necessita més regularitat proposa trobades periòdiques o potser no.

Potser algú necessita compromisos concrets i demana gent per a comprometre's en comú en algunes coses.

Potser algú vol fer reunions per a clarificar què estem fent aquí i ho proposa i ens convoca i en parlem... o no.

Potser algú té idees per compartir i convoca un dinar per discutir-les...

Potser algú només comparteix el seu silenci i la seva presència discreta amb el simple fet de no esborrar-se del grup.

Potser algú comparteix una crítica o una esmena a la totalitat.

Potser algú necessita estructura rígida i proposa un reglament o un ideari...

Potser algú vol compartir la seva visió que només amb anarquia avancem...

Potser algú veu que la cosa no funciona i comparteix el seu desànim i fa una proposta de dissolució de l'experiència o ens comparteix el seu desengany i el seu comiat...

Potser algú sent la necessitat d'impulsar idees o iniciatives que qui les ha proposat no les mou...

Potser algú vol fer coses, però no es veu amb cor de fer-les o no té els recursos i comparteix la necessitat d'ajuda...

Potser algú...

I pot ser que hi hagi moviment i energia circulant o que no n'hi hagi. Tot dependrà de l'interès o motivació que susciti la proposta, de la iniciativa, de la creativitat, del temps disponible, dels béns, veu i idees disponibles, de la claredat amb què vegi la proposta, de l'energia que tingui disponible, de la fe en una tasca com aquesta, de les expectatives... de tantes coses...!

En tot cas crec que hem de ser conscients que només compartint (dubtes, certeses, propostes, neguits...) podem avançar col·lectivament.

I també crec que val la pena pensar que mentre intentem un "com" per a assolir un "què" ja estem assolint el "què" a través d'aquest "com". És com si ens posem en camí per buscar on volem anar i com anar-hi. Quan

SOCIETAT (A)

comencem a caminar ja hem arribat i ho hem fet pel millor i únic camí que tenim.

Benaurat qui troba un lloc per compartir el que té amb una visió del que vol.

Hem de passar de les comunitats de conservació a les de creixement

Les comunitats o grups socials són imprescindibles per a la vida. Gràcies a la cooperació i al grup els humans hem sobreviscut i hem tingut un fabulós èxit reproductiu i productiu.

Entenc que en la nostra capa profunda cerebral hi ha inscrits els instints de supervivència i reproducció biològica que tenen una força determinant a l'hora d'actuar, sentir i pensar.

Les institucions socials que tenim estan al servei de la supervivència i de la reproducció i són les encarregades de conservar els models de relació i convivència que tenim.

Són, per tant, essencialment conservadores: la família, la política, l'educació, l'economia, la policia, les lleis... totes procuren que res no canviï o que els canvis siguin simbòlics i preservin la finalitat última: que tot segueixi igual.

Costa molt pensar en el canvi. Costa més encara acceptar-lo amb adhesió emocional i molt més fer alguna cosa per canviar. Són moltes les inèrcies que es conjuren per al manteniment de l'ordre tal com el tenim.

Hi ha canvis en la nostra societat, però no són canvis que transformin profundament. Canviem les lleis per a seguir mantenint el mateix sistema social. Canviem el coneixement amb la ciència i la tecnologia però per posar-lo al servei dels mateixos objectius de sempre. Canviem els sistemes i els mètodes educatius per mantenir l'adoctrinament i la conformitat social. Canviem els nostres governants per perpetuar el sistema de partits polítics. I així, amb tot.

Si acceptem que la situació actual és crítica, en el sentit que si no canviem alguna cosa essencial el que ens espera no serà bo, necessitem implementar institucions de canvi.

Hem de començar a pensar en institucions o comunitats de creixement i no tant de conservació.

SOCIETAT (A)

Tant les comunitats de conservació com les de creixement defensen un punt central essencial: la supervivència, a les de conservació i el desenvolupament integral, les de creixement. Les de conservació s'inspiren en el passat que sempre és el model i el referent mentre que les de creixement s'inspiren en el futur que visualitzen com a millor que el present.

Si trobeu persones que afavoreixen el canvi en institucions conservadores és perquè creuen que així s'asseguren la perpetuació del que ja hi ha. Si trobeu partidaris de conservar en un grup de creixement és perquè pensen que això que volen conservar millorarà el creixement.

El que tenim ara mateix és una aclaparadora presència d'institucions de conservació (família, empreses, partits, sindicats, associacions de veïns, penyes, etc.) i pràcticament cap institució de creixement.

Les poques associacions que es defineixen com a trencadores o que proposen canvis solen ser sectorials i centrades en un aspecte concret: feminisme, ecologia, economia social, drets dels animals...

El que necessitem són institucions essencials integrals de creixement. Essencials en el sentit que considerin que el creixement de totes les nostres facultats és l'essència de l'ésser humà. I cal pensar sempre que una institució de creixement inclou i transcendeix la supervivència.

Aquesta és una tasca difícil perquè no té història i perquè no hi ha motivació ni valor en el creixement, donat que sempre suposa el trencament de la comoditat, el qüestionament del que tenim i el compromís, tres coses que ara, més que mai, són tabú i generen una mandra infinita només de pensar-hi.

La creació d'una nova institució de creixement integral és, doncs, segurament, una tasca impossible, però potser per això és imprescindible. Cal provar-ho i fracassar si és el cas. Potser com deia Rosa Luxemburg, el camí és anar de derrota en derrota fins a la victòria final.

Noves necessitats demanen noves institucions

Una institució és una forma d'organització social centrada en la satisfacció de les necessitats d'una comunitat. Tradicionalment, es considera que hi ha nou necessitats que tot grup humà té i que cal cobrir amb alguna mena de protocol i estructura de funcionament. La forma com es van consolidant aquestes institucions perfilen i defineixen les cultures.

SOCIETAT (A)

La família regula la reproducció i la cura dels nens; la política gestiona el poder; l'economia repartir la riquesa; la religió explica l'inexplicable; l'educació conforma les persones al sistema; la medicina alleugera el dolor; el dret fixa normes i regles; la policia i l'exèrcit monopolitzen la violència i l'oci estructura el temps que no ocupem en totes aquestes coses.

Aquestes institucions les trobem en totes les societats i en totes elles tenen un valor de conservació donat que han aparegut per a facilitar la supervivència en moments en què no era tan segura. Serveixen doncs per a cobrir necessitats de dèficit, que són les que sentim quan no tenim el mínim per estar bé.

Cap d'elles no està pensada per a les necessitats de creixement. Les necessitats de creixement són les que ens ajuden a desplegar-nos a partir d'un mínim estat de benestar. Quan estem malament volem estar bé (necessitat de dèficit) i quan estem bé, volem estar millor (necessitat de creixement).

La societat que tenim només atén les necessitats de dèficit i considera que el creixement és una mena de luxe o qüestió personal. Amb tot, el fet que actualment tinguem, la majoria, les necessitats bàsiques cobertes ens deixa amb una gran quantitat d'energia disponible per al creixement, però com que l'ignorem o desconeixem ens dediquem a sofisticar la satisfacció de les necessitats bàsiques.

Per això ja no en tenim prou amb menjar, hem de menjar exquisideses. Hem de viatjar més enllà del que necessitem, vestir amb més luxe i diversitat del que cal, pertànyer a mil xarxes o grups superficials, tenir cases i possessions excessives i no compartides, etc.

La meua opinió és que ara mateix a gran part del món hi ha una necessitat que no es veu: desplegar totes les nostres capacitats (físiques, emocionals, socials, intel·lectuals i espirituals) a partir d'un estat bàsic de benestar sense dèficits.

I com totes les necessitats humanes aquesta també s'ha de cobrir en col·laboració i comunitat. Per això crec que fa falta una nova institució social que estigui orientada a donar-nos suport en aquest anhel d'autoconeixement, descobriment i satisfacció de les necessitats de creixement.

SOCIETAT (A)

Aquesta institució vindria a ser com la família pel que fa a l'àmbit i tipus de relació, però no estaria definida per la sang sinó per la voluntat. Hauria de ser per a tothom, autogestionada, autònoma, oberta i creativa.

No seria un lloc per anar a fer activitats o coses sinó un lloc al qual pertànyer, un espai per estar més que per fer. Hauria de ser com un terreny fèrtil, humit i assolellat on tota mena de llavors i plantes en diferents moments del seu desenvolupament hi trobessin el seu estímul. Quan es preguntés "aquí què hi feu?" diríem "viure". I seria viure, no només sobreviure que és el que fem ara. Viure és desplegar el teu potencial i això es fa enxarxant-nos amb els altres i compartint el que som, oberts a l'amor, la comunicació, l'entesa i l'ajuda mútua.

Pot semblar estrany defensar una institució on l'única cosa que fem és estar-hi, però crec que això ens dona l'oportunitat i l'estímul de descobrir els nostres reptes actuals. Un cop llançats al creixement les persones som imparables i els grups, autèntiques comunitats vives. Llavors podem descobrir que més que "estar", el que anhelem és "ser". Ser éssers humans, ser comunitat.

Provem-ho?

Hem d'aspirar a comunitats de bonvivència més que de convivència

Convivre és simplement viure amb els altres i sovint demana només un mínim marge de respecte que fa la vida compartida suportable. No és poc, però tampoc és suficient.

Les comunitats de convivència com les famílies, els pobles, les comunitats de veïns o els barris se centren a sostenir un nivell de pau social i d'ajuda mútua que faci possible les condicions bàsiques de supervivència.

A mi em sembla que estem en un moment en què amb la supervivència no en fem prou. Sobreviure és subviure quan es tenen els mínims coberts.

Ens cal fer un pas endavant i passar de sobreviure a viure amb plenitud, a viure bé o bonviure.

Viure bé és viure amb sentit, desplegant totes les nostres capacitats en un procés de creixement individual i col·lectiu que englobi totes les dimensions humanes.

SOCIETAT (A)

No hi ha cap institució social o forma col·lectiva de vida que tingui aquest objectiu com a prioritari i jo crec que això és el que més necessitem ara!

La meua proposta és crear Comunitats de Bonvivència (CB d'ara endavant).

Es tracta d'assajar una nova organització/institució social que té per objectiu ajudar-nos a cobrir i descobrir les necessitats de dèficit i creixement, individuals i socials.

La gent s'hi adhereix perquè entén, com ja he dit, que a la vida no es tracta de sobreviure sinó de viure amb plenitud i això implica desplegar totes les capacitats que tenim.

Seria una institució que té per objectiu oferir un entorn ric en oportunitats i recursos. No es proposa emprendre accions i fixar objectius com fan les empreses o associacions sinó estimular les persones a fer-ho. De fet, és un lloc o xarxa per a estar-hi i cuidar-se més que per fer coses.

Una CB és a les persones que volen viure amb plenitud el que una terra fèrtil, assolellada i humida és per a una llavor que vol esdevenir l'arbre que és en potència. La terra no diu a la llavor el que ha de fer, però li facilita que ho faci activant el seu potencial d'autorealització.

L'exemple més proper al que seria una CB és una família, és a dir una xarxa connectiva de persones amb vincles d'ajuda que es relacionen, comparteixen i s'ajuden.

A una família hi pertany per naixement i a una CB per voluntat. Una família s'orienta a la supervivència i la conservació i una CB a la vivència plena i el creixement. En una família hi ha un poder que protegeix i en una CB hi ha autoritats que s'agraeixen.

Ambdues institucions impliquen relacions amb persones amb les quals no necessàriament hi ha bona relació, però que saps que hi pertany per sempre. Cap de les dues institucions no existeix per fer coses sinó per donar acollida i ajuda. No fem família o CB per fer coses sinó que fem coses perquè estem en família o CB.

Aquesta comunitat d'ajuda mútua requereix un acte de voluntat conscient de pertànyer-hi que implica una afinitat d'interessos i conviccions ideològiques. Els interessos són la vida plena o vida bona (desplegament de les capacitats) i les conviccions ideològiques fan referència a la potencialitat de la comunitat, a l'acceptació de la situació personal de cadascú i a la

SOCIETAT (A)

necessitat d'acceptar que estem sempre en procés i oberts al canvi i el creixement.

Tot això demana un seguit de clarificacions i explicacions que em proposo fer en properes entrades d'aquest blog.

Comunitats de Bonvivència: cal compondre el somni abans de construir-lo

A l'entrada de la darrera setmana vaig parlar de la necessitat que tenim com a societat d'una nova institució que ens ajudi a superar la fase de supervivència per assolir la de desplegament o plenitud.

Deia que necessitem Noves Organitzacions Socials Integrals i Integradores que configurin comunitats de creixement i de qualitat de vida tot ajudant a cobrir i a descobrir les necessitats bàsiques que tenim tant de dèficit com de creixement i tant en l'àmbit individual com col·lectiu.

Aquesta nova institució que jo anomeno Comunitat de Bonvivència (CB a partir d'ara) necessita les tres fases que segons Walter Benjamin requereix l'escriptura: una fase musical per a compondre, una d'arquitectònica per a construir i una de tèxtil per a teixir.

Doncs, sí. Compondre és dissenyar el model, construir és fer-lo i teixir és viure'l.

Aquí presento alguns elements de la composició de les CB tal com les imagino.

És una visió molt general però suficient per veure'n les possibilitats.

Els objectius: Assajar una nova institució amb el doble objectiu de fomentar l'autoconeixement personal i articular una comunitat. Una comunitat amb afinitat d'interessos i conviccions ideològiques. Els interessos són la vida plena o vida bona (desplegament de les capacitats) i les conviccions ideològiques fan referència a la potencialitat de la comunitat, a l'acceptació de la situació personal de cadascú i a la necessitat d'acceptar que estem sempre en procés i oberts al canvi i el creixement.

Es treballa en dues dimensions: interior (treball d'autoconeixement) i exterior (treball de grup i social)

Es treballa tota la persona en totes les dimensions: nivells físic, emocional, social, intel·lectual i espiritual.

SOCIETAT (A)

Requisits per a pertànyer-hi: Aquesta comunitat d'ajuda mútua requereix un acte de voluntat conscient de pertànyer-hi un cop es considera que hi ha compatibilitat amb els objectius i els mitjans. Cal aportar el temps, els béns, la veu, les idees i la presència de què disposa cadascú en la mesura de les seves necessitats i possibilitats.

Cal tenir voluntat de comunitat, intenció de participació i determinació pràctica segons les necessitats i possibilitats de cadascú. Tot i que no pot ser un requisit, tenir actitud i intenció de presència, flexibilitat, adaptació i fluïdesa ajudaria molt.

Es pot qüestionar tot menys l'essència de la CB.

Com s'ajuden els membres d'una CB: L'ajuda és dona a través de l'intercanvi o donació del temps, béns, veu, idees i presència de què disposa cada persona. S'han d'articular mecanismes per compartir les demandes i els oferiments que els membres fan i la forma de donar-hi resposta.

La CB disposarà d'un grup d'ajuda o assessorament on qui vulgui hi podrà assistir per tal d'orientar-se respecte al que necessita i al que ofereix. Seria un grup d'autoconeixement o de creixement que caldria regular segons les característiques de cada CB.

Accions o projectes de la CB: La idea és que la CB dona suport a les persones que manifesten la necessitat d'emprendre accions o projectes alineats amb els objectius de la CB. La CB com a tal no organitza activitats al marge de les necessàries per al manteniment, però dona suport i col·labora amb les que els membres demanen.

La participació i el compromís: Cal respectar al màxim la situació de cada persona. Cadascú està en el moment que està amb les necessitats pròpies, els condicionants, energia i situació vital que experimenta.

Cadascú és responsable del seu propi procés d'autoconeixement i creixement però la comunitat li ofereix suport, escalf i companyia.

Cadascú fixa el seu nivell d'implicació. El grup pot fixar els mínims de compromís.

Gestió: La CB és un grup autònom (es fixa la seva pròpia normativa), creatiu (s'atreveix a experimentar nous models) i democràtic (les decisions es prenen entre tots segons els procediments acordats).

El grup es gestiona per una reunió de tots els membres que hi assisteixen que és la que pren les decisions.

Conflictes: Cada problema, malentès o conflicte és font d'aprenentatge.

SOCIETAT (A)

Vinculació amb la societat: Està vinculada a la societat en la forma que decideixi i en cap cas pot aïllar-se o evadir-se del compromís social i polític.

Qui hi pertany: La comunitat és oberta a tothom que comparteixi els objectius i mitjans i té vocació d'integració i de diversitat.

Accés: Les persones que volen afegir-se a una CB ho han de sol·licitar seguint els procediments de cada CB tant pel que fa a la inscripció com al procés de prova, tutorització o adaptació en cas que n'hi hagi.

Com es difon o es contacta amb els nous membres: De la manera de cada CB decideixi.

On viuen els membres d'una CB: És una comunitat deslocalitzada amb vocació d'implantació en un territori petit. Cadascú viu on vol, però ens uneix l'objectiu de cuidar-nos i ajudar-nos en el desplegament de totes les nostres capacitats. Això no impedeix que qui vulgui pugui compartir habitatge.

En quin model s'inspira la CB: En totes les comunitats d'ajuda mútua que al llarg de la història s'han desenvolupat. Sigui un poblet, una comuna, un monestir... és a dir, espais de cura i protecció però també necessàriament d'estímul, creixement i responsabilitat compartida. Aquesta seria la idea: entendre la vida no només com a supervivència o manteniment sinó com a eixamplament de totes les capacitats individuals i col·lectives.

Model d'implantació territorial: Les CB podrien ser estructures o institucions que es creessin a cada poble, barri o ciutat de la mateixa manera que els ateneus, casinos o centres cívics. Es podrien instituir tantes CB com fos possible a cada poble o ciutat i podrien estar enxarxades i coordinades.

Nombre de membres d'una CB: Crec que no haurien de passar de 200 membres. De fet, aquest nombre és força òptim en el sentit que les comunitats d'aquesta dimensió són les més potents. Fins a dues-centes persones el grup és relativament gestionable i hi ha possibilitat de conèixer-se personalment. A més permet una major diversitat i un bagatge potencial de recursos més gran i variat que les comunitats reduïdes.

Arrelament al territori: La CB ha d'estar adaptada a l'entorn natural i social on visquin els seus membres. Cal que es plantegi la política ecològica a seguir, el compromís social que adquireixi i seria molt recomanable que disposi d'espais d'acollida i espais polivalents disponibles per a membres de la CB i per a la societat on estigui incardinada.

SOCIETAT (A)

Model organitzatiu: Basat en «infraestructures toves» (els sistemes socials que funcionen a través de dimensions afectives invisibles i de les relacions entre les persones) (Les infraestructures dures serien els edificis i les instal·lacions). Això vol dir que es prioritzaran els aspectes de qualitat humana per damunt dels d'eficàcia o rendiment.

Posicionament essencial: En realitat les CB, com a estructures emergents, noves i creatives no poden copiar o imitar models passats i en aquest sentit no podem recolzar-nos en la història (tot i que ens hi podem inspirar) sinó que hem de ser, com diu Scharmer*, inspirats pel futur. Aprenem del futur. Un ideal ens estira més que una necessitat ens empeny. No importa el què ni el com sinó des d'on actuem. Cal tenir consciència de la font i l'origen de la nostra atenció i intenció.

* SCHARMER, C.O.: Teoría U. Ed. Eleftheria, p. 7

Necessitem clubs esportius per a l'esport de viure

Viure és una activitat, no pas una passivitat. Tot i que sembla que si no fem res i tenim el mínim imprescindible per no morir estem vius, en realitat no ho estem pas. Viure és, per a mi, canvi constant envers una finalitat.

Segurament la vida animal o vegetal es podria definir també així, considerant que la finalitat és la supervivència per a la reproducció. En els humans, però, aquesta "finalitat" no és el fi o l'estació de terme sinó un mitjà o una estació de pas. Un cop no morim, hem de començar a viure.

I viure implica fer-se una finalitat perquè els humans som éssers teleològics i no podem actuar plenament sense sentit. El sentit del que fem, de cada cosa i de la vida sencera, no ens és donat sinó que l'hem de decidir. D'aquí ve la transcendència que té en nosaltres la llibertat.

La vida humana és, segons això, activitat. Ens hem de moure constantment i anar decidint amb consciència què fem i per què ho fem. Per a alguns no és fàcil ni còmode, però el preu que es paga per no fer-ho és, a la llarga, molt més alt.

Viure sense activitat, viure deixant-se viure procurant només el plaer, el benestar, la simplicitat o l'anar fent, és un depredador de la felicitat. Pot donar un aparent benestar o comoditat, però el buit existencial ens

SOCIETAT (A)

acabarà atrapant i haurem d'augmentar la dosi d'alienació, massificació, distracció fútil o desconexió del nostre ésser.

Així com el cos necessita moure's i activar-se i, si no ho fa, s'anquilosa, s'enrigideix, es torna obès i perd l'elasticitat i la força, així també l'ànima que no s'activa, que no es treballa ni s'exercita, acaba degradada, grisa, fofa, sense energia i, per tant, desanimada.

Viure es pot comparar en aquesta metàfora a l'esport. I l'esport demana exigència, esforç, mètode, tècnica i molt sovint un equip.

I així com quan fem esport les endorfines ens euforitzen i tot el cos es revitalitza, quan practiquem l'esport de l'ànima la nostra vida s'alegra i s'anima no tant en la complaença com en el sentit i la plenitud.

Malauradament, no tenim la consciència social de que ens cal practicar la virtut de viure. Més aviat se'ns porta al conformisme i a la passivitat consumista i individualista. Com si la societat, en lloc de fomentar gimnasos, equips esportius, curses i activitats físiques de tota mena es dediqués a desincentivar el moviment posant sofàs pel carrer, escales mecàniques fins i tot per pujar voreres i tota mena d'artefactes per fer-nos oblidar que tenim un cos.

Per això necessitem urgentment clubs esportius per a l'esport de viure, grups de persones que practiquin el viure de forma conjunta perquè viure és un esport d'equip. I els equips es faciliten molt quan formen part de clubs.

Ens hem d'autoorganitzar en grups de persones que vulguin ajudar-se a practicar la vida en totes les seves dimensions, cuidant el cos, les emocions, les relacions, la participació social, les idees, la consciència.

I si trobem llocs on això ja es dona, col·laborem-hi i si no en trobem, creem-lo. Tot menys restar morts en vida.

Si no tens una comunitat de creixement estàs limitat a només sobreviure

Els humans tenim dues necessitats bàsiques: la pervivència o sosteniment de la vida i l'evolució personal. La majoria dels lectors d'aquest escrit tenen la supervivència assegurada però no pas el creixement.

SOCIETAT (A)

Sobreviure és, per a molta gent del planeta, una heroïcitat o un luxe, però, per a la majoria de nosaltres, és una simple rutina. Fins i tot una rutina avorrida.

La família i l'estat són les institucions encarregades de facilitar-nos la supervivència, però el creixement no és un tema que interessi. Clar que, personalment, cadascú pot emprendre les accions que vulgui per tal de millorar, però si no ho fa, no ho considerarem un fracàs. Ens preocupem si la gent passa gana, emmalalteix o no té un sostre, però no ens preocupa que la gent perdi els valors, el sentit de la vida o s'estanqui en la seva evolució personal.

De fet, és natural que sigui així. Un sistema social on la gent es preocupés de créixer i evolucionar generaria un corrent de crítica, de participació social, de treball comunitari i de propostes alternatives que faria perillar les institucions de poder tal com les tenim.

Per tant, no considero del tot ingenu ni neutral l'actual estat d'adormiment en què estem sumits la majoria de les poblacions dels països benestants.

La ideologia dominant defensa els valors del materialisme i de la felicitat. L'important és ser feliç, estar bé i això s'aconsegueix amb salut, diners i béns materials.

També l'amor està valorat i idealitzat, però sobretot en la seva versió benestant i instrumental. L'amor ens ha de fer sentir bé i l'altre ha d'estar al servei del nostre benestar. L'amor que estimula, incomoda i fa créixer no és l'amor romàntic que ens venen les pel·lícules. Ni tampoc, en el model dominant, els amants són persones amb valors per ells mateixos sinó que són instruments per a la satisfacció de l'altre.

Estic cada cop més convençut que ens cal un nou espai de concentració d'energia humana que uneixi les persones que volen ajudar-se a créixer, independentment del moment, la circumstància i les condicions en què visquin. Tothom té la possibilitat de fer-se una vida més plena i l'associació de persones sota aquest anhel genera una dinàmica altament enriquidora.

Ens hem de constituir en comunitats de creixement integrals, on totes les dimensions siguin considerades i on ens reforcem uns als altres en la contínua millora de les nostres vides.

Veig molta gent carregada de salut, de diners, de temps, d'energia, d'intel·ligència, de bona voluntat... vivint vides grises i insatisfactòries.

SOCIETAT (A)

Atrapades en la comoditat de la seguretat rutinària i aferrats a no perdre el que tenim, deixem passar els dies en treballs i projectes insubstancials que només donen diners o distracció.

Què podem fer, però? És tan difícil moure'ns del marc mental i del conformisme social que restem vius i indolents oblidant el que podem ser i amatents a preservar els privilegis que tenim. Què podem fer, dic?

Doncs, per a mi, cal reunir-nos i parlar-ne. Cal trobar-nos i mirar-nos les cares i dir el que tenim por de dir, compartir els nostres temors, decepcions, desemmascarar la superficialitat del que valorem i reconèixer la buidor o incompletud de les nostres vides. Sí, tot comença compartint. Només cal dir, parlar, escoltar... Aquí s'obren les comportes de l'energia del canvi perquè els humans som altament creatius i quan ens ajuntem generem una energia psíquica extraordinària.

Cal, doncs, reunir-nos i parlar-ne. Només parlar, direu? No se'n treu res de parlar, direu. I jo dic que no se'n treu res d'anar fent coses per molt interessants que ens semblin si no ho has parlat i pensat abans. Atrèvim-nos a convocar la gent al voltant d'una taula o tot passejant i plantejar cruament, amb claredat i bona voluntat que ens necessitem ara mateix.

Cuida't i cuida'ns!

Acomiadar-nos d'algú, i amb més motiu si ens ha estat explicant alguna dificultat, sol anar acompanyat de l'expressió "Cuida't".

Malgrat que té un significat ben positiu de cura i atenció a un mateix, no puc deixar de pensar que també es pot llegir com un "cuida't tu perquè si no ho fas no ho farà ningú". Ja sé que no és aquesta la intenció, però tampoc puc evitar una interpretació molt individualista de la cura en aquest consell/comiat.

Que estem en una societat individualista i materialista no és cap descobriment i, per tant, tampoc ens ha de sorprendre que l'autosuficiència estigui ben vista, que la gent vulgui ser independent, autònoma, que temi haver de dependre dels altres i tingui fòbia i incapacitat per demanar ajuda. Tot això ve en el lot del model social que sostenim.

El sistema s'encarrega de reforçar aquestes tendències i atorga el màxim de facilitats per a ser independent. No negaré que la suficiència i la

SOCIETAT (A)

independència personal siguin un valor fins a un cert punt, però hem de recordar que ningú no pot ser del tot autosuficient ni independent.

El que ens cal és aprendre a ser dependents que és el que som per naturalesa. Sense els altres no podríem sobreviure i necessitem l'art de la convivència per a esdevenir plenament humans.

Això va acompanyat, segons la meua opinió, d'una absència absoluta en la nostra vida quotidiana de debat i pensament comunitari. Ens plantegem com hem de viure o com ho hem de fer per ser feliços, per guanyar diners o per superar els problemes que tenim, però no ens plantegem com necessitem que sigui la comunitat més propera en la que ens movem i vivim.

No em refereixo a la política que és un tema recurrent de les converses i de les notícies perquè la política es refereix a la gestió de la gran societat, allà on nosaltres no hi tenim res a dir ni res a pensar més enllà de votar de tant en tant i dir fàstics al cafè. Em refereixo a la comunitat propera, a la dels que coneixem pel seu nom, a la de les persones amb les quals vivim, que escollim per a acompanyar-nos i per ajudar-nos.

La família és la comunitat essencial en aquest aspecte i no la qüestionem mai. Sempre donem per descomptat que la família és el millor sistema i que s'ha de mantenir, afavorir i defensar per damunt de tot. No ens adonem que darrere aquesta adhesió incondicional a una forma de comunitat molt millorable, i que és molt sovint font de tant patiment com de goig, hi ha un bloqueig de la creativitat i l'obertura als altres.

Crec que hem de recordar als altres que a més del deure que tenen de cuidar-se ells mateixos, tenen també el deure sagrat d'ajudar els altres, de cuidar-los, de fer-nos costat amb compromís.

Hem de descobrir noves comunitats fonamentades en la voluntat i els ideals de germanor no biològica que donin espai a la necessitat bàsica que tenim de cuidar-nos uns als altres.

Crec que innovar en aquest sentit portaria molts canvis socials, la majoria d'ells desestabilitzadors del sistema que es basa en el control i la reproducció familiar. Cuida't, sí, però cuida'ns també als altres pensant i actuant per fer un model de comunitat que superi l'aïllament i la presó individualista.

SOCIETAT (A)

Si no saps què fer, fes una comunitat

Si no saps què fer perquè la vida et sembla massa complexa i difícil, o perquè el món està tan malament que no hi veus solució possible... si no saps què fer perquè estàs confús, desanimat o espantat o si no saps què fer perquè simplement estàs avorrit... fes una comunitat!

Si estàs llegint això segur que coneixes 3 o 4 persones que t'entendran si els parles de la mena de comunitat que et proposo.

És un pacte entre persones que comparteixen 3 premisses: que junts anem més lluny que per separat; que cal posar intenció i iniciativa activa als nostres propòsits encara que ens equivoquem i que la vida va de desplegar-nos en totes les nostres capacitats.

Potser dit així costarà que t'ho comprin, però si ho dius en les seves paraules, crec que tothom hi estarà d'acord.

La recepta és senzilla però potent. Es tracta d'ajuntar les nostres potencialitats per a multiplicar-les. Totes les nostres potencialitats: les nostres capacitats físiques, les emocionals, les socials, les intel·lectuals i les espirituals.

Cadascú des d'on està, amb les seves limitacions i potències, amb les seves genialitats i vulgaritats, les seves mancances i abundàncies.

Aquests ingredients s'activen quan es combinen al matràs de la trobada. Us heu de trobar i compartir. Amb confiança i acceptació del que passi.

Surti el que surti a la primera trobada, apliqueu-hi el principi de la millora possible. Com ho podem millorar, fer créixer, criticar... Com podem organitzar-ho, entendre-ho, aplicar-ho, avaluar-ho.

Us heu de trobar i repassar primer de tot què feu allà. Recordeu l'objectiu i compartiu el que teniu: idees, sentiments, anhels, esperances, decepcions...

Els humans només tenim 5 coses que podem oferir al grup: temps, béns, veu, idees i presència. Doncs això és tot. Trobeu-vos regularment i regaleu-vos el vostre temps, compartiu les vostres idees, escolteu les vostres opinions i crítiques...

Obriu la vostra comunitat, convideu a qui interessi, obriu els vostres cors i la vostra ment i feu. Feu coses, les que sigui però feu. Orienteu la vostra vida a la plenitud amb l'amor dels que us acompanyen i confieu.

SOCIETAT (A)

Si després d'això tot acaba malament, també haurà acabat bé. I si acaba bé t'hauràs fet un bon favor a tu i a tota la societat.

És impossible evitar la fam al món, però molt senzill fer que la gent de la nostra comunitat no passi gana

La hipòtesi bàsica del meu plantejament aquí és que els problemes d'abast mundial requereixen unes intervencions d'abast mundial que ara mateix les organitzacions d'abast mundial no poden ni volen fer.

Em refereixo als problemes climàtics, a la sobreexplotació dels recursos, a la contaminació, a la desigualtat de gènere, a la injustícia social, a la discriminació, racisme, fanatisme, etc.

Explicaré primer per què crec que els problemes globals no els poden resoldre les institucions globals i després diré què penso que hem de fer.

El ciutadà normal, sensible i amb ganes que tot millori només pot votar uns polítics perquè ho arreglin, fer manifestacions o proclames, militar en una ONG o qualsevol altra acció simbòlica i limitada que acostuma a tenir el seu millor efecte en la tranquil·litat de consciència que ens dona a escala individual.

Jo crec que aquestes accions no només no tenen cap efecte beneficiós sinó que molt probablement empitjoren la situació pel fet que sempre són accions dins el sistema que legitimen i justifiquen el sistema. No el qüestionen.

Votar un polític, el que sigui, és votar a favor del sistema de partits que és el que fonamenta el poder i la injustícia en què vivim. Fer una ONG implica registrar-se com a organització i fer tots els protocols de conformitat que el sistema vol. Ens manifestem contra el sistema demanant permís al sistema. Denunciem injustícies als mitjans de comunicació que són els altaveus dels qui les provoquen. Tota l'acció benintencionada que protesta dins el sistema és molt ben vista, beneïda i finançada pel sistema. És l'eterna demostració que el sistema permet la dissidència... sempre que no qüestionis els fonaments del sistema.

I el fonament del sistema és la propietat privada, la família, els partits polítics, la violència legal, les lleis, els seus jutges...

SOCIETAT (A)

Tots ells estan d'acord a dir que si vols canviar alguna cosa ho has de fer dins el sistema: associa't, protesta, critica, fes vagues i manifestacions, escriu tuits, fes programes irònics i crítics a la tele, però no canviïs res. Per això res no canvia, perquè ens deixen canviar tot el que no és rellevant i no ens deixen ni pensar a canviar el que és essencial.

La trampa és doncs comprar el relat bàsic o fonamental: que el sistema tal com està pot fer que tot vagi millor. Que els que ens han dut fins aquí saben com sortir-ne (suposant que ho vulguin). Que un sistema pensat per a controlar i crear injustícia pot servir també per a alliberar i dur igualtat. Aquesta és la mentida primera que tots hem comprat perquè a tots ens convé pensar que hi ha una solució i que ha de ser possible millorar sense grans canvis i compromisos.

Però jo crec que això és impossible. Hem de fer grans canvis i prendre grans compromisos. El gran canvi i el gran compromís que jo proposo és deixar de posar energia en sostenir el sistema i passar-la a formes alternatives de resoldre les nostres necessitats.

Proposo crear comunitats innovadores, petites, integrals i integradores, d'autoaprenentatge en les quals ens estimulem entre tots a millorar-nos individualment i a formar grups solidaris i creatius.

Proposo trobar-nos els que volem fer-ho i atrevir-nos a assajar, a provar, a inventar. Proposo substituir les hores de tele mirant notícies i comentant eleccions per una estona junts, cara a cara parlant de com prenen decisions, com ens organitzem i com participem col·lectivament. La nostra política, vaja.

Proposo deixar de posar energia en l'acumulació i consum i ajuntar els nostres diners per a compartir propietat i racionalitzar el seu ús.

Proposo deixar de passar el temps davant el mòbil o fent viatges i gastar-lo trobant-nos per celebrar que ens coneixem i volem fer coses noves.

Proposo arriscar-nos a parlar-nos de manera més autèntica i a relacionar-nos de manera més genuïna afrontant les dificultats i els fracassos i gaudint dels èxits.

Això i moltes altres coses d'aquesta mena proposo però ja veieu que és una utopia perquè no ens queda energia lliure per a res d'això. Hem de treballar, gaudir, mirar el mòbil, futbol, política i el que ens diguin.

Només amb compromís i consciència podem obrir un forat d'esperança en un món complex que ens fan creure que s'ha de salvar des de

dalt quan en realitat només el podem salvar des de baix. Jo no puc fer res per evitar la fam en el món, però ningú de la meva comunitat no passaria gana.

Comunitats de bonvivència: solucions col·lectives a problemes individuals i solucions individuals a problemes col·lectius

Intueixo que els grans problemes de l'existència humana es focalitzen en la dimensió individual i la col·lectiva.

Potser mai com ara s'havia polaritzat tant l'àmbit d'influència dels nostres conflictes. Els problemes col·lectius, com més col·lectius o més generals, més greus són. Si tenim un problema a la família és un problema de curt abast (que no vol dir que no sigui greu), però els problemes de poble, de país i de planeta, com més àmplia és la zona d'afectació, més greus són. El problema ecològic o de risc de guerra nuclear són molts més greus i difícils d'afrontar que els locals.

Per l'altra banda, com més individualitzat i particular és el conflicte, més complex és de resoldre. Un problema que t'afecta només a tu és difícil que sigui comprès pels altres, que trobis empatia o impliqui al sistema social en la recerca d'una resposta.

I justament ara tenim el màxim de conflictivitat col·lectiva perquè amb la globalització tot ens afecta a tots i també ara tenim el màxim de conflictivitat personal perquè estem en un individualisme ferotge i les persones queden aïllades.

Imagino que a l'edat mitjana o al segle XVII o al XIX els problemes eren sempre locals o de curt abast i per tant sempre hi havia alguna possibilitat de pensar una resposta. També crec que els problemes personals eren molt compartits que ara perquè les comunitats eren més protectores i cohesionades que ara pel fet que el sistema de l'estat del benestar no existia. Així doncs, la persona tenia més suport individual i més accés a fer aportacions a la situació col·lectiva.

Actualment, amb la globalització ja res no cau dins el nostre espai d'influència i amb l'individualisme, ja res pots esperar dels altres. T'has de conformar amb els problemes globals i t'has d'espavilar amb els individuals. I això fem: som "passotes" i submisos amb la situació general i considerem que la nostra situació personal és fruit del nostre mèrit o la nostra culpa. Si

SOCIETAT (A)

me'n surto és que soc trempat i si no me'n surto, m'ho mereixo perquè soc un fracassat.

Per a mi la solució a aquest dilema o trampa fatal és el foment de les comunitats de bonvivència que serien reunions, xarxes o grups de persones que s'uneixen per a establir vincles d'ajuda mútua en tots els aspectes tot creant una nova institució social.

Per què dic que aquestes comunitats poden ajudar a la solució col·lectiva dels problemes individuals? Doncs perquè en elles els individus trobarien altre cop l'escalf i la proximitat afectiva i social que necessitem ara tot ampliant el sentit de pertinença, de confiança i de seguretat.

I per què dic que poden ser una solució individual als problemes col·lectius? Doncs perquè permeten als individus fer aportacions pràctiques i concretes que redunden en la transformació social. Retornen el protagonisme a les persones en lloc de delegar-ho tot als polítics o a les institucions.

Necessitem comunitats o xarxes afectives que ens permetin construir una identitat col·lectiva com a espai d'acolliment, de referència i de socialització

En un món cada vegada més interconnectat tecnològicament, però paradoxalment més aïllat emocionalment, la necessitat de comunitats i xarxes afectives es fa més urgent que mai. Aquests espais no només ens ofereixen un lloc on sentir-nos acompanyats, sinó que també ens ajuden a construir una identitat col·lectiva que ens dona sentit de pertinença i significat.

Les comunitats afectives són molt més que simples agrupacions de persones; són xarxes de suport emocional, d'intercanvi d'experiències i de construcció conjunta de valors. En un context social marcat per la individualitat i la competència, aquests espais esdevenen refugis on podem ser nosaltres mateixos sense por al rebuig o al judici.

Una comunitat afectiva ofereix un lloc segur on les persones poden compartir les seves vivències, dubtes i emocions sense sentir-se jutjades. Aquest acolliment és fonamental per a la salut emocional de qualsevol individu.

SOCIETAT (A)

Aquestes xarxes poden esdevenir punts de referència per a les persones, oferint models de comportament, valors compartits i un sentit de direcció col·lectiva.

Les comunitats afectives faciliten la interacció humana autèntica, allunyant-nos de la superficialitat que sovint caracteritza les relacions a les xarxes socials digitals.

El sentit de pertinença, que és una necessitat bàsica reconeguda, requereix la construcció d'una identitat col·lectiva.

Però la identitat col·lectiva no neix de la nit al dia; es construeix a través de l'intercanvi, el diàleg i la connexió emocional. En una comunitat afectiva, cada individu contribueix amb la seva experiència i perspectiva, i alhora s'enriqueix amb les dels altres. Aquest procés genera un sentit de pertinença que va més enllà de l'individu, creant una identitat compartida que ens enforteix com a grup.

Tot i la seva importància, construir i mantenir aquestes comunitats no és fàcil. Requereix temps, esforç i compromís per part de tots els membres. Tanmateix, els beneficis són innegables: des de la millora de la salut mental fins a la creació de vincles duradors que ens acompanyen al llarg de la vida.

Estem en un moment històric on la soledat i la desconexió són epidèmiques i ara i aquí, les comunitats afectives esdevenen un antídoto necessari. No es tracta només de trobar un lloc on cabre, sinó de crear espais on puguem créixer junts, com a individus i com a col·lectiu.

Ens hi hem de posar ja, ajuntant-nos els que puguem, quan puguem i com puguem, sense perdre de vista l'objectiu de desplegar-nos individualment en una xarxa o comunitat de bonvivència.

LA DEMOCRÀCIA I L'ORGANITZACIÓ POLÍTICA (A26)

La utopia col·lectiva de l'estat nacional està esdevenint distòpia.

Els discursos èticament impecables i humanistes dels polítics (que n'hi ha alguns), si són benintencionats, demostren la ineficàcia del sistema polític i si són malintencionats evidencien el poder manipulador i anestèsic que tenen.

Celebrem que gent de països llunyans es revoltin i foragitin els miserables

SOCIETAT (A)

que els subjuguen però aquí, als nostres, els votem, els omplim d'or i ens hi sotmetem, de fet, en tot.

El punt d'equilibri necessari entre local i global no està entre un i altre sinó per sota del local (comunitats més petites i amb sentit) per arribar més amunt del global (una visió integral de tot).

És el pànic que tenim al buit narratiu el que ens fa creure en el mite ridícul de la democràcia com a recompte dels nostres desitjos. La democràcia és una farsa tan evident com el carnaval o la felicitat del Nadal comercial.

Festejàvem els nostres alliberadors fins que vam entendre que venien a substituir els nostres amos. (Sobre estats i grans corporacions).

Ni els experts ni els polítics: el sentit comú de la gent degudament informada! Les eleccions són aristocràcia i el sorteig, democràcia. Impulsem la democràcia deliberativa amb els consells i les convencions populars per designació aleatòria.

Com ens han fet creure que només ens podem organitzar escollint cada quatre anys els qui ens manen?

Quan veig la irrellevància de les eleccions em pregunto si és un indicador d'una democràcia sana o d'una democràcia corrupta.

Tenir partits polítics i votar-los és com posar-li un volant de direcció simbòlic i inútil a un tren de via única i escollir un conductor, que farà veure que condueix, cada quatre anys.

Hi ha un desplaçament de la funció política que ara l'exerceix l'economia i de la funció de l'entreteniment que ara l'exerceix la política.

Potser els votants són sempre de dretes, votin a qui votin. La política és la tasca de perpetuar el sistema de partits que controla la societat. Per això els qui volen canviar les coses desconfien i s'hi pensen a l'hora de votar mentre que els qui volen mantenir-les, voten sense escrúpols.

SOCIETAT (A)

Diuen que si no voto cristians vindran musulmans. I què passa si ets ateu i penses que totes les religions són inútils per a governar un país?

Votar és de dretes.

Als qui defensen la democràcia de partits malgrat el desgavell dient que és un bon instrument però que està tocat per mals intèrprets els diria que amb un bon tambor no faràs una dolça melodia. Els partits no són un instrument vàlid per a la gestió del que es comú sinó per a l'acumulació de poder.

Quan us deixin votar la independència serà perquè creuen que les condicions els garantirà la nostra derrota o una forma d'independència favorable als seus interessos. I si guanyeu, serà per a assolir un règim polític com el que ells tenen ara. De veritat us fa il·lusió això i defenseu mantenir aquest sistema polític de partits?

L'autèntica democràcia no és cedir el poder a uns polítics (això és servitud) sinó assumir-lo i usar-lo per a crear col·lectivament comunitat.

Al segle XXI estem assistint a una lluita ferotge entre la mentalitat del segle XIX i la del segle XX.

DRETS I DEURES. DRETS FONAMENTALS (A261)

Un gos sense vida no és un gos i un humà sense dignitat no és humà. Per això sobreviure no és mantenir-se viu sinó mantenir-se digne.

LES LLEIS I L'ESTAT (A262)

L'estat, aquest muntatge que crea i perpetua els problemes que deia venir a arreglar: pobresa, desigualtat, submissió, injustícia, control, corrupció... Hem d'anar pensant alternatives...

Per què us importa tant com redacten les lleis els poderosos si només les apliquen contra nosaltres, les interpreten sempre a favor seu i les canvien quan els plau?

Les normes per a una comunitat són com el pentagrama pels músics.

SOCIETAT (A)

Tenen un valor fix i igual per a tots però, en lloc de limitar-los, permeten i faciliten el desplegament de la creativitat i l'harmonia.

És el retorn del feudalisme. L'estat és un pompós castell que hem construït i pagat tots on s'allotgen els nostres opressors que viuen de la nostra servitud. No ens protegeix ni serveix sinó que ens posa en risc i se serveix de nosaltres. Comencem a qüestionar-lo.

L'estat, per la seva pròpia forma i naturalesa, és sempre una dictadura, però s'intenta legitimar amb alguna mena d'argument o aparença democràtica.

NACIÓ I NACIONALISME (A263)

Que un estat o nació pretengui restringir al seu àmbit un valor universal i universalitzar algun tret particular demostra la mesquinesa de les seves propostes i ambicions.

Crec que hem de passar d'una pàtria ètnica a una d'ètica, d'una identitat de país a una de valors, d'una família de sang o una de cor, d'una comunitat de convivència a una de bonvivència.

LA QÜESTIÓ CATALANA (A264)

Quan una dona està contenta de negociar el nombre de fuetades que rebrà si intenta marxar de casa és que ja li està bé quedar-se. I totes les seves veus interiors dient que això és terrible però no movent cap acció són els còmplices necessaris d'aquesta ignomínia.

Per què negociar el càstig per voler marxar de casa i no la llei del divorci? I per què no marxar directament de casa en lloc de negociar res?

Tinc la convicció que molts catalans que parlen als de fora en castellà no ho fan per deferència sinó per racisme, potser inconscient. No volen que se sentin un de nosaltres; volen marcar una clara diferència.

1.3. EDUCACIÓ

APRENTATGE (3.1)

Quan aprenem alguna cosa d'algú és per la nostra habilitat com a aprenents; no pas per la seva com a ensenyant.

QUI POT SER MESTRE (3.4)

Més potent que un mestre que provoca admiració en els seus deixebles és un deixeble que provoca curiositat en els seus mestres.

CRÍTICA DEL SISTEMA EDUCATIU (3.6)

El sistema escolar estatal sempre ha sigut un model fabril organitzat com una fàbrica al servei d'una societat industrial. Mirem com són els nous models productius i entendrem què és innovació educativa.

L'educació és propaganda.

ALTERNATIVES AL SISTEMA EDUCATIU (3.7)

El seu fill treia molt males notes de matemàtiques i molt bones de dibuix. Per això li va posar un professor particular de dibuix.

1.4. RELIGIÓ (A4)

RELIGIO I ESPIRITUALITAT (A41)

Sostenir el misteri de l'existència et porta a l'espiritualitat i al misticisme. Inventar-te una solució i reduir-la a problema emocional, a la religió.

SOCIETAT (A)

CRÍTICA A LA RELIGIÓ (A43)

Confondre el vel islàmic al cap d'una dona amb una peça de roba neutra es com confondre el sant Crist de la paret de l'escola amb una figura decorativa.

Quan una forma simbòlica s'interpreta literalment esdevé una farsa i, a vegades, una tragèdia. Sobretot en el camp religiós, espiritual o filosòfic.

QUI ÉS DÉU? L'HOME CREA A DÉU (A44)

Fins el neolític els déus és projectaven com a mascles alfa dominants; fins al període clàssic, com a propietaris que cuidaven la seva hisenda, fins a la modernitat, com a caps de família patriarcals, fins a fa ben poc, com a rellotgers de precisió i actualment ja els imagnem com a dissenyadors d'universos virtuals.

CREENCES I FE. LA RELIGIÓ COM A RENÚNCIA A LA RACIONALITAT (A45)

El bruixot de la pluja sap que més important que els rituals i danses és saber esperar i escollir el dia i les condicions meteorològiques favorables per a que els déus l'escoltin.

La nostra ment està tan sotmesa a les nostres creences que centenars d'experiències que no corroboren la nostra opinió no la fan canviar però un parell de confirmacions la demostren definitivament.

Els contes, les llegendes, les religions, els relats socials i esotèrics governen les vides de les persones irracionals. Els raonaments no tenen cap efecte en ells. Per això, més que debatre amb ells cal explicar contes més potents.

Creure que les ànimes van a algun lloc després de la mort és creure que l'ànima és un objecte.

Som molt dolents buscant evidències que contradiguin les nostres creences però els altres ens poden ajudar perquè són molt bons trobant errors en

les creences alienes.

SUBMISSIÓ I CONFORMISME RELIGIOS ^(A46)

La gent religiosa és ben estranya: actua de forma submissa, conservadora i dogmàtica per defensar a mort i adorar altres persones què van ensenyar-nos a ser rebels, trencadors i tolerants.

SOBREPASSAR LA RELIGIÓ ^(A47)

Crec que tenir experiències místiques, extàtiques o espirituals espectaculars és un gran distractor i obstacle per a acostar-se a la Veritat.

Si no mates déu no podràs créixer perquè déu no es més que la sublimació idealitzada del teu ego.

Descobrir que el déu en el que tant creus te l'has inventat tu et dona un poder extraordinari.

«Música religiosa» és un pleonasme.

El sagrat o diví no és res extraordinari. És la normalitat sota una mirada sagrada.

1.5.COMUNICACIÓ I LLENGUATGE ^(A5)

COMUNICACIÓ ^(A51)

El més important en el llenguatge és allò que no es diu.

El sexe és al cos el que la paraula és a la ment.

Una relació sexual és com una comunicació escrita. Feta amb amor és cal·ligrafia. Feta amb claredat mental és com una redacció sintàcticament correcta i feta amb plenitud és com una escriptura que expressa veritat.

SOCIETAT (A)

Hi ha els diàleg i la parla. La parla socialitza i el diàleg comunica.

INCOMUNICACIÓ HUMANA (A52)

A vegades, dient-te la veritat, t'enganyo. Per exemple quan veig que el que t'he dit no es correspon amb el que has entès.

Un mono que crida, avisa del perill d'una àguila propera o recomana que baixis de l'arbre? Mostra el problema o indica la solució?

Que hagi entès alguna cosa del que t'he dit no significa que hagi entès el que t'he dit.

Sabia parlar totes les llengües però no en sabia escoltar cap.

És normal que algú digui: "Què simpàtic és en Pere" i algú altre li contesti: "Ai, no! Què pesat!". Cap dels dos no diu res d'en Pere.

EL LLENGUATGE ÉS CREACIÓ (A53)

El llenguatge no reflecteix la realitat; la conforma, la inventa, la crea.

LLENGUATGE COM A APARENÇA DE COMUNICACIÓ (A54)

"Familiars del senyor Pepet! Passin a la sala d'autòpsies que els informaran de com ha anat l'operació." (Comunicació indirecta o com dir una cosa sense dir-la.)

El llenguatge que critica o culpa és l'expressió tràgica d'una necessitat no satisfeta.

EL PODER DEL LLENGUATGE (A55)

Les paraules són creïbles no pas per la seva sintaxi, significat o lògica argumental sinó per la credibilitat de qui les diu.

SOCIETAT (A)

*Creure què el llenguatge sempre ha d'expressar la veritat és com creure
que el sexe sempre ha de buscar la reproducció.*

*Aquests números vulgars i insignificants esdevenen la màxima expressió
del valor quan la seva combinació em dona la clau per obrir el tresor.*

2. SABER ^(B)

2.1.CONEIXEMENT ^(B1)

ASPECTES GENERALS SOBRE EL CONEIXEMENT I LA VERITAT ^(B11)

No es pot des-conèixer el que has conegut.

La consciència i el coneixement són dinàmics. Creixen a través de la confrontació i el conflicte, no per simple observació i comprensió.

Amb la ment digital veiem forma, número, disposició i mida. Amb l'analògica, semblança, proximitat, contigüïtat i experiència. Necessitem les dues modalitats de coneixement.

Recopilant ombres mai no aconseguiràs llum i recopilant coneixement mai no aconseguiràs saviesa.

L'error és un desastre per a una I.A. però una necessitat per a la intel·ligència humana. Només amb error podem ser creatius.

Conèixer pautes o estructures? Fets o lleis? Coses o conceptes?

El contrari del fanatisme és la curiositat.

Jo tinc més saber que Plató però segurament menys saviesa.

Més enllà de fer, sentir i desitjar hi ha "saber".

Tot ho veiem en perspectiva, és a dir distorsionat. La realitat ens és inaccessible.

Amb les eines que tenim en aquesta realitat no poden entendre aquesta realitat.

SABER (B)

Allà on no hi ha cap humà, no hi passa res.

Com més sé, menys sé.

PROBLEMES I LIMITACIONS DEL CONEIXEMENT (B12)

Si un amic teu, lampista, ve a casa teva i et fa notar una absurda opinió que tens sobre la calefacció li acceptes ràpidament i li agraeixes el coneixement. Però si el teu amic és filòsof i et fa notar una absurda opinió que tens sobre algun tema de coneixement, t'enfades, li discuteixes i acabes dient que cadascú té la seva veritat i que totes són igualment vàlides.

El relativisme és la solució relativista als problemes relativistes .

Hi ha coses que sabem que sabem, coses que no sabem que sabem, coses que sabem que no sabem i coses que no sabem que no sabem. Però la classe més perillosa de totes és la de les coses que creiem saber i en realitat no sabem.

Tot el que és humà pot ser comprès, però no tot és comprès.

La persona perillosa és la que només té una teoria perquè s'aferrarà a ella amb un fanatisme irracional. I farà bé perquè sense aquesta explicació quedaria desvalgut.

L'estranyesa és conseqüència de la ignorància perquè si tinguéssim tot el coneixement ho trobaríem tot normal.

Cada cop que trobes un límit o una paret en l'ampliació del teu coneixement i creus haver arribat a una veritat, pensa que has topat amb el frontal d'una escaló d'una llarga escala envers la Veritat.

Pensar que la indagació sobre la matèria ens donarà coneixement de la seva realitat és com pensar que la indagació sobre un somni em donarà coneixement de l'habitació on dormo.

SABER (B)

Per què entenem que és el mateix sol el que cada matí apareix a l'horitzó, però pensem que hi ha una primavera nova cada any i que no és la mateixa que torna?

En lloc de dir "això és així perquè ho estic veient" hauríem de dir "això segur que no és així perquè ho estic veient". Perquè sabem que la vista distorsiona la realitat amb la perspectiva, el color i d'altres formes. La percepció fa d'intermediària entre el món i la nostra ment adaptant el que és al que podem veure. Per tant, el que existeix no és el que veiem!

És possible desxifrar un text d'una cultura primitiva si saps que és un text, però és impossible fer-ho si creus que és un element purament decoratiu.

NATURALESIA DEL CONEIXEMENT (B13)

Entendre una cosa és fer-la transparent. Si ho entenguéssim tot, no veuríem res.

Crec que no hem de saber moltes coses; només una. I que si la sabéssim, aquesta frase ens semblaria òbvia.

A la vida espiritual hi ha el coneixement per descripció i el coneixement per experiència. És la diferència entre la teologia i la mística.

Només existeixen les coses que tenen algun significat en relació a les nostres finalitats o interessos.

Passar d'una teoria explicativa a una altra de millor és, respecte a l'experiència de la realitat, com canviar les cadenes de ferro que et lliguen per unes de plata.

A vegades la intuïció no és més que protecció o conveniència camuflada

Està prestigiats apel·lar a la intuïció quan no se sap molt bé com argumentar alguna cosa que sabem o pensem.

SABER (B)

D'entrada diria que no hi ha cap mal en no saber com argumentar coses que fem o pensem. No cal que tot tingui una explicació racional. Ni que la sapiguem. Penso que moltes vegades que creiem saber les raons de les nostres accions o pensaments ignorem que són simples invencions.

La intuïció és una facultat cognitiva que té moltes interpretacions. Se la defineix com a coneixement directe o com a una mena de capacitat instintiva per encertar. Alguns diuen que és tot allò que sabem, però que no sabem com ho sabem.

És evident que hi ha una àmplia zona de coneixements, alguns molt importants, que sabem sense saber-ne el motiu i, per tant, la intuïció no només és legítima sinó necessària. El problema és que darrere aquesta nebulosa, imprecisa i ambigua facultat cognitiva hi pot haver molts continguts que no són coneixements sinó opinions i creences interessades.

En algun moment, tota persona que aspira a l'aprofundiment cognitiu ha de sotmetre les seves opinions i creences, per fonamentals que siguin, a l'anàlisi crítica de la raó. No pas perquè la raó sigui l'àrbitre definitiu sinó perquè qualsevol fonament transcendental del coneixement ha d'anar, en el millor dels casos, més enllà de la raó i mai es pot evitar.

Sovint veig com es fa servir la intuïció com a argument d'autoafirmació, com a motiu per a no qüestionar una creença, com a defensa d'una posició que no sustenta per cap altre argument. A més, sovint la defensa de la intuïció s'acompanya d'una mena d'autoritat misteriosa i inqüestionable com si els interlocutors no tinguéssim accés a la font privilegiada de saber i haguéssim d'acceptar sense dret a la crítica que allò pertany al seu món personal i que, per tant, no hi tenim res a dir.

Estic d'acord que el que pertany al món personal és personal, però això no ho converteix en vàlid. Si no som solipsistes, la intersubjectivitat o el diàleg entre persones per a sondejar i criticar el saber és condició indispensable de coneixement.

Només l'honestetat personal, lligada al coratge en la recerca de la veritat ens permet sotmetre'ns al risc de perdre creences o opinions importants i cal tenir molta confiança en la saviesa humana per creure que l'estat d'incertesa que se'm deriva no és una zona morta sinó un camp fecund de canvis i desenvolupament encara que s'hagin de travessar deserts temporals o nits fosques.

És millor una incertesa lluminosa i viva que una certesa morta.

SABER (B)

LA RECERCA DEL CONEIXEMENT ^(B14)

El coneixement porta responsabilitat. Per això no volem coneixement.

Sense entendre l'invisible és impossible entendre el visible.

El saber augmenta a mesura que saps que cada cop hi ha més coses que ignores.

2.2. VERITAT ^(B2)

VERITATS I VERITAT ^(B21)

Hi ha molta gent que diu que no suporta la mentida però crec que és perquè no suporten la veritat. Que necessitem la mentida potser és veritat.

Hi ha la nostra veritat i la veritat. I la veritat és que tots tenim la nostra veritat.

Sovint passem de no ser acceptats per dir la veritat a no dir la veritat per ser acceptats. Aquest pas pot ser una evolució o una involució.

VERITATS ^(B211)

No volem l'explicació més verdadera, volem la que més ens agrada.

Cap relat no poètic de la realitat pot ser complet.

“A” pensa: A casa meua: $2+2=5$. A casa dels altres: $2+2=3$. “B” pensa: A casa meua: $2+2=4$. A casa dels altres: $2+2=3$. “A” és egoista i “B”, malvat.

Desconfio de les persones sinceres.

Quan el teu fill petit et regala un dibuix que ha fet amb esforç i li dius que

SABER (B)

està molt bé, no li estàs dient que sigui un bon dibuix sinó que és una bona actitud esforçar-se i explorar formes d'expressió.

Tu no existeixes. Només existeix el meu "tu".

Jo no tinc la veritat però crec que la tinc. Tu no tens la veritat però creus que la tens. ¿No podríem compartir la veritat que cadascú inventa o construeix la seva veritat i s'hi manté fidel? Seria un gran pas entre nosaltres dos.

Abans els desastres naturals, que seguien les lleis naturals, eren atribuïts als éssers sobrenaturals. Ara els desastres socials, que segueixen lleis socials tan inexorables com les naturals, són atribuïts als éssers humans.

La negació de la diferència entre veritat i mentida, és verdadera o falsa? ...entre força i violència és un acte de força o de violència?entre masculí i femení és masculina o femenina? ...entre bé i mal és bona o dolenta? ...entre bellesa i lletja és bella o lletja? ...entre convenient i necessari és convenient o necessari?

Em declaro posseïdor de la mentida davant els qui es declaren posseïdors de la veritat.

Som capaços d'ajuntar maldestrament algunes peces del trencaclosques de la realitat però incapaços d'endevinar la figura final que compona.

Jo dic moltes mentides, però no soc cap mentider.

Jo dic mentides sempre que vull. Perquè si les dic sense voler no són mentides. I si no en dic mai, la frase continua sent vertadera. Potser a tu et passa el mateix.

Picasso va dir que l'art és la mentida que mostra la veritat però és va oblidar de dir que la ciència és la veritat que ens mostra la mentida.

VERITAT ^(B212)

La via negativa per a accedir a la veritat consisteix en descartar la

SABER (B)

mentida. A Espanya, en política, podem descartar comunicats oficials, al·legats dels fiscals, sentències dels jutges, informes policials, opinions dels mitjans del règim i discursos de polítics. No és poc.

És fàcil dir la veritat a tothom però molt difícil recordar la mentida que has dit a cadascú. Per això els mentiders amb mala memòria i bones intencions mentim, però no enganyem a ningú i fem riure a qui ens estima.

Semblava que anaven en direccions contràries però era perquè partien de diferents punts cap el mateix objectiu.

La veritat absoluta és tan evident com inútil:

- De què va aquesta pel·li?

- De llum sobre una pantalla.

Afirmar, com va fer Tolstoi a Anna Karènina, que "Totes les famílies felices s'assemblen i cada família infeliç ho és a la seva manera" és com dir que tots els resultats correctes d'una operació són iguals i cada error ho és a la seva manera. (Sobre la Veritat)

No sé quina és la veritat però sé que el que sé és mentida.

Hi ha la gran Veritat i les nostres petites veritats. Sense honestedat en les nostres petites veritats no podem acostar-nos a la gran Veritat.

Quan esclata la bombolla de la il·lusió, estigues content.

La Veritat absoluta no és lògica, però això no vol pas dir que la il·logicitat sigui prova de Veritat.

Si opines que la Veritat no és el més important, com sabràs si aquesta opinió és vertadera?

Com més s'aproximen els buscadors al cim de la Veritat, més s'acosten els uns als altres.

Fins on arriben les meves capacitats cognitives actuals, ja ho conec tot.

LES CREENCES

B22

Creure que el món és tal com te l'ensenyen a la tele és com creure que la realitat és tal com te l'ensenya el teu ego.

Una creença absoluta és una creença falsa. I aquesta és una creença, però no és absoluta.

Ens inventem i adherim a les creences que justifiquen el que volem fer.

Les creences errònies no son només fruit de la credulitat ingènua sinó també de l'interès.

La creença en els déus i en la llibertat són funcions operatives del cervell per a evitar el caos mental.

Una creença només és una opinió sobre la realitat.

Les nostres creences limitadores són les nostres cadenes i la coherència amb què les mantenim, els cadenats que les uneixen

Les nostres creences ens tenen segrestats. Veiem la realitat a partir del que creiem i d'aquesta manera traduïm tot el que ens passa formant un retrat de l'existència.

Les nostres creences formen sistemes coherents. Les explicacions que donem a les coses són les que necessitem. Així vivim en un món confortable que creiem controlar.

Si tens un problema, li atribueixes unes causes i aquestes causes tenen una lògica. Sempre ens les empesquem per tal que tot lligui i aquest complex entramat de creences ens manté en un entorn estable.

Si estic malalt, dono una explicació. Si estic trist, si els altres ens ignoren, si alguna cosa falla... sempre hi ha una explicació que se sustenta en una altra explicació. Vivim en un tot coherent encara que aquesta coherència sigui una invenció. No ens importa si és veritat o no, ens importa que tingui sentit i ens orienti respecte al que hem de fer o no fer.

Aquesta és la funció de la ment racional.

SABER (B)

A mi em sembla que la realitat no s'ajusta a la nostra ment. La realitat no té ni necessita explicacions i si en té, no sempre estan al nostre abast. Amb tot, res no podem concebre sense un sentit i res no podríem fer si no tinguéssim una teoria.

La realitat ens demostra constantment que no segueix les nostres lleis però nosaltres, obstinats, insistim afegint noves regles, noves excepcions, noves explicacions fins que tot ens quadra.

Aquesta és la nostra presó, el nostre engany. Sempre és més segur estar en una presó amb sentit que en una llibertat absurda.

La sortida de la presó passa per renunciar a les creences, per renunciar a la coherència, però, qui s'aventura a viure en un entorn tan intel·lectualment feixuc?

Pobre del que viu en un món coherent perquè el seu grau de coherència és la mesura de la seva perdició. La vida no s'ajusta als nostres invents i malgrat tot preferim una vida falsa i coherent a una veritat absurda.

Qüestiona, qüestiona-ho tot i potser trobaràs la lògica de l'absurd.

LA FILOSOFIA ^(B23)

O es filosofa amb les entranyes, el cor, el discerniment i la consciència o no es filosofa en absolut.

El filòsof afluixa cargols mentals i, si té sort, aconsegueix que a algú n'hi falti un de tant en tant. I és que la sensatesa, la normalitat i la conformitat ofeguen l'ànima del buscador.

No hi ha cap diferència entre un materialista radical i un idealista radical com jo. Excepte en l'escenari on pensem que tot esdevé: l'univers físic exterior segons ell i la ment segons nosaltres.

Pensar que el cos crea l'esperit seria com pensar que els ulls creen les coses. Però pensar que l'esperit és independent del cos seria com pensar que les ombres són independents de la llum.

Els filòsofs quedem tan perplexes amb el desconcert de la gent davant les distincions conceptuals com el venedor de pintura davant la sorpresa del client que demana pintura groga i ignora que hi ha mil matisos d'aquest

color.

Em costa entendre com la gent que és tan rigorosa amb la física ho és tan poc amb la metafísica. Com els qui investiguen tant en els mitjans ho fan tan poc en els fins.

La quantitat és una qüestió tècnica i la qualitat és una qüestió filosòfica.

La cosa més pràctica és una bona teoria.

El consol de la filosofia és que no voldràs consol

La filosofia és una activitat radical, dura, punyent, persistent, energètica i orientada. Tota l'energia que desplega apunta a un vèrtex de sentit o de Veritat que no pot deixar de buscar.

Per això és tan obsessiva i al mateix temps tan serena. Obsessiva perquè no pot desviar-se de l'amor a la saviesa i serena perquè sap que ja està tot fet i que l'objectiu és el que estàs fent ara.

Cadascú viu la filosofia a la seva manera. Hi ha filòsofs tranquils i nerviosos, alegres i tristos, expansius i gasius, xerraires i murrís, creguts i humils... La forma no importa, el contingut, sí.

Tots els filòsofs (i aquí filòsofs no equival a acadèmics sinó a la gent senzilla que es compromet amorosament amb la saviesa) tenen el seu tarannà, però també tots tenen la força i la mala llet necessària per a seguir avançant. No volen, no busquen, no necessiten cap consol.

El consol és per als conformistes. Els filòsofs tenim un punt d'agressivitat motivacional que queda molt ben expressat pel martell de Nietzsche o els llibres-destral de Kafka.

"Si el llibre que llegim no ens desperta com un cop de puny al cap, per què llegir-lo?" escriu Kafka en una carta a un seu amic. Una carta que acaba amb aquestes paraules: "Un llibre ha de ser com una destral, capaç d'esberlar el mar de glaç dins nostre. Això és el que crec."*

Nietzsche, per la seva banda, recomana el martell per a escometre tota la rigidesa dels valors i tots els absoluts, tots els déus i tots els ídols, tot allò que es presenta com a definitiu i immutable. La gran tasca de la

SABER (B)

destrucció ha de ser l'avançada de la recerca filosòfica. I això és així perquè no hi ha temps ni ocasió de contemporitzar, pactar, relativitzar o demorar.

Hi ets o no hi ets. No voldràs consol ni succedanis quan et sentis assedegat i llançat a l'aventura filosòfica.

* Citat a RIEMER, R.: "L'art d'esdevenir humà" Arcàdia, 2023

CIÈNCIA (B24)

ESPAI I TEMPS (B242)

L'eternitat no són infinits moments sinó un moment que no s'acaba.

El temps no passa, com l'espai tampoc passa. Som nosaltres que passem a través d'ells que sempre resten immòbils.

LA NATURA (B243)

Abans del sorteig saps que tens poques possibilitats que et toqui però, un cop has guanyat, saps que tenies totes les possibilitats que et toqués.

La diferència entre naturalesa i cultura és... cap!

CIÈNCIA EMPÍRICA I TECNOLOGIA (B244)

Amb la IA (Intel·ligència Artificial) potser un cop més, la història ens ha donat el cotxe abans que el carnet de conduir.

Tecnologia i progrés no són sinònims.

No hem evolucionat gaire; només progressat molt tècnicament.

No som amos de les nostres màquines; som els seus ostatges. Ostatges que supliquem als nostres raptors que no ens alliberin.

Alexa, Siri, Cortana o qualsevol altre assistent virtual no és el teu servent. Tu ets servent dels seus amos. Treballes per a ells mentre penses que ells treballen per a tu.

Potser vols deixar d'estar addictivament enganxat al mòbil però a l'altre costat de la pantalla hi ha mil enginyers i científics de la manipulació treballant per a què no te'n surtis. No és només culpa teva si fracasses.

La I.A. ens controlarà no pas perquè envaeixi el nostre món humà sinó perquè nosaltres ens reduïm i sotmetem al seu món robòtic.

Creure que fent córrer bits d'informació per circuits de silici pots reproduir la ment humana és com creure que fent un petó a algú pots estimar-lo.

Hem desenvolupat els aspectes exteriors (tecnologia) i hem oblidat els aspectes interiors (consciència). El resultat és un món de nens amb armes.

El problema no és la tecnologia sinó el model de negoci que la sustenta.

He llegit que la destrul va existir durant un milió i mig d'anys abans que a algú se li acudís posar-li un mànec. M'ha fet pensar.

Sobre la I.A.: Si desconfies de l'eina és perquè desconfies de tu.

Les innovacions tecnològiques afecten la quantitat i les ètiques, la qualitat. Ser humà és una qualitat, i per això crec que ens equivoquem

La tecnologia ens ofereix més de tot. La tecnologia agrícola dona més aliments; la industrial, més productes; la digital, més informació; l'armamentista, més poder de destrucció; la financera, més beneficis, la tecnologia de la vigilància, més control...

I sembla que ja hem assumit que la quantitat és un valor en si. Viure molts anys és desitjable, i per això felicitem "per molts anys" però poques vegades considerem la qualitat de vida. Sobreviure molta gent a la selecció natural o a una catàstrofe és indicador d'èxit, però no valorem les condicions d'aquesta supervivència. Tenir molts diners, molts béns i moltes comoditats és un objectiu cabdal per a nosaltres tot i que mai no considerem la contrapartida de temps i esforços no genuïns que hi aboquem.

SABER (B)

Un equip és bo perquè té molts títols, molts seguidors, un estadi molt gran i una empresa mesura la seva grandesa per la quantitat de beneficis, edificis i empleats. Els estats grans són més poderosos i envejats. Les grans ciutats tenen poder i prestigi. Un bon pis i un bon cotxe han de ser grans. Un bon casament i un bon espectacle ha de reunir molta gent. Un bon àpat ha de ser excessiu... La quantitat ha esdevingut la mesura de l'excel·lència.

La tecnologia, doncs, està al servei de la quantitat i la tecnologia digital al servei del càlcul i l'acumulació de dades cosa que encara ajuda més a concentrar el valor en la quantitat.

El que hem perdut amb aquesta aposta tecnològica és la qualitat. Sobretot la qualitat humana, és a dir, les virtuts. Allò que ens fa humans no és la quantitat sinó la qualitat. Som humans no perquè tinguem més massa muscular, més emocions, o més neurones sinó per la qualitat o qualitats amb què orientem i projectem la nostra massa muscular, les nostres emocions i la nostra intel·ligència a la vida.

La qualitat ens fa humans, però tenim poca innovació ètica, afectiva, relacional, intel·lectiva o motivacional i de sentit.

La tecnologia ens proporciona supervivència i comoditat, però l'ètica il·lumina qualsevol vida i l'examina a la llum del sentit. Sobreviure per a què? No és millor pertànyer a una comunitat d'afectes que sobreviure en una societat segura i impersonal?

Tenim tecnologia per produir i consumir tot generant guanys, però no hem desplegat una ètica que discerneixi el sentit de l'acumulació desigual, de la injustícia econòmica i de l'explotació laboral. No preferiríeu tenir menys coses i serveis però viure una vida més justa? Això ho podem aconseguir amb innovacions ètiques si ens hi posem.

La tecnologia ens dona control sobre totes les coses, fins i tot d'uns sobre els altres. Control de la informació, dels moviments, de les comunicacions, de les despeses, dels gustos i capricis, de les relacions i els pensaments... I per a què serveix tot això? Aquesta pregunta té sentit? Potser cada cop més, colonitzats per la fantasia de control i la manca de crítica pensem que preguntar-nos pel sentit de la tecnologia és impertinent, en el sentit de no pertinent, perquè el món se'ns presenta com a donat i només podem seguir el ritme que ens marquen els esdeveniments com els remers antics remaven, lligats a la bancada, al so d'un timbal. Però l'ètica és constitutiva de la humanitat, no com una quantitat mesurable sinó com una

SABER (B)

qualitat desplegable que demana també energia i innovació. L'ètica reivindica la saviesa que no reposa en la quantitat com la ciència sinó en la qualitat com l'amor.

Per això saviesa i amor són les qualitats essencialment humanes i a elles toca posar la tecnologia al seu lloc, que ben segur no és un lloc menor. I així com podem imaginar moltes formes fantasioses d'innovacions tecnològiques, si us pregunto com visualitzeu la innovació ètica, sàvia o amorosa us quedareu muts pensant que això ja està inventat de sempre i que no hi ha res nou sota el sol. Doncs jo crec que sí i molta innovació qualitativa pot trobar inspiració en la quantitativa perquè els humans també som éssers tecnològics encara que no sigui només això el que ens fa humans.

L'EXPERIÈNCIA (B25)

Tot i que pots explicar una experiència, no pots reemplaçar una experiència per una explicació.

No pots banyar-te dos cops al mateix riu ni llegir dos cops aquest mateix tut.

Si repeteixes moltes vegades i ben de pressa la paraula tonyina, veuràs al cap d'una estona que és una pràctica ben estúpida. I si no ho fas, també ho veuràs. Conclusió: per adquirir coneixement no sempre cal tenir experiència.

Tots dos es van esforçar per igual i es van ajudar l'un a l'altre a pujar l'Everest. Sols no ho haurien aconseguit. Un cop a dalt, però, cada un d'ells va tenir experiències i aprenentatges ben diferents.

2.3.DIMENSIÓ EMOCIONAL/SOCIAL (B3)

DIMENSIÓ EMOCIONAL (B31)

EMOCIONS: NATURALES, FUNCIONS I SENTIT (B311)

No pots estar enamorat sempre... a no ser que siguis artista o filòsof per dins!

La guerra genera por i la por genera guerres.

No és important que els robots tinguin emocions; només cal que actuïn com si en tinguessin. Com les persones.

Intentar entendre la passió religiosa o política analitzant les creences o les ideologies és com intentar entendre la passió pel futbol estudiant els moviments de la pilota.

Estimar no té res a veure amb posseir, agradar, fer, esperar o cuidar.

La vida plaent ens porta a la immobilitat. El patiment i el dolor ens obliguen a créixer.

L'autoconeixement emocional no ha d'estar tan orientat als objectius privats, el plaer i els sentiments com a la formació del caràcter, l'orientació en valors morals, la virtut i el bé.

LA FELICITAT (B312)

No et preguntis si ets feliç. Pregunta't si desplegues totes les teves capacitats.

La manera segura de fer que el número de la grossa de Nadal sigui el que tu vols és esperar que surti i després escollir-lo com a desitjat.

Som feliços quan obtenim el que desitgem ignorant que desitgem el que se'ns han imposat. Potser això impugna la nostra felicitat.

SABER (B)

La felicitat emocional et dona bones carreteres; la claredat mental, bons mapes.

Els animals només tenen por de la mort. Els humans, a més, de la mala vida.

Felicitat és voler una sola cosa, deia Kierkegaard. Per a mi, però, hi ha encara dues coses millors: la claredat de saber una sola cosa i la plenitud de ser una sola cosa.

Desitjo que tots els teus èxits siguin privats.

La felicitat no és una estació d'arribada; és una estació de trànsit.

Estem malalts de felicitis, aquesta obsessió per estar bé que ens impedeix veure que només estem bé quan fem el que hem de fer, ens agradi o no.

No puc fer feliç ni desgraciat a ningú i ningú no pot fer-me'n a mi.

La felicitat no ve de fora; tampoc ve de dins teu. Perquè no hi ha un dins i un fora.

Val, sí, ja has aconseguit ser normal. I ara, què?

Encara no sé si estic trist i contrist.

LES EMOCIONS I LA SEVA RELACIÓ AMB LA RAÓ (B313)

Quan pensem usem el mapa polític del territori de la realitat i quan sentim o experimentem, el mapa físic.

Hi ha coses importants que el cap vol i pot entendre però el cor no vol ni pot.

La qüestió no és "menys pensament i més emoció" sinó "millor permanent i millor emoció"

DIMENSIÓ SOCIAL (B32)

LA PARELLA (B322)

He llegit que més del 90% de les aus són monògames i que només ho són el 3% dels mamífers. La majoria dels humans som molt passerells a l'hora de fixar les nostres aspiracions.

Totes les parelles acaben separant-se. Excepte les que es moren el mateix dia!

Intentar evitar la dependència emocional vivint en parella és com intentar evitar mullar-se practicant la natació.

A vegades els preliminars emocionals i afectius d'una relació sexual no són una preparació sinó un cobrament anticipat.

I aleshores li va dir: "T'estimo massa com per casar-me amb tu".

Estic segur que soc part d'alguna cosa, però també que no soc la meitat de res.

Prefereixo ser el dit d'una mà que la meitat d'una pinça.

La relació de parella és l'aplicació del principi de la propietat privada a les relacions personals.

Com funcionaria un cervell en el que la majoria de neurones haguessin fet un compromís de fidelitat pel qual només es poguessin connectar, en el que els és essencial, amb una altra única neurona? Doncs així estem.

Una taula amb 5 o 6 potes és més estable que una amb dues. (Sobre les relacions)

El contrari d'enamorar-se bojament és estimar-se conscientment.

La diferència entre una persona poliàmorosa i una amorosa és que la

poliamorosa no ha descobert encara que l'amor mai no pot ser exclusiu per a una o per a unes poques persones.

Ningú no s'hauria de casar enamorat com ningú no s'hauria de comprar una casa borratxo.

Només si el matrimoni és amical amb una amistat amorosa es podrà tenir un matrimoni amorós. I això és certament ben difícil

Matrimoni i amor no tenen per què anar junts. De fet, quasi mai al llarg de la història hi han anat. El matrimoni ha sigut tradicionalment una qüestió de patrimoni i també de descendència i protecció. Sens dubte que és una bona estratègia evolutiva, i per això dura tant.

Vaig llegir que la vinculació de l'amor al matrimoni era un invent recent. L'amor romàntic fomentat pel capitalisme i la indústria de la manipulació emocional i social tipus Disney, ha consolidat aquesta relació en el nivell conceptual amb més èxit que al nivell pràctic.

No crec que els matrimonis siguin sempre amorosos però tampoc m'és difícil concebre'ls com a tals. Per a pensar aquesta possibilitat he de fer, però, un pas intermedi.

Necessito el concepte d'amistat com a pont entre el matrimoni i l'amor. L'amistat és, segons Epicur i altres grans pensadors, més sublim que l'amor, ja que no implica possessió ni control i és fàcil imaginar el goig de l'amic pel bé de l'amat sense tantes contrapartides com en la parella romàntica.

Clar que ara estic pensant en una amistat profunda, eròtica, emotiva, intel·lectual i espiritual que no és ben bé l'amistat més comuna sinó la que jo anomenaria amistat amorosa. Els amics són sovint companys per a coses concretes inscrites en circumstàncies concretes de les quals s'espera un catàleg reduït i estandarditzat de relacions. Crec que molts matrimonis són amics superficials en els millors dels casos i pocs ho són amb l'amistat profunda i integral que he anomenat "amorosa".

A partir d'aquí una primera pregunta que em resulta pertinent és: si podem treballar per a assolir una amistat profunda amb la persona que estimem, què aporta el matrimoni? I si la resposta és possessió, prioritat, exclusivitat o alguna cosa semblant... no ens aparta això de l'amistat?

SABER (B)

Segurament la resposta és que sí, però ho fem perquè amb la renúncia de l'amistat generosa pel matrimoni exclusiu aconseguim alguna cosa que considerem millor que l'amistat com ara seguretat, confort, normalitat social o tradició.

Així doncs, només si som amics (amb un amor no exclusiu ni prioritari) dels nostres cònjuges amb una amistat amorosa (integral i total) podrem tenir un matrimoni amorós. Però com que darrere el significat de "matrimoni" sovint hi ha exclusivitat i parcialitat en la relació, "matrimoni" i "amistat amorosa" semblen idees oposades.

LES RELACIONS HUMANES I L'AMISTAT ^(B324)

***Si jo et vull cada setmana i tu cada mes, el pacte no ha de ser cada 15 dies
sinó cada mes.***

La convivència diària nodreix un tipus de relacions i en degrada un altre.

***Els que ens estimem cedim amb naturalitat allò que tenim de sobres
(diners, paciència, temps, energia...) quan a l'altre li falta, fins al punt just
de no quedar nosaltres per sota del mínim necessari ni ells per sobre del
necessari estímul d'autonomia.***

***El millor dels bons amics és que pots dir-los tot el que vulguis i, sobretot,
que pots callar tot el que vulguis.***

***Encara que en el nostre cap les vides conegudes i les desconegudes poden
tenir el mateix valor, el nostre cor no pot valorar per igual la gent
coneguda que la que no coneixem.***

***Demana només allò que penses que, si t'és negat, no canviarà el teu
concepte ni la teva relació amb la persona a la que demanes.***

***No tots estem al mateix nivell d'evolució i per això és tan difícil l'entesa
entre els humans .***

***Els humans som com dígit: el valor què representem és molt menys
important que el que adquirim quan ens organitzem i ordenem formant
part d'un número o grup. El 3 de les centenes val més que el 8 de les***

unitats.

Crec que he d'aprendre a demanar. Hi ha coses, però, que si les he de demanar ja no les vull.

Té més reconeixement social qui no el busca que qui el busca. Sempre que no el busquis per buscar-lo!

La solidaritat i cooperació amb "els nostres" i el rebuig i agressivitat amb "els altres" no és una condició de la naturalesa humana sinó un determinat nivell d'evolució que ens cal superar col·lectivament.

El compromís és imprescindible en les relacions socials orientades a objectius però un destorb en les unions de les ànimes.

L'amo obeïa cegament totes les ordres que li donava el seu esclau.

Tu no pots decebre'm; només jo puc decebre'm pel que he projectat en tu.

Hem d'explorar l'amistat viva, activa, que busca noves profunditats i no quedar-nos en l'amistat morta, on tota l'energia va a conservar i no perdre el que tenim.

Un bon túnel és un bon túnel encara que no hi passem. Una bona relació és una bona relació, encara que no ens diguem res.

Empatia és sentir i compartir com estàs i compassió és sentir i compartir el que ets.

Es molt diferent anar junts perquè anhelem el mateix i ens volem acompanyar que perquè ens hi hem compromès, hi estem socialment obligats, som fidels a una paraula donada o perquè ens és més còmode i segur.

A vegades he de triar entre fer-me cas a mi i perdre't o adaptar-me a tu i renunciar-me. El problema ve quan fer-me cas a mi inclou no perdre't.

SABER (B)

L'indicador de màxima confiança entre dues persones no és que s'ho puguin dir tot sinó que s'ho poden callar tot.

La competència ens ajuda a sobreviure individualment i la cooperació a sobreviure com a col·lectivitat.

Hi ha la cooperació altruista i l'estratègica. Quan treballes amb els altres per aconseguir més benefici pel grup que per a tu, cooperes altruistament i quan col·labores perquè així et resulta més fàcil aconseguir el teu benefici personal, cooperes estratègicament.

Jo no vull compartir moltes coses amb tu; vull compartir just les que volem compartir de manera natural i fluida.

Sempre és millor penjar d'una corda que penjar d'un fil (la corda està feta de fils). I sempre és millor caure en una xarxa que haver d'agafar-se a una corda (la xarxa està feta de cordes).

Ignorar el paper de la genètica en la conducta humana és tan perillós com ignorar el condicionament social.

Ens unim als altres amb la gràcia del reconeixement i l'admiració i no pas amb les armes de la possessió.

Tots volem ser acceptats, pertànyer a algú o a algun lloc.

Hem de passar de les relacions mecàniques a les orgàniques. No és el mateix ser una peça d'una màquina que un òrgan d'un organisme.

Sí l'amor només viu en llibertat, com pots estimar algú si el necessites?

Quan diem que entenem algú només volem dir que allò que ens explica ens encaixa amb la visió que tenim d'ell i del món. Entendre algú, per tant, no és una cosa que tingui a veure amb l'altre sinó amb nosaltres mateixos.

La renúncia que oferim sol ser filla de l'amor mentre que la que se'ns demana o exigeix ho pot ser de la por

Les relacions humanes són complicades i complexes. Algú va dir que complicat és un Boeing 727 mentre que complex ho és un plat d'espaguetis amb dos o tres ingredients. Mentre que les peces del Boeing són moltes i sofisticades, preveure'n els efectes d'unes sobre les altres és relativament senzill mentre que al plat d'espaguetis amb pocs elements, és pràcticament impossible saber com es mouran els altres quan n'estires un.

Les relacions humanes són complicades perquè hi ha molts elements a considerar i complexes perquè és molt difícil esbrinar els efectes d'uns sobre els altres, de saber com s'influeixen, com es retroalimenten o com s'acumulen els seus efectes al llarg de la història de la relació.

Vull parlar avui de la renúncia que és al meu entendre un dels molts elements de la relació. En tota relació hi ha elements de renúncia que es donen per a afavorir el desplegament d'aquesta relació quan es considera positiva i gratificant.

Qui no ha renunciat a fumar per no molestar, ha cedit a una preferència per a agradar, ha gastat uns diners per fer un regal o ha sacrificat les seves vacances per a estar al costat d'algú que pateix?

La renúncia és amorosa quan és un oferiment espontani i ho és més com més conscient és de la seva puresa, és a dir com més clar es té que no estem essent manipulats.

Sovint pot passar que renunciem a una cosa que valorem per incapacitat de sostenir el nostre dret, o per por a ser rebutjats, o per sotmetiment directe a una amenaça o també ho podem fer per autoengany o per sentit del deure, o per falsa santedat que amaga covardia, o per incapacitat de sortir del marc de les conductes socials...

Tota relació sana, per altra banda, ha d'incloure una reciprocitat que impedeixi un desequilibri que a la llarga perjudica una de les parts i, per tant, a tota la relació. Una parella on ella sempre mana o un amic que sempre es fa convidar, acabarà malament a no ser que aquestes renúncies estiguin compensades per unes altres que equilibrin la relació de forces.

Així, ella sempre mana, però a canvi ell té llibertat per a dedicar-se a la política. Aquesta sembla ser la relació que Paul Newman deia tenir amb la seva dona: ella s'encarregava de les coses poc serioses (quants fills tindrien, on viurien, a quines escoles els matricularien, on anirien de vacances...) i ell

SABER (B)

es dedicava a les coses importants, per exemple a les relacions entre la Xina i els Estats Units. (Noteu la ironia)

I potser l'amic sempre convida, però a canvi l'altre l'admet al seu cercle exclusiu d'empresaris. Ves a saber... Tots fem les renúncies que valorem com a profitoses i en el millor dels casos deixem de fer-les si considerem que no ho són.

Ara bé, hi ha el dubte de fins a quin punt les renúncies són sempre voluntàries com abans he dit. Per a mi una renúncia forçada és una renúncia tòxica o sigui que si no surt espontàniament de l'amor, no crec que pugui nodrir la relació. Aquí hi ha tot un camp d'anàlisi que demana introspecció. Quan renunciem a alguna cosa per aconseguir-ne una altra en una relació, ho fem des de la llibertat amorosa o des de la por, la coacció, la rutina o la impotència?

M'esforço a no acceptar mai una renúncia si detecto que no la faig o no se m'ofereix des d'una estimació lliure.

ORGANITZACIONS I GRUPS ^(B325)

En organitzacions autogestionades hem de donar llibertat absoluta als individus per prendre iniciatives sempre que hagin demanat consell prèviament a una persona com a mínim i a dues o més (una de les quals no tingui un pensament afí i una altra sigui experimentada) com a òptim.

Participar en una reunió és com fer de pare: sembla com si el sol fet de desitjar-ho ja et capacita per fer-ho.

Anar tots a l'una no és anar tots pel mateix camí sinó anar tots al mateix lloc cadascú pel seu camí.

Ni jo estic al servei de la comunitat ni la comunitat està al meu servei. Jo soc simplement la seva dimensió individual i ella la meva dimensió social.

Si a un riu li has de tirar aigua contínuament perquè hi hagi cabal, no és un riu, és un artifici.

La competència entre individus ens fa egoistes i la competència entre grups ens fa altruistes.

El lideratge és una qüestió de funcions, no de persones.

El millor és viatjar amb amics on vull anar però si no puc tenir les dues coses prefereixo anar on vull sense amics que anar amb amics on no vull.

Els principis i els propòsits comuns uneixen; els principis i propòsits comuns absoluts uneixen absolutament

Crec que, per tal que una empresa o acció comuna funcioni, hi ha d'haver uns principis i uns propòsits compartits.

Moltes empreses fracassen per la manca d'alguna d'aquestes instàncies: no tenir clar qui som i què volem.

Els negocis funcionen perquè tenen clars els principis i les finalitats. Segurament la Coca-Cola, Google, Toyota o Zara triomfen perquè tenen molt clars els principis del capitalisme en el qual operen (les lleis del mercat) i coincideixen en el propòsit (guanyar diners i créixer).

Altres negocis o empreses no mercantils, com ara les associacions de veïns, clubs esportius, fundacions i fins i tot colles d'amics o famílies prosperen quan comparteixen el que són i tenen clar el que volen i fracassen quan hi ha una identitat i un objectiu difús.

Per això la recepta fàcil d'èxit per a una iniciativa social és "uneix-te amb qui comparteixi els principis i els propòsits del teu projecte".

Això que val per a les empreses o iniciatives particulars val també per a les fites i anhels universals que tots els humans compartim. Si aconseguim coincidir en uns principis i propòsits absoluts, aconseguirem una unió absoluta amb els altres que és un dels grans ideals i necessitats de la humanitat.

Pot semblar un ideal ambiciós en extrem i segurament molts pensaran que aquests valors o propòsits universals no existeixen, que cadascú té el seu horitzó de reptes i anhels particular. Certament que hi ha una dimensió privada de projectes vitals, però tots els humans, ho sapiguem o no, compartim el mateix desig d'autorealització.

De la mateixa manera que tots els arbres, independentment de les seves particularitats, necessiten llum, aigua i sals minerals, els humans, més enllà de les diferències circumstancials necessitem desplegar totes les nostres dimensions a partir d'on som i amb l'ajuda dels altres.

SABER (B)

Aquesta és una interpretació del centre de la nostra essència i marca uns principis i uns propòsits. Som éssers integrals que tenim autonomia de desplegament, que disposem de xarxa afectiva i social, comprensió racional i intuïció transcendental.

Tot això és nostre i indica el punt de partida, els principis. El propòsit es dedueix fàcilment: ajudar-nos a créixer i esdevenir la millor opció futura de nosaltres mateixos com a individus, com a societat i com a espècie.

Si aconseguïssim unir-te a persones que coincideixen en aquests principis i propòsits, no només aconseguiràs un estímul i una força de desplegament extraordinària sinó que també obtindràs una unió absoluta amb els altres que es diu comunió.

2.4.RAÓ I LÒGICA (B4)

LA LÒGICA, LA RAÓ I EL PENSAMENT (B41)

Pensar costa; és molt més fàcil témer i culpar.

Pensament sense crítica és com sexe sense amor.

L'èxit de la intel·ligència artificial no serà que ens arribi a igualar sinó que nosaltres ens rebaixem a igualar-nos-hi

La nostra ment disposa de dues funcions complementàries que ens donen dos tipus d'informacions: la digital, que ve de la xarxa de neurones del cervell i l'analògica que es genera en els camps electromagnètics que aquest corrent nerviós provoca.*

Amb la informació digital calculem, deduïm, raonem, mecanitzem les nostres conductes, assimilem operacions mentals i físiques, fem tot allò que les màquines estan aprenent a fer. Cada cop que diem que una màquina substituirà un humà volem dir que substituirà la funció digital d'un cervell humà. I ho farà amb molta més eficàcia i eficiència que nosaltres.

Amb la informació analògica els humans creem, creiem, ens expressem, fem abstracció, generalitzem, simbolitzem, comparem amb

SABER (B)

criteris oberts, imaginem... En resum, tot allò que una màquina mai no podrà fer. Aquest és el territori pròpiament humà.

Els humans hem de tenir aquestes dues funcions ben equilibrades perquè qualsevol descompensació d'una d'elles pot tenir greus conseqüències.

Els ordinadors han aparegut a la nostra vida i han donat un impuls extraordinari a les tasques que fins ara havíem de fer amb el cervell digital. Això vol dir, no només que nosaltres anem desactivant aquestes funcions progressivament fins a provocar la seva atròfia, sinó que tenim tendència a centrar-nos cada cop més en aquest tipus de funció. De fet, l'exactitud, rapidesa, netedat i claredat de la informació que gestiona la intel·ligència digital és enlluernadora i ens ha atrapat en tots els camps, des del tractament d'imatges i textos fins a l'art.

Les màquines, els ordinadors, ens estan educant. Ens recompensen cada cop que ens ajustem als seus patrons. No som nosaltres que programem els nostres aparells sinó ells que ens programen a nosaltres i nosaltres estem feliços de ser programats perquè obtenim gratificacions hedonistes en forma d'èxit en jocs, m'agrada a Instagram o enxarxament en grups de whatsapp.

De la mateixa manera que altres tecnologies ens han conformat i ara som com som perquè els mapes o els rellotges, per dir només dues tecnologies que han canviat la nostra manera de veure la realitat, els ordinadors també ens canvien. El problema és que ens estan limitant, estan reduint la nostra capacitat de pensament analògic i ens imposen el control digital.

La dicotomia digital-analògic, s'assembla a la de ciències-lletres; a la de mitjans-fins; a la d'eficàcia-sentit; a la de control-llibertat, a la de literal-simbòlic, a la de dogma-art... Imagineu un món dominat pels primers termes sense el contrapès dels segons...

Aquí darrere hi ha en definitiva les dues visions del món que des que som humans han coexistit: idees o coses; idealisme o empirisme. No és en realitat una disjuntiva que calgui resoldre sinó que més aviat cal conservar la dinàmica de la seva dialèctica, el seu continu acarament per tal de conservar viva la pulsio vital sencera de l'home que és totalment digital i analògica. Perdre la meitat de nosaltres és perdre'ns del tot.

* MIGUEL NICOLELIS. El verdadero creador de todo. Paidós.

Els humans som animals racionals com les gallines són aus voladores

La gallina és una au: amb ales, naturalment! Però no sé si en podem dir una au voladora. Els saltets que fa quan se l'espanta, els saltirons maldestres i histèrics que fa mal es poden qualificar de vol.

Les gallines no volen, però està per veure si podrien volar... No conec els orígens biològics de la limitació de vol de les gallines, però en aquest escrit em permeto certes llicències fantasioses per a exemplificar el que vull explicar: que els humans som tant racionals com voladores les gallines.

Dic que els humans som poc racionals perquè no raonem gaire. Fem servir molt la ment, la intel·ligència, la intuïció, el pensament instintiu i reactiu (allò que Kanheman anomena "pensar ràpid") però molt poc el pensament racional, deductiu, lògic, fonamentat, crític, lent... (Kanheman en diu "pensar a poc a poc").

No sé si hi estareu d'acord, però a mi em sembla que tirem molt de creences, d'aparences, de costum, d'opinions i molt poc d'anàlisi i examen racional del que pensem, fem i sentim. Els humans tenim la capacitat de fer-ho, però no ho fem. Com les gallines que tenen ales però no volen. Per què?

Tinc diverses explicacions d'aquest fenomen:

- Raonar fa mandra: Suposa aturar-se i fer un esforç.
- Raonar està mal vist: És millor ser ràpid i fer com tothom o seguir les intuïcions i emocions. Si ets massa reflexiu et diran que ets estrany, complicat...
- Raonar és incòmode i difícil: implica un seguit d'operacions que requereixen temps i mètode a més del coneixement de les lleis que regeixen la nostra raó.
- Raonar no és útil: la majoria dels problemes que hem de resoldre durant el dia els podem afrontar amb el pensament lleuger i ràpid de la intuïció i els automatismes.
- Raonar requereix consciència: no es raona per defecte sinó intencionalment. Cal saber quan, com i amb quines dades cal raonar i per a què. Massa feina d'anàlisi prèvia...
- Raonar no dona benestar ni és estimulante: sovint el raonament porta a fer-nos la vida incòmoda, a qüestionar els nostres hàbits i ens fa una crítica implacable.

SABER (B)

Ja veieu... Segurament hi ha més motius encara. Penso en la gallina, en tots els motius que té per no volar i veig que són els mateixos que nosaltres per no pensar: quina mandra batre les ales! Què mal vist a la granja... què incòmode i difícil això de volar... i què poc útil: si tinc els cucs a terra davant de casa! M'ho hauria de plantejar i ser conscient de tot el que m'aporta volar i ara per ara, ja tinc la vida prou plena! Així deu pensar la gallina.

Quin motiu tindria un humà per a reflexionar? Bàsicament tres: el lúdic dels que fan sudokus o juguen a escacs o altres divertiments lògics; el pràctic dels que programen, passen comptes, calculen forces i resistències en enginyeria... és a dir els que l'usen com a mitjà instrumental i per últim els motius dels qui volen saber. Perquè el raonament ens dona un gran saber, el més gran saber, diria jo.

Els buscadors de la veritat estimem el raonament perquè ens permet anar més enllà de l'aparença. Sé que sovint se'ns critica de complicar-nos la vida, de fugir de l'experiència, de ser massa teòrics, però estic convençut que sense activitat racional caiem en simplificacions molt perilloses.

Quasi totes les creences fonamentals que tenim sobre la vida, la felicitat, l'amor, la política, l'economia, la religió, el sentit de la vida, etc. es fonen com glaçons al sol sota la llum del raonament. I això fa mal i no ens agrada, com a la gallina no li agrada volar perquè el màxim que podria aconseguir és sortir del galliner i potser allà tot serà més perillós i dur encara que sigui més ampli i lliure.

Podrien volar les gallines si s'ho proposessin? Amb pràctica, amb ganes, amb esforç, amb un autèntic anhel potser podrien fer petits avenços que els més joves podrien anar augmentant i a poc a poc els seus caps estarien més encarats al cel i no tant a la terra, les panxes quedarien més lleugeres, les ales més fortes, les postures més aerodinàmiques... i potser algú diria que ja no són gallines!

Potser serien supergallines igual com Nietzsche parlava del superhome quan superes l'estadi de submissió als valors generals i t'atreveixes a definir els teus.

Afanyem-nos a volar per damunt la tanca del galliner abans el pagès no ens hi posi teulat, que ja veu com algunes no s'empassen del tot aquesta idea que el que ens convé és estar tot el dia menjant gra i ponent ous.

La contradicció i la incoherència estan poc valorades

En el meu entorn contradir-se o ser incoherent està mal vist. Quan m'enxampen en una contradicció, cosa que passa sovint, m'ho fan notar com si hagués comès un error en una suma o volgués comprar una dotzena de deus.

La incoherència i la contradicció són grans mestres perquè ens mostren els límits de la nostra capacitat d'organitzar la realitat en un tot lògic i tancat.

La incoherència pot ser mental, com quan una idea que defenses es contradiu amb una altra que també defenses. Primer he dit que no soc masclista i ara dic que homes i dones tenen drets i deures diferents. Ambdues idees són certes i convé matisar-les, però els discursos poden ser vistos com a contradictoris.

En altres ocasions la incoherència no és entre idees sinó entre idees i fets. Critico el capitalisme i consumeixo el que no necessito. Dic que em vull aprimar i menjo dolços tot el dia. En aquest cas la limitació no està en el món mental sinó en la incapacitat de controlar la meua vida.

En qualsevol cas, la contradicció, si la sabem aprofitar, en ensenya moltes coses: que tota la realitat no cap en els nostres petits esquemes mentals. Que tenim dret a anhelar coses que després no som capaços de fer i no passa res per això. Que la tensió entre coses incoherents que diem o fem ens obliga a flexibilitzar les nostres idees i opinions.

I sobretot també ens recorden que moltes preguntes importants tenen diferents nivells de resposta i a vegades respons des de determinat lloc o estat de consciència i altres, des d'un altre lloc. Les respostes que semblen contradictòries no són més que les conseqüències dels diferents llocs des dels quals parles.

Per exemple puc dir que la salut és el més important i en un altre moment jugar-me la salut per arriscar en alguna cosa que valoro.

La contradicció pot semblar mentida, però no és més que l'efecte de la versàtil modelització que tenim de la realitat i de la limitada capacitat del llenguatge per a expressar-ho.

Ara recordo l'acudit de la nena que deia a la seva mare: La senyoreta és una mentidera. Ahir ens va dir que x era igual a 2 i avui ha dit que era igual a 5!

SABER (B)

Crec que va ser Kierkegaard que va dir: "Em contradic, sí! I què?"
Doncs això! Ens contradïem, sí, però val la pena aprofitar tot el que això ens ensenya. No puc deixar de pensar que una ment que no es contradiu ha de ser forçosament una ment limitada.

Aquest escrit possiblement no és més que la justificació que encara necessito de demostrar que no soc tan incoherent quan soc incoherent.

LES IDEES (B42)

La conversa i el diàleg són les hormones del creixement intel·lectual.

Quan la teoria és transformadora i la pràctica, cognoscitiva, desapareix la diferència entre teoria i pràctica.

La "biologia" (l'oxitocina, concretament) ens uneix al nostre grup. Però fa falta la "idea" per a unir-nos a la humanitat sencera.

Una clau no és preciosa per la seva forma o per la noblesa del metall amb què està feta, sinó per la porta que obre.

No pots destruir una idea; com més l'ataquis, més s'estendrà. Només ignorant-la i oblidant-la desapareixerà.

El que determina la teva vida no són les teves experiències, emocions o sensacions sinó els pensaments i les creences.

USOS CORRECTES I INCORRECTES DE LA RAÓ (B43)

SOBRE L'ÚS INCORRECTE DE LA RAÓ (B431)

Fins i tot si tiressis la moneda vint cops amb un sistema totalment arbitrari i vint cops sortís cara, les possibilitats que la tirada vint-i-u doni creu són del cinquanta per cent. Pensar el contrari és un biaix cognitiu.

I el cervell s'estimava tant, s'admirava tant d'ell mateix, es sobrevalorava tant que va acabar per pensar que tots els òrgans estaven al seu servei. Va acaparar tots els recursos energètics del cos fins a morir d'inanició, solitud

i ignorància.

Tots els qui esteu buscant tenir la raó, deixeu de buscar-la: la tinc jo!

La prova de que tinc raó és que diràs o faràs qualsevol cosa que no sigui donar-me-la. (Absurd però actual)

Un discurs racional a una massa és com pluja de maig a una pedra.

Què bé que deu parlar aquest home amb aquesta boca tan grossa...

Cada dia faig una hora justa de fúting. Agafo una drecera per fer-ne més via.

Per viure molts anys no cal fer segons què sinó fer-ho durant molt de temps.

Projectar lleis d'un àmbit a un altre de distinta naturalesa és un error. Per exemple, aplicar la llei de la gravetat a les emocions o les lleis de la quàntica a la psicologia o la filosofia.

Sense relació de causa i efecte ens tornem bojos. Per això inventem causes i efectes per omplir tots els forats immensos de la nostra ignorància: déus, forces estranyes, lleis del destí, llibertat, etc.

Escollim les escasses i febles proves que ens donen la raó i rebutgem les múltiples i potents que ens contradiuen. És el biaix de confirmació: una excel·lent eina de consolidació del nostre món, però pèssima per acostar-nos a la veritat.

L'absència d'evidència no és evidència d'absència. Aquesta màxima permet fantasiejar tant com vulguem sobre el que no és obvi, o sigui, sobre quasi tot.

La burocràcia és la demostració que la racionalització no sempre és eficiència.

El pidolaire va demanar un euro al milionari per a un cafè i aquest li'n va donar 10€ tot dient-li: "amb això te'n pots prendre 10". L'endemà el pidolaire va increpar al milionari: "Per culpa dels 10 cafès no he pogut dormir en tota la nit!". No n'hi ha prou amb saber demanar; cal saber rebre!

He observat que els jugadors de bàsquet són molt alts. Per tant, si voleu ser molt alts, us recomano que jugueu a bàsquet. (A això és al que jo anomeno tenir "mals pensaments".)

No m'agrada repetir les coses dues vegades. Repeteixo: no m'agrada repetir les coses dues vegades.

Així com dos punts i una ratlla sota sempre fan una cara, dos fets successius i un prejudici sempre fan una intencionalitat culpable

Pareidolia és el nom tècnic d'aquesta inclinació irresistible de la nostra ment a veure cares on hi ha qualsevol cosa sobre la qual puguem projectar-li. Dos punts i una ratlla a sota sempre, sempre, és una cara.

Aquesta és una característica de la nostra ment, no pas de la realitat. La nostra ment té, doncs, uns programes cognitius que ens ordenen el món per tal de fer-nos-el digerible i comprensible. Això ens permet una millor adaptació i, per tant, més possibilitats de sobreviure.

La ment treballa amb les idees de la mateixa manera que ho fa amb les percepcions: les ajusta al que necessitem. Recordem que el cervell no està al servei de la veritat sinó de la supervivència.

Segurament és per això que el món, malgrat ser tan caòtic i malgrat que reconeguem les limitacions de la nostra intel·ligència per a comprendre la infinitud d'interrelacions entre els fenòmens, sempre se'ns presenta com a ordenat i lògic.

Tenim idees clares sobre la realitat, sobre el que és i el que no és, sobre per què passen les coses o no passen, sobre què caldria fer, què està bé o malament, qui té la culpa i qui no, etc.

Un dels mecanismes simples de la nostra cognició és l'atribució de causes. No podem sostenir una realitat que no controlem i si no entenem què passa i per què passa, no podem controlar. Per això sempre tenim

SABER (B)

explicacions i arguments per a tot. I quasi sempre més encertats que els dels que discrepen de nosaltres.

L'atribució de causes és automàtica quan dos fenòmens passen de manera successiva. Si a aquests fenòmens se'ls ha de donar una explicació ideològica, els prejudicis venen a ajudar-nos i d'aquesta manera matem dos ocells d'un tret. Per una banda, les causes prenen sentit i per altra els nostres prejudicis o idees no fonamentades troben justificació.

Pensem per exemple en tot el que està passant actualment ja sigui la pandèmia, la guerra, la inflació, la corrupció política... Tenim una idea preconcebuda o prejudici i aleshores de manera automàtica els fets ens la confirmen tal com nosaltres necessitem.

Si el teu prejudici és que els polítics són tots corruptes, tot el que veus i llegeixes et confirma aquesta culpabilitat. Si els dolents de la pel·lícula són els rics, els jutges, els nazis o els musulmans, sempre veuràs de forma evident els fets que ho confirmen.

El que no podem sostenir en cap cas és que les coses passen per causes desconegudes i incontrolables. No podem sostenir que no hi ha control sobre els nostres mals. Creure que el conductor és inexpert, va borratxo o condueix massa ràpid per interessos propis, ens convé perquè salva la possibilitat que el cotxe té un mecanisme de control que són el volant i els pedals i que l'únic problema és que qui l'ha de conduir no ho està fent. Però si la conducció es fes com tu saps, tot aniria bé. Ara imagina que la realitat fos que el volant no té connexió amb les rodes i res del que faci el conductor pot evitar la marxa desordenada i erràtica del cotxe. Això seria insuportable i, per tant, la ment fa tot el possible per a no concebre-ho.

Per això els polítics que no són de la nostra corda tenen la culpa del malestar social, els amics que no segueixen els nostres consells s'han buscat les desgràcies que ens expliquen, els empresaris egoistes han provocat l'escalfament del planeta, els científics venuts que han fabricat virus i vacunes són els responsables de la pandèmia, els militars que gasten milions en armes tenen la culpa de la pobresa, els homes som responsables d'un patriarcat assassí... i així fins a l'infinit.

Fixem-nos que l'important és que cada mal tingui una causa clara i identificable. Això ens fa sensació de control. Si admetéssim que hi ha una complexitat enorme de causes que es retroalimenten i que ens superen en comprensió ens desactivaria o ens obligaria a un nou plantejament davant els grans problemes.

SABER (B)

Veure cares en ratlles i punts no és greu a no ser que ens obsessionem i vegem amenaces arreu. De la mateixa manera, veure causes tampoc és molt greu a no ser que confonguem la nostra percepció determinada pels automatismes de la ment amb la realitat.

SOBRE L'ÚS CORRECTE DE LA RAÓ ^(B432)

Necessitem una idea guia, no una persona guia.

Les tres lleis de la crítica: 1. Què sigui exagerada o hostil no vol dir que no contingui veritat. 2. Què sigui amable i ponderada no vol dir que sigui certa. 3. Siqui com sigui, pot ser una projecció de qui crítica i aquest fet no impedeix que pugui ser encertada.

La bombeta apagada no és una prova de que no hi hagi corrent elèctric.

Un meu proveïdor de serveis m'ha enviat una enquesta de satisfacció i no sé com fer-los arribar l'opinió que com menys enquestes de satisfacció m'enviïn més satisfet estaré.

L'acer i el formigó, a més de ser més resistents, permeten més i millors estructures que la palla i el fang.

A —Hi ha foc, sortim! B —No hi ha foc, quedem-nos! Davant el dubte, imaginem que tots dos estan equivocats i considerem les conseqüències de fer-los cas. És millor sortir encara que no hi hagi foc a quedar-se si hi ha foc.

Si et sents segur per dir que no et sents segur, ets com un mut que diu que és mut.

No confonguis un inspirat amb un pirat.

RAÓ I EMOCIONS ^(B44)

El pensament grupal només és superior a l'individual si és pensament i no

només empatia o contagi emocional.

Treballar per la felicitat ens fa sentir feliços i treballar per l'esperit crític ens fa sentir crítics. Un adorm des de la complaença i l'altre desperta des de la incomoditat.

Centrats en l'emoció ens allunyem del pensament i així cedim poder als manipuladors i negociants de la felicitat.

Passió rima amb confusió i serenitat amb claredat.

No es tracta de convertir el nostre pensament en un justificador de les emocions sinó de gestionar les emocions perquè alineïn i reforcin el pensament.

Pretendre que una persona religiosa o supersticiosa superi les seves creences amb raonaments és com esperar que un infant resolgui un problema elèctric aplicant la llei d'Ohm.

No acceptem racionament moltes creences però actuem emocionalment segons elles.

Si vols convèncer algú, dedica't a caure-li bé en lloc de donar-li raons. Les raons són justificacions de les creences, no pas el seu fonament, que és la conveniència emocional.

Som intel·lectualment emocionals perquè som emocionalment intel·ligents.

Per què tanta cura amb el benestar emocional i tan poca amb el benestar intel·lectual?

Veig constantment i m'arriben tothora correus anunciant-me cursos, jornades i activitats de benestar emocional. S'ha convertit en el producte de consum més sol·licitat ja sigui per a reduir l'estrès, per ser més feliç, més eficaç, més acceptat...

SABER (B)

No tinc res contra el benestar emocional, tot el contrari. La dimensió emocional és molt important, però també ho són la física, la intel·lectual i l'espiritual.

Em preocupa l'obsessió per estar bé, entenent el benestar com a benestar emocional, és a dir com a gaudi d'emocions positives, com si fos el més important. De fet, quasi tothom amb qui parlo un xic profundament i puc arribar a preguntar què és el més important, em diuen que és la felicitat. No hi estic d'acord.

Crec que ens hem posat al cap que la felicitat és l'objectiu últim de la vida, però costa poc veure que no és així. N'hi ha prou que ofereixis la felicitat a algú amb una injecció que el deixarà en estat de coma, però eternament feliç per tal que hi renunciï. O que demanis a canvi de la teva felicitat la infelicitat dels qui estimes o que ofereixis felicitat sense intel·ligència (vols ser un porc feliç o un home desgraciat?)...

La claredat mental i la plenitud espiritual són superiors i inclouen la felicitat al meu entendre, però no aconseguixo que gaire ningú hi estigui d'acord.

L'intel·lecte i la racionalitat estan especialment mal vistos en determinats àmbits i circumstàncies com si pensar i tenir activitat mental t'allunyés de la vida, del contacte amb la natura, amb la realitat, amb els gaudis primaris... Res més lluny del que jo penso. És el pensament ordenat i clar que ens permet gaudir de la vida i de les sensacions.

Tenir cura del cos no és moure el cos com un babau sinó moure'l de la manera adequada, forçant i estirant múscles determinats encara que ens facin mal, perquè és així com adquirir la plena potencialitat de l'organisme. El mateix passa amb les emocions i amb l'intel·lecte.

Sentir per sentir, emocionar-se espontàniament, compartir la vida emocional, deixar-se endur per les passions, anar on el cor et digui... tot això per a mi no és cura emocional sinó desinhibició, desfogament i fugida de la repressió. La cura emocional implica intel·ligència emocional, coneixement i consciència dels afectes, control i gestió de les emocions i això tampoc no és senzill ni sempre còmode. Requereix aprenentatge, disciplina, esforç... i desitjo de tot cor que sigui això el que s'ensenya als cursos de benestar emocional.

Critico de la nostra societat la manca d'atenció que posa al benestar intel·lectual o mental. És veritat que pensem tot el dia i tenim el cap ocupat per pensaments permanentment. Però això no és pensar sinó tenir una

SABER (B)

voràgine d'idees, imaginacions, records, etc. que es mouen descontroladament per la ment.

Pensar és tenir control sobre els pensaments, ser conscients del seu origen, la seva naturalesa, els seus matisos i saber ordenar-los, controlar-los i ordenar-los en una relació de mitjans-fins amb lògica i coherència. És un aprenentatge necessari perquè si no sabem fer això, el cap sempre manipula les idees i les ordena posant-les al servei de les nostres necessitats afectives i físiques.

I no sempre ens convé que la nostra vida estigui orientada al benestar físic i emocional. L'intel·lecte en permet veure més enllà, planificar, confegir sentit i harmonia a la nostra vida. La salut física i emocional hi surten guanyant. És per això que trobo tant a faltar cursos, jornades i xerrades de benestar intel·lectual.

I això per no parlar del benestar espiritual o transcendental o transracional. Alguns diuen que el mindfulness s'orienta a aquesta transcendència, però jo més aviat veig gent que s'hi acosta per buscar el benestar emocional.

LIMITS I LIMITACIONS DE LA RAÓ ^(B45)

Tot el que pot ser quantificat, mecanitzat i digitalitzat ens pesa i enfonsa mentre que el que és qualificat, orgànic i analògic ens alleugereix i enlaira.

Un joc de blocs de construcció de colors i formes diferents té més possibilitats creatives que el més sofisticat joc d'ordinador.

Sempre que ens plantejem si una cosa és objectiva o subjectiva hem de pensar que és un fet objectiu que aquella cosa és subjectiva i al mateix temps que és un fet subjectiu pensar que és objectiva.

La tele, és un mirall o un projector?

3. PERSONA (C)

3.1.LA GESTIÓ DE LA PERSONALITAT (C1)

SENTIT DE LA VIDA (C11)

No ens hauria de preocupar tant si hi ha vida després de la mort com si hi ha autèntica vida abans de la mort.

Tots sabem on hem d'anar: a algun lloc. Tot saben fins on hem de créixer: fins al següent nivell. Tots sabem què hem de fer: alguna cosa. Tots sabem com fer-ho: d'alguna manera. I sabem quan ho hem de fer: ara.

La vida només té sentit si tens un projecte personal. I un projecte personal només té sentit si inclou el desenvolupament de totes les teves potencialitats.

Pot ser que la finalitat de la vida sigui desplegar totes les nostres capacitats. I si ho fem, desplegarem el coneixement de si això és així o no.

L'infern és eternament tranquil.

La vida té sentit quan ens connectem conscientment a una causa més gran que nosaltres mateixos.

La riquesa, la salut, la intel·ligència... són el combustible del coet que és la nostra vida. Tot pren sentit quan anem a algun lloc i el perd quan ens limitem a acumular combustible.

Si la vida és un joc, guanyar no és sobreviure, és viure amb sentit.

Ensensem que el que volem és arribar a dalt però el que volem en realitat és seguir pujant sempre.

Les 4 dimensions clàssiques de la física newtoniana també ens poden servir de model a la vida. 3 dimensions de l'espai (llargada per avançar;

PERSONA (C)

amplada per veure els qui van al nostre costat i alçada per a albirar el futur i el passat) i el temps, per a saber que tot és transitori.

Estava tan atafegat conduint que no tenia temps per mirar el mapa. Per això és va passar 30 anys de la seva vida donant voltes a aquella rotonda.

La vida és l'art de convertir el rodamon que som per defecte en el pelegrí que intuïm que hem de ser.

El sentit de la vida inspira idees clares. Les idees clares provoquen bones emocions i les bones emocions atorguen plaer a la vida. Just el procés contrari del que molta gent creu.

La mandra i el cansament només s'activen amb les coses que no tenen sentit ni fan il·lusió.

Perdut el sentit simbòlic i festiu del que feien i atrapats per la competitivitat i l'afany de sempre més, aquella colla castellera va esfondrar-se quan anaven pel pis 122 i van morir tots esclafats; uns, en caure des de dalt i els altres, atrapats a sota.

Perquè som humans només hi ha una cosa a fer i una manera de fer-la.

Si la creativitat, planificació i racionalitat que s'aplica a la recerca de plaer i riquesa material s'apliqués a la recerca de sentit i de propòsit a les nostres vides, estariem molt més evolucionats com a humans.

Si la felicitat derivés de convertir el soroll en so agradable, la vida no consistiria en col·leccionar sons sinó en compondre una simfonia. (Sobre la importància de la claredat mental)

Fam de saviesa, bogeria d'amor.

Tenir un estil de vida i un pla de vida per aplicar-lo dona sentit a la vida.

No crec que l'objectiu de la vida sigui gaudir. El gaudi és el premi que reps quan treballes per a l'autèntic objectiu de la vida.

PERSONA (C)

*Dirigir una vida és com pilotar una nau. No n'hi ha prou amb mantenir-la
surant; cal dur-la a algun lloc.*

*En un món sense sentit només podem sostenir el buit, la passivitat i la
solitud amb ginyes electrònics, viatges, cursos de meditació o fàrmacs.*

Una pregunta reveladora: què t'atreviries a fer si sabessis que sortirà bé?

*La vida dona moltes voltes! ¿Són les voltes que fem abans no sigui l'hora
d'anar-nos-en pel desaigua o són les voltes que fa la fona abans no surt
disparada a l'infinit?*

Res no pot tenir sentit si no saps quina és la tasca humana.

*Voler viure per passar els dies feliçment és com voler tenir un cotxe per
volar sense problemes. Pot distreure, però en el fons, de què serveix un
cotxe que no té mai un destí on arribar?*

*Si esculls l'autobús només perquè té aire condicionat, o bé no saps on vols
anar o, si ho saps, segurament no hi arribaràs.*

*Imagina que ets una llavor que es pregunta quin és el sentit de la seva
vida. ¿Us sembla que pot ser cap altre que desplegar totes les seves
capacitats fins a esdevenir l'arbre frondós que pot arribar a ser?*

*No construiràs un gran edifici sense uns plànols ben fets i exhaustius. De la
mateixa manera, hem de pensar, imaginar i idear bé allò que volem fer a
la vida.*

Una casa és un munt de rajols, però un munt de rajols no és una casa.

**Una vida millor en un món millor és possible, relativament senzill i
segurament inevitable**

Aquest enunciat naïf i que pot semblar provocador és per a mi una
realitat elemental. Intentaré explicar-ho.

PERSONA (C)

D'entrada sembla que canviar les persones i canviar el sistema és molt complicat, però cal tenir present que les persones i els sistemes canvien constantment. El problema no és doncs com fer que les coses canviïn, ja que estan en permanent moviment, sinó quina orientació donem als canvis que esdevenen inevitablement.

Haurem de considerar aquí la motivació dels canvis i segurament l'anomenat "principi de Grayling" ens doni una pista. Diu així: "El que es pugui fer es farà si aporta beneficis a qui ho pot fer." El seu complementari o corol·lari evident és "El que es pugui fer no es farà si aporta perjudicis als qui ho poden impedir."

El tema es va cenyint al concepte "benefici" i "perjudici" i aquesta és la clau de l'evolució i del canvi. Segurament la diferent consideració sobre què és un benefici o un perjudici explica la dinàmica erràtica del desenvolupament en individus i col·lectius.

La clau de tot és l'àmbit en què ens centrem. Totes les mirades parcials són limitants i nocives. Pensar en el benefici econòmic sense pensar en el moral, o pensar en la pau espiritual sense considerar l'alimentació, o buscar un benefici social sense la corresponent claredat mental, per exemple, són fórmules segures de fracàs.

El mateix podem dir a escala col·lectiva: un projecte polític que no n'englobi un d'econòmic, o una ajuda a l'escolarització sense veure la discriminació urbanística, o un pla d'igualtat de gènere que ignori la manipulació mediàtica, per dir alguns casos, serà un pedaç que només servirà per a perpetuar el sistema.

Només els enfocaments globals i integrals en l'àmbit individual i col·lectiu tenen possibilitat de reeixir. I no només possibilitat, sinó molta probabilitat de fer-ho. Jo fins i tot diria que l'èxit és inevitable per a qualsevol mirada o projecte que consideri la realitat des de tots els angles.

Per això penso que les persones millorem necessàriament si ens plantegem les necessitats físiques, emocionals, socials, intel·lectuals i espirituals. I per fer-ho ens hem d'implicar necessàriament perquè les necessitats físiques només s'atenen activant el nostre cos, fent coses, i per això, ningú que resti assegut al sofà pensant, estimant o meditant, no podrà assolir el nivell de millora que el seu cos demana. I si el cos no avança, tampoc l'esperit ni la ment.

PERSONA (C)

Tampoc una persona que no es relacioni amb els altres, que no estimi, que no s'ajunti per a col·laborar i treballar, no podrà avançar. I si la dimensió social es paralitza, tot el procés es paralitza.

Si la ment no fa la seva feina d'anàlisi, crítica, planificació... tot el procés de la vida es frena. I el mateix passa si no despleguem la nostra capacitat contemplativa i de presència conscient.

És a dir, que quan una dimensió s'abandona tot es paralitza. Per això és molt útil, quan no estem satisfets amb la nostra vida, plantejar-nos: "quina és la dimensió de vida que tenim més oblidada?" I sovint podem constatar que les urgències, el costum, les creences o la mandra ens tenen atrapats en coses que considerem necessàries i gratificants, però si el treball no és integral, si oblidem o menystem alguna necessitat d'algun àmbit, tot el procés queda invalidat.

Socialment, passa el mateix pel fet que totes les persones som socials i la vida col·lectiva no és més que la dimensió col·lectiva de les vides individuals com també la nostra vida individual és la concreció d'una vida col·lectiva.

Si no ens agrupem i ens trobem físicament per a unir-nos i estimar-nos tot pensant amb intel·ligència col·lectiva què volem i com ho volem fer no hi haurà millora social. I això ho hem de fer sense pressió ni obligació sinó simplement conscients de què som i qui som (persones integrals que millorem quan despleguem totes les nostres capacitats), respectant els nostres ritmes, els nostres punts de partida, les nostres limitacions i les nostres circumstàncies.

De fet, no hi ha un lloc on hem d'arribar sinó un camí per fer i és el sol fet de caminar, atenent a totes les nostres condicions i capacitats, el que defineix el que és una millora.

**Quan et dic "cuida't!" no vull pas dir "conserva't!" sinó
"desplega't!"**

Cuidar és "vetllar pel bé o pel bon estat d'algu o d'alguna cosa". Aquesta definició de diccionari ja ens dona dues pistes: per un costat que una cosa és cuidar un ésser viu i una altra, cuidar un objecte i per un altre que la cura pot tenir dues finalitats: conservar o desplegar.

PERSONA (C)

Per això diu que hem de vetllar per dues coses: "pel bé" i "pel bon estat" i aquesta dualitat només s'entén si concebem que quan cuidem un ésser viu volem el seu bé mentre que quan cuidem una cosa busquem que estigui en bon estat.

La diferència no és anecdòtica; és essencial. El bé de les coses implica un valor instrumental i demana mantenir-les en bon estat a fi que compleixin amb la seva funció. Cuidar un cotxe és tenir-lo net, canviar-li l'oli, no forçar el motor i reparar el que es deteriora. En resum, vol dir conservar-lo el més semblant al seu estat originari. El temps redueix l'operativitat de les coses i la cura consisteix a restaurar-la.

En el cas dels éssers vius és del tot diferent. Aquí cal que considerem quin és el bé implícit d'aquest ésser que cuidem, i per això ens remetem a allò que tenen en comú tots els éssers vius: l'optimització de les seves capacitats amb vista a la satisfacció de les seves necessitats. En conclusió, cuidar la vida és vetllar pel desplegament de les seves capacitats per tal de satisfer les seves necessitats.

Així doncs, quan et dic "cuida't!" no et dic que et conservis sinó que et despleguis. No vull que et tractis com un objecte al qual cal mantenir sempre en un estat òptim de funcionament, precisament perquè l'estat òptim de funcionament de la vida és el canvi i l'evolució i no la quietud i la permanència.

Quan et dic "cuida't!" vull dir "vetlla pel teu bé", és a dir "vetlla per desplegar totes les teves capacitats per tal de satisfer totes les teves necessitats".

I sabem que els humans tenim capacitats i necessitats de l'àmbit físic o biològic, emocional/social, intel·lectual i espiritual. Si n'oblidem algun no ens cuidem. Si ens limitem a conservar-nos en l'estat o estadi de creixement o nivell d'evolució en què estem, tampoc no ens cuidem.

Per cuidar-nos cal desplegar-nos, eixamplar-nos, brollar en línia evolutiva a partir de les capacitats que tenim disponibles. I això ho hem de fer, com he dit, des de totes les nostres dimensions.

Si no movem el cos ni despleguem acció al món no estem complets per molt que movem el cervell o les emocions.

Si no ens unim als altres per formar grups i comunitats per tal d'ajudar-nos en aquesta tasca, tampoc no serà una feina completa. Podem ser molt espirituals, intel·lectuals i fins i tot actius físicament que si no ens unim en xarxes de suport mutu el procés queda avortat.

PERSONA (C)

Si no despleguem la capacitat crítica, planificadora, imaginativa i tot allò que l'intel·lecte ens aporta, tampoc no farem una bona feina per molt que meditem, ens unim en comunitat i cuidem el cos. Sense l'estímul i la claredat mental, res no pot ser essencialment ple.

Tampoc podem oblidar la dimensió espiritual que a tot dona sentit.

Cuidar-nos no és buscar el nostre plaer, ni la felicitat, ni la claredat ni la plenitud com a elements separats sinó vetllar per assolir la plenitud amb una ment clara, amb un cor feliç i un cos plaent.

Cuidar-se és posar totes les nostres capacitats al servei del més gran i únic objectiu de la vida: la plenitud. Si no sabem què és, si no sabem com fer-ho, si no sabem on som ni què volem... usem la intel·ligència col·lectiva, unim-nos els buscadors, compartim accions, dubtes, trobades...

Cuidem-nos! A nosaltres mateixos i als altres!

Necessitem energia i energeia

L'energia és la potència activa d'un organisme o un sistema físic. El seu origen és la paraula grega "enérgeia" que vol dir força o capacitat d'acció.

Com passa amb tants altres conceptes, "energia" té una connotació majorment positiva com si el fet de tenir potència o capacitat d'actuar fos una cosa bona en ella mateixa. Evidentment, dependrà de quina sigui la finalitat a què s'orienti aquesta força.

L'energia per ella mateixa no és bona ni dolenta, però jo crec que el fet que sigui tan ben valorada obeeix a un valor social molt generalitzat i gens ingenu: fer és molt més important que pensar.

Està de moda valorar l'acció, la participació, la col·laboració, viatjar, fer esport, comprar, moure's, fer moltes coses, treballar, produir, aventurar-se... L'acció es veu com a positiva i la reflexió com a negativa.

Pensar, valorar, considerar, ponderar, criticar o reflexionar sobre el que la majoria de la gent assumeix com a fets inqüestionables és vist com un *divertimento* pervers, una mena de luxe erudit i inútil al servei de l'especulació que paralitza l'acció. Pensadors, poetes, humanistes i altres lletraferits són una mena de rèmora en una societat bolcada a l'acció irreflexiva.

No pensis sobre la política: vota. No pensis sobre l'economia: treballa i compra. No pensis sobre l'educació: graduat i treu títols. No pensis

PERSONA (C)

sobre la sanitat: diagnostica't i medica't. No pensis sobre la justícia: obeeix. I així, tot.

És per això que necessitem la paraula inexistent "energuia" que definiria com a la capacitat de reflexió, de tenir una guia, una orientació, una finalitat.

La vida sense un sentit, una finalitat, no vol ser viscuda. Potser sí una vida animal o vegetal, però no pas una vida humana que un cop ha assegurat la supervivència necessita un projecte vital per a motivar l'energia.

Per això veiem tanta energia perduda sense "energuia" ni sentit. Atrapats en un benestar material concentrem la nostra acció en la satisfacció continuada de les necessitats que ens inculquen com a portadores de sentit. En realitat, però només són combustible per al sistema econòmic perdut en una espiral de consum que s'autopropulsa envers el seu propi col·lapse.

La tasca més urgent és aturar l'energia i despertar l'energuia. Frenar l'acció compulsiva i despertar la saviesa reflexiva. I això es fa més bé en grup i al marge de les directrius dominants a la nostra societat.

És impossible no afrontar la tasca humana. Pots negar-la, oblidar-te'n, odiar-la, projectar-la, insensibilitzar-te'n o donar-la per evident, però no podràs evitar-la

Tots sabem que podem millorar i tots anhelem fer-ho. Hi ha qui ho discuteix o ho nega, però jo crec que és perquè ens malentenem. L'evidència és que tothom es mou, actua i decideix pensant que, fent-ho, estarà més bé que si no ho fa.

A vegades parlo amb persones que em diuen «jo no vull créixer, ni evolucionar, ni millorar... jo vull estar bé» o «estar tranquil» o «que em deixin en pau» o «ser ric» o «ser feliç» o fins i tot «morir-me d'un cop!» Segui el que sigui el que la gent digui que vol, anuncia el que ell creu que és millor.

El treball individual es pot anomenar de moltes maneres: desenvolupament personal, autoajuda, millora personal, desenvolupament humà, creixement interior, autoconeixement, autorealització, transformació personal, etc. No permetem que el nom ens confongui. Escull el nom que vulguis, no importa quin, però n'hauràs d'usar un perquè tots necessitem

PERSONA (C)

identificar aquesta tasca humana de desplegament de totes les nostres capacitats.

Essencialment, la tasca humana consisteix a escoltar i assumir la crida al desplegament que nia en cada persona; el que Spinoza anomenava "conatus".

És impossible no afrontar la tasca humana. Podem negar-la, oblidar-nos-en, odiar-la, projectar-la, insensibilitzar-te'n o donar-la per evident, però no podem evitar-la.

Aquesta feina personal de fer-nos càrrec de nosaltres mateixos, de conèixer-nos a nosaltres mateixos, de recordar-nos a nosaltres mateixos, és el que aquí anomeno «tasca humana».

Consisteix a ser el teu propi autor, construir la teva vida, afrontar els reptes que vas trobant.

Des que naixem estem immersos en aquesta tasca, però quan som petits no tenim encara prou criteri per a discernir què som ni què volem ser. A poc a poc, transitant per diferents nivells d'evolució, anem madurant i assumint autonomia.

Sovint, però ens acomodem i deixem de dissenyar i crear per passar a copiar, imitar o obeir. En aquest punt el procés d'evolució s'estanca.

L'estímul o oportunitat de reprendre la tasca humana és la comunitat de les persones que tenen consciència que hi ha una tasca humana a fer. I aquesta tasca consisteix a ser cada cop més plenament humans, sigui el que sigui el que això vulgui dir.

Coneixent la nostra doble dimensió individual i social, no pot estranyar que la tasca humana requereixi els altres: la comunitat, el grup, on amb consciència col·lectiva, implicació i amor ens ajudem a ser cada cop més humans.

GESTIÓ DE LA VIDA QUOTIDIANA (C12)

Abans de començar a llegir aquesta frase ja teníeu una opinió feta de mi i el que ara esteu sentint i pensant d'aquest tuït depèn més d'aquella opinió que del que acabeu de llegir. I així ens passa amb tot.

Qualsevol genet sap que només pot jugar amb el que el cavall és capaç de fer. (Lliçons per a l'ego)

PERSONA (C)

Només la teva font d'autoritat et pot fer canviar d'opinió i si no ets tu mateix tens poca llibertat mental.

Cada matí et desitjo que tinguis el millor dia de la teva vida i cada nit, que hagi tingut el pitjor dels que et queden per viure.

La insatisfacció i el fracàs formen part de la vida com el benestar i l'èxit. Més que fugir-ne o amagar-los cal viure'ls amb la mateixa intensitat i consciència que els seus contraris. Així no reneguem de ni perdem mitja vida.

Si, per exemple, la masculinitat és forta i la feminitat, sensible, els homes hem de mostrar la força amb sensibilitat i les dones la sensibilitat amb força.

Hi ha un moment per créixer i un per consolidar; moments per acomodar-se i moments per a sortir de la zona de confort; moments per canviar i per conservar; per dir i per callar, avançar i descansar, protestar i cedir... Però sempre és moment per pensar quin moment és ara.

Hi ha una zona fronterera entre el caos i els sistemes lineals rígids que és on apareix la vida i la creació. Entre dues morts: per excés de fluïdesa i de rigidesa.

Si creus que l'univers està regit per lleis inexorables, intentaràs conèixer-les i controlar-les. Si creus que les lleis de la teva vida depenen de tu, intentaràs conèixer-te i ser el teu propi amo.

Donar ordres imperatives sobre com s'ha de viure és quasi tan greu com obeir-les de forma acrítica.

Procuro no tenir cap interès a ser diferent dels altres però tampoc cap por.

El pitjor que et pot passar és que se t'espatlli el teu dispositiu intern de millora contínua.

Va pensar que li agradaria molt nedar i per això es va comprar uns

PERSONA (C)

banyadors, es va fer del club nàutic i va farcir la biblioteca de manuals de natació Però mai no es va posar a l'aigua. Així són alguns amants de la filosofia.

No volem ni podem veure el que no encaixa amb les nostres lleis de la realitat. Aquestes lleis són creences i una d'elles diu: tindràs per vertader només el que et convé.

Desitgem desitjar.

Encara no he aconseguit que m'agradi el que em convé i que no m'agradi el que no em convé. Creieu que és possible?

El present fabrica el passat del futur. És a dir, que si vols que demà es digui que ahir vas ser valent, sigues-ho avui.

Una cosa es desitjar comprar loteria i una altra desitjar que et toqui. El primer, més que desig és necessitat i depèn de tu. El segon és sort i no depèn de tu.

Identifica allò que al llarg de la teva vida t'ha ajudat a créixer i actualitza-ho cada dia.

Abans de tapar aquesta esquerdia assegura't que no sigui un ou en eclosió.

Si trobem un element que ens qüestiona una creença i l'ignorem per incòmode, som com els buscadors d'or que llancen les partícules brillants d'aquest metall perquè desentonen amb la uniformitat grisa de la sorra que colen.

El cap buit i les mans plenes i el cap ple i les mans buides. Aquests són els dos grans perills: l'acció sense sentit i el sentit sense acció.

Sempre cal atenció i intenció però sobretot atenció a la intenció i intenció d'atenció.

Hi ha necessitats de dèficit i de creixement però cobrir les de dèficit és un

PERSONA (C)

creixement i no cobrir les de creixement és un dèficit.

Cal saber distingir entre una bona veu i un bon missatge.

Quan l'instint de reproducció infecta l'ego apareix l'instint de copiar-nos a nosaltres mateixos volent que tothom pensi, senti i actuï com nosaltres.

Expliquem i justifiquem tot el que fem per semblar competents i fiables i ser elegits socialment.

Tots volem el mateix però de diferent manera i això ens fa creure que volem diferents coses de la mateixa manera.

D'entrada rebutgem tota informació nova que no encaixa amb les nostres creences. El pas per a considerar-les significatives requereix un esforç mental que només farem si hi tenim alguna cosa a guanyar.

És més probable que desconfiem de gent fiable que no pas que ens fiem de qui no hauríem.

La necessitat i el desig no són molèsties que cal evitar sinó motivacions que cal controlar i posar al teu servei; el perill és caure a les seves mans.

Ens cal canviar l'estil de vida i no només els actes aïllats.

No hi ha res més avorrit que aconseguir fàcilment tot el que desitges. Per això desitgem coses que siguin difícils d'aconseguir.

Les nostres mesures de seguretat no anul·len completament la nostra por, però la debiliten suficientment com per poder viure amb ella.

La popularització dels viatges ha ajudat a banalitzar l'experiència de la natura, l'art i l'arquitectura reduint-la a un mer espectacle que cal fotografiar i penjar a la xarxa.

Menjar el que et diuen que mengis amb les úniques condicions que t'agradi i et càpiga a la boca em sembla una norma d'alimentació

PERSONA (C)

absurda. Amb tot, aquesta norma és llei general pel que fa a la nostra alimentació mental i de l'esperit.

Tots poden anar a Roma però, donat que tots estem en una posició diferent, hem de seguir instruccions diferents i personalitzades.

Com més por, més tendència a veure conspiració.

M'he proposat, en lloc de distreure'm, disposar-me.

Encara que arribis al mateix lloc, és diferent fugir que anar.

Et diré tanta veritat com em permetis i tanta mentida com em demanis.

Que el teu límit sigui la impotència, no la incompetència.

A vegades per comoditat ens posem en llocs ben incòmodes.

La vida és una negociació contínua entre el que volem tenir i el que no volen deixar.

Tanta passió per conduir i tan poca per saber on anem.

Abans la meua filosofia derivava de la meua pràctica i ara la meua pràctica deriva de la meua filosofia.

No hem de connectar el cos amb la ment, la naturalesa amb la cultura, allò empíric amb allò racional, el que es sensorial amb el que és conceptual... Ho hem d'integrar.

Tot organisme té incorporades en el seu propi procés les capacitats autoorganitzatives i autotrascendents. Si no desenvolupa les primeres es dissol i sense les segones es podreix.

El meu pla de vida és canviar constantment (mirant de millorar) per quedar-me sempre al mateix lloc on sé que he de ser.

PERSONA (C)

Si una cosa no funciona, canvia-la! I si funciona, canvia-la també! (O la monotonia l'acabarà matant.)

Redissenya el teu cervell.

No oblidar no vol dir recordar constantment. Vol dir viure amb el saber profund de l'existència d'aquella cosa.

Potser no vols una feina sinó diners. Potser no vols diners sinó el poder que donen. Potser confonem els mitjans amb els fins. Potser no sabem ben bé què volem.

A vegades ens encanta creure que els problemes no tenen solució. Això ens podem instal·lar en un confortable victimisme.

Els meus secrets són com les claus d'accés als meus comptes: només els diria a qui no tingues cap interès a saber-los.

Ens convé practicar la facultat de recuperar voluntàriament l'atenció dispersa, un i altre cop.

Hi ha coses que no sé si m'agraden, les desitjo o les necessito. De moment me les arreglo així: Si m'ho trobo i em plau, m'agrada. Si imagino que ho trobo i m'agrada, ho desitjo. Si sento el dolor de la seva mancança, ho necessito. El que ve després del plaer, el desig o la necessitat ja és un altre tema.

L'acceptació ens permet viure la inquietud amb pau interior.

La coherència és una presó quan ens obliga, reprimeix o ofega.

Si tens ansietat pots optar per trobar eines per controlar-la o per canviar els hàbits que te la provoquen. És la diferència entre tractar els símptomes o tractar la causa d'una malaltia.

He llegit que hi ha 5 tipus de jubilats: assossegats, atrafegats, gaudidors, exploradors i perduts. Aspiro a ser els 4 primers alhora.

PERSONA (C)

Allà on acaba el patiment (que no és el mateix que el dolor), comença el coratge.

Sigues sempre un principiant de tot el que facis.

Al món hi ha d'haver gent rara i gent normal. Per tal que es mantingui aquest equilibri jo exerceixo a vegades de rar i a vegades de normal. Ho trobeu normal o rar això?

No importa tant si vols o no vols explicar el que et passa com que, si vols, tinguis algú que t'escolti.

Cal un bon pla de vida per definir un bon estil de vida.

Quan no trobem el que busquem acabem convertint el que trobem en el que diem que volíem.

Cal molta força per acceptar la feblesa, molta grandesa per assumir la nostra petitesa, molt abandó i rendició per aconseguir l'autonomia i el poder.

Els somnis que tenim mentre dormim són la barrera que s'interposa entre la raó i la bogeria.

Sí construeixes un cotxe per travessar un àrid i abrupte desert, agraïx trobar totes les dificultats al primer quilòmetre!

Algú que no té res a amargar m'interessa tan poc com algú que no té res a dir.

Per al buscador de la veritat és millor estratègia l'escepticisme i l'acceptació de la incertesa que la credulitat i el dogmatisme. Per al buscador de la seguretat és just al revés. Normalment, però, la veritat sol ser un anhel i la seguretat una necessitat.

El cos, el sexe, les vinculacions afectives i socials, les paraules i les idees no ens han estat donades per a una finalitat única i determinada sinó per a

PERSONA (C)

què les usem amb claredat i imaginació per assolir els objectius que ens fixem.

Estic estressat perquè no em cuido o no em cuido perquè estic estressat?

Sotmet-te al més elevat de tu i rebel·la't contra el més baix de tu mateix.

Malament quan no desitgem el que necessitem i malament quan no necessitem el que desitgem.

Lluita per, no contra.

***La mateixa aigua, el mateix sol i la mateixa terra fan créixer igualment el roure que domina el bosc i el trèvol que gairebé no s'alça del terra.
Compte amb quins pensaments plantem a la nostra realitat.***

Ajustem amb saviesa les nostres esperances i siguem realistes. La vida és com la loteria: la immensa majoria de somnis mai no es fan realitat.

El possible, fes-ho! L'impossible, encomana-ho.

No tinc res a amargar del que soc, però molt del que tu projectes i m'atribueixes.

La jerarquia de les necessitats forma una escala en la que no se sap si el primer escaló és a dalt o a baix

De totes les classificacions que hi ha sobre les necessitats humanes, possiblement la més acceptada és la de Maslow que, resumida i simplificada, podem dir que consta de 6 elements:

1. Necessitats fisiològiques: menjar, dormir, respirar... Les que mantenen la vida, vaja.

2. Necessitats de seguretat i protecció: soplug, vestit, protecció davant les agressions, propietat, identitat, ordre... Les que, un cop la vida apareix, la sustenten i protegeixen.

PERSONA (C)

3. Necessitats de pertinença: saber-se d'una comunitat. Consideració, acceptació, ciutadania, sociabilitat, reconeixement... Els humans som éssers socials i sense el col·lectiu no podem viure.

4. Necessitat d'afecte: amor, estima, amistat, dignitat, respecte, posició social... En definitiva, sentir-se únic i valuós per als altres. Ocupar un lloc que és acceptat per la comunitat.

5. Necessitat d'autoestima: conèixer la pròpia vàlua al marge de l'opinió dels altres, creativitat, projectes personals, superació, creixement personal... tot allò que et dirigeix de manera autònoma a la plenitud.

6. Necessitat d'autorealització: sentit de la vida, saviesa, coneixement de la bondat, bellesa i els valors absoluts.

Tot i que aquesta llista no és exactament la que va proposar Maslow té el mateix caràcter de poder ser llegida com a jeràrquica, és a dir que les necessitats estan ordenades per ordre d'importància. Una necessitat, si no té assolida l'anterior, no té sentit o motivació.

I aquí ve el problema: es poden fer dues lectures d'aquesta escala segons comencem per l'1 o pel 6. Quina és la primera i quina l'última. En realitat podem fer la doble lectura. Provem-ho!

Si el primer esgrao és el número 1, podem dir que sense tenir les necessitats biològiques cobertes, tota la resta d'escala ja no té sentit: si et mors de gana, no tindràs necessitats socials, evidentment. I si no protegeixes la vida, no podràs viure en una comunitat ni enlloc. Un cop tens la vida protegida has de lluitar per ser acceptat en un grup i només quan hakis aconseguit ser acceptat podràs ser respectat si fas prou mèrits. Un cop siguis valorat pels altres tindràs prou seguretat psicològica i autonomia personal per a centrar-te en tu i no dependre de l'estima dels altres. I només des d'aquesta autovaloració podràs tocar l'autorealització.

Segons això, el que hem de fer és, sobretot, procurar tenir cobertes les necessitats més baixes (començant per l'1) per tal de poder assolir les més altes, fins a arribar a la sisena.

Una altra lectura d'aquesta escala és possible. Podríem molt bé considerar que la més bàsica és la de realització, ja que és l'objectiu últim al qual tendeix la vida. La primera i més bàsica seria doncs la 6 i aquesta és la primera que hem de prioritzar.

Valorar més l'autorealització que la pertinença, per exemple, és una bona estratègia? Doncs depèn del que busquis. Si el que vols és simplement sobreviure, no. Però si el que vols és assolir el sentit de la vida, sí. I aquest

PERSONA (C)

critèri val per tots els escalons descendents: Ser estimat sense estimar-se (que seria valorar més el 4 que el 5) no tindria sentit per a qui aspira a desenvolupar al màxim les seves capacitats. Repeteixo que si el que vols és simplement sobreviure i durar, has de fer la lectura inversa tal com l'hem comentat abans i començar per valorar l'escaló 1 com a més bàsic.

Tampoc pertànyer a una comunitat sense ser-ne valorat i estimat sembla que tingui massa sentit per a qui busca la realització, però sí per a qui busca sobreviure i prou. I el mateix podem dir d'estar segur i protegit però no pertànyer a cap grup o estar ben alimentat i desprotegit.

No costa gaire veure que hi ha un posicionament filosòfic profund darrere cada opció, però també hem de considerar que totes les lectures o interpretacions tenen la seva pròpia lògica.

Hi ha encara una altra lectura: que aquestes necessitats no configurin una jerarquia o escala i que en realitat no n'hi hagi cap de més important que les altres. Podem considerar els models "pont" i "tamboret".

El model "pont" diria que les necessitats estan disposades com arcades d'un pont i que cal que totes estiguin senceres i ben sòlides per a assolir una vida plena. En aquest sentit, cap és més important que una altra.

El model "tamboret" diu que cada necessitat és com una pota d'un tamboret que es pot sostenir amb un nombre determinat de potes sempre que formin una base estable. En aquest cas la persona podria escollir cobrir certes necessitats de forma selectiva per a confegir la peculiar configuració del seu projecte vital que, evidentment, no seria progressiu ni jeràrquic.

Com veieu, al supermercat de la vida hi ha moltes opcions, però el més important és tenir gana!

Tot el que fem és mobilitzar les nostres capacitats per tal de mobilitzar les nostres capacitats

Totes les accions que fem durant el dia són actualitzacions de les dimensions que ens reconeixem. Això vol dir que com que ens reconeixem corporals, mengem, dormim, caminem, ens pentinem... Com que ens reconeixem emocionals, estimem, ens relacionem, patim, ajudem... Quan ens reconeixem com a racionals, inventem, llegim, argumentem, analitzem... I quan ens reconeixem com a espirituals, meditem, contemplem, estem presents, identificats amb la consciència...

PERSONA (C)

I no hi ha més. La nostra vida és un continu desplegament d'activitats físic-emocionals, a vegades amb consciència o intel·ligència i a vegades no, que busca... Aquesta és la pregunta: "Que busca... què?" Per a què vivim i actuem?

Des de la dimensió física sabem que busquem la supervivència i la reproducció i també sabem que hi ha un anhel de ser estimat, inclòs socialment (necessitats emocionals/socials) i també d'entendre i saber... Sembla com si les accions i les seves finalitats fossin el mateix! Aquí hi ha un bucle un xic absurd. Fer coses per a... seguir fent coses!

I, en efecte, moltes vides semblen o són directament absurdes. Simples mecanismes d'estímul i resposta, quasi sempre automàtics, que quan se'ls pregunta per què fan el que fan responen que és per guanyar-se la vida, per ser feliç, per distreure's o per estimar els altres. No és que em semblin males respostes, és només que totes semblen mitjans per a una altra cosa. Et guanyes la vida per fer alguna cosa amb aquesta vida, no? Estimes amb alguna finalitat, oi? És a dir, sempre ens quedem en el regne dels mitjans. No hi ha res que sigui un fi en ell mateix? Alguna estació d'arribada on tot acaba?

Jo crec que sí, i penso que aquesta finalitat darrera de la vida humana la intuïm tots, i per això, a poc pensem, veiem que ens cal encara seguir fent coses. Fins i tot hi ha qui tem trobar la resposta. Però no podem evitar un anhel de recerca, una prossecució del saber o del benestar, d'alguna cosa que ens doni pistes d'on rau la plenitud humana.

Aquest coneixement últim i definitiu no es pot proclamar, però podem indicar quin és el camí que ens porta a trobar-lo: el desplegament de totes les nostres potencialitats.

Ara bé, les nostres diverses capacitats o dimensions (física, emocional/social, intel·lectual i espiritual) poden ser treballades en 4 aspectes: prevenció, manteniment, cura o guariment i creixement.

Fem prevenció i manteniment físic quan cuidem la nostra salut, higiene, condició física, etc. Quan cuidem i mantenim la cordialitat social, l'empatia, amabilitat... fem prevenció i manteniment emocional. Quan ens informem del que ens afecta, actualitzem el que sabem, podríem dir que fem el mateix en la dimensió intel·lectual.

Quan tenim dèficits en alguna d'aquestes dimensions (malaltia, enfrontaments, confusió...) dediquem les energies a restaurar, curar o guarir aquest malestar. Això és important i urgent. Un cop sanats, dediquem les energies a la prevenció i el manteniment.

PERSONA (C)

Falta, però, una darrera mobilització de la nostra intencionalitat en tots aquests àmbits que és la del creixement, el desplegament, l'evolució o com vulgueu dir-ne. Quasi totes les tasques en tots els àmbits demanen un protagonisme especial de l'intel·lecte i la voluntat. Són elles les que afinen les prioritats, determinen els hàbits que ens convenen i harmonitzen els diferents ritmes. Tenen doncs un paper molt important en la tasca definitiva humana.

És evident que en estat de dèficit és molt difícil plantejar-se l'ampliació o el creixement. No hi ha prou energia per a la suficiència i no podem esperar un excedent per a invertir en el creixement. Per això és tan important treballar en cada moment segons les circumstàncies. Això, la intel·ligència i la saviesa ho treballa molt millor amb l'ajuda d'altres persones, que per això som éssers essencialment socials.

El dèficit és un problema, sí, però el benestar de l'equilibri també ho pot ser perquè la felicitat ens adorm i ens fa desitjar no perdre el que tenim en lloc de buscar el que encara no tenim i ens pertoca com a deure evolutiu. Quedar-se satisfet d'un estat de benestar complaent i còmode pot ser una gran temptació que, si bé no et porta a l'infern, no et permet arribar al cel.

Afegim una intencionalitat culpable a les cadenes lògiques perquè ens dona possibilitat de control

Les coses passen i tenen les seves pròpies raons que anomenem "causes". Independentment de si la realitat és causal o no, el fet és que els humans només la podem concebre i parlar d'ella si assumim que tot el que passa té unes causes i provoca uns efectes.

És impossible per a la nostra ment concebre fets no causats. Podem pensar que desconeixem les causes, però no podem pensar que no en tenen. Gran part de la nostra sensació de control sobre els fets de la nostra vida deriva del coneixement que creiem tenir sobre les causes del que ens passa.

Si estic constipat penso en unes causes i, per tant, una forma de reaccionar davant aquestes causes. Tenim teories per a tot i explicacions per a tot. També tenim narratives sobre com actuar davant els fets per tal que s'ajustin al que necessitem. No cal que siguin encertats, vertaders o que funcionin; només cal que ens consolín i no ens deixin deambular perduts en un univers sense sentit.

PERSONA (C)

Per això a cada cosa que ens succeeix hi adjuntem una teoria o explicació. Quan no en trobem cap no és pas perquè pensem que no en té sinó que encara no l'hem trobat. Els buscadors de raons o teories poden ser més o menys exigents.

N'hi ha que ho són molt i sospiten de tot i acaben esdevenint escèptics, sovint decebuts i pessimistes perquè no troben la palanca de control de la seva vida. Altres buscadors són molt crèduls i s'afayen a acceptar qualsevol proposta que els allunyi de la incertesa.

Poden adherir-se a una religió, a una teoria econòmica o política, a una ideologia o escola filosòfica i interpretar-ho tot des d'aquest lot complet d'explicacions. Repeteixo que no cal que aquestes explicacions funcionin.

Quan apareixen incongruències, el creient troba de seguida les raons que les expliquen. Les inventen, les imaginin i les creen en el seu univers particular per tal de restaurar un ordre que els tranquil·litzi.

Si una qüestió sobre la divinitat esdevé escandalosa podem dir que Déu està en un altre nivell i no ho podem entendre i ens toca acceptar-ho amb fe. Si una previsió científica no es compleix podem dir que la ciència no és exacte i que només planteja hipòtesis. Si una lectura de carta astral no lliga amb el que sents pots dir que és un art interpretatiu i no ho estem interpretant bé. Tot menys qüestionar la nostra doctrina de la veritat.

Per això davant tot allò que ens desconcerta, inquieta i espanta hi afegim una intencionalitat culpable per tal de tenir identificat un enemic i poder imaginar algun control.

Si hi ha guerra és perquè algú la vol fer perquè guanya diners. Simple i eficaç. Ja tenim el culpable i la solució: guerra als senyors de la guerra. Si la gent vota l'extrema dreta és perquè hi ha uns poderosos que ens enganyen amb la tele i els mitjans de comunicació. Tot té uns culpables ocults i perversos que en l'ombra ens manipulen pel seu benefici.

Què bé tenir algú a qui culpar i no haver de mirar com nosaltres creem les nostres pròpies guerres, acaparem i acumulem tanta riquesa com podem, ens lliurem a les xarxes sense cap esperit crític o en mirem el melic tot el sant dia.

L'energia que ens fa superar els dèficits és la violència i la que ens fa créixer, el sexe

Els dos impulsos fonamentals dels éssers vius són la supervivència i la reproducció. Ja va assenyalar Freud que la dinàmica entre aquests instints primaris determina tota la nostra trajectòria vital: eros i tanatos; sexe i violència; vida i mort... Cap pel·lícula o novel·la d'èxit pot prescindir de seqüències violentes i eròtiques. Enganxen sempre, fascinen a la pulsio biològica que jau a la base del nostre ésser.

Supervivència i reproducció: per aquest ordre! Primer hem de sobreviure per així poder reproduir-nos. Un guió massa senzill per a segons quines ments, però massa evident com per a negar-lo. Potser el podem complementar, transcendir o idealitzar, però la força orgànica que ens impulsa a no morir i a perpetuar-nos en la nostra descendència és el fil argumental de la nostra vida.

Shopenhauer, lúcid i pessimista, va escriure un cop: "Èxtasi en l'acte de la còpula! Això és tot! Aquesta és la vertadera essència, el nucli de totes les coses, la fita i el propòsit de totes les coses!" Estranya simplificació del sentit de la vida en boca d'un eminent filòsof...

Amb tot, crec que té raó. Hi ha molt de sentit en aquestes paraules. La vida vol dues coses hem dit: primer, seguir vivint i no morir. Però amb això no n'hi ha prou. No serveix per a res simplement sobreviure. Un cop viu vol reproduir-se, garantir la pervivència, esdevenir immortal en un successor. I un cop ha fet això, ja tot s'ha acabat! La fita i el propòsit de la vida és l'èxtasi de la còpula que ens fa entendre que ja hem assolit el nostre objectiu primordial.

No morir, sobreviure, implica superar els dèficits. La gana, la son, la intempèrie, els perills... són obstacles a superar. Hem de superar els dèficits de menjar, descans, protecció o seguretat. Ho fem amb tota l'energia disponible. Això és el que recull la paraula "violència" entesa com a energia radical i destructiva per tal de garantir la pròpia existència. Està justificat el pitjor dels crims per tal de no morir.

La fase de dèficit és "deficitària", perdoneu l'obvietat. Això vol dir que l'ésser que la pateix no està complet; està mancat. El millor que podem esperar d'un ésser que pateix és que deixi de fer-ho i, en el millor dels casos, assolir l'objectiu de sobreviure no et situa més enllà de l'estat en que vas néixer: estàs simplement viu!

PERSONA (C)

La fase realment creativa, lluminosa i de desvetllament és la de reproducció. Aquesta s'ha de produir, d'entrada, un cop superada la supervivència i com més ben superada estigui més possibilitats tindrà de reproduir-se.

La reproducció, el sexe, eros, significa la superació de la simple normalitat que representa estar viu, la transcendència de la vida. Significa l'acte creador d'anar més enllà d'un mateix donant-se a l'existència. Per això el sexe ha sigut des de sempre sagrat. Clar que cal un creixement, un procés per a veure. I mentre no arriba el sexe és tabú, o un perill ja que es percep la força que té i que no sabem controlar encara; ignorat, amagat o bé vulgaritzat i també utilitzat com a amalgamador social. L'energia sexual però, sempre ha estat disponible per a la transcendència.

El tantra i les filosofies de saviesa integral saben que el sexe, l'energia kundalini, és el fertilitzant del creixement, la font de l'amor de coneixement, el catalitzador de la ciència espiritual.

Està clar que aquesta dimensió transcendent de la sexualitat és una potencialitat que molt poca gent aprofita encara. Un ús mecànic i orientat al gaudi, al poder o la seducció fa que l'energia sexual s'estanqui, es podreixi i generi només compulsió i segurament avorriment.

Mentre el mecanisme biològic, seguint un guió simple i potent, treballa i mou el món, tota una capa d'emocions, relacions, pensaments, idees i coneixements transcendents el cavalquen i aprofiten la seva energia per a desplegar-se en els àmbits, dimensions o universos que els humans generem.

ELS APRENTATGES DE LA VIDA (C13)

De la mateixa manera que diem "no atribueixis a la malícia el que es pot explicar per ignorància" podem dir "no atribueixis a la intenció el que es pot explicar per la reacció".

A vegades penso que les diferents etapes de la vida humana estan especialment dissenyades per a desenvolupar un aspecte concret del nostre ésser: la infància pel físic; la joventut per l'emocional i social; la maduresa per a l'intel·lecte i la vellesa per a la saviesa.

Soc un ésser de por. Fa temps que ho sé. Confessar-ho no és més que un

PERSONA (C)

altre intent de superar-ho però sé que només l'acció em redimirà.

*No hi ha una oposició o dicotomia entre conservar la vida o eixamplar-la.
Si no fas el segon perdràs el primer.*

*L'avaluació colonitza el comportament. Digue'm com avalues i et diré què
faran els avaluats.*

*Necessitem vincular-nos productivament i afectivament amb els altres per
tal de créixer i descobrir que sempre hem estat i estarem sols en una única
consciència que ens inclou a tots.*

Com menys posseït per la possessió, més posseeixes.

Tres actituds – reaccions quan ens critiquen:

- a) Tancada - "Calla!"*
- b) Oberta a mirar - "Parlem-ne..."*
- c) Oberta a créixer – "Ajuda'm!"*

*Tot el que és elogiat en un animal domèstic (fidelitat, cert tipus
d'intel·ligència, afecte, obediència...) no té cap valor per a nosaltres com a
humans. Només en té per a nosaltres con a animals que, tot i que també
ho som, no és aquí on rau la nostra essència.*

*La humilitat és el descobriment de la inflada percepció que tenim de
nosaltres mateixos.*

*Les ànimes bessones no som peces rígides que encaixem perfectament
formant un tot sinó éssers diferents amb algunes qualitats que, com
algunes molècules, som capaces de combinar-nos per constituir unitats
noves, orgàniques, dinàmiques i plurals.*

*Aspirar al creixement infinit en un organisme finit és absurd. Per això
també en el creixement personal cal buscar la mida òptima en el
desplegament de les nostres capacitats i un cop assolit exercir-les amb
fluïdesa i sense ambició de perfecció.*

PERSONA (C)

Cap moment evolutiu no és millor ni pitjor que un altre (per exemple, ser nen no és millor ni pitjor que ser adolescent). Però tot moment evolutiu dinàmic i obert al canvi és millor que un d'estàtic i tancat al creixement.

Tot i que els humans som éssers oberts a l'existència, ho som com organismes d'un ecosistema social i no tot ens és igualment possible o favorable. Per a cadascú hi ha certes tasques i relacions en les que creixem i certes tasques i relacions en les que ens marcim i morim.

I si el mandat bíblic de "creixeu i multipliqueu-vos" no es referia a "sigueu molts i reproduïu-vos" sinó a "evolucioneu i uniu-vos"? (En el sentit de fer créixer i multiplicar les nostres potencialitats més que el nombre d'individus.)

Passeges pel pati del col·legi i un de P3 plora perquè no volen jugar amb ell; una de segon de primària juga a atrapar com si li anés la vida; una nena de quart intenta manipular l'amiga i un de sisè copia els deures. Tots tenen entre 20 i 70 anys i aquesta escola és el món.

El nostre detector intern de deshonestat només s'activa a partir d'un cert punt i aquest punt es va enlairant a mesura que practiquem per sota d'ell.

És el desequilibri el que ens permet avançar. El tan anhelat equilibri ens mata quan l'aconseguim. La resolució d'un problema depèn més del temps que dediques a analitzar la pregunta que del que gastes buscant la resposta.

El mariner consulta el pronòstic marítim no per criticar, insultar o aconsellar el mar sinó per preparar el vaixell per a una navegació difícil, si cal.

En lloc de buscar respostes a les preguntes que se'ns presenten, preferim buscar preguntes còmodes per a les respostes que ja tenim.

Si estàs llegint això és que no tens res millor a fer.

PERSONA (C)

Per què quan busquem A i al seu lloc hi trobem B qüestionem B i no el mapa que ens hi ha dut?

Les persones no ens resistim tant al canvi com a ser canviats.

Tenim una resistència natural a les propostes que xoquen amb les nostres creences prèvies o que ens inciten a fer allò que no ens agrada malgrat moltes de les coses que ens convenen compleixen les dues condicions.

Quan diem que no tenim temps volem dir que no ens apassiona.

La vida és aquella cursa en la que mai no atrapes el que te més edat que tu però que pots arribar a la meta abans que ell.

La força de deu homes és superior a la d'un però això no converteix aquesta força en l'expressió d'una realitat superior transcendent amb la que estem connectats. El mateix passa amb les idees i les emocions.

La inhalació desitja l'exhalació. I l'exhalació, la inhalació. Aquest és el mecanisme de la vida en tots sentits.

Tots tenim un poder com tots tenim una força física determinada. Dir que tots som iguals i oblidar aquesta diferència pot provocar molts abusos. Si no en som conscients podem fer mal i si en som conscients podem fer bé.

No hi ha una sola idea acceptables per a tots els humans.

La maldat i la crueltat em resulta només suportable perquè conec també la bondat i la saviesa humana.

Si quan t'estaves dessagnant el metge es venia la teva sang per fer negoci i ara, que estàs a punt de morir, et diu que ell et salvarà, tens motius per dubtar-ne.

No hem vingut al món per ser útils, però ser útils ajuda a viure en el món.

Les condicions mínimes per a que una llavor no es podreixi no són

PERSONA (C)

suficients per a que es desenvolupi. El mateix passa amb els humans.

Tenir por i no ser covard. Aquest és el repte.

*Els meus canvis són reaccions als teus canvis que són reaccions als meus
canvis que són reaccions als teus ...*

*Tenim por que vinguin els extraterrestres i ens aniquilin cruelment pel seu
propí benefici perquè és el que fariem nosaltres amb ells si arribéssim
primer al seu planeta.*

*La majoria de coses per les quals ens indignem les fariem també nosaltres
en les mateixes circumstàncies dels qui les fan.*

*Pensar que no hi ha uns éssers malignes en aquest món tan violent és una
idea pertorbadora i insuportable. Per això inventem enemics culpables.*

*GENI: —D'acord, et concedeixo ser ric però amb la condició que oblidaràs
que has sigut pobre.*

POBRE: —Ah! Doncs no. Així no val la pena.

Hem de passar del més al millor.

*En els humans, és molt difícil distingir entre els efectes de la seva
genialitat i els de la seva estupidesa.*

*Un expert és algú que ha comès tots els errors possibles en un camp
determinat.*

*Aquest tut és especial per a tu i depèn de com el llegeixis tindrà una
significació o altra.*

*Alliberats de la supervivència ens hem perdut en la complaença... I hem
abandonat el deure del creixement, del desplegament de les nostres
capacitats.*

Jo no et puc fer únic; només puc reconèixer-te com a tal.

PERSONA (C)

Hi ha una acceptació de les conseqüències negatives del que hem fet que s'aborda des de l'enteresa superba i una altra que ve de la impotència, el fracàs i la derrota. Ara he conegut aquesta segona.

L'alçada de l'Everest varia en funció de l'alpinista que hi vol ascendir.

Desconfio de qui critica la societat o proposa un canvi polític si, al mateix temps i amb la mateixa convicció, no es critica a si mateix i es proposa canvis personals.

Entre la supervivència i el creixement hi ha la trampa de l'evasió, el consum, la felicitat, la diversió, l'estímul, la distracció...

«El pensament condiciona l'acció, l'acció determina els hàbits, els hàbits formen el caràcter i el caràcter modela el destí.» Aristòtil. Desitjo que el teu destí passi per tenir bons pensaments.

Què les coses siguin previsibles ens tranquil·litza però ens inquieta que ho siguin massa o durant massa temps.

Com més aviat fracassis, millor. Si fracasses al final, t'haurà sortit molt car.

El cervell busca l'equilibri entre aprofitar el coneixement après i explorar noves possibilitats. Conservar massa o canviar massa no semblen bones estratègies evolutives.

La gent fuig sempre que pot de les coses que, en el repòs i la quietud, ens plau afirmar que constitueixen la clau de la felicitat: la llar, els parents més pròxims i entranyables, la seguretat disfressada de mil petites esclavituts. (Llegit a la novel·la de Pere Calders «Ciutat cansada».)

Els humans no sabem què som ni ens posem d'acord en què volem ser.

Més important que els problemes que afrontem són els que no afrontem; per mandra, por o ignorància.

La seguretat i la salut de la nostra vida estan més determinades pel codi

PERSONA (C)

postal que pel codi genètic.

*Tota l'energia que gastem a protegir-nos la podríem dedicar a obrir-nos.
Seria la millor protecció.*

*El que m'agrada no m'activa. El que desitjo m'activa des del creixement o
el benefici futur i el que necessito m'activa des del dolor del que em manca
o del que fujo.*

*Ens equivoquem quan no fem les coses de la manera correcta o quan el
que creiem que és la manera correcta de fer les coses no ho és.*

*És relativament fàcil detectar i fins i tot desempallegar-se dels estafadors
nous, però amb els que fa molts anys que ho fan (o tota la vida) resulta
quasi impossible perquè ens hem acostumat a les seves estafes.*

*Tots estem en el nivell evolutiu que estem. No hi ha res a retreure'ns. No
importa quin sigui aquest nivell, ni com hi hem arribat, ni com de contents
o enfadats estem. Només importa si estem treballant per avançar.*

*Prefereixo la paraula «alegria» gargotejada a la paraula «tristesia» escrita
en cal·ligrafia sublim.*

*Us desitjo un any ple de problemes que vulgueu afrontar i que pugueu
superar!*

Demandar ajuda és un acte de coratge.

*Estem aquí per decebre'ns els uns als altres i així afinar les nostres
expectatives.*

*La narrativa dels conservadors és la necessitat heroica de defensar el que
érem i la dels progressistes, la noble aspiració a ser el que hauríem de ser.*

Ningú que es queixa i no fa res per canviar no està tan malament com diu.

L'augment de la quantitat d'informació comporta una disminució de la

PERSONA (C)

profunditat de comprensió. Diria que ens hem d'informar menys, però més selectivament.

Escoltem-nos, reflexionem sobre el que hem sentit i cultivem allò que sentim que val la pena.

Si vols imitar alguna persona a qui admires no facis les mateixes coses que ella ni busquis els mateixos resultats que ella. Sigues com ella: desplega't tant com puguis a partir d'on estàs. I si veus que ella no ho fa, pensa que no és digne de ser admirada.

"Una cultura que simplement es conserva no és una cultura" va dir Mark Fisher. I a mi em sembla que una vida humana que simplement es conserva, tampoc no és una vida humana.

No podem evitar mirar allò que atrau l'atenció de molta gent.

A vegades ens convé que ens recordin el que ja sabem.

El gran fracàs és no acceptar el fracàs.

La mà que sap demanar ajuda és la que millor sap ajudar.

—Bona tarda. Saps quina hora és?

—Les cinc.

—N'estàs segur?

—I tant! Aquest matí he mirat el rellotge i ho he vist clarament.

(Així són les nostres opinions: impressions d'un moment que fem valer més enllà del que és convenient.)

L'atracció, el plaer, el lligam, la satisfacció i... l'avorriment. I torna a començar.

Desitjar és molt cansat.

Projectem la decepció que tenim amb els nostres propis assoliments en els

PERSONA (C)

polítics, institucions i gent que no ens agrada.

Sembla que hem d'atacar sempre allò que no podem entendre.

Agreix les teves necessitats. Si no en tinguessis cap no t'aixecaries mai del llit. I tampoc no tindries cap motiu per quedar-t'hi.

Els regals no existeixen.

No hi ha acció més radical i transformadora que la de canviar les teves idees

Les idees mouen el món. Molta gent creu que pensar o reflexionar és especular, filosofar, embolicar la troca, no fer res de pràctic, el més oposat a l'acció i jo penso, en canvi, que és la cosa més pràctica i l'acció més radical.

Hi ha molt poques coses que ens passin que no depenguin de les idees que tenim i res del que fem no és independent dels nostres pensaments.

Són les nostres idees les que regeixen les nostres accions. Tot el que fem ho fem pensant que té un sentit i una finalitat. Potser direu que pensar no és pràctic, però ajudar algú que s'està ofegant sí que ho és. Doncs bé, darrere l'acció de salvament hi ha la idea o el pensament de què salvaguardar la vida és una cosa bona. Direu que és lògic, però no ho és tant. Anar a treballar és pràctic, però ho és perquè tens la idea que és el que et convé. Les coses pràctiques ho són pel suport o aval que els hi donen les idees que les sustenten.

En realitat tenim moltes idees al cap que no qüestionem i que són qüestionables. De fet, totes ho són. Les idees que tenim al cap i que configuren el nostre món no són nostres, són les que ens han donat els nostres pares, amics, veïns, la societat en general. Són els valors que compartim, les creences que ens permeten conviure, són el conte que ens expliquem, la narrativa que vivim, el relat que justifica el que fem iensem. Tot està fet d'idees perquè tota la nostra realitat és mental i ideal.

El món se sustenta per la rigidesa de les idees. La matèria és rígida, però molt més ho són les idees. Ja deia Einstein que costa més desintegrar

PERSONA (C)

un prejudici que un àtom i jo crec que no és una metàfora o una exageració, sinó una realitat.

No ens adonem com és de difícil qüestionar les idees que tenim i que sustenten la nostra normalitat. No podem qüestionar l'existència dels altres tot i que és una idea; no podem qüestionar la creença en l'ordre social, en el valor dels diners, en la primacia de la salut per damunt de tots els valors... No podem pensar que la malaltia és bona, que jo no tinc raó quan tinc evidències, que no som lliures per a fer res de res o que la bellesa és objectiva.

Si poguéssim canviar les nostres idees fàcilment, segurament tindríem molts problemes. Per això la selecció natural ha afavorit els fonamentalistes que som tots. Fixeu-vos que sempre tenim raó i els altres estan equivocats. Això sol ja ens hauria de fer sospitar...

Tenir una certa rigidesa mental sustenta el nostre món i direm que és positiu, però tenir un excés de rigidesa és letal. La cosa més pràctica que podem fer és canviar les nostres idees.

Molts patiments o esforços heroics per anar a treballar en feines que no ens agraden es poden transformar canviant la idea que tenim del treball. Molts desenganys i patiments emocionals en les relacions amoroses es poden transformar canviant la idea que tens de la parella. Molta submissió i docilitat pot desaparèixer si canvies la idea que les autoritats tenen raó i que els hem d'obeir o si canviem la idea que no podem fer res per canviar el món o la idea que hem d'esperar un líder que ens alliberi. Molts problemes de l'habitatge es podrien resoldre si canviem la idea que tenim de la propietat necessària i consideréssim la cessió d'ús, el cohabitatge o la comunitat de convivència.

I així amb tot. Res no és més pràctic que actuar sobre les teves idees. La tasca més difícil i la que més coratge et demana. Ànim!

Hi ha una llei universal que és la llei de la repetició. Hi ha una llei universal que és la llei de la repetició

En una introducció a l'obra de Hegel vaig llegir que per entendre aquest autor cal... "primer llegir i no entendre res. Després tornar a llegir i entendre una mica. Després tornar a llegir i plorar. Després tornar a llegir..." I crec que té raó. L'experiència em demostra que la repetició és molt poderosa. De fet, tots ho sabem això.

PERSONA (C)

Els hàbits, les habilitats, els encertes... molt sovint es produeixen només després de moltes repeticions. La repetició té mala premsa, però. És avorrida! Cal tenir fe i constància per valorar-la.

Com a mestre que he sigut tota la meua vida professional, he viscut amb la repetició, com a exigència, com a pràctica, com a model, com necessitat... Tinc l'experiència personal que la repetició és una gran eina que sal saber emprar.

Potser ara no son temps per a la constància, la paciència i la perseverança, i per això la repetició pot estar poc valorada pel que fa a l'aprenentatge, però penso que té un enorme potencial transformador.

Força sovint he observat en altres i en mi mateix que després de llegir o escoltar una idea que ja he sentit moltes vegades, per fi l'entenc! És curiós. Ja l'havia sentit, però no m'havia arribat, com si aquella idea necessités molts embats per obrir-se camí fins al meu magí.

La repetició no és un valor en ella mateixa. De fet, molts càstigs són repeticions des de les excursions inacabables de Sísif pendent amunt carregant un pedrot fins a les còpies de frases morals que em feien fer a l'escola. La repetició és una tècnica i com tantes, moralment neutre. Cal saber quan i on aplicar-la. Sabem dels mals usos de la repetició ja sigui creant realitats falses com preconitzava Goebbels, adormint la revolta als treballs forçats dels penals, manipulant la ment dels ciutadans repetint els mateixos mantres ideològics, etc.

Soc partidari de recuperar la repetició en el cas particular de l'esclarament d'idees i conceptes. Hi ha converses que cal fer de forma continuada durant tota la vida. Cal repensar constantment el tema de la veritat, de la bondat, de la naturalesa humana, la societat... Cada nova sessió que es dedica a un vell tema és un nou avenç, i per això cal perseverar, però no deturar l'evolució.

La llei de la repetició és que les coses tenen tendència a repetir-se i com més es repeteixen més reals es tornen. Sheldrake va impulsar de la teoria dels camps mòrfics que postula que és la repetició la que crea el camp de tot allò que existeix. I les coses que més s'han repetit són les que més perduren! Potser per això la tradició té tant de predicament.

Així doncs, si la repetició crea un camp energètic que fa aparèixer la realitat, convé repetir allò que volem veure projectat. Cal repetir els actes d'amor, de saviesa, de bondat, de llibertat, de justícia perquè és la manera com s'encarnaran al món.

PERSONA (C)

Potser això podrà neutralitzar la immensa força que té la repetició de tantes coses innobles com ara les contínues imatges de violència, abusos i crueltat dels mitjans de comunicació, les mentides dels polítics, l'individualisme, la indefensió apresa, la submissió voluntària o la dissipació mental davant una pantalla.

A vegades et penses que estaràs bé estant bé i no saps que estaràs millor estant malament

Quan parlo de jerarquització de necessitats vull dir que les necessitats físiques, les emocionals, socials, intel·lectuals i espirituals no tenen la mateixa importància. En un estat de coherència i funcionament harmònic aquestes necessitats no estan en conflicte ni entren en contradicció.

Normalment, considerem que les necessitats físiques són més importants que les emocionals i que aquestes ho són més que les intel·lectuals o espirituals. Això és comprensible perquè són més bàsiques a escala quantitativa però no pas a nivell qualitatiu.

Si del que es tracta és de tenir més quantitat de vida, convé posar les necessitats físiques per damunt les emocionals perquè sobreviu més una persona ben alimentada però mal socialitzada que una de ben socialitzada i mal alimentada. Igualment, sobreviu més qui està ben socialitzat encara que no entengui el món que una persona coherent i lògica però sense relacions socials. Això explica per què quan la necessitat bàsica és la supervivència, situació en la qual ha viscut la major part del temps la humanitat, es prioritzen els nivells inferiors.

Amb tot, aviat es veu que quan parlem de qualitat de vida la relació s'inverteix. Té més qualitat de vida algú que renuncia a necessitats físiques per satisfer les emocionals. Una mare pot passar gana per donar menjar al seu fill i això la fa més feliç que atipar-se i veure el nen afamat.

Igualment, una vida viscuda amb coherència i sentit té més plenitud que una viscuda amb socialització i emotivitat satisfeta. De fet, al nostre món, busquem patològicament la satisfacció emocional i l'hedonisme tot i que el preu que paguem és la submissió ideològica i la conformitat que sustenta l'ordre injust del món. Crec que dona més satisfacció personal un compromís amb una idea clara i justa encara que suposi rebuig social o marginació que

PERSONA (C)

no pas ser ben vist i valorat i apreciat per tothom però sotmès a la ideologia dominant.

Amb això vull dir que a l'hora de satisfer les nostres necessitats hem de ponderar clarament al servei de què estem: de la quantitat de vida o de qualitat de vida? Ja sé que sempre s'ha dit que primer cal viure i sobreviure, no importa el preu a pagar, però l'evidència històrica diu el contrari: molta gent ha renunciat a la vida per dignitat, justícia, amor, compassió o qualsevol altre indicador de valor humà.

Crec que quan ordenem les nostres necessitats segons la qualitat de vida augmentem la nostra felicitat i la nostra plenitud.

Precisament una de les coses que més ens està frenant en el nostre anhel per avançar és, al meu entendre, aquesta onada d'hedonisme irracional en què vivim. Constantment sentim com la gent escull i justifica el que fa apel·lant al que li agrada. L'important sembla que sigui passar-ho bé, gaudir, distreure's, passar el temps com si visquéssim en una mena de parc temàtic de la felicitat. Creuers, viatges, cotxes, restaurants, moda... tot són productes de consum que es venen sota la bandera del plaer i la felicitat amagats en paraules i conceptes bonics com ara amistat, amor, pau, natura... En realitat darrere l'amor hi ha un sopar romàntic, darrere la pau, un hotel rural, darrere la natura, un 4x4 salvatge i darrere l'amistat una cervesa a la platja. Com si no hi pogués haver amor en un sopar frugal, pau en qualsevol conversa de veïns, natura en el jardí més humil o amistat en un moment de tensió i incomoditat.

Per això reivindico l'ordenació de les necessitats en relació amb la qualitat de vida que tots volem. Viure amb l'ordre invers de necessitats crec que porta l'epidèmia de superficialitat que tenim, accions supèrflues i excessives, manca de sentit i buit existencial.

L'objectiu no hauria de ser voler estar bé o ser feliç sinó viure bé, tenir bona vida i el resultat o conseqüència és el benestar i la felicitat. Viure bé és viure conscient i tenir una vida examinada que consideri la jerarquia de les necessitats humanes. Per això sovint aconseguim augmentar el nostre benestar, perdent comoditat o confort emocional, com quan ajudem a qui ho necessita o ens sacrifiquem per un col·lectiu o una idea.

**Hi ha tantes teories per explicar la realitat com persones, però
només un ingredient que les pot fer a totes bones**

Tothom té la seva explicació més o menys treballada o conscient de com funciona la vida i del que cal fer. Això només és un problema quan aquesta explicació n'exclou d'altres, que és la cosa que més passa.

Puc ser cristià, comunista, creient en la reencarnació, nacionalista, humanista, ateu, nihilista, anarquista o demòcrata: sempre trobaré algú incompatible! En el millor dels casos "toleraré" la seva diferència ideològica amb la generositat de qui té la veritat i en el pitjor, el rebutjaré, maleiré, perseguiré, prohibiré o exterminaré.

En tots els casos, malgrat que et toleri, no podrem col·laborar en aquells àmbits en què discrepem. En respectarem i cadascú haurà de fer la seva amb els seus. I és una llàstima! Direu que ja seria molt que cadascú tirés pel seu cantó sense molestar els altres i hi estaria d'acord si jo no fos tan ambiciós. Crec sincerament que tothom té una part de veritat que em podria ser útil i no la vull perdre.

De fet, em trobo sovint parlant amb gent que pensa ben diferent de mi i, gràcies a una habilitat de traducció conceptual que he desenvolupat, puc veure que el que defensen conté coneixement i que em pot ajudar. Així, si jo, que soc ateu, vaig a un funeral catòlic puc seguir el que s'hi diu i aprendre del sermó perquè sé traduir "déu" per "consciència", "caritat" per "cura", "descansi en pau" per "li desitjo el millor", etc. Si parlo amb algú radical i nacionalista puc traduir "nació" per "cultura", "independència" per "autonomia", "partit polític" per "institució tradicional de poder", "eleccions" per "màrqueting" i així, no només l'entenc sinó que crec que té raó si assumim els seus principis i conceptes. No vol dir que m'hi adhereixi, però sí que el puc entendre i em resulta compatible i profitós. El mateix em passa parlant de teories conspiranoiques, pràctiques pseudocientífiques, supersticions, tradicions i discursos acadèmics.

No hi ha cap problema en tenir un edifici d'idees que ens ajudi a entendre el món. De fet, ens és imprescindible i jo no podria passar sense el meu.

Doncs bé, us deia que soc ambiciós en el sentit que necessito conèixer les teories de la gent perquè aquesta diversitat és el lloc on puc trobar i elaborar l'únic ingredient fecund i positiu que tenen totes ideologies en potència.

PERSONA (C)

Quin és aquest element que dignifica el que pensem, que vivifica la nostra filosofia, l'ingredient secret que converteix tota manera de veure el món en un tresor per a qui la té i per a tots? Doncs la qualitat de dir quan acabi d'expressar-la: "Això és el que penso ara, però estic obert a canviar i tant de bo pugui aprendre a fer-ho".

Beneeixo i agraeixo la gent que parla amb mi sota aquesta condició. Necessàriament, soc còmplice seu, és el meu mestre i model, independentment del que pensi. Ja sigui un militant de la política en la que no crec, defensor d'una religió que no professo, creient d'una conspiració que no veig o seguidor d'un guru que abomino, sempre serà una ajuda per a mi si en qualsevol moment que jo li digui "però estàs obert a canviar d'idea?" em respon amb un sí. I el mateix m'aplico a mi quan defenso amb obstinació idees meves com si posseís la veritat. Em pregunto a mi mateix si estic obert a canviar la idea i si no ho veig clar, penso que he de plegar la conversa.

Estic unit a tot el món, pensi el que pensi i senti el que senti, si admeten que el que pensen i defensen és fruit del nostre moment evolutiu i que poden millorar i canviar. Si no és així, tot esdevé excessivament complicat i difícil com demostra el món que tenim.

De fet, aquesta posició només es pot assolir quan estàs en un determinat nivell d'evolució, cosa que fa que hakis superat el pensament màgic, infantil o egocèntric on ets el rei de l'univers i posseïdor de la veritat.

La prova de foc és si ara em pregunteu: Josep M., estàs obert a canviar aquesta idea que tens i que has exposat aquí, si veus que n'hi ha de millors? La meua resposta meditada i no impulsiva és: sí.

IDENTITAT, L'EGO (C14)

No et pots banyar dos cops al riu d'Heràclit, no pas perquè el riu ja ha canviat sinó perquè tu ja ets un altre al segon cop.

Per què en molts ambients espirituals es predica l'acceptació del cos tal com és i en canvi es rebutja l'ego tal com és?

Sabeu què és un espinac? Algú a qui un dia li van dir "no siguis blea!"

Saber qui som implica saber què volem.

PERSONA (C)

És fàcil reconèixer-se i recordar qui ets quan et veus reflectit en les aigües cristal·lines i quietes però quasi impossible fer-ho en aigües tèrboles i remogudes.

Pensem que som miralls polits i plans que reflecteixen la realitat amb precisió i en realitat som miralls irregularment ondulats, bruts i amb filtres interessats per tota la superfície. Saber-ho m'ajuda.

Ja sabem que veiem i creiem el que volen veure i creure. La pregunta interessant és per què volem veure i creure el que veiem i creiem?

No soc el que penso però visc com penso.

Intentar saber què hi ha sota la màscara que la gent es posa cada matí em sembla tan poc respectuós com ho seria obrir la seva correspondència.

No volem autoestima; volem l'estima dels altres! El que passa és que ens han fet creure que si tenim autoestima els altres ens estimaran. En realitat, però, l'autoestima ve quan els altres ens estimen.

Un humà no és un subjecte o un actor estable; és una evolució, un relat.

Amb la mateixa informació que tu, jo seria tu.

LA LLIBERTAT ^(C15)

Crec que no pots escollir les teves opinions com no pots escollir els teus gustos. Que t'agradi o no el bròquil, per exemple. Crec, doncs, que no pots escollir que t'agradi o no aquest tuït ni la teva opinió sobre ell.

La llibertat física sense la llibertat mental és pitjor que l'esclavitud.

La llibertat com a un poder personal no existeix però com a identificació amb el nostre jo volitiu, sí.

Demana permís per a no ser obedient i submís.

PERSONA (C)

"Se hace camino al andar" només funciona quan camines fora del camí.

La llibertat és podria definir com l'absència de la necessitat de rendiment.

Som lliures, si, però lliures d'escollir només allò que ens manté esclaus.

La llibertat consisteix a poder decidir el que desitges.

No estem aquí per fer això sinó que fem això perquè estem aquí.

Estic determinat a creure en el determinisme.

Tenim la llibertat de les pedres.

L'única pregunta que amb propietat et pots fer és "què em passa?"

El meu determinisme radical m'impedeix pensar que podria haver escrit alguna altra cosa en aquest tüt.

Una determinada naturalesa i una determinada circumstància donen una acció absolutament determinada.

Després del ser «lliure de...» va ser «lliure per a ...»

La llibertat radical s'assoleix quan descobreixes que no existeix la llibertat.

Estem en el millor dels mons possibles perquè estem en l'únic món possible.

Tot allò al que et lligues o t'arrossega o t'immobilitza.

La submissió i la llibertat, si són excessives, són un gran mal; però, sotmeses a mesura i al servei de la teva intenció, són un gran bé.

Els cavalls salvatges que esperen un domador no són cavalls salvatges.

No renunciar a res ni aferrar-se a res.

PERSONA (C)

Una cosa és anar lligats, una altra anar agafats i una altra, anar junts. De totes, anar junts és la més lliure.

Cinc humans reben una llavor: un la tanca en una caixa per protegir-la; un altre la posa en una vitrina i l'exhibeix; un altre hi juga i s'hi distreu; un altre la cou i se la menja i només un la planta i la cultiva

Diuen que els humans som els únics éssers vius que hem de decidir què fem amb les nostres vides. Per a tots els altres éssers vius, viure és un espectacle automàtic sense transcendència. No hi ha èxit ni fracàs. Per a nosaltres, però, la vida és un joc radical del qual no podem passar.

Les llavors que reben els humans de l'enunciat simbolitzen aquest poder i obligació que tenim de decidir. No fer res és ja decidir.

Alguns humans perceben la vida com un bé preciós, el més elevat i definitiu, que cal preservar a qualsevol preu. No l'arrisquen per por a perdre-la, la protegeixen, cuiden obsessivament la salut, la prevenció, la precaució, la seguretat... Així protegit i preservats, ignoren que ofeguen la vida, l'aïllen, l'assequen i la maten en la mesura que no li donen aire, espai i llum. Poden arribar a durar molts anys, però no poden dir que hauran viscut molts anys. Durar no és viure.

Altres humans, conscients que la vida és un do preciós, la cuiden i amanyaguen com un objecte decoratiu i l'exhibeixen tot mostrant-la neta i brillant com a símbol d'assoliment, de rang o de poder. Una vida viscuda així de cara la galeria tampoc és vida completa perquè tota ella està al servei de la façana i perd o oblida la riquesa interior.

També hi ha humans que juguen amb la llavor, l'exploren, proven, la sotmeten a experiències intenses per tal de sentir-la útil. Fan malabarismes i jocs d'artifici amb la seva llavor perquè això els manté distrets i així no han de pensar en la mort o en el sentit d'aquesta llavor que de naixement arrossegueu com un malefici.

Encara uns altres humans la cuinen i se la mengen. Aconsegueixen energia vibrant per un curt espai de temps i desapareix. Una vida intensa però breu; excitant però extraviada; rica d'experiències però pobra de coneixements; valenta en l'execució, covarda en l'ambició.

PERSONA (C)

Per últim, hi encara els humans que entenen que una llavor s'ha de cultivar per tal que desplegui totes les seves capacitats. Busquen i pensen la millor manera de fer-ho i s'ajunten amb altres per assolir-ho. Només d'això en diria jo, viure.

AUTOCONEIXEMENT (C16)

La teva imatge reflectida en una pantalla apagada és la millor oportunitat de coneixement que et donarà mai un enginy tecnològic.

Som un delicat punt d'equilibri entre el nostre moment evolutiu personal i el moment evolutiu de la societat a la que pertanyem.

La paraula "desengany", tot i significar no estar enganyat, té una connotació negativa i això és perquè necessitem l'engany i la mentida per viure feliços i il·lusionats. (Una il·lusió és un engany també.)

És impossible pensar el cos sense la ment i sentir la ment sense el cos.

No pots avançar en el coneixement de tu mateix sense el mirall dels altres.

Jo tinc el poder de fer-ho tot. El que passa és que no el sé fer anar, encara.

Si estàs somniant i algú et diu "coneix-te a tu mateix" només l'encertaràs si et reconeixes com a dorment. Així és en el somni on ets ara.

No desitjo que els teus somnis es facin realitat o que es compleixin els teus desitjos sinó que descobreixis quins són els somnis i desitjos dignes de ser anhelats.

En els humans, el cos és la carrosseria; el cervell, el motor; el caràcter, la direcció; l'amor, el combustible i la saviesa, el destí.

No és que sigui difícil veure el problema que tenim, és que no volem obrir la finestra per veure'l.

Som al cel quan recordem l'esperit universal que som. I som a la terra

PERSONA (C)

quan ho oblidem. El mateix lloc amb diferents percepcions.

*El cos que tinc és totalment coherent amb la meua biologia, la meua
psicologia i la meua història.*

*La principal causa del nostre patiment són les mentides que ens expliquem
a nosaltres mateixos i que acabem creient-nos.*

*No crec en la força de voluntat; més aviat en la de potestat. Perquè la
força té més a veure amb el poder que amb el voler.*

*L'optimista creu que estem en el millor dels mons possibles. I el pessimista,
també!*

*No som desconfiats perquè pensem que hi ha conspiracions sinó que tenim
teories conspiratives perquè som desconfiats i necessitem justificacions a
les nostres pors.*

La teua grandesa és que et saps insignificant.

*No entendràs res de com funciona una tele analitzant els continguts
audiovisuals que emet. El mateix passa amb les persones: no entendrem
qui som realment estudiant només els nostres continguts mentals o
vivències personals.*

*Desitgem salut, diners i amor per no haver de parlar mai en profunditat
dels tres temes tabú del nostre temps: la mort, els diners i el sexe.*

*Compte amb el que et dius a tu mateix de tu mateix. Això marca el teu
destí.*

*Com més lluito i m'esforço per ascendir la serralada del saber, el
coneixement i la comprensió més m'endinso en l'infinit desert de la
ignorància.*

*És important distingir quin dels nostres desitjos és necessitat i quin és
ambició.*

PERSONA (C)

Quan diguis "això hauria de ser així" procura que sigui més una preferència que una exigència.

Tothom creu saber més del que realment sap i, per altra banda, tothom sap més del que creu saber.

Cada dia que et veig és un regal. Cap dia que no et veig no és una queixa.

Quan hagi entès la meva ceguesa podràs entendre la teva.

Som éssers integrals

Els humans som éssers integrals, constituïts i desplegats en quatre dimensions.

Som éssers biològics, mamífers, gestionats per un paleocòrtex i sotmesos als imperatius instintius de la supervivència i la reproducció. El seu atractor primari és el plaer.

Damunt d'aquesta capa orgànica ha evolucionat el cervell mamífer, que gestiona les emocions i, amb elles, la sociabilitat. «La capacitat social entra en la ment cultural humana de la mà de l'afecte». La pertinença al grup, l'empatia, la compassió i la relació d'ajuda són els anhels d'aquesta dimensió i el seu objectiu és el plaer emocional que anomenem felicitat.

En el pas evolutiu que ens va fer humans va aparèixer el neocòrtex o cervell intel·lectiu que se suma i imbrica amb els dos cervells anteriors i ens permet el pensament, el llenguatge, el simbolisme, la lògica, la generalització i la comparació entre altres facultats mentals. La dimensió racional humana s'orienta a la claredat conceptual i als sistemes ordenats i dirigits a fins.

En aquest estadi apareix també la capacitat de gestionar sensacions, emocions i idees tot ajustant el que percebem, recordem, imaginem o intuïm al voltant d'una identitat personal amb la qual acabem identificant-nos. Aquest nucli de personalitat que gestiona el nostre ego sovint és percebut com a realitat última de les persones i això pot limitar els nostres desitjos constrenyent-los als àmbits del plaer, la felicitat, el poder, el saber o l'acumulació material. Un cop assolits nivells raonables de satisfacció en aquests desitjos, desapareix la motivació humana i pot portar a la manca de

PERSONA (C)

sentit o nihilisme, cosa que al meu entendre passa sovint al nostre Primer Món.

Amb tot, l'evolució no acaba en aquest ego social, emocional, racional i físic. Hi ha encara una nova dimensió en què ens movem els humans que és la dimensió que anomenaré espiritual (que no religiosa) o transracional i que és una qualitat emergent dels tres cervells anteriors.

Pertany a aquest domini la intuïció transcendental del sentit de l'existència, de la unitat, el Ser, els absoluts de la Veritat, la Bondat i la Bellesa, la consciència plena i el coneixement o creença en les realitats més enllà de la percepció, el sentiment i el pensament.

Les dimensions física i emocional solen fixar «què» volem; la dimensió intel·lectual ens indica el «com» ho hem de fer i l'espiritual el «des d'on» o estat de consciència amb què hem de fer les coses.

Totes aquestes dimensions estan absolutament interrelacionades de manera que només a efectes didàctics és possible distingir-les. Tot el que és físic afecta el que és intel·lectiu, emocional o espiritual i de la mateixa manera tot és en tot i cap de les dimensions no té existència pura pròpia

A escala individual i d'espècie, si es respecta l'ordre jeràrquic en què han aparegut les dimensions, hi ha més possibilitat d'èxit. Les necessitats físiques han d'estar subordinades a les emocionals i aquestes a les intel·lectuals o racionals. Totes elles han d'ajustar-se al que l'espiritualitat ens indica.

LA CURA I LA TERÀPIA (C17)

Deixem de gastar energia per a conservar-nos i protegir-nos i usem-la per a créixer i desplegar-nos. Ens convé poc reviure i planyè'ns del passat i molt inventar i projectar-nos al futur. Sempre des del present!

Un peix i un ocell viatjaven cap el mar seguint un riu. No paraven de donar-se instruccions i consells un a l'altre de com havien d'esquivar els obstacles. Era ridícul de veure...

Sovint l'activitat cultural, la pràctica esotèrica i la contemplació espiritual son injustificables distraccions per no afrontar les injustícies i els conflictes socials.

PERSONA (C)

La lentitud alimenta l'atenció.

L'omnipotència no s'aconsegueix amb poder de fer sinó amb poder de desitjar, en cada moment, només allò que pots fer.

Sostenir el dolor; evitar el patiment.

Cuidar-se és pensar en totes les teves capacitats, discernir quines necessites millorar i treballar per fer-ho.

Treballar els hàbits per forjar un caràcter i forjar-se un caràcter per crear un destí.

Pensa que a curt o mitjà termini la teva normalitat canviarà. En el pitjor dels casos, malgrat que tu no ho vulguis i en el millor, seràs tu qui ho promourà. Conclusió: avança't als canvis escoltant el futur que ve.

Lluita, guanya, celebra, continua. / Lluita, perd, rendeix-te, continua.

L'autèntic "estar bé" no requereix que les coses et vagin bé o et surtin bé.

La por ens impedeix deixar anar el que ens és familiar, tot i saber que no funciona i que ens dificulta avançar.

La meva falta d'autenticitat es deu a la meva desconfiança en la comunicació i la comprensió humana.

3.2.ÈTICA I MORAL (C2)

GENERALITATS (C21)

Una moral que impedeix o no estimula la crítica i l'accés a la informació que qüestiona aquesta moral és immoral.

PERSONA (C)

Sabem què hem de fer però no sabem ben bé per què no ho fem.

Com pot ser tan bona una cosa tan dolenta? Em refereixo a això que estàs pensant i que dubtes de si és el mateix que he pensat jo.

Hi ha el deure i el plaer. També hi ha el deure del plaer i el plaer del deure.

NATURALESÀ ÈTICA HUMANA (C22)

L'únic indicador de progrés humà és l'evolució ètica. Considerar els canvis tecnològics com a indicadors d'evolució és com valorar si anem bé per anar a un lloc per la velocitat dels vehicles que fem servir.

Evolució moral. A partir de 3 podem treballar i créixer junts. 1. Estic en contra i ataco el nudisme. 2. Estic en contra i evito els nudistes. 3. Vaig amb nudistes i no em despullo. 4. Si vaig amb nudistes, em despullo. 5. Si vaig amb nudistes, em despullo o no segons em senti.

La idea de la naturalesa egoista de l'home i dels poders benefactors (estat, grans fortunes, RSC,...) com a compensadors és un engany. La naturalesa humana és cooperadora i malauradament submissa.

La llum pot apagar la foscor però la foscor no pot apagar la llum. És la llum mateixa que s'extingeix. Per això el mal no té cap força i és només la feblesa del bé.

La biologia reparteix les cartes; la cultura fa la jugada. El joc es guanya quan evolucionem i es perd quan ens estanquem o retrocedim.

El bé i el mal no es defineixen per anar a favor i en contra de la vida sinó a favor i en contra de la vida humana.

Crec que des del punt de vista ètic, tot el que fa tothom està bé. Almenys, per a ell. Almenys, des de la seva ètica. Almenys, en el moment que ho fa.

Tots els nostres mals venen de la falta d'imaginació.

PERSONA (C)

No són les coses que estan malament sinó les idees que tens d'aquestes coses.

La ignorància i el coneixement són arbres que poden donar indistintament el fruit del bé i del mal.

O amos de la nostra ètica o esclaus de la nostra tecnologia.

Compte amb els covards disfressats de pacifistes. Els conec bé perquè en soc un d'ells.

*Per què homenatgem i aplaudim les víctimes i els que compleixen anys?
No tenen cap mèrit.*

Tot el que et ve de fora, i no et correspon per dret, és un regal i no un deute.

Tothom fa sempre el millor que sap amb la informació que té.

EL BÉ I EL MAL (C23)

Tot el mal és no saber l'origen del mal.

Sempre busquem el nostre propi bé. L'amor és el coneixement que el nostre propi bé passa pel bé dels altres.

El mal fa por i la por fa mal.

Tan greu i tan dolorós és per a tu i la teva comunitat el dèficit que pateixes com la potencialitat que no desplegues.

Quan cataloguem d'inhumana una acció humana és perquè no volem veure ni reconèixer la crueltat i ignorància que hi ha en la nostra naturalesa.

1. Tothom vol el bé. 2. Tota forma de bé implica el bé propi. 3. Com més necessitats descobreixes i cobreixes més augmenta el bé propi i dels altres.

PERSONA (C)

4. Tenim 4 necessitats: del cos, de les emocions, de la ment i de l'esperit. 5. La feina de la nostra vida és buscar el bé en totes les dimensions, optant per la superior quan entren en contradicció. (L'ordre jeràrquic és, de menor a major: plaer físic, felicitat emocional, claredat mental i plenitud espiritual.)

El fet que pensis que això està bé o malament és de la mateixa naturalesa que el fet de que això és així.

Tots volem el bé. I el fem. El problema és que no el sabem fer bé.

El bé irradia bondat.

**Bo per a mi, però dolent per als altres ara = dolent per a mi a la llarga.
Dolent per a mi, però bo per als altres ara = bo per a mi a la llarga.**

El bé es pot fer malament i el mal es pot fer bé, com desgraciadament ja sabem.

És impossible desitjar fer el mal com ho és cridar en silenci o veure l'invisible.

El mal no és res. Perquè, efectivament, no hi ha pitjor mal que res quan ets essencialment expressió del bé.

Per jutjar que una acció humana és dolenta has de saber com hauria de ser per ser bona. I dubto que puguem saber-ho.

Fracàs és el nom que posem a les coses que ens passen i no sabem llegir.

Pot ser dur, incòmode, dolorós, trist... però no necessàriament dolent.

Un dels problemes que tenim és que acostumem a dividir el món en bons i dolents i nosaltres sempre som dels bons.

Una persona bona és bona amb qui no ho és amb ell.

Tan dolent és no tenir cura d'allò que ho requereix com tenir-ne d'allò que no ho necessita

La ciència de la cura, de l'ajuda, del deure envers els altres és una ciència complexa. No és senzill dir quan, com i a qui s'ha d'ajudar.

És evident que no sempre cal ajudar tothom, per exemple a un lladre a cometre el seu crim o a un estudiant fent-li els deures. Podem ajudar el lladre fent-lo reflexionar i el nen, animant el seu esforç, però això, ells, potser no ho considerarien una ajuda.

I aquest és el tema: quan i com hem de tenir cura de les persones i de les coses?

Una resposta fàcil i massa òbvia és dir que cal ajudar una persona o cuidar una cosa quan ho requereix i que cal no fer-ho quan no és necessari.

El més difícil és tenir la saviesa per saber quan aquesta ajuda o cura és necessària.

Pel que fa a les coses, jo diria que és més senzill: hem de tenir cura dels béns materials de què som responsables fent que estiguin en bon estat de conservació i de funcionament o ús. No fer-ho seria una mancança.

Fer-ho en excés, és a dir posar massa cura en els objectes també pot ser una mancança. Netejar el cotxe cada dia, estar amatent constantment a la pols de la vitrina o treure compulsivament les fulles de la piscina poden ser considerats excessos i segurament podrien ser criticats pel que suposen d'obsessió o de manca de sentit de l'acció.

L'energia, la intel·ligència, el temps, i les habilitats que tenim han de ser aplicades de forma eficient i amb sentit. I quan dic "amb sentit" vull dir amb una mirada àmplia, considerant les necessitats nostres, de la nostra comunitat i del nostre món.

Pel que fa als éssers vius, plantes i animals, cal també tenir-ne la cura necessària però no més. La vida es desenvolupa a partir d'estímuls i està enfocada al creixement. Totes les plantes i animals tenen recursos per a desenvolupar-se i n'hi ha prou amb oferir-los. Anar més enllà de posar a la seva disposició els recursos (menjar, protecció, companyia, etc.) és fer-los un trist favor perquè adorm el seu esperit de desplegament.

I el tema de les persones és el més complex tot i que en general es poden aplicar els criteris dels animals amb el benentès que les persones necessitem no només coses físiques i companyia emocional sinó relació social, complicitat, empatia, intercanvi d'idees, cooperació, comunió...

PERSONA (C)

La sobreprotecció, l'ajuda que va més enllà del que és necessari és tan dolenta com la manca de cura perquè limita a qui diu ajudar. Cal confiar en els recursos propis i deixar que les persones afrontin els seus reptes. Sovint la companyia, la presència discreta, però clara, darrere els seus esforços, la seguretat que hi serem si cauen, sol ser molt millor ajuda que no pas satisfet les necessitats abans no siguin sentides o manifestades.

Molta ajuda és obstacle, sobretot quan qui l'ofereix se l'ofereix a ell mateix a través dels altres. A més de limitar i limitar-se està evitant que aquesta energia que té s'orienti a qui realment la necessita.

Qui és aquest que ho necessita i com caldria arribar-hi és un altre tema. No pas senzill d'afrontar. Caldrà pensar-hi en un altre lloc.

VALORS (C24)

Per què a la paràbola del bon pastor mai no s'esmenta que el pastor acaba menjant-se el xai?

Llibertat, igualtat i fraternitat han de ser ara: autonomia, equitat i cooperació.

Per què quan recomanem o valorem l'autenticitat sempre pensem en coses bones? La persona autèntica té tanta maldat per manifestar com bondat.

La manera natural com et posicionen davant la vida i la societat determina el teu estil de vida. El sol definir un vector ètic com ara servei, desplegament, descobriment, protecció, poder, abundància, justícia.

Les petrolieres no volen fondre el gel de l'Àrtic. Volen guanyar diners i poder.

El que és agradable és agradable perquè és útil. El que és útil és útil perquè és bo. El que és bo és bo perquè és veritat. El que és veritat és veritat perquè és.

El poder d'un animal és fer; el d'un vegetal, estar.

PRINCIPIS I NORMES MORALS (C25)

Què és millorar el món? Tenir una direcció de desplegament, uns mitjans adequats, rang d'acció individual i col·lectiu, evolució en totes les dimensions, voluntat d'acció i qüestionament o recerca de tot allò que no es veu clar o no es té o que falta o sobra d'aquesta llista.

Algun dia jutjarem la relació que tenim amb els animals domesticats de la mateixa manera com ara jutgem l'esclavitud dels temps colonials.

Els problemes ecològics no s'arreglen amb accions externes sinó amb creixement intern.

Si convenço els altres que tu fas alguna cosa pitjor que jo, tinc més probabilitats de sobreviure. Potser aquesta és la raó profunda de la crítica.

L'escut és l'arma del guerrer; l'espasa, la del soldat

Força i violència són coses diferents. La força és protectora, defensiva, pacífica i la practiquen els guerrers. La violència és provocadora, agressiva i bel·licosa. Els soldats són violents i tendeixen a exercir la violència.

Segons Plató, un guerrer és algú amb l'ànima de plata, algú que té en la seva naturalesa la sensibilitat i la inclinació per detectar la injustícia, el mal, i implicar-se en protegir el feble.

Un guerrer fa servir l'escut que interposa entre el mal i la víctima. El sosté amb força (mai amb violència) i el manté mentre sigui necessari. Amb l'escut esquivava les fletxes o les pedres i també aparta amb determinació els qui ocupen llocs d'abús.

El soldat és un mercenari. No se li suposa una ànima especial. Segurament Plató diria que l'ànima de bronze dels comerciants és suficient per a ser soldat. No cal tenir cap més virtut que buscar el guany sense qüestionar-se la causa per la qual combat. El soldat mercenari fa servir l'espasa per a agredir, intimidar, tallar o separar allò que està unit. Al revés de l'escut, que uneix i aplega sota el mantell metàl·lic als qui es busquen la protecció de la justícia.

PERSONA (C)

En el món social necessitem més guerrers i menys soldats. Actualment, molts soldats no són només mercenaris sinó també ciutadans obligats a barallar-se per a defensar els privilegis dels seus amos.

I també en el nostre dia a dia necessitem guerrers, que no són herois amb capa i casc flamant sinó gent corrent amb l'ànima de plata, atents a la injustícia quotidiana i valents per implicar-se en l'esforç de fer brillar la bondat.

Defensant i protegint un maltractat pel carrer, o preservant un company de feina d'un abús, o acollint un desvalgut momentani a l'estació, interposant-se en una agressió desproporcionada en qualsevol lloc... Hi ha les ocasions justes per a actuar quan el guerrer està atent. Al soldat no li cal cap sensibilitat ni cap mèrit més enllà de la crueltat i l'obediència.

Esdevenir guerrer és la metamorfosi dels humans que evolucionen de la passivitat indiferent davant la injustícia a la implicació i el compromís ètic amb el bé en totes les seves formes.

No hem de fer el que ens agrada; ens ha d'agradar el que hem de fer.

Sé que "l'has de" té mala premsa. Molta gent em diu que renega del deure i que s'inclina més pel plaer. Diuen que és millor fer les coses per gust que per obligació, que has de seguir el cor i no pas les obligacions o normes que t'han inculcat.

Tot plegat és un bon tema de reflexió. La meva postura és que una vida sense un sentit no val la pena ser viscuda. I un sentit implica una direcció i un haver entès que hi ha una certa obligació de cenyir-se al que és el teu deure com a ésser conscient.

Tenim algun deure o alguna obligació els humans pel sol fet de ser-ho? La meva resposta és que sí. Tenim el deure i l'obligació de desplegar totes les nostres capacitats. Aquest és un imperatiu que no cal als animals o vegetals perquè la seva naturalesa ja el porta implícit i el desenvolupen de forma automàtica o biològica.

Els humans, però no funcionem d'aquesta manera. Els nostres mecanismes evolutius biològics ens porten fins a un cert estadi a partir del qual, si no hi afegim intencionalitat i voluntat, quedem estancats.

PERSONA (C)

Desenvolupem el llenguatge, el pensament, la motricitat, la moral, la sociabilitat... de forma imitativa i per contagi social. Som el que ens fa ser la nostra societat i ella mateixa ja ens fa anar més enllà d'on aniríem sense el col·lectiu. Amb tot, no acabem de ser completament nosaltres mateixos fins que no assolim l'autonomia i esdevenim amos de nosaltres mateixos.

Aquesta autodirecció o autonomia personal és un deure que cadascú ha d'afrontar. Fins i tot els qui diuen que la vida és per divertir-se i passar-ho bé venen a dir que "has de" divertir-te i passar-ho bé. O sigui que implícitament t'estan dient que tens un deure.

I el mateix diuen tots els qui opinen sobre com cal viure. "Viu el present", "viu avui com si fos l'últim dia de la teva vida", "fes el bé", "mira per a tu", "ves on el cor et digui" o qualsevol altra consideració sobre la vida implica un "haver de" viure d'aquesta manera.

Aleshores l'aparent dicotomia entre el deure i el plaer desapareix. Ja no hi ha plaer perquè el plaer és un deure. I en el millor dels casos, desapareix també el deure perquè el deure és el teu plaer.

I aquesta és la meua solució al problema que he plantejat. Fes que t'agradi fer el que has de fer. Assumeix que no hi ha res més plaent que donar sentit a la teva vida obeint la llei que t'has donat. Estic segur que no hi ha més gran satisfacció que fer el que creus que has de fer.

Aquest plantejament implica que has de ser curós i atent a l'hora de considerar quin és el teu deure. Ho has de fer amb saviesa, amb consell i companyia de persones de confiança, amb claredat mental i coratge emocional, amb sentit de bé i de bellesa. Només així el teu pla de vida tindrà prou força com per a què et resulti totalment satisfactori fer el que has de fer encara que no sempre sigui el més agradable als sentits i a les emocions ni el que et vingui més de gust de fer.

VIRTUTS I DEFECTES (C26)

Quan l'obediència és una virtut? Només quan t'has fet aquesta pregunta.

El pessimisme és la jugada dels que tenen por de perdre. Si les coses van malament ja estan contents de tenir raó i si van bé, estan contents d'haver-se equivocat.

En la culpa ens identifiquem amb l'ésser dolent que creiem ser i en el

PERSONA (C)

penediment amb l'ésser ignorant que s'ha equivocat.

Assumir la pròpia vulnerabilitat és una fortalesa, no pas una debilitat.

Un egoïsta és algú que encara no ha descobert que el seu bé passa pel bé dels altres.

La ràbia juga ambivalentment amb la dominació i el sentit de justícia.

Es fàcil renunciar al que no està al teu abast.

Les virtuts femenines ens poden i ens han de salvar de les limitacions de les masculines, dominants fins ara

La visió de la naturalesa de l'home que Plató ens ha deixat ha tingut grans repercussions fins al dia d'avui. Segons Plató, que va recollir idees d'autors anteriors i va projectar el seu pensament sobre molts de posteriors, l'home té 3 centres o tres ànimes: la racional al cap, la irascible o emocional al pit i la concupiscible o sensitiva al ventre.

Cal assenyalar que aquesta visió tripartida dels humans pot tenir un cert referent biològic i evolutiu si pensem que tenim, fruit del procés d'evolució, tres cervells o moments del cervell: paleocòrtex, mesocòrtex i neocòrtex. D'alguna manera la vida instintiva està regulada per la part més primitiva del cervell i d'aquí que l'ànima corresponent sigui la concupiscible, és a dir la que està inclinada als béns o gaudis dels sentits. Igualment, l'ànima irascible (sana ira contra la injustícia) està regulada pel mesocòrtex, seu de les zones gestores de l'emocionalitat (hipotàlem, hipocamp, amígdala...). El neocòrtex executa les funcions lògiques i racionals.

La doctrina de Plató i dels clàssics en general és que a cada ànima li correspon una virtut que li és pròpia. A l'ànima sensorial, la templança; a l'emocional, el coratge i a la racional, la saviesa. De fet, se n'afegia una altra que era la que regulava tot el flux de les ànimes que era la justícia, entesa com a correcta adequació de cada ànima a la seva tasca en consideració amb les de les altres.

Doncs bé, templança, coratge, saviesa i justícia són les virtuts per antonomàsia de les civilitzacions occidentals. Seria digne d'estudi el fet que

PERSONA (C)

aquestes quatre virtuts estiguin tan afeblides i quasi desaparegudes de la praxi diària de la gent. Estem assistint a un període d'excessos, consumisme i malbaratament que és tot el contrari de la templança. Per altra banda, el coratge ha desaparegut i tot és conformisme, submissió, conservació del que tenim i apocament davant els abusos dels poderosos. I què dir de la saviesa, que ha sigut substituïda per la ignorància orgullosa de ser-ho i per l'opinió enlairada al tron de la veritat. De la justícia, ja no cal ni parlar-ne. Vivim en la injustícia com els peixos viuen a l'aigua, a tots nivells, a tot arreu.

Doncs bé, malgrat tot, aquests valors han estat consagrats com a ideals de la humanitat per la classe dominant i per la intel·lectualitat des d'antic (encara que no s'hagin practicat, com hem vist). Tampoc és casual que essent la nostra societat i la nostra cultura patriarcal, aquests valors siguin bàsicament masculins, en el sentit que remarquen aspectes més propis de la ment i de la pràctica masculina.

En el coneixement, no tot és racionalitat. En les emocions, no tot es redueix a la impulsivitat. La forma virtuosa de gestionar els apetits no es redueix a la moderació o templança. I no tota expressió de regulació ha de ser la justícia entesa com a distribució igualitària, mesura equitativa o comparació neutral.

Però aquestes modalitats de virtut són les que se'ns han imposat. No diria jo que estem on estem per haver errat la definició o concreció de les virtuts capitals, però crec que si haguéssim optat per les versions femenines d'aquestes maneres de gestionar les ànimes, segurament ara estaríem en un altre lloc.

Quines serien aquestes modalitats femenines de les virtuts cardinals? Doncs crec que serien la intuïció per a l'ànima intel·lectual, la compassió per a l'afectiva, la generositat per a la sensitiva i l'amor per a la reguladora.

He dit que si la meva versió femenina de les virtuts s'hagués imposat segurament estaríem a un altre lloc, no necessàriament millor, perquè penso que el pas endavant que ens cal no és el domini d'una mirada sobre una altra sinó justament la combinació, la compenetració i la unitat de les dues concepcions de la virtut.

Ens cal gestionar els nostres impulsos i apetències amb generositat més que templança perquè la templança té alguna cosa de limitació, d'avarícia, mentre que la generositat indica abundància i no pas

PERSONA (C)

extralimitació. I tot allò que puguem gaudir és lícit sempre que estigui en consonància amb la resta de virtuts.

Prefereixo la compassió al coratge a l'hora de gestionar emocions perquè el coratge és rígid, dur, enfronta... mentre que la compassió és flexible, acollidora i amant i no està renyida amb la radical oposició al que està malament. Una compassió que no fos forta, clara i compromesa tampoc no seria bona.

La intuïció és superior també a la racionalitat perquè està oberta a tots els coneixements mentre que la raó pura es limita al que pot calcular o sotmetre a proposicions lògiques.

També crec que l'amor és superior a la justícia perquè la inclou. Fixem-nos que podem parlar una justícia amorosa però no d'un amor just. És una redundància.

He dit que cap de les dues mirades sobre les virtuts és superior a l'altra, però heu observat que valoro més la femenina i aquesta valoració és circumstancial. Ara mateix les virtuts femenines (tal com les he explicat aquí) inclouen i superen les masculines. Això és fruit del moment sociològic i de la deriva patriarcal de la nostra història.

Els homes masculins vam consagrar allò que ens afavoria (les virtuts en la versió masculina) però la dona crec que pot proposar una versió dels valors que no lluita pel poder ni vol desbancar l'home. Simplement les inclou.

Jo sempre deia: saviesa i amor... per aquest ordre! Argumentava que no podríem dir que l'amor és primer si no teníem la saviesa prèvia per a afirmar-ho. Ara penso, però que tampoc podem afirmar que la saviesa sigui superior a l'amor perquè aquesta frase afirmada sense amor tampoc té fonament.

El resum seria que estem necessitats de síntesis, combinació i fusió de totes les nostres capacitats.

El contrari de la por no és la valentia sinó l'esperança. I jo prefereixo la por a l'esperança

La por és una emoció fonamental. És una emoció primària que té la vocació despòtica de controlar totes les altres. Quasi totes les alteracions emocionals negatives deriven de la por. La por genera paràlisi, fugida o atac

PERSONA (C)

i domina i controla totalment el nostre sistema racional fent-nos totalment vulnerables.

Però no voldria parlar de la por sinó de l'emoció contrària. Majoritàriament, la gent pensa que el contrari de la por és la valentia o el coratge, però jo penso, seguint Martha Nussbaum*, que l'emoció contrària a la por és l'esperança.

Hi ha tres qualitats que equiparen la por i l'esperança i que les posen en el mateix pla de manera que es pot veure més clarament que són antagòniques. Tant la por com l'esperança impliquen valorar un resultat considerant-lo important. No tenim por o esperança de coses trivials. I si les tenim és que les valorem com a molt rellevants. Veiem clarament que aquesta valoració de resultats es refereix als negatius en el cas de la por i als positius per a l'esperança.

La segona semblança és que ambdues impliquen incertesa. Incertesa de què passi una cosa dolenta (por) o bona (esperança). Totes dues són independents de la probabilitat amb què podem esperar el resultat. De fet, com més baixa sigui la possibilitat més clarament es defineix l'emoció. Si davant el resultat incert d'un diagnòstic potencialment greu tenim poques possibilitats que ens sigui favorable, tindrem esperança. Si, en cas contrari, hi ha moltes possibilitats que el resultat sigui el que volem, l'esperança desapareix i deixa pas a l'optimisme confiat.

La tercera semblança és que tant l'esperança com la por impliquen que no tenim pràcticament control sobre el resultat. Som una mena d'espectadors passius: esperant el que és bo i el que és dolent segons el cas.

Normalment, l'esperança és viscuda com a positiva i la por com a negativa. Per què, doncs, jo prefereixo la por a l'esperança?

Doncs perquè l'esperança només apareix en situacions dolentes, de mancança, de limitació. Tinc esperança si estic en un mal pas, si pateixo, si tinc problemes greus. És per això que no vull tenir esperança: perquè implica viure en una situació d'angoixa o de preocupació. Amb motiu els presos dels camps de concentració o els malalts molt greus o els que tenen situacions ben complicades s'aferren a l'esperança. Jo prefereixo no tenir oportunitat de necessitar-la.

Per contra, la por apareix quan tot et va bé, quan tens una vida estable i agradable. Veure aparèixer la por a la teva vida vol dir que tens una bona vida que ara sembla amenaçada. I jo prefereixo aquesta situació a la contrària.

PERSONA (C)

La por que tens quan neix un fill és un indicador que la cosa va bé. La por natural en aquests casos, donada la vulnerabilitat del nadó, és precisament la de perdre la bona marxa dels fets. Si, en canvi, quan tens un fill tens esperança, és a dir, esperes una cosa bona, és senyal que les coses no van massa bé.

No parlo aquí de la por o l'esperança en sentit general com ara quan diem que tenim esperança en la humanitat o que fa por el futur.

És evident que tant la por com l'esperança poden tenir molts graus, durades i circumstàncies que les matisen i que el que aquí comento és segurament massa genèric per a ser rigorós. L'esperança i la por són dues emocions i, per tant, són positives, ja que estan al servei de la nostra gestió de la vida.

Una por exagerada o una esperança vana poden ser ben castradores. Saber gestionar els nostres estats emocionals és la millor forma d'aprofitar el seu potencial. Cal que les emocions estiguin alineades al sentit de la nostra vida.

* NUSSBAUM, MARTHA: La monarquía del miedo. Paidós, 2020

EL DEURE I LES OBLIGACIONS (C27)

Tenim el deure de saber quin és el nostre deure.

Tinc uns desitjos que no em permeto tenir-los. Tinc el desig de permetre'm els desitjos que no em permeto. Però no me'l permeto.

Hi ha un "això hauria de ser així" de futur que denota anhels legítims i un "això no ha de ser així" de present que ve de la manca d'acceptació.

No gasto energia en el que és però no vull que sigui. La guardo per al que no és i vull que sigui.

RELATIVISME ÈTIC (C28)

Tota la bona voluntat i mèrit que tenim quan aspirem honestament a ser molt bons i a millorar en el que fem esdevé qüestionable quan som elements d'un sistema fallit.

PERSONA (C)

Cap proposta que busqui la millora personal sense la millora col·lectiva, ni cap què busqui l'acció social sense el compromís del creixement individual no pot donar força al desenvolupament humà que és necessàriament jo i nosaltres, intern i extern, arrel i branques.

No concebo seguir cegament un sistema ètic sense qüestionar-se les premisses en què es fonamenta.

Què és ajudar un suïcida que està a punt de saltar des de la barana d'un pont: estirar-lo o empènyer-lo?

Amb la cultura passa com amb els fills. Podem ser molt durs i crítics però ens enutgem ràpidament si algú s'atreveix a fer el mateix.

UNA BONA VIDA (C29)

Una vida millor s'assoleix quan trobes formes millors de satisfer les teves necessitats.

No pots aspirar a la bona vida sense qüestionar-te què és la bona vida.

De veritat creus que si hagués sabut i pogut fer-ho més bé no ho hauria fet?

Una cosa és aspirar a viure bé i una altra aspirar a viure millor

Una cosa és aspirar a viure bé i una altra aspirar a viure millor

Tots volem viure bé i tota situació que no sigui catalogada com a bona vida indica que tenim unes necessitats no satisfetes. En direm necessitats de dèficit perquè són el que ens falta per estar bé.

Suposem que un cop les tinguem cobertes estarem equilibrats i en un estat desitjable de benestar. Si tenim gana volem menjar o diners per comprar-ne i si patim solitud volem companyia o encant per aconseguir-la. Si estem confosos volem idees clares o ideologies que ens les ofereixin.

En tots aquests casos, els humans aspirem a desactivar la necessitat, a estar satisfets, però aquest no és el nostre estat natural. L'equilibri o

PERSONA (C)

sensació de no necessitar res no sol durar gaire en el nostre estat ordinari de consciència.

Això passa perquè els humans no ens desactivem quan tenim les necessitats cobertes sinó que és llavors quan apareixen les necessitats de creixement, les que ens mostren com podem viure millor.

Hauríem de saber que estem destinats a una recerca continuada de creixement i de desplegament; que mai no acabem la tasca de fer-nos a nosaltres mateixos. Sempre estem oberts a un futur millor.

A algunes persones aquest pensament els provoca una mena d'estrès vital com si entenguessin que mai no podem descansar o estar relaxats. Això només passa amb les necessitats de dèficit i és perquè si no les tenim cobertes el descans o el relaxament no se'ns presenta atractiu. Hem de lluitar i esforçar-nos per a satisfer-les.

Amb les necessitats de creixement passa just el contrari: amb tensió i esforç no s'aconsegueixen sinó amb serenor, consciència i treball. El treball o la dedicació que esmercem a la satisfacció de les necessitats de creixement és un exercici lúcid, tenaç i intencional. No vol pas dir que no sigui dur, costós o difícil, però té una qualitat de consciència per "des d'on" es fa que va més enllà del que aconseguim.

De fet, podríem dir que si el teu treball és tens, dolorós, centrat en el resultat, ansiós o esgotador, per molt que pensis que estàs treballant pel creixement, ho estàs fent pel dèficit.

Estar bé és la feina de tots i estar millor la dels qui entenen la seva posició a la vida.

Tenir malalties és un dèficit i tenir salut un creixement. Tenir ansietat és un dèficit i tenir acceptació un creixement. Patir assetjament és un dèficit i ser solidari, un creixement. Viure en contradicció és un dèficit i fer-ho coherentment, un creixement. Estar absent és un dèficit i estar present, un creixement.

Per això evitar les malalties, l'ansietat, el rebuig, la confusió o la inconsciència està bé, però assolir la salut, la pau, la compassió, la claredat i la presència està millor.

3.3.LA VELLESA I LA MORT (C3)

LA VELLESA (C31)

La maduresa només és un valor pel que està verd. Allò madur ha d'aspirar a la podridura.

Les limitacions i el patiment de la vellesa serveixen per fer menys insuportable la mort i si no ens hi abandonen, fer-la desitjable.

A vegades temo que els humans estem condemnats a la vida eterna i que, per tal de fer suportable aquest suplici, se'ns permet creure que som mortals.

L'ANHEL D'IMMORTALITAT: (C32)

Valorar viure molts anys és una aplicació dels criteris de rendibilitat industrial a la vida humana. El que té valor a la vida és el sentit que li dones i no la durada que pots aconseguir.

Aquell home lluitava contra la mort com si li anés la vida.

El desig de supervivència és el primer desig. Un cop convençuts que el cos morirà, creiem en la immortalitat de l'ànima que és la forma sublimada del desig de supervivència o de la por a morir.

PREPARACIÓ A LA MORT (C33)

Acceptaries morir-te ara mateix? Si tinguéssim un "sí" sempre a punt per a aquesta pregunta viuríem plenament ara mateix.

Un nen pot no haver après a ser nen per manca d'experiència i un adult pot no saber ser adult perquè està molt ocupat. Però un vell que no sap ser vell, no té excusa!

PERSONA (C)

LA MORT

(C34)

Quan estàs a punt de morir no penses "què hi haurà avui per sopar?"

*El pànic a morir engendra por a viure. En canvi el goig de la mort permet
la joia de viure.*

*La naturalesa defensa la vida però programa la mort de tots els éssers
vius.*

Podria ser que morir-nos fos adonar-nos que no hem nascut mai.

*"Fes tot el que has de fer, deixa passar tot el que ha de passar... i moriràs
dolçament. Això és tot!" Amb aquestes paraules Tirèsies aconsella Ulisses
a l'Odissea. No em sembla un consell que hagi perdut actualitat.*

VIDA MÉS ENLLÀ DE LA MORT:

(C35)

No hi ha res després de la mort perquè no hi ha res després del temps.

*La creença en la reencarnació és una solució raonable quan ignores
l'evolució.*

*Crec que quan em mori no recordaré res del que he viscut com quan em
desperto no sé què he somniat.*

4. CONSCIÈNCIA (D)

4.1. LA REALITAT ÉS UN INVENT (D1)

LA REALITAT ÉS UNA INTERPRETACIÓ (D11)

No veiem tant el que hi ha com el que volem veure.

Jo soc per a tu allò que de tu has pogut penjar en mi.

Tant és pot dir que la terra gira al voltant del sol con que el sol gira al voltant de la terra. Tot depèn de quin element fixis com a referència. De fet, quan em fixo jo mateix com a referència veig clar que soc el centre de l'univers.

La realitat és emergent i immergent alhora.

-No, senyor jutge, no. Jo no he robat res a aquest home. Vam arribar a un pacte i tots dos hi vam estar d'acord: ell em donava la cartera i, a canvi, jo no el matava.

Hi ha tants Josep Maries com persones amb qui parlo.

La claredat ve de dalt per inspirar i l'acció puja des de baix per manifestar.

Es diu que convé no confondre el mapa amb la realitat, però més aviat crec que ens convé no confondre la realitat amb el mapa. Només hi ha mapa. Només tenim un mapa de la realitat. D'ella, no en sabem res.

La matèria és l'esperit vist des de fora i l'esperit és la matèria vista des de dins.

No es pot saber exactament si un moment del vespre és dia o nit, però això no implica que no hi hagi una clara diferència entre el dia i la nit.

No pensen el món segons el vivim sinó que el vivim segons el pensem.

El passat no existeix. Només existeix la interpretació que cadascú se n'ha fet.

Inventem malvats totpoderosos per justificar la inexplicable injustícia al nostre món social com abans inventaven déus per explicar el món natural igualment desconcertant

Els humans necessitem que la vida tingui un sentit i un significat i, per tant, no podem sostenir la incertesa. Necessitem ordenar els fets i tenir una explicació del que vivim. No cal que l'explicació sigui racional, ni coherent, ni lògica, ni vertadera, ni consensuada, ni evident... només que sigui una explicació que ens serveixi. I normalment ens serveix tot allò que confirma el que creiem i que ens deixa sempre en la posició que volem i necessitem.

Tal és la naturalesa humana i així s'ha demostrat al llarg de la història de l'espècie i també al llarg de les nostres vides particulars. Creiem el que ens convé. El desconcert, però, ens envolta arreu i cada cop necessitem més explicacions.

A l'antigor, a manca de coneixement de les lleis de la natura, van haver d'inventar déus i forces estranyes que justificuessin els fenòmens naturals. Lluites de déus, venjances, càstigs... explicaven les alteracions extremes del clima i les catàstrofes geològiques, les plagues o les pandèmies.

Actualment, tenim la mateixa necessitat d'explicar la deriva aparentment caòtica de la vida al planeta i com que els fenòmens són múltiples, complexos i estan summament interconnectats intuïm que les explicacions són també múltiples i complexes.

Només una explicació simple permet el coneixement del mal i el control de la solució. Si Zeus està enfadat amb nosaltres, sacrificuem tres vaques i tot arreglat. I si no s'arregla és que no hem encertat el déu, la manera o el nombre de vaques. Mai, però qüestionem que hem errat l'explicació perquè ens deixa sense resposta, inerts als peus del destí.

Davant la creixent insatisfacció de com funciona el món actual, una explicació complexa que demani accions complexes no serveix. Volem explicacions senzilles que ens permetin actuar.

De sempre l'explicació senzilla de qualsevol mal és buscar un culpable. Actualment, els responsables de tots els mals són els "dolents", els

CONSCIÈNCIA (D)

polítics egoistes, els ambiciosos empresaris, els cruels militars o les elits que es reuneixen per a conspirar contra tothom, quan no són els extraterrestres camuflats entre nosaltres.

Com a recurs funciona perquè dona una explicació simple i fàcil d'entendre. El món és dual: bons i dolents; manipuladors i manipulats; dominadors i dominats. Com si els polítics, milionaris, banquers o militars fossin perfectes i implacables que poden planificar amb precisió mil·limètrica fenòmens de massa a escala mundial mentre nosaltres no podem ni programar amb rigor un cap de setmana amb els amics.

A mi em sembla que la història i la societat humana té una deriva pròpia, com la té la natura, i el desconeixement de les lleis o regularitats que la regeixen ens impedeix entendre el que passa. Els fets socials són fruit de múltiples lleis psicològiques, sociològiques, biològiques o antropològiques que ens influeixen i condicionen.

Sabem que l'economia es regeix per lleis de preferència temporal, d'avversió a la pèrdua, de gratificació diferida... i que tenim molt biaixos cognitius, prejudicis i tendències acomodaticies. Sabem per la psicologia social que els condicionants són més determinants que la voluntat individual. Sabem que patim dissonància cognitiva i que som fàcilment manipulables. Sabem que tenim anhel de conformitat i submissió... Tot això, ben estudiat, ens ajudaria a entendre perquè passa el que passa. Però ens deixaria sense control ni reacció. Val més creure que tot depèn d'uns individus que ho controlen tot i són malvats.

A mi m'encantaria que fos així perquè demostraria una capacitat humana en la qual no crec i permetria pensar que aquest gran poder es podria fer servir per al bé (cosa que mai no he entès per què no ho fan), però soc escèptic i incrèdul.

Tampoc em considero tan ingenu com per negar les conspiracions i la maldat. Sempre hi ha hagut elits poderoses explotadores, conspiracions i sempre el mal ha exercit poder, però els considero fruit de condicions determinades de la societat: l'articulació del poder, l'estancament en el creixement personal, l'avarícia, el fanatisme, el tancament mental, el conservadorisme, la por atàvica, la indefensió apresada... No és tant que la gent sigui dolenta individualment com que les estructures socials i les condicions de vida generen situacions on la resposta malvada, egoista o manipuladora es veu com a la més productiva. Estic convençut que molts de nosaltres,

CONSCIÈNCIA (D)

posats en les condicions dels qui critiquem, faríem el mateix que ells fan o pitjor.

No crec en els déus, però crec en els sacerdots que aprofitant-se de la credulitat i feblesa dominen i sotmeten els fidels. Com ara ho fan les elits econòmiques i polítiques, però no des d'una planificació totpoderosa sinó com un aprofitament de la conjuntura mundial.

És per això que crec que no és atacant els individus que millorarem la vida humana sinó desmantant les estructures consolidades de poder i opressió. I això es fa practicant alternatives més que combatent les institucions que hi ha. Moriran d'inanició les velles formes quan els models alternatius donin millors respostes a les necessitats humanes.

LA REALITAT ÉS UNA CREACIÓ (D12)

Tot el que no és física i química és literatura.

La mateixa màgia que usa la por per a crear justament allò que temem es la que usa l'aspiració noble i activa per a crear allò que volem.

Si vols actuar sobre una pintura ho has de fer sobre la superfície on està pintada. Però si vols actuar sobre la imatge d'una projecció de diapositiva no has de tocar la pantalla sinó la diapositiva. La realitat, ¿és la superfície d'un quadre o la pantalla d'una projecció?

El que copsem de la realitat és menys del que hi ha, però també més del que hi ha.

Fabriquem sentit amb la matèria prima del caos.

No és la llum que ve a nosaltres enviant-nos la realitat sinó que som nosaltres que enviem visió al món construint realitats.

El gran poder de destruir un món no és res comparat amb el poder de crear-lo, cosa que fem tots els humans tothora.

Em considero una vida afortunada perquè ha sigut capaç de considerar-se una vida afortunada.

CONSCIÈNCIA (D)

El llenguatge no reflexa la realitat sinó que la crea.

Som els reis Midas de la realitat. Tot el que toquem ho convertim en real!

Hi ha vida en altres planetes però tots els planetes estan en aquest.

L'estereotip és la imatge que ens fem d'algú per tal que encaixi en el nostre món.

Quan el govern fa una predicció crea les condicions idònies per a què s'acompleixi i així reforçar el seu poder.

La imaginació i un altre ingredient que no sé identificar van elaborant el relat màgic de la meva realitat.

Cada persona és artífex de la seva realitat. Per això entenem el món: perquè l'hem inventat nosaltres.

No atribueixis a la intuïció el que pot ser atribuït a les ganes de què això sigui així.

Jo invento la meva realitat... Sí, teniu raó! Però al menys jo sé que ho faig.

L'univers és plastilina, les nostres opinions són les mans i el resultat és la nostra realitat.

Els únics miracles que he vist a la vida els he fet jo; me'ls he inventat jo.

Creu, ignora, protegeix, ataca: d'aquesta manera les visions falses de la realitat s'escampen pel món

Les persones individuals, les ideologies, esglésies, nacions o civilitzacions solen sostenir visions parcials i interessades de la realitat. Aquestes visions són, per aquest motiu, falses. Quan ignores la complexitat, els biaixos cognitius, els nivells d'evolució o qualsevol altra eina d'anàlisi

CONSCIÈNCIA (D)

integral i et tanques en una visió simple del món considerant-la l'única i la vertadera, estàs en un error.

Seria com si algú afirmés que ha trobat l'últim i definitiu nombre natural. Aquesta mateixa afirmació ja ens indica que no coneix la naturalesa dels nombres i que, per tant, sigui quin sigui aquest nombre últim que ell té com el darrer de tots, segur que és fals.

Doncs bé, per què hi ha tantes persones, ideologies i religions que afirmen tenir la veritat absoluta sobre alguna cosa (o sobre tota la realitat)? I, el que és més intrigant, per què tanta gent s'hi apunta?

Pel que sembla això té una explicació. Segons Jeff Hawkins, al seu darrer llibre titulat "Mil cerebros" hi ha una dinàmica dels models falsos o erronis de la realitat que tenen un mecanisme ancestral de supervivència reproducció i que es despleguen per les ments de les persones infectant-les com els virus infecten els nostres cossos.

Aquest procés es redueix a 4 fases: La primera és creure que tens la veritat absoluta. Afirmes, per exemple, que Déu existeix o que el destí humà està escrit als estels o que el teu país és el millor del món o que tu ets un portent de la intuïció. Fins aquí és fàcil perquè aquestes idees o visions ens són favorables i tot ens porta a voler que això sigui veritat.

La segona passa consisteix a ignorar les evidències que et contradiuen. En trobaràs moltes, però sempre sabrem que hi ha una explicació que les invalida. Els que no estan d'acord amb la teva veritat són ignorants, malintencionats, pagats pel govern, estan enganyats, manipulats, són pobres d'esperit que no mereixen cap crèdit. Tu, en canvi, ets savi, astut, bo i clarivident.

La tercera fase del procés consisteix a buscar i protegir tots els que estan d'acord amb tu. Uneix-te als teus, ajuda'ls, afavoreix-los, freqüenta la seva presència, manté el contacte, parla bé d'ells a tothom, difon els seus noms i activitats. Fes-ne publicitat i mostra al món que sou molts.

La fase final, quan sigui necessària, i sovint ho és, consisteix a atacar els que no comparteixen la teva veritat. La inquisició els persegueix, els governs els condemnen, algunes religions inclouen el deure de matar els infidels i quasi sempre els creients fanàtics són hostils als que no pensen com ells o escèptics. Parlen malament d'ells, els ridiculitzen, els dificulten l'expressió de les seves opinions i en general els perjudiquen tant com poden.

Aquest és un mecanisme de colonització de la nostra infoesfera que ha prosperat amb els molts anys d'evolució. El que resulta aterridor i

CONSCIÈNCIA (D)

decebedor és que el progrés i desenvolupament del neocòrtex i l'ampliació de la nostra capacitat crítica no hagi sigut capaç de plantar cara a aquesta infecció d'idees errònies (per parcials).

Hawkins apunta que el neocòrtex, l'instrument més intel·ligent i complex que coneixem, està en mans de la part més primitiva del nostre cervell (sistema límbic i tronc de l'encèfal) que només vol estar satisfet, sobreviure i reproduir-se al preu que sigui.

Ens cal una revolta de la consciència per redirigir la dinàmica de l'existència.

4.2.ELS ESTATS DE CONSCIÈNCIA (D2)

Hi ha accions i vides automàtiques i accions i vides atentes. L'automatisme porta a la inconsciència i a la conservació acomodaticia; l'atenció porta a la consciència i al canvi intencional.

Cada estat de consciència és una existència diferent.

Somniar és canviar de canal.

ESTAT DE CONSCIÈNCIA ORDINARI (D21)

IDENTIFICACIÓ EGOICA (D211)

La llum del projector em permet veure la pantalla però les imatges projectades em distreuen i ja no la puc veure.

Sí no saps llegir estàs condemnat a escollir els llibres per les cobertes. I si no saps que no saps llegir n'estaràs fins i tot orgullós.

Igual que els somnis de la nit són els somnis del dia.

Si ens fixem en l'aparença tots som diferents i podem fins i tot veure'ns com a incompatibles, però a mesura que aprofundim i anem a l'essència ens veiem cada cop més iguals. La superfície separa, la profunditat uneix.

CONSCIÈNCIA (D)

L'ego no ha de canviar el que és, sinó només el que creu ser.

LA FAL·LÀCIA DEL CONTROL (D212)

No sabem nedar i necessitem el manual de natació que està en aquella illa a la que només s'arriba nedant. Així és la vida humana.

La nostra existència és com la de Truman al seu show però sense la porta al final de l'horitzó.

Quan desitgem que algú faci el que no fa, desitgem que sigui el que no és.

SOSPITANT DE LA FALSA REALITAT QUE ENS DONA LA CONSCIÈNCIA ORDINÀRIA DE L'EGO (D213)

Conèixer la naturalesa i estructura de la consciència és conèixer la naturalesa i l'estructura de la realitat.

Crec que la nostra vida és un somni del que mai no despertem.

M'he passat la vida ascendint cap a un cim que mai no veia. Per fi el vaig veure. Havia estat sempre sota els meus peus.

La solució als problemes de la vida ve de la resolució. La solució al problema de la vida ve de la dissolució.

Les coses profundes no necessiten raons sinó intuïcions profundes. El 99% de les coses que ens ocupen, però, no són profundes.

VIURE BÉ DES DE L'EGO (D214)

Et conec quan em fonc amb tu, t'entenc quan t'escolto, t'estimo quan et sento, m'agrades quan et veig.

Les mans treballen, el cor anima, el cap organitza i l'esperit guia.

El plaer de fer, la felicitat d'estar, l'alegria de saber i el goig de ser.

La dignitat la tens pel sol fet d'existir com a humà, no te l'has de guanyar.

CONSCIÈNCIA (D)

El que sí t'has de guanyar és el respecte.

Treballar per ser millor persona és com treballar per tenir una presó més còmoda.

LA CONSCIÈNCIA TESTIMONI PERSONAL (D22)

LA NO-ACCIÓ O L'ABSÈNCIA DE LLIBERTAT (D221)

No pots canviar el que fas i penses però el que fas i penses canvia.

La gran virtut mística de no voler arreglar el món perquè el món ja és sagrat i no pot ser millorat consisteix en saber que mai no millores ni empitjores res perquè, en realitat, mai no fas res.

Tu ets el relat que et fas de tu mateix i tens nul·les possibilitats de canviar-lo. Sí t'agrada, et felicito i si no, et planyo.

La plenitud transcendental fa completa la claredat; la claredat mental fa lúcida la felicitat; la felicitat emocional fa amorós el plaer sensorial.

Tot el que fem és necessari. Tot el que hem fet era necessari.

Fer una cosa i que em passi una cosa és exactament el mateix.

LA SAVIESA I EL PODER DE SABER-SE CONSCIÈNCIA (D222)

Estic mirant una pel·li a la tele. Res del que passi o és decideixi en aquesta pel·lícula afectarà en absolut a l'aparell de televisió en el que l'estic veient. El que anomenem realitat és la pel·lícula i la consciència testimoni, el televisió.

Saviesa, on ets? No et veig a les institucions, ni a la universitat, ni a la xarxa, ni a la tele, ni al temple, ni al top ten dels desitjos de la gent.

Tant si som al cel com a l'infern hem de ser conscients que només som espectadors.

CONSCIÈNCIA (D)

-Jo soc la lletra "a" i puc escriure paraules precioses com ara "amor".

-Jo soc la paraula "vida" i puc escriure frases inspiradores.

-Jo soc la tinta i puc escriure-ho tot.

De la mateixa manera que sé que no és la meua llengua qui parla sinó jo a través d'ella, sé que no soc jo (el meu ego) qui actua sinó el Ser a través meu.

Tot em passa a mi però a Mi no em passa res.

Pel que fa al poder interior, hi ha una cosa millor que conquerir: ser conquerit.

Quan el puny va desplegar la mà, els dits es van sentir sols i allunyats entre ells. Només amb consciència de mà és dissol el somni de dits solitaris.

Per damunt del ballarí encara hi ha el volador.

Tot, absolutament tot, té la meravellosa magnificència de l'existència. Fins i tot el crim més horrible.

Cal assumir la càrrega de ser Déu.

En estat de consciència plena, la meua voluntat intel·ligent i bona té el poder.

Els canvis normals venen de saber, voler i poder, però els canvis importants venen de la saviesa, la voluntat i el poder

Quan ens plantejem alguna acció solem seguir un patró que comença pensant. No parlo aquí dels automatismes i els hàbits inconscients o de les rutines quotidianes. Parlo de les coses que ens plantejem i que volem canviar. Com deia, aquestes coses comencen pensant en la situació que tenim, imaginant el punt on volem arribar i planificant els passos intermedis que ens convenen.

CONSCIÈNCIA (D)

Sento la necessitat d'alguna cosa i aleshores penso que amb diners la puc comprar i imagino com aconseguir-los. Potser hauré de treballar, o robar, o demanar...

Quan el pensament que hem tingut és clar i coherent per a nosaltres, aleshores necessitem la motivació del desig o de l'evitació del dolor i només si aquesta emoció és prou intensa ens activarà la part final del procés que és l'acció.

Aquest procés pot quedar estroncat en qualsevol dels seus punts: pot ser que no vegi clara la idea que he pensat, que no tingui prou motivació o que no pugui realment executar el que em proposo.

El que importa és saber que les tres passes són importants i seqüencials. S'influeixen unes a les altres per tal de modificar cada procés de canvi. A vegades la motivació és intensa i ens fa fer coses no clares o que no podem després executar. O podem pecar d'idealistes i pensar bones idees impracticables. O podem acabar fent les coses més senzilles de realitzar encara que no siguin les que més ens convenen o més clares tinguem... En fi, els humans som un laboratori alquímic de processos intel·lectuals, emocionals i factuais complexos.

Però el que volia dir avui és que els canvis importants a la nostra vida, els que reorienten el que som i els que acaben fixant el grau de plenitud que assolim no venen tant d'aquestes accions relativament simples sinó d'una categoria superior d'idees que són la saviesa, la voluntat i el poder.

Aquí distingeixo el verb saber del substantiu saviesa. Saber és circumstancial, instrumental, una acció que només podem valorar èticament quan en veiem la seva aplicació. La saviesa, per contra, és un coneixement integral essencial, objectivament bo i que es justifica per ell mateix sense necessitat de ser aplicat. Pot semblar una descripció un xic esotèrica, però la saviesa és una qualitat que no està vinculada a la intel·ligència, ni a l'estudi, ni a la ciència... La saviesa és el coneixement íntim de què és essencial a la nostra vida i, si treballem el seu desplegament, veurem que es manifesta com una mena de guia interior molt personal però alhora molt universal. Tot el que neix de la saviesa és benaurat i digne de ser respectat.

Però tampoc n'hi ha prou amb tenir saviesa. Necessitem també la voluntat que no és el mateix que "volar". Volar torna a ser relatiu, depenent de la cosa volguda, fàcilment mutable per les dificultats, les modes, la manipulació o les influències socials. La voluntat, tal com l'entenc aquí, ara,

CONSCIÈNCIA (D)

vindria a ser una mena de compromís amb un mateix, una adhesió incondicional de tota l'energia emocional amb allò que la saviesa ens mostra.

Ens faltaria encara el poder si volem completar el canvi essencial que necessitem. El poder és la força energètica del nostre ésser alineada amb la voluntat i amb la saviesa. El poder no és la possibilitat de fer com el verb indica sinó l'acte pur, la realització d'allò que ha de ser i que no concebem com a prescindible o irrealitzable.

Aquests tres factors, simbolitzats pel savi, el monjo i el faquir que dominen respectivament la ment, la voluntat i el cos, (o el cap, el cor i les mans) són capacitats que tenim dins nostre i que podem i hem de desplegar. Normalment, dediquem molt temps i energia al més immediat i superficial i oblidem aquest deure vital de la nostra realització.

La vida reactiva ens té atrapats en hàbits i costums de pensament, sentiment i accions. Quan ens plantejem altres canvis conscients, massa sovint són només variants sofisticades d'aquests hàbits perquè no qüestionen el mapa pel qual ens movem.

Els canvis essencials qüestionen la realitat i plantegen reptes trencadors i sovint incòmodes, però només aquests canvis donen lloc a nova vida o noves formes de vida. I aquests canvis comencen sempre per la saviesa. Sempre comencen pel pensament que s'obre pas amb preguntes i dubtes.

Molt sovint quedem atrapats en aquest estadi: pensem clarament les coses que hauríem de canviar, però restem immòbils lamentant-nos i justificant la nostra passivitat. Molta gent veu clar que el món va malament, que estem degradant la vida i la dignitat en aquest planeta. Ho veuen clar, tenen saviesa en aquest punt, però segueixen fent el mateix que sempre.

Pot passar, però que d'aquest punt de saviesa neixi una voluntat clara de canvi i aleshores tot és diferent. Ja hi ha una altra actitud, una altra mirada sobre el món. Hi ha una receptivitat major al canvi, un compromís intern amb allò que la voluntat ens indica, però moltes vegades encara no fem res.

Falta assolir el poder! El poder és l'energia que emana de la confluència de la saviesa i la voluntat i quan ambdues tenen ja la intensitat justa i la sincronia necessària, l'acció esdevé sola com a fruit natural del poder personal.

CONSCIÈNCIA (D)

Assegut al sofà veig clar que he de caminar. Això seria saber. M'aixeco i estic dret immòbil; aquí ja hi ha un voler. I quan avanço una cama i després l'altra, ja puc caminar.

Una persona sotmesa a una feina esclavitzant o a una relació tòxica, si només pensa, vol i fa, pot ser que acabi amb una altra feina igualment explotadora o una relació d'abús novament. Però podria ser que la saviesa li indiqués clarament el que ha de fer i això fos trencar aquests vincles. Això fa por, però ho veu clarament. Així i tot, possiblement no farà res si no mou la seva voluntat i s'adhereix emocionalment a l'energia del canvi. Aleshores ja té el cor i el cap alineats i el canvi és quasi inevitable. Pot passar encara que el darrer pas, el més dolorós perquè és el més trencador, es demori i el procés s'enquisti. Cal activar el poder personal.

Tot això esdevé més senzill si es fa en amistat i companyia perquè els humans som més savis, decidits i poderosos junts; perquè el cap, el cor i les mans treballen millor en equip.

Quan un menjar és dolent, augmentar la ració no millora el gust

Quan un menjar és dolent, augmentar la ració no millora el gust. Per evolucionar cal canviar d'estadi, no estendre i aprofundir en el que estàs. Aquesta és la tesi que m'agradaria presentar aquí.

La meva anàlisi de l'estat i concepte del coneixement als nostres dies parteix de la idea que un cop abandonada la creença que el coneixement venia de dalt (de Déu fins a l'edat mitjana) hem caigut en un extremisme i reduccionisme semblant però de caràcter empirista.

El coneixement està dominat quasi absolutament per la ciència que fa servir les eines de la mesura, el càlcul, la comprovació, la manipulació, etc. Ara, tot coneixement que no estigui recolzat en fets empírics o experimentals passa per superstició o ignorància.

Aquesta postura que es va iniciar en el període que va del Renaixement a la Il·lustració es va consagrar en el positivisme lògic del Cercle de Viena, el primer terç del segle passat.

Crec que cenyint-nos al coneixement empíric vam millorar molt perquè vam poder demostrar les lleis, vam poder aplicar-les a la tecnologia i vam atorgar autonomia de pensament i moral als subjectes.

CONSCIÈNCIA (D)

La conseqüència lògica d'aquest posicionament ha sigut l'abandó i desprestigi de tota qüestió metafísica i, per tant, les preguntes sobre l'ànima, la transcendència, l'esperit, la llibertat, l'existència dels déus o el sentit de la vida han quedat obsoletes i ridiculitzades. Wittgenstein deia que "no signifiquen res".

El fet que aquestes preguntes no tinguin resposta empírica o científica no vol pas dir que no siguin rellevants. De fet, són molt més rellevants que les preguntes que la ciència es planteja. Als humans ens motiva el sentit, l'amor, la justícia, el jo, la transcendència i altres coses que no poden ser demostrades.

Crec que aquesta postura del positivisme modern és tan nefasta com ho va ser l'idealisme fins a l'edat mitjana. Abans se centraven en el món immaterial de l'esperit oblidant el món físic que era un enemic, però ara hem oblidat el món interior i ens hem centrat en l'exterior que és pura materialitat.

Tots sabem que no som només matèria. Per això crec que ara estem en un moment crucial de la història humana perquè la gent comença a considerar que el paradigma científic, malgrat tots els avantatges que ens ofereix, no aporta solucions als autèntics problemes humans.

Ha arribat l'hora de la síntesi, de la integració de dues mirades que són igualment vàlides, però que aporten perspectives diferents. Les dues mirades són com els dos ulls: es complementen per a formar una imatge única. De fet, crec que són dues cares de la mateixa moneda.

Cada societat queda atrapada per la seva visió de la realitat. Abans del Renaixement el món era màgic i ple d'esperits i de sentit. Atrapada en el seu idealisme que mirava amunt oblidava mirar avall, al món de les coses. Ara, però estem atrapats a mirar avall i hem oblidat mirar amunt per a entendre la unitat transcendental que tot el cosmos conforma.

I cada societat té aquesta visió determinada perquè està en un nivell d'evolució. De la mateixa manera que un adult veu el món diferent que un nen.

El repte que hem d'escometre ara és elevar-nos per damunt del nivell materialista i assolir la mirada integral o transracional. Això implica concebre l'existència com un seguit d'estadis evolutius que demanen un cert treball per a ser superats quan estan ja madurs per fer-ho. I ara és el moment. Ara hem de desplegar la mirada vertical de la profunditat que hi ha en tot el

CONSCIÈNCIA (D)

procés evolutiu. I no ho farem insistint en la limitació de les nostres mires per molt coneixement que apleguem.

Per això dic que no millorarem el gust del menjar augmentant les racions perquè el gust no té res a veure amb la quantitat de la mateixa manera que el materialisme no té res a veure amb la transcendència. Cal superar les mirades limitades i assolir l'estadi on tot l'anterior queda integrat i transcendit.

LA CONSCIÈNCIA TESTIMONI NO PERSONAL (D23)

El fetitxisme dels -ismes. Quan una part esdevé central el tot és un accessori secundari.

Escoltar-te a tu mateix, escoltar els altres, escoltar-te a tu mateix escoltant els altres i escoltar-ho tot, són els quatre nivells de l'atenció conscient.

De la vista al cervell. Del cervell a la ment i de la ment a la consciència. Procés per identificar què és la realitat.

L'esperit no està separat del cos com no ho està la temperatura de la tetera.

No hi ha res transcendent que no sigui també immanent.

Fondre's amb l'ombra: això és la llum.

La transcendència és la immanència (la quotidianitat) enfocada correctament.

Ajuntar-se per fer; unir-se per ser

Crec que en les relacions que establim els humans hi puc distingir com a mínim dos tipus o classes: les que en dic de col·laboració i les que anomenaria de coneixement. Cal que ho expliqui un xic perquè aquí, tant "col·laboració" com "coneixement" tenen significats propis.

CONSCIÈNCIA (D)

Entenc que la immensa majoria de relacions que establim al llarg de la nostra vida tenen a veure amb la consecució d'objectius comuns. Queda doncs clar que les relacions fortuïtes com compartir un vagó de tren o la cua del supermercat, o les de compromís, com dinar amb una colla al casament d'un amic comú, no les conceptualitza com a relacions intencionals o relacions pròpies.

Les relacions que tenen un objectiu comú com ara fer un viatge, formar un matrimoni, sostenir una empresa, impulsar una associació de veïns o tenir un fill són les que anomeno de col·laboració i són, com he dit, la majoria.

Aquestes relacions requereixen intenció, planificació, esforç i compromís per més que, molt sovint, aquests no es fan explícits. No es fan explícits, però es donen per descomptat. Justament d'aquesta manca d'acord en les implicacions de les relacions se'n deriven sovint els conflictes.

En les relacions laborals o administratives sol estar clar què s'espera de cada part, però en les relacions col·laboradores fonamentades en els afectes se sol considerar que l'amor o a l'amistat és garantia suficient.

Amb la gent amb qui col·labores t'hi ajuntes i això implica obligacions, compromisos i pèrdua de llibertat interna i externa. Tots ho sabem, però ho acceptem perquè sabem o creiem que els beneficis que es deriven de la cooperació superaran els inconvenients.

Ara parlaré de l'altre tipus de relació que és molt més subtil i difícil d'explicar. A vegades coneixes persones i t'hi vincules o t'hi "uneixes". Parlo d'una experiència que es constata en el més profund d'un mateix i que sovint costa de besllumar i integrar perquè sol anar acompanyada d'enamorament, fascinació, admiració, complicitat, empatia profunda o alguna altra mena de fenomen emocional o intuïtiu.

A mi em sembla que, sense negar l'enamorament o la complicitat, les unions no estan fonamentades en aquestes qualitats sensibles i anímiques sinó en un "coneixement" profund del ser de l'altra persona. Això passa quan aquest ser reverbera en el teu i "coneixes" l'altre just en el moment precís que et coneixes del tot a tu mateix. Perdoneu la vaguetat de l'explicació, però no ho sé dir millor.

El fet és que les relacions de coneixement deixen de ser relacions i passen a ser "unions". Hi ha alguna cosa definitiva que es va endevinant en aquest procés i que en els primers estadis podem mal interpretar com a màgia, romanticisme o misticisme.

CONSCIÈNCIA (D)

Unir-se a algú és conèixer-lo absolutament a través del coneixement d'un mateix i tot el que esdevé després pertany a una altra òrbita de realitat. Així, malgrat que les "unions", és a dir, les persones unides, es troben per fer coses i col·laborar, no tenen cap compromís entre ells, no s'esforcen a fer res, no planifiquen ni declaren intencions. Simplement són.

Ens ajuntem per fer coses, però quan ens unim, simplement som, que és el màxim a què podem aspirar. Estiguem doncs atents al "coneixement".

La consciència és Déu, el tot, la unitat essencial, l'Ésser, l'esperit universal... És relativament senzilla de percebre i no té res de sagrada, inefable o sublim. És la més comuna de les nostres experiències

Definiria la consciència com el suport de tot el que és. Percebem coses perquè estan en un marc o fons de consciència, i per això canvien mentre la consciència mai no canvia. Les coses muten, es mouen, varien els estats i les formes, però el fons que les sustenta, és immutable.

Per poc que t'hi fixis veuràs que tot, absolutament tot el que hi ha té alguna realitat pel fet que està en la teva consciència. Consciència és aquest "espai" on tot succeeix. Tot el que pots percebre ha d'estar en un espai i tot el que pots sentir amb l'oïda ha d'estar sobre un fons de silenci i tot el que pots percebre movent-se està en un fons de quietud i tot el que penses emergeix d'un fons de buidor mental...

Aquest fet és conegut des que els humans som humans. Més que conegut és intuït i totes les religions i filosofies essencials parlen de la totalitat que tot ho abasta, de l'U com a Veritat essencial.

El nom que donem a aquesta realitat que tot ho engloba és accessori. En podem dir Déu, el Tot, l'Absolut, la Unitat, Brahman, el Gran Esperit, Ésser Suprem, Ser Universal, Atman, Tao, Consciència Universal, Amor Incondicional, etc. sempre es refereix a la mateixa realitat: la consciència!

La intuïció d'aquesta totalitat única que és la nostra consciència ens commou perquè no l'entnem i ens sobrepassa, desborda les nostres emocions, pensaments, sensacions... i d'aquí neix el concepte i la realitat del que és sagrat. També té molts noms. En podem dir diví, sant, sublim, místic,

CONSCIÈNCIA (D)

transcendental, inefable, espiritual, esotèric... sempre és el mateix: un reconeixement humil i misteriós del que no podem abastar amb les nostres eines cognitives.

Amb tot, aquesta consciència única no és res extraordinari. De fet, és l'experiència més comuna que tenim. Encara diré més: és l'única experiència que tenim tothora sense ser-ne conscients quasi mai. Diu Wilber que la consciència no és difícil d'assolir sinó impossible d'evitar.

Normalment, estem desidentificats de la consciència i ens pensem que som alguna de les coses que en ella apareixen. Creiem ser aquest cos i aquesta ment que apareix en la nostra consciència com un contingut més. En realitat el nostre cos i el dels altres és la mateixa consciència perquè apareix en la mateixa "pantalla".

Costa d'explicar perquè el llenguatge racional no està a l'altura de la realitat última i només es pot percebre amb l'atenció conscient del que és. D'aquí les pràctiques meditatives i contemplatives.

Amb tot, cal ser molt conscient que tot el que creguis saber, veure o descobrir no són més que objectes de la consciència, tan anodins i normals com qualsevol altre.

Veure a Déu en una pantalla és el mateix que veure un arbre: són manifestacions de la pantalla.

4.3. NIVELLS D'EVOLUCIÓ (D3)

UNA INTRODUCCIÓ (D31)

Hi ha nens de seixanta anys, vells de vuit, joves de noranta i adolescents de trenta.

Pots estar il·luminat i al mateix temps equivocat en totes les teves teories i creences.

Ser adult és més evolucionat que ser infant o adolescent, però no és pas més bo ni més digne des del punt de vista ètic.

Tot el que vivim té un significat coherent amb el nivell d'evolució en què

estem.

Comparació entre el sexe i l'escriptura:

- 1. sexe = tipografia (Cmmaicac)***
- 2. sexe amb afecte = tipografia amb sentit (Camí)***
- 3. sexe amb afecte i claredat = tipografia amb sentit particular (El camí de la font)***
- 4. sexe amb afecte, claredat i plenitud espiritual = tipografia amb sentit universal (La vida és un camí)***

Es trencarà aquest somni com es trenquen els de la nit?

El poder, la companyia, la comprensió i la devoció, quatre estadis en la fusió dels amants

L'amor és una força que uneix. Els amants, les persones que s'estimen, mantenen una dinàmica de proximitat i unió que aspira a la fusió que és l'estat definitiu de coneixement. I és que això és precisament l'amor: el coneixement essencial d'allò que s'estima.

Partint d'aquesta premissa, considero que l'amor no és res estable sinó un procés. Té moviment com el mar que mai no està quiet i va alternant moments de placidesa amb altres de tempestuosos. A vegades avança i apropa i a vegades retrocedeix i aïlla. Sempre, però afecta i desperta en els amants el desig de bé. Si no fos així, l'amor ja no seria amor.

Aquest desig de bé és buscat anhelosament des de totes les dimensions. Els cossos s'atansen un a l'altre a la recerca de coneixement. En la seva dimensió més pulsional el cos vol posseir l'objecte estimat, vol adquirir poder en la relació com si conèixer i tenir fos el mateix... Aquesta il·lusió s'esvaeix tan bon punt el cos emocional embolcalla la relació i entén que acompanyar-se en tot el que s'esdevé atorga qualitat al coneixement.

És un acompanyament "compassiu" en el sentit de passió compartida, una mena d'harmonia emocional que s'expressa més com a receptivitat i obertura que no pas com a activitat o impulsivitat tal com passava a la dimensió física.

Quan la ment s'afegeix al banquet, la comprensió profunda (que no necessàriament racional) aporta molta llum perquè insereix totes les capes

CONSCIÈNCIA (D)

anterior en un marc més ampli que dona sentit i harmonia conceptual. Aquest estat d'unió és especialment fecund i obre moltes possibilitats en la unió.

Finalment, les ànimes dels amants poden trobar-se en el punt de coneixement màxim que és aquell en el que esdevé evident la unitat que tots som i que fon les barreres entre ells superant la necessitat de poder, de companyia i fins i tot de comprensió. Aquí ens rendim amb devoció al que és i tot en nosaltres és agraïment, sovint a través de l'altre, però sempre entenent que l'altra és una representació de tot i tothom.

Aquests moments que es poden donar en una relació amorosa rarament es presenten en l'ordre seqüencial i total que he expressat. Com el mar, oscil·lem en diferents estats i moments, avançant, retrocedint, amb claredat i foscor, amb gammes de blaus i de transparència que configuren el particular retrat de l'amor que ens professem uns als altres. Per això cada relació amorosa (i quasi totes les relacions ho són) és tan personal i singular com la pròpia existència.

A mi m'ajuda entendre que les relacions són com una dansa, com un joc de desplegament de les nostres capacitats amoroses que requereix cura, paciència i acceptació. Cura del cos, de les emocions, de la ment i de l'esperit. Paciència per a madurar i aprendre el que ens cal i acceptació per a no forçar el desenvolupament de la més preciosa de les nostres capacitats relacionals: l'amor.

Hi ha un plaer més alt que el físic; una felicitat superior a l'emocional i una claredat més lluminosa que la mental

Les persones som integrals i formem una unitat complexa. De la mateixa manera que el territori és una sola cosa, però el mapa de Google et permet representar-lo de formes simplificades i amb capes sobreposades, així també les persones podem ser interpretades com a compostes de diverses capes o dimensions de realitat.

A mi m'és molt útil l'esquema quadridimensional dels humans que considera que som el resultat de 4 processos o moments evolutius. Tenim un substrat o capa biològica semblant a la dels rèptils regit per un paleocòrtex damunt del qual va evolucionar un mesocòrtex límbic que ens iguala als mamífers. Per damunt d'ell, el procés d'hominització ens va dotar del

CONSCIÈNCIA (D)

neocòrtex amb les seves capacitats intel·lectuals. La superposició i combinació d'aquestes potencialitats, que es van imbricant i integrant encara ara en els humans, ha donat pas a l'home transcendental o transracional.

Doncs bé, aquest esquema em serveix per entendre que en l'àmbit físic el bé més gran és el plaer. A escala emocional o social, el bé es manifesta com a felicitat i la màxima expressió que podem assolir en el pla intel·lectual és la claredat mental.

Evidentment, els humans transitem constantment per situacions en què les diferents dimensions prenen distinta rellevància sense que en cap cas les altres quedin anul·lades. Mentre correm la marató el cos pren protagonisme, però l'estat d'ànim o la intel·ligència amb què fixem l'estratègia són també molt importants. Si estem amb amics és prioritària la relació afectiva i si estem afrontant un examen, l'intel·lecte és fonamental.

Els nivells evolutius emergents són jeràrquicament superiors als primitius quan es tracta d'assolir qualitat de vida. Així atendre les necessitats emocionals pot ser més gratificant que assolir plaer físic si tenim les necessitats bàsiques cobertes. De la mateixa manera, entendre's amb algú pot ser més satisfactori que simplement estar-hi bé.

Així doncs, hi ha un plaer més gran que el físic: l'emocional. Hi ha una felicitat més alta que l'emocional: la mentalment clara. Hi ha una claredat superior a la mental: la plenitud. I no hi ha res superior a la plenitud espiritual o essencial.

Els nivells d'evolució d'un mariner podrien ser: No enfonsar-se / Creuer de plaer / Cercar una ruta / Navegar

Vivim la vida segons el nivell d'evolució en què estem. Em refereixo aquí als nivells d'evolució mentals, a les visions i valoracions del món i la forma com percebem la realitat.

Totes les grans tradicions de saviesa, la psicologia, la filosofia, les religions, les metafísiques i qualsevol altre estudi holístic de la realitat constata que les persones progressen (o podem progressar) al llarg de la vida transitant per diferents nivells d'evolució progressius i acumulatius.

Això és molt obvi quan pensem en els nadons, els nens, els adolescents, els adults... En la dimensió física els canvis són manifestos, però

CONSCIÈNCIA (D)

en la dimensió mental només ho són fins a un cert punt. Donat que el creixement o evolució mental no és inevitable (com sí que ho és el físic) les persones podem quedar estancats en determinats moments d'evolució i mantenir-nos allà molt temps o per sempre.

La visió del món d'un nadó és, afortunadament efímera, però la mirada egocèntrica d'un nen pot enquistar-se en la personalitat d'un individu i romandre egocèntric fins a la mort. Aquesta mirada és la de la persona que aspira per damunt de tot a sobreviure i se centra en les seves necessitats ignorant les dels altres. Coneixem persones adultes i velles atrapades en el seu egocentrisme perquè mai no han superat la fase de la infància.

Afortunadament, arriba l'adolescència que és quan es produeix l'evolució d'entendre que el bé dels nostres (familiars, amics, coneguts...) repercuteix en el nostre benestar. Aquí apareix la socialització que ens dona confort emocional i que ens empeny a col·laborar, ajudar-nos i empatitzar amb els altres. En aquest nivell d'evolució el més important és estar bé amb els altres i assolir la felicitat. És una evolució superior a l'egocentrisme, però que també cal superar quan deixes l'adolescència.

Això passa quan la raó ens fa veure que les coses que ens fan feliços a vegades no són lògiques o justes. Quan veiem que un nostre amic ha comès un delicta, ens sentim propers, però no podem evitar veure que això no està bé. Què fem? Com resollem aquests conflictes entre la felicitat i la raó? M'ho passo bé viatjant, però sé que l'aviació contamina més del que ens podem permetre. Tinc mandra de participar en aquesta associació en la qual crec, però sé que ho he de fer per a assolir els meus ideals...

No cal dir que aquest pas és molt important i transcendent. També difícil perquè renunciar a la felicitat per les idees costa molt. Per això molta gent mai no fa aquest pas i el món és ple d'adolescents addictes a la felicitat tinguin 30, 50 o 80 anys!

A l'estadi de la raó busquem el sentit de la vida i la forma de desplegar al màxim les nostres potencialitats. Això incomoda el nostre jo hedonista que voldria tenir una vida plàcida però és el repte que la vida ens presenta en aquesta fase.

Encara falta en els humans una darrera etapa o nivell d'evolució, que és el moment transracional o transcendent, que s'esdevé quan entenem que la realitat és una construcció nostra que depèn dels nivells d'evolució pels que transitem, dels estats de consciència que tenim i en general de totes les circumstàncies que en determinen. Entenem que no hi ha bé ni mal, no hi ha

CONSCIÈNCIA (D)

llibertat ni sentit i que tot simplement és. Aleshores, en aquest estadi transcendental, no importa el que fas ni com estàs. No importa res perquè tot el que passi, sentis, pensis o desitgis serà només la consciència de Ser que tots els savis i persones realitzades coneixen.

Per això he comparat la vida amb una navegació. Un mariner nadó que només vol sobreviure és aquest que només anhela no enfonsar-se. El mariner que vol viatges de plaer és com la persona aferrada a la felicitat emocional. El mariner madur no en té prou amb no enfonsar-se i passar-s'ho bé sinó que vol cercar una ruta que doni sentit a la seva navegació. Finalment, el mariner que ja ha entès de què va la vida sap que tot es redueix a navegar, és a dir, a Ser.

EL DESPERTAR: EL CREIXEMENT, EL SALT EVOLUTIU

(D32)

El món sobrenatural és un barri desconegut, però ocasionalment i accidentalment visitat, del nostre cervell.

Fer malbé i arruïnar el potencial d'una persona és relativament senzill. Ajudar-la a florir i a créixer és relativament complicat.

Desplegar totes les nostres capacitats no és un fi sinó un mitjà. El funcionament correcte de les capacitats un cop desplegades possibilita el coneixement que supera la dialèctica mitjans-fins.

Hi ha una admiració racional cap a la intuïció poètica i una admiració poètica-intuïtiva cap a la raó.

Sempre m'ha meravellat la impertorbabilitat de l'arbre mentre és talat o de la gasela mentre és menjada. La seva biologia està estressada però el seu ésser transpira acceptació.

Crec que al final vam crear el Big Bang.

Quan descobreixis on estàs realment sabràs que estàs a tot arreu.

CONSCIÈNCIA (D)

Tot ho fem com ho hem fet sempre i com no ho hem fet mai, al mateix temps.

La resistència al canvi és la mort, com la paràlisi d'una bicicleta és la seva caiguda.

INDICACIONS PER A CRÉIXER I DESPERTAR (D33)

Hi ha un univers diferent per a cada instant de temps i un per a cada punt de l'espai. Per això jo visc en el meu propi univers.

Afany de superació no és el mateix que afany de superioritat.

Meditar no és fer una cosa; és no fer totes les coses.

Deixar de buscar el plaer i la felicitat per prioritzar la claredat mental i la plenitud és un salt de pantalla molt complicat, però necessari perquè la vida valgui la pena de ser viscuda.

La serp que no muda la pell no sobreviu; la que no la reconstrueix un cop perduda, tampoc.

El dolor, els conflictes, les contradiccions i l'aferrament a l'ego no impedeixen tenir salut, bones relacions, claredat d'idees i assolir la il·luminació.

No sempre canviar les creences implica una evolució. A vegades es una simple traducció adaptativa i no transformadora.

Si no dubtes, no despertaràs.

La supervivència depèn de la quantitat de recursos que siguem capaços de procurar-nos. La realització, de la qualitat dels recursos que ens procurem quan tenim la supervivència assegurada.

Ningú no puja al tercer pis d'un salt. Cal assolir els nostres grans reptes amb humil perseverança, escaló a escaló.

CONSCIÈNCIA (D)

No serveix de res que la vida sigui una gran mestra si tu ets un mal alumne.

Les persones no canviem a base de força de voluntat sinó per comprensió profunda i acceptació del que som.

A alguns ens cal perdre'ns per trobar-nos.

Si malmets o descuides el teu cos, les teves relacions o la teva ment tothom t'ho fa notar i els teus amics es preocupen. Però si malmets o descuides el teu esperit ningú no en farà cas. I això que l'oblit de l'esperit sovint és la causa de les altres mancances.

Si vols viure, has de respirar. Si vols viure amb plenitud, t'has de desplegar.

La meditació no és una pràctica; és una comprensió.

Sí creus que obtindràs algun benefici pel fet de meditar, ja estàs prostituint la meditació.

Necessites ser molt savi per descobrir que no necessites ser molt savi.

No n'hi ha prou amb mantenir-se viu. Cal créixer sempre, no importa l'edat.

Hem de despertar i créixer al mateix temps. Despertar sense créixer t'infantilitza i créixer sense despertar et buida.

Has d'estimar forçosament qui et porta als límits de la consciència, el coneixement i la saviesa.

Hem de passar de ser alguna cosa (ego) a no ser res (consciència). I de no ser res a ser-ho tot (Ser).

L'endoll perfecte no és el més bonic, ni el de més qualitat, ni el que està més ben instal·lat sinó el que està connectat al corrent.

CONSCIÈNCIA (D)

Les grans coses que em fan evolucionar, primer les penso, després amb el temps les assumeixo emocionalment i finalment, amb més temps, les incorpore a l'acció. En les dues primeres fases soc totalment contradictori perquè penso el que no sento i sento el que no faig.

Els monjos, monges i persones sàvies s'aïllen del món perquè trien el camí fàcil. El que és difícil és assolir la quietud interior i el centrament essencial en la voràgina de la vida quotidiana.

Si la Veritat és a dalt, l'únic que has de desitjar és pujar.

No aspiro a que m'entengueu (els humans som essencialment inentenibles). Valoro molt que m'accepteu i que m'estimuleu dient-me el que us costa acceptar de mi. Gràcies.

Un humà que no posi esforç i intenció a evolucionar, involucionarà.

Cal descobrir que hi ha un actor darrere el personatge i una persona darrere l'actor.

L'esforç mai no podrà aconseguir el canvi que provoca el coneixement.

Només hi ha una cosa digna de ser desitjada: no desitjar.

La impecabilitat és una pràctica.

No et faràs gran empetitint els altres sinó anant més enllà de tu mateix.

Qui controla la por és amo del món i qui controla la seva pròpia por és amo de si mateix (que inclou el món sencer).

Busquem l'equilibri entre el deure i el plaer, entre la individualitat i el grup, entre la claredat mental i la sorpresa. I si aquest equilibri és identificació, millor.

Mira lluny, tan lluny com puguís. Tant si és una nit estelada, com un dia ennuvolat. Tant si ets en un espai interior com amorrat a una paret...

Sempre mira lluny..

L'estímul de creixement pot venir de mirar endins o de mirar enfora.

Endins és possibilitat; enfora, limitació

Hi ha en tots els éssers vius una energia de creixement o de desplegament. És l'argument de la vida: procurar energia per cobrir les necessitats i desplegar les capacitats.

Aquest procés biològic és automàtic i igual en els animals de la mateixa espècie, però en el cas dels humans requereix una intenció i individualització. No naixem ja fets i acabats sinó en construcció. I aquest procés dura tota la vida. Estem constantment dissenyant la nostra existència. Aquest és el tret essencial dels humans: som éssers oberts a la vida, creadors de la nostra existència, protagonistes de la nostra història.

Això pot ser viscut com una empresa engrescadora o com una maledicció. Sartre parlava de la condemna de la llibertat. Estem obligats a ser lliures i això ens fa responsables. D'aquí ve el terrible malestar d'una vida mal viscuda i la immensa joia d'una vida plena.

Aquesta assumptió del nostre protagonisme en la nostra vida, aquest disseny del model de persona que volem ser, aquest posar-se al volant del projecte vital és gradual. És un poder que es va adquirint a poc a poc, que és molt petit en la nostra infància i que va augmentant a mesura que vivim.

Aquest procés de maduració de la nostra autonomia és molt dependent en els seus inicis i la tendència desitjable seria que s'anés fent lliure i apoderat progressivament.

Molta gent no acaba mai d'assolir l'autonomia personal perquè s'estanca en la fase automàtica o dependent. Això és degut a la influència social que és la gran modeladora de la nostra conducta i visió del món.

Naixem petits i tot són gegants al nostre voltant. Els mirem amb reverència i temor. Els valorem quan ens cuiden i ens accepten. Necessitem rebre la seva aprovació i el seu reconeixement de que som valuosos.

Aquest mirar enfora, als altres, per tal d'imitar i ser acceptats és una molt bona estratègia evolutiva en les fases de dependència, però ha d'anar deixant pas a una nova manera de gestionar la nostra vida.

No podem estar tota la vida imitant els altres o fent allò que tothom fa per tal d'assolir la seva aprovació i reconeixement. Clar que necessitem

CONSCIÈNCIA (D)

l'acceptació cordial de la nostra comunitat, i per això hem d'assolir pautes socials consensuades, però no podem sotmetre'ns al seu reconeixement per tal de validar la nostra vida.

En algun moment l'estímul del creixement haurà de deixar de venir de fora i haurà de començar a emergir de dins nostres. De quin lloc exactament? Doncs del model comparatiu que fem servir per a valorar-nos.

Si en les fases immadures són els altres el model amb què ens comparem i mesurem la nostra vàlua, en les fases autònomes o apoderades hem de ser nosaltres mateixos el patró que ens indiqui si vivim amb sentit o no.

Comparar-nos amb nosaltres mateixos, o mirar endins, és tenir consciència de quin nivell d'evolució tenim en el desplegament de les nostres capacitats (físiques, emocionals, socials, intel·lectuals i espirituals) i examinar en què hem de i podem avançar.

Quan assolim els objectius de creixement que ens hem proposat ens podem reconèixer com a l'ésser evolutiu que som i sabem que la nostra vida té sentit.

Els obstacles, llacunes, estancaments o crisi no són indicadors per ells mateixos sinó que s'han de valorar amb aquesta mirada global del que som i de la circumstància que vivim. Aquest procés d'examen de la pròpia vida és difícil perquè ens implica i complica la dolça rutina, però és absolutament imprescindible si vols ser realment humà.

Una vida no examinada no mereix ser viscuda. La frase és de Sòcrates i em sembla molt encertada. Aquesta tasca de qüestionament de la pròpia vida requereix la col·laboració d'altres persones perquè tots sols no la podem fer. Així com no podem sobreviure biològicament alimentant-nos del nostre propi cos orgànic, tampoc podem viure una vida social relacionant-nos amb nosaltres mateixos.

Necessitem el grup, la comunitat per tal de viure una vida plenament humana. No qualsevol grup ens ajudarà a créixer. La família, els amics, els grups socials... normalment ens ajuden a sobreviure, però quasi mai ens estimulen a créixer. Per això necessitem grups intencionals integrals que tinguin la finalitat clara d'ajudar-nos a desplegar-nos i si no els tenim els hem de crear.

CONSCIÈNCIA (D)

La il·luminació es dona quan apagues els llums

L'anomenat estat d'il·luminació o de despertar que és un estat de consciència plena i buida alhora, rep diferents noms en diferents tradicions de saviesa i escoles espirituals. També se n'ocupen les dimensions esotèriques o místiques de les religions.

Aquest estat de consciència és per a alguns grans mestres el punt final del desplegament humà. Un cop assolida la veritat que l'única realitat és el Ser i l'únic coneixement el de la pròpia consciència, la vida com totes les coses concebibles i experimentables, es dissolen.

Certament que d'aquestes coses no se'n pot parlar massa perquè remeten a l'experiència i és el propi viatge interior de coneixement de cadascú el que ens pot aportar coneixement i aproximació a la plenitud.

El joc de paraules del títol d'aquest escrit fa referència a la idea que l'estat de realització, nirvana, kensho, satori, moksha o com en diguin les diferents tradicions, consisteix en una absència de tot, simbolitzada amb el fet d'apagar els llums que seria com dir que les coses diferenciades desapareixen i només es consciència la foscor on tot s'unifica.

Per altra banda, la metàfora també funciona per referir-se al treball o metodologia que ens cal per assolir la il·luminació. En aquest cas es tractaria d'apagar els llums de les percepcions externes, de les imatges mentals, els records, els pensaments fugissers i incontrolats o les emocions que solem tenir quan meditem, contemplem, practiquem la consciència plena o la presència.

Tot aquest àmbit de coneixement definitiu i transcendental és altament inabastable des de la ment conceptual i qualsevol disquisició sobre això ha de semblar forçosament limitada. Potser en pocs aspectes de la vida tenim tan clar que si no practiquem, si no experimentem, si no ens llancem a la piscina, mai no assolirem el coneixement.

Del plaer a la plenitud: l'amor és l'escala

Som éssers multidimensionals i evolutius que acumulem i integrem un complex conjunt de sistemes biològics, socials, intel·lectuals i espirituals.

Anem farcint la nostra existència a còpia d'acumular i estructurar el rèptil nounat que som acabats de néixer amb el mamífer emocional que

CONSCIÈNCIA (D)

esdevenim al cap de poc i amb l'ésser lògic que ens acaba definint com a humans. Tot això embolcallat de l'energia transcendental que atorga la consciència a mesura que esdevenim més complets.

I perquè som evolutius, l'estancament és la nostra mort. Si no despleguem la dimensió emocional-social, la intel·lectiva i l'espiritual o transracional, no podem assolir la nostra plena realització.

En cada una de les fases per les quals passem hi ha indicadors que ens anuncien l'èxit o el fracàs del moment que vivim. Quan som només éssers sensitius és el plaer i el dolor la nostra guia. Quan esdevenim emocionals sentim benestar o malestar i quan assolim l'autonomia intel·lectiva o racional, la claredat dels mapes que ens confegim de la realitat o la foscor i confusió en aquests mapes, és l'indicador de progrés o estancament.

Transcendir aquest estadi ens du a la plenitud de la consciència plena de ser i quan això ens falta sentim profundament una buidor existencial que intentem cobrir o tancar amb tota mena de distraccions.

O sigui que el camí que va del plaer més bàsic o físic fins a la plenitud espiritual és el termòmetre de la nostra evolució o creixement. Cal dir que cada fase evolutiva no renuncia a la fase interior sinó que la inclou i la transcendeix. Això vol dir que el plaer físic no desapareix amb la felicitat sinó que s'incrementa amb l'adhesió emocional. I la felicitat no desapareix amb la claredat sinó que es potencia quan es clarifica la seva funció i sentit. I el mateix podem dir de la claredat respecte a la plenitud que és transcendida i integrada.

Els humans transitem doncs per l'univers de l'evolució amb dos vectors de canvi essencials: per una banda, hem de millorar i perfeccionar el moment en què estem i per una altra hem de transcendir aquest estat tot encaminant-nos a un nou nivell d'evolució.

Això vol dir que si som nens, hem de ser cada cop més plenament nens, però al mateix temps cada cop més oberts a l'adolescent que ens espera. I l'adolescent ha de perfeccionar la seva adolescència, però no ha de defugir l'adult que va sent. En l'àmbit biològic pot ser força evident que cal la millora del que som en aquest moment i estar atents al que podem arribar a ser, però massa sovint les persones, quan ens socialitzem o normalitzem, tenim tendència a estancar-nos i a centrar-nos a conservar el que tenim. Així, amb freqüència, la nostra vida perd sentit perquè oblidem l'obligació de créixer i desenvolupar-nos. Cobrir dèficits no porta a la plenitud. Desplegar les nostres potencialitats, sí.

CONSCIÈNCIA (D)

Aquests canvis o estímuls necessaris per a canviar en el que som i al mateix temps transcendir-ho requereix un motor potent. Aquest motor és l'amor. L'amor et fa moure, t'impulsa, et commou, et fa valent i arriscat... L'amor és l'energia que ens mou i és el mateix amor el que ens pot donar el plaer de l'orgasme, la felicitat de l'amistat, la claredat d'una visió coherent o la consciència de la plenitud.

Tot el que ens impulsa a ascendir en tots nivells és amor com tot el que impulsa els motors (des d'una moto a un coet) és combustible. Plató al seu Banquet ja ho va deixar clar i tots els savis, des de l'hermetisme, la càbala, el misticisme, la màgia, la gnosi i qualsevol forma de coneixement profund humà, ho saben.

"Saviesa i amor" és el meu lema.

NIVELLS D'EVOLUCIÓ TRANSPERSONALS (D34)

L'ABSOLUT DE L'ARA (D341)

Jo no vull experiències extàtiques, vull l'èxtasi potencial de les experiències normals.

L'únic desig inesgotable que anhelo és el present. Perquè quan desitjo el present ja obtinc el que desitjo.

LA REALITAT ÉS LA CONSCIÈNCIA (D342)

La consciència és la condició de possibilitat de l'existència. De fet només hi ha consciència perquè tota la resta és consciència d'existència.

Jo soc la capsa que es conté a si mateixa.

La realitat és una radiació de fons de consciència.

Quan l'ungla del peu va saber que hi havia un tumor als pulmons, va pensar: què puc fer?

El color negre és l'absència de tots els colors i també la seva suma. Així també la consciència és l'absència de tot contingut mental i també la suma de tot el que pot ser conscienciat.

CONSCIÈNCIA (D)

*En una pantalla negra (o blanca) hi veuràs l'essència de totes les pel·lícules
del món.*

*El meu ull creu que tot ho veu ell i no sap que soc jo que veig a través seu.
També el meu ego o identitat creu que tot ho viu ell i no sap que és el Ser
que viu a través d'ell.*

*La naturalesa no és la font de la il·luminació espiritual sinó el seu
destinatari.*

*La ment és la pel·lícula vista per un dels seus protagonistes. L'ànima és la
consciència de que el protagonista és un dels personatges. L'esperit és el
coneixement que tot és una pel·lícula. El Ser és la pantalla.*

La saviesa és un nivell de consciència.

*Hem d'entendre que per molt que netegem la pantalla, la pel·lícula, si és
dolenta, seguirà sent dolenta.*

La il·luminació no canviarà la teva vida: et mostrarà que no en tens.

La flor de la vida dona el fruit de la consciència.

*Soc aquest déu que invoca en Josep M. quan en moments d'èxtasi o de
neguit diu: "Oh, Déu meu...!"*

*Un arbre que cau en un bosc on no hi ha ningú no fa cap soroll. Perquè no
hi ha arbre, ni bosc, ni caiguda.*

*Ho veig tot per un forat. Un dia, fixant-m'hi bé, vaig veure fins i tot el forat
per on tot ho veig.*

L'infern és no adonar-se que també l'infern és el cel.

Tot el que no és plenitud és esclavitud.

Quan acabis de llegir aquesta frase tindràs una cosa que ara no tens: el teu peu dret

El teu peu dret acaba d'aparèixer ara mateix a la teva consciència i, per tant, a l'existència. Ara possiblement ja l'hauràs perdut altre cop.

Ha aparegut a la teva existència perquè la lectura de la frase inicial de capçalera t'ha portat al concepte "peu dret" i és possible que fins i tot hakis pres consciència del seu contacte amb la sabata, el terra, la sabatilla... o que hakis notat l'escalforeta interna... En tot cas, el peu s'ha fet existent perquè ha ocupat l'espai de la teva consciència. Això és real.

Tenim tendència a creure que les coses existeixen al marge de nosaltres, però en realitat som nosaltres que donem existència a les coses. Ja deia el poeta que un gra de sorra enterrat en desert que mai ningú no ha vist ni pensat, no existeix. I que un tronc que s'esberla i cau en un bosc on no hi ha ningú no fa cap mena de soroll per la simple raó que no té cap mena d'existència.

Com que necessitem una estabilitat i continuïtat en la realitat, creiem que les coses romanen fixes en l'espai temps mentre nosaltres ens movem per aquestes dimensions. El que passa, però és que nosaltres anem projectant la realitat davant nostre a mesura que la consciència s'omple de contingut.

És com quan entrem en un quarto fosc equipats amb una llanterna i enfoquem el cercle de llum en els objectes que hi ha. Creiem que allò que il·luminem és visible, però que quan deixem d'il·luminar-ho serà no visible però igualment existent. Doncs jo crec que allò que no és visible, audible, tocable o pensat, imaginat o recordat o qualsevol altra funció mental que aconsegueixi crear objectes a la consciència, no existeix.

Potser pensareu que és una definició massa estricta de l'existència, però crec que val la pena considerar-la pel gran poder que té a l'hora de qüestionar la realitat tal com l'entendem.

Creure que les coses són allà fora amb una existència independent de nosaltres és un engany. Tot és projectat a partir de la nostra consciència i de les valoracions emocionals, ètiques i estètiques que tenim i ens defineixen.

Per això tan sovint ens malentenem, ens discutim, ens barallem... per això no ens posem d'acord en el que passa i en el que hem de fer amb allò que passa.

CONSCIÈNCIA (D)

El més pràctic per a conviure i créixer és fonamentar la nostra particular teoria del coneixement De fet, si no ho fem, si no observem bé les nostres creences sobre què és el món, què som nosaltres i què són els altres viurem amb creences inculcades, incrustades des de la nostra infància, possiblement falses o infantils, i només sostingudes, malgrat la seva escassa eficàcia, per la incapacitat de trobar-ne d'altres.

220805 Pensem que la vida real és la del món físic i natural però en realitat tot el que valorem, pensem, estímem, volem i veiem és mental.

SER (D343)

Jo no vull ser el protagonista del llibre de la meua vida perquè ho soc inevitablement. Tampoc en vull ser l'autor perquè el llibre s'escriu sol. Vull ser el lector desapassionat i indiferent que arribem a ser quan sabem de què va tot.

Pitjor que la pitjor tortura, que el més cruel turment, que la més tenebrosa i horripilant circumstància es viure la cessació de tota acció en un espai infinitament buit durant un temps etern.

Millor que el millor plaer, la més excelsa delícia, la més joiosa felicitat, és ser la cessació de tota acció en un espai infinitament buit durant un temps etern.

La vida és un somni, la identitat una il·lusió i la llibertat una mentida. Per això ara, en aquest escrit, ningú no ha decidit dir-te res.

He somniat que tots érem de gel i ens anàvem fonent i reconeixent en l'aigua única que som.

Una cosa és no tenir parts i una altra, no poder-les separar.

El tot i el res són el mateix. Perquè on no hi ha res, això és tot el que hi ha.

El Ser, aquest destructor de sers; de qualsevol ser.

La vida viu. Les emocions estimen o no estimen la vida. L'intel·lecte entén o no entén la vida i les emocions. La consciència essencial és. Hi ha una

CONSCIÈNCIA (D)

jerarquia en l'existència.

L'energia és la unitat bàsica per als materialistes i la informació ho és per als idealistes. Però, la unitat bàsica, de què?

A vegades el tot em sembla que es poc. I això deu ser perquè el tot no és res.

Ser no és percebre, ni sentir, ni pensar, ni intuir, ni meditar... Ser és ser! (percepció, sentiment, pensament o el que sigui)

El nostre estat de plenitud no ve del que fem sinó del que som.

No ser res i ser-ho tot és el mateix.

El plaer d'encaixar la clau al pany no és res comparat amb el goig d'entrar a casa.

Hi ha un sol Ser que sap una sola cosa.

Tot és una no-dualitat que es manifesta en els humans com a dual.

La marca de 5 dits en un paper són 5 fenòmens per al paper però una sola mà per a mi.

Em fascina l'espectacle de la comunió.

Visc en un món subjectiu que pertany a un món objectiu.

El tot no pot ser gran ni petit; la consciència no pot ser bona ni dolenta; el Ser no pot ser res.

LA VERITAT ^(D344)

En la immensitat de l'univers només una finíssima pel·lícula d'atmosfera terrestre permet la vida humana. I només una finíssima pel·lícula de neocòrtex del seu cervell permet consciència. I només una finíssima pel·lícula d'intuïció d'aquesta consciència permet Veritat sobre tot.

CONSCIÈNCIA (D)

Quasi tot és conjuntural, quasi tot depèn de les circumstàncies: el que ens agrada, estimen, pensem, volem, sentim... Això vol dir que quasi tot és irrellevant i que el que és rellevant és buscar el que no és circumstancial com ara aquesta frase.

Sé què estàs fent ara mateix: llegint això!

Si busques la bellesa en cada petit acte arribaràs a la bondat dels actes petits i buscant les petites bondats trobaràs les petites veritats que menen a la Veritat que no és ni gran ni petita perquè només és.

Crec que la informació es va materialitzar, la ment es va personalitzar i també que els humans vam evolucionar en prehomínids.

BELLESA (D345)

La relació entre una obra d'art i el seu espectador ha de ser d'atracció mútua en el sentit que ambdós han d'incorporar potència. Si només hi ha art en l'obra o només receptivitat admirativa en l'espectador, la relació no funciona.

El ball d'un poema musicat possiblement és l'expressió més completa de la bellesa. Bellesa kinestèsica del cos sota l'influx de la bellesa emotiva de la música que acompanya la bellesa intel·lectual de la paraula. Cos, cor i cap expressant-se essencialment i conjuntament.

Us podeu imaginar la bellesa de la vellesa? I la vellesa de la bellesa?

La Bellesa porta al Bé i el Bé a la Veritat.

Si no tinguéssim ulls per a contemplar la bellesa humana, aquesta es manifestaria en la bondat.

Veiem les coses i les persones boniques i belles quan les reconeixem en el que són més que en el que semblen.

CONSCIÈNCIA (D)

CONSCIÊNCIA (D)